

Doktori (PhD) értekezés

dr. Németh Ágota

2025

**NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
RENDÉSZETTUDOMÁNYI KAR
RENDÉSZETTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA**

dr. Németh Ágota

**A tömegrendezvényeken, különösen a könnyűzenei fesztiválokon
kábitószer-terjesztéssel foglalkozó elkövetői
csoportok, bűnszervezetek felderítését támogató elemző-értékelő munka**

Doktori (PhD) értekezés
(tervezet)

**Kézirat lezárva: 2025. 01. 27.
Témavezető: Dr. Szendrei Ferenc
Budapest, 2025**

Tartalom

1. BEVEZETÉS	7
2. A KUTATÁS ISMÉRVEI.....	8
2.1. A téma aktualitása.....	8
2.2. Kutatási hipotézisek	11
2.3. Kutatási kérdések	11
2.4. Kutatási módszerek	11
3. FOGALOM MEGHATÁROZÁSOK.....	13
3.1. A kábítószer, mint jogi fogalom	13
3.2. Legális és illegális drogok.....	15
3.3. Prekurzor	17
3.4. Kábítószeres bűncselekmények elkövetői magatartásai	17
3.5. Elkövetők, társas elkövetői alakzatok	21
3.6. Fesztivál	22
3.7. Bűnügyi elemzés	22
4. A FESZTIVÁLOK ÉS A DROGOK KONTEXTUALIZÁLÁSA.....	22
4.1. A fesztiválok története.....	22
4.2. A zene és a tánc drogokkal kapcsolatos megítélésének történelmi perspektívája.....	26
4.3. A zene a kábítószerekkel kapcsolatban	27
4.4. A zenei rendezvényekhez kapcsolódó drogok tipológiája.....	28
4.5. Fesztiválok és a drogok kapcsolata	29
4.6. A kérdés általános megközelítése a XX. században Magyarországon	30
4.7. Zenei fesztiválok napjainkban.....	33
4.8. Hazai körkép	35
4.9. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások	38
5. SZERVEZETT BŰNÖZÉS, KÁBÍTÓSZER-BŰNÖZÉS	39
5.1. Jogi keretek	39
5.2. Szervezett bűnözés	40
5.3. A szervezett bűnözés fogalma a környező országokban	42
5.4. A szervezett kábítószer-bűnözés.....	43
5.5. Hazai helyzetkép	50
5.6. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások	51
6. A SZERVEZETT BŰNÖZÉS ELLENI KÜZDELEM NEMZETKÖZI INTÉZMÉNYRENDSZERE	52

6.1. Stratégiai rendőrségi együttműködés	53
6.2. Regionális stratégiák	54
6.3. Operatív rendőrségi együttműködés.....	55
6.3.1. Szervezetek, ügynökségek.....	55
6.3.2. Az együttműködés egyéb platformjai.....	61
6.3.3. Információs csatornák, adatbázisok.....	63
6.4. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások	65
7. A SZERVEZETT BŰNÖZÉS ELLENI KÜZDELEMBEN HAZAI RENDSZERE	66
7.1. Nemzeti biztonsági stratégia	67
7.2. A Rendőrség Drogellenes Stratégiája	68
7.3. Intézmények	68
7.3.1. Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv	69
7.4. Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ.....	76
7.4.1. Nemzetközi Stratégiai Osztály.....	76
7.4.2. Europol Magyar Összekötő Iroda.....	77
7.4.3. Nemzetközi Információs Osztály	77
7.4.4. SIRENE Iroda	78
7.5. Nemzeti Információs Központ	79
7.6. Nemzetbiztonsági Szakszolgálat	79
7.7. Nemzeti Adó és Vámhivatal.....	80
7.8. Ügyészség.....	81
7.9. Bíróság	81
7.9 A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások	82
8. A BŰNÜGYI ELEMZÉS RENDSZERE	82
8.1. A bűnügyi elemzés megjelenése a bűnügyi munkában	82
8.1.1. Nemzetközi kitekintés	83
8.1.2. Hazai előzmények.....	85
8.2. A bűnügyi elemzés nemzetközi rendszere.....	87
8.2.1. Bűnügyi elemzés típusai	89
8.3.1. A bűnügyi elemzés fogalma, célja, feladata	91
8.3.2. A bűnügyi elemzés alapelvei	94
8.3.3. A bűnügyi elemzés részterületei.....	94
8.3.4. Bűnügyi elemzési módszerek.....	96
8.3.5. Bűnügyi elemzési technikák	96

8.3.6. A bűnügyi elemzés egységei.....	98
8.4. Nemzeti Információs Központ	102
8.5. A környező országok elemző egységei.....	104
8.5.1. Ausztria	104
8.5.2. Németország	105
8.5.3. Hollandia	105
8.5.4. Szlovákia.....	105
8.5.5. Csehország.....	106
8.6. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások	106
9. ZENEI FESZTIVÁLOK KUTATÁSA – BIBLIOMETRIAI ELEMZÉS.....	107
9.1. Nemzetközi kitekintés	108
9.1.1. Belgium	112
9.1.2. Új-Zéland	113
9.2. A hazai fesztiválkutatások.....	113
9.3. A fejezetben foglaltak rövid összefoglalása, megállapítások	117
10. A FESZTIVÁLOKON TÖRTÉNŐ KÁBÍTÓSZER-FOGYASZTÁS KOCKÁZATELEMZÉSE	117
10.1. Egységügyei kockázatok.....	118
10.2. Gazdasági kockázatok	119
10.3. Büntetőjogi kockázatok.....	119
10.4. Társadalmi és morális kockázatok	120
10.5. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások	120
11. A FESZTIVÁLOKON ELKÖVETETT BŰNCSELEKMÉNYEK	120
11.1. A RENDEZVÉNYEK SZEREPE TURIZMUSÁBAN.....	121
11.2. A fesztiválokban megjelenő bűncselekmények.....	121
11.2.1. Vagyon elleni bűncselekmények.....	123
11.2.2. Kábítószeres bűncselekmények	124
11.2.3. Erőszakos bűncselekmények.....	125
11.3. A fesztiválokban elkövetett bűncselekmények kiváltó okai	126
11.3.1. Alkohol.....	126
11.3.2. Kábítószer	126
11.3.3. Sértett közrehatása.....	127
11.3.4. Bűnözői életmód	127
11.3.5. Rossz baráti társaság	128

11.4. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások	128
12. A KÖNNYŰZENEI FESZTIVÁLOK BIZTOSÍTÁSA	128
12.1. A fesztivál biztosításának szereplői	132
12.2. Technikai eszközök a biztosításban	133
12.3. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások	135
13. SAJÁT KUTATÁS BEMUTATÁSA	136
13.1. KVANTITATÍV MÓDSZER - A BŰNÜGYI STATISZTIKA ADATAINAK ELEMZÉSE	136
13.1.1. A bűnügyi statisztika kialakulása	136
13.1.2. A bűnügyi statisztika szerepe bűnüldöző szervek munkájában	139
13.1.3. A kábítószeres bűncselekmények statisztikája	141
13.1.4. Kábítószer a fesztiválokon	148
13.2. Dokumentumelemzés	152
13.2.1. Az elkövetés helyei	153
13.2.2. Elkövetés helyszíne	154
13.2.3. Az elkövetés ideje	155
13.2.4. Az elkövetés tárgya	155
13.2.5. Az elkövetés módja	156
13.2.6. Az elkövetők	156
13.3. A kábítószeres bűncselekmények a kiemelt fesztiválokon	157
13.3.1. Sziget Fesztivál	157
13.3.2. OZORA Fesztivál	159
13.3.3. Balaton Sound Fesztivál	161
13.4. Kvalitatív módszer - Interjúk	163
13.4.1 Interjúk a fesztivállátogatókkal	165
13.4.2. Interjúk a közreműködőkkel	167
13.5. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások	167
14. A KÁBÍTÓSZERES BŰNCSELEKMÉNYEK FELDERÍTÉSÉT TÁMOGATÓ BŰNÜGYI ELEMZŐ-ÉRTÉKELŐ MUNKA	170
14.1. A szervezett bűnözés fogalmi meghatározása	172
14.2. Bűnszervezet elemzése	174
14.2.1. A bűnszervezet fogalmi ismérvei	175
14.2.2. A bűnszövetség és a bűnszervezet elhatárolása	181
14.3. A bűnügyi tevékenység szakaszai	181

14.3.1. Adatszerző tevékenység.....	182
14.3.2. Titkos információgyűjtés	185
14.3.3. Előkészítő eljárás	185
14.3.4. Leplezett eszközök	185
14.3.5. Hírszerzési elemzés	191
14.6. Nyomozati cselekmények	194
14.7. A bűnügyi elemzés	198
14.7.1. A bűnügyi elemzés forrásai	198
14.7.2. A bűnügyi elemzést támogató rendszerek	200
14.7.3. Stratégiai elemzési módszerek.....	202
14.7.4. Nyomozást támogató elemzési módszerek.....	205
14.8. A fejezet rövid összefoglalása, következtetések.....	214
15. JAVASLAT A KÁBÍTÓSZERES BŰNCSELEKMÉNYEK FELDERÍTÉSÉT TÁMOGATÓ BŰNÜGYI ELEMZŐ-ÉRTÉKELŐ MUNKA JAVÍTÁSÁRA	216
15.1. Információk, adatok, adatbázisok.....	216
15.2. Javaslat egységes kábítószer adatbázis létrehozása	218
15.3. Speciális elemző egységek	219
15.4. Javaslat egy központi kábítószer bűnözés elleni egység, fúziós központ létrehozására	
221	
15.5. Javaslat a fesztiválok területéről kábítószeres bűncselekmények miatt jogerősen elítélt személyek kitiltására	223
15.6. A fejezet összegzése, megállapítások	224
16. ÖSSZEGZÉS, JAVASLATOK	226
16.1. Az összefoglalás célja.....	226
16.2. A kutatási elméleti keret részeinek összefoglalása	226
16.3. A fesztiválok elemzései	229
16.4. Saját kutatás.....	229
16.5. Hipotézisekre, kutatási kérdésekre adott válaszok összegzése	233
16.6. Új tudományos eredmények.....	237
FELHASZNÁLT IRODALOM.....	238
ÁBRAJEGYZÉK	266
MELLÉKLETEK	268
A KUTATÁSSAL KAPCSOLATBAN MEGJELENT PUBLIKÁCIÓK:	283

*"Minél kirívóbb és értelmetlenebb egy apróság, annál nagyobb figyelmet érdemel...
Sokszor előfordul, hogy alapos vizsgálat és tudományos elemzés után éppen
azok a momentumok válnak a leghasználhatóbb nyommá,
amelyek kezdetben csak komplikálták az ügyet"*

Arthur Conan Doyle

1. Bevezetés

A téma adott volt, hiszen első szakdolgozatomat 1992-ben a kábítószer-bűnözésből írtam. Azóta munkám során (felderítő, elemző-értékelő) szinte mindig jelen volt a kábítószerrel kapcsolatos jogsértések felderítése, elemzése. Lehetőségem volt számos alkalommal a Sziget Fesztiválon a rendőrség, és azon belül az operatív törzs munkájában elemzőként részt venni, majd az egyes események befejezését követően különféle elemzéseket, kimutatásokat készíteni.

A szakdolgozatom megírásakor Magyarország még a kábítószer-kereskedelemben tranzit ország volt, ma pedig már fogyasztó országgá léptünk elő és emellett továbbra is a „Balkáni tranzit” egyik legjelentősebb útvonala hazánk. A nemzetközi kábítószer-kereskedelem a határok elmosódásával egyre jelentősebbé válik, egyre nagyobb biztonsági kockázatot jelent.

Ami megerősítette bennem értekezésem aktualitását, a könnyűzenei fesztiválokön való kábítószer-kereskedelem szervezett és nemzetközi jellegének kutatását, az a 2019. évi Sziget Fesztiválon elfogott két fő holland elkövetőtől lefoglalt közel 100 millió Ft értékű 20 kg kábítószer volt.

A szervezett bűnözés, és azon belül a kábítószerterjesztés és -kereskedelem a 1990-es években jelent meg hazánkban, és vált napjainkra az egyik legveszélyesebb bűncselekménnyé. Maga a jogsértés nem áll meg ott, hogy a különféle drogok a társadalom egyre szélesebb rétege számára válnak illegálisan elérhetővé, hanem az ebből származó pénzösszegek más, súlyosabb bűncselekmények, akár terrorcselekmények finanszírozását is szolgálhatják.

Szintén ezen időszak óta, de különösen napjainkban egyre inkább teret nyernek a tömegrendezvények, és azon belül is a könnyűzenei fesztiválok. Itt is megjelent a bűnözés, a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények is egyre gyakoribbá váltak. Ma már a nemcsak hazai, hanem a nemzetközi elkövetői csoportoknak is célpontjává vált a különféle fesztiválokön való drogterjesztés. A fesztiválok idején az internet, a sajtó tele van az ezzel, kapcsolatos hírekkel, melyek valóban megtörtént bűncselekményekről szólnak.

A bűnelemzés is ebben az időszakban, az 1990-es években jelent meg hazánkban. Ez volt az az időszak, amikor a bűncselekmények számának ugrásszerű növekedése mellett a bűnözés minősége is átalakult, számos olyan bűncselekmény jelent meg, mely a nyomozó hatóságok előtt ismeretlen volt. Az új bűncselekményfajták megjelenése új típusú bűnügyi információszerzést és információfeldolgozást követelt meg, mely alapján jöttek létre a bűnüldöző szervek és a titkos szolgálatok felderítő és elemző egységei az 1990-es évek második felére.¹

A bűnügyi elemző-értékelő munka legfontosabb célja, hogy segítse a bűncselekmények felderítését, a nyomozások támogatását, az elkövető kilétének a felderítését. A bűnügyi elemzés során különféle elemző technikák, módszerek kerülnek alkalmazásra.

A szabadidős drogfogyasztás és a hozzákapcsolódó ártalomcsökkentő stratégiák jól kutatott területek, melyek során különösen a szerhasználatra és függőségre összpontosítanak, pedig a szabadidős drogfogyasztók a láthatatlan többséget képviselik.²

A fesztiválok területe szintén kedvelt kutatási téma, azonban viszonylag kevés olyan kutatás van, amely a biztonságra és a kockázatokra összpontosít. A kábítószerrel kapcsolatos kérdések vizsgálata a hazai kriminológiai kutatásoknak is kedvenc témája, de az általam kutatott szegmensével kapcsolatban fellelhető nemzetközi és hazai szakirodalom csekély.

Rendőrként, bűnügyi elemzőként ezért döntöttem úgy, hogy kábítószeres bűncselekmények felderítésének bűnelemzői támogatásával kapcsolatos kutatásomat kifejezetten a könnyűzenei fesztiválokon végzem.

2. A kutatás ismérvei

2.1. A téma aktualitása

A fesztiválok és a kábítószer-használat kapcsolata régóta aktuális téma, amely számos társadalmi, egészségügyi és jogi kérdést felvet. A fesztiválok, különösen a nyári hónapokban, világszerte milliók számára vonzó szórakozási lehetőséget jelentenek. Ezek az események azonban gyakran összefüggésbe hozhatók a kábítószer-fogyasztással, ami riasztó lehet a szervezők és a hatóságok számára. A fesztiválokon gyakran előforduló kábítószer-használat

¹ ISTVANOVSZKI László (2012): Bűnelemzés a modern bűnüldözésben. Budapest, Patronicum Kft. 27. p.

² DAVENPORT-HINES Richard (2004): Chasing Oblivion: A Global History of Drugs New York. A Global History of Drugs New York: W.W. Norton & Company Ltd.

komoly egészségügyi kockázatokat hordoz, mint például túladagolás, vagy akár halál.³ Ezek a kockázatok fokozott figyelmet igényelnek, különösen a fiatalabb résztvevők körében. Az új pszichoaktív anyagok (pl. szintetikus kábítószer) megjelenése további kihívásokat jelent a fesztiválokon. Ezek az anyagok gyakran ismeretlen hatásúak, ami növeli a veszélyeket.

A fesztiválokon való felelőtlen kábítószer-használat társadalmi vitákat vált ki. Egyesek szerint a szigorúbb ellenőrzések és büntetések a megoldás, míg mások a prevenció és az oktatás fontosságát hangsúlyozzák. A hatóságok és a fesztiválszervezők egyre szigorúbb intézkedéseket vezetnek be a kábítószer-használat megelőzése érdekében. Például gyakoriak az ellenőrzések, tájékoztató kampányok, vagy akár a kábítószer-tesztelési lehetőségek, amelyek segítenek csökkenteni a káros következményeket.

A kábítószer-használat nem csak egészségügyi kérdés, hanem a fesztiválok kultúráját is befolyásolja. Egyes országokban a kábítószerek elfogadottabbak, míg másokon szigorúan tiltottak. Ez a kettősség további vitákat generál.⁴

A nemzetközi kábítószer-kereskedelem folyamatosan növekszik, és egyre kifinomultabbá válik. A szervezett bűnözői csoportok új útvonalakat és módszereket alkalmaznak a hatóságok elkerülése érdekében. A szintetikus drogok, mint például a fentanil és a metamfetamin terjedése jelentős kihívást jelent, mivel ezek gyártása olcsó és könnyen hozzáférhető alapanyagokból történik. A dark web és a kriptovaluták használata tovább bonyolítja a kábítószer-kereskedelmet nyomon követését és megelőzését.⁵

Magyarországon is komoly probléma a kábítószer-kereskedelem és -fogyasztás. A hatóságok rendszeresen lepleznek le nagyobb méretű csempészettel kapcsolatos hálózatokat. Az új pszichoaktív anyagok megjelenése további kihívásokat jelent a bűnüldöző szervek számára. A kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények gyakran összefüggenek más bűnözési formákkal, például a szervezett bűnözéssel, pénzmosással vagy erőszakos bűncselekményekkel.⁶

A bűnügyi elemzés kulcsfontosságú a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények megelőzésében és felderítésében. Az elemzők adatokat gyűjtenek és értelmeznek, hogy feltárják a bűnözői hálózatok szerkezetét, működését és kapcsolatait. A technológiai fejlődés,

³ LUCKMAN Susan (2003). Going bush and finding one's 'tribe': Raving, escape and the bush doof. *Continuum: Journal of Media & Cultural Studies*, 17 (3), pp. 315–350.

⁴ GROVES Andrew (2018): Worth the test? Pragmatism, pill testing and drug policy in Australia. *Harm Reduction Journal*, 15, 12.

⁵ KISS Tibor (2021): Miért népszerű a darknetes kábítószer-kereskedelem. *Magyar drogfigyelő* 1. évf. 7. sz.

⁶ SZENDREI Ferenc (2010): A pénzmosás PhD értekezés. Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Doktori Iskola

mint például a mesterséges intelligencia és a big data elemzés, lehetővé teszi a kábítószerkereskedelem gyorsabb és hatékonyabb nyomon követését. A határok közötti együttműködés és információcsere egyre fontosabbá válik a nemzetközi kábítószerhálózatok felderítésében.

A kábítószer-probléma kezelésére számos országban új stratégiákat és törvényeket vezettek be. Ezek közé tartoznak a szigorúbb büntetések, a prevenció programok és a rehabilitációs lehetőségek bővítése. Magyarországon is folyamatosan aktualizálják a jogszabályokat, hogy hatékonyabban lehessen fellépni a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények ellen. Az Európai Unió szintjén is erőfeszítések történnek a kábítószerkereskedelem elleni küzdelemben, például az Europol⁷ és az EUDA⁸ keretében. A kábítószerbűnözés folyamatosan változik, így a bűnüldöző szervezeteknek és elemzőknek is alkalmazkodniuk kell az új trendekhez. A digitális technológiák és a szervezett bűnözés egyre szorosabb kapcsolata további kihívásokat jelent.⁹ A prevenció és a rehabilitáció szerepének erősítése hosszú távon kulcsfontosságú lehet a kábítószer-probléma kezelésében.

A fesztiválok és a kábítószer-használat folyamatos figyelmet és innovatív megoldásokat igényel a résztvevők biztonsága érdekében. A kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények és azok elemzése dinamikus terület, amelyhez a hatóságok, kutatók és politikai döntéshozók együttműködése szükséges a hatékony kezelés érdekében.

Azért is aktuális a téma, mert a fesztiválok és a kábítószeresek viszonylag kevés kutatási figyelmet kaptak, és alig van olyan empirikus kriminológiai kutatás, amely a fesztiválokon belüli rendfenntartást vizsgálja.¹⁰ A meglévő etnográfiai kutatások azt mutatják, hogy a kábítószer-rendészet hatással van a fesztiválokon történő kábítószer-fogyasztás társadalmi és térbeli mintáira, valamint befolyásolhatja a kábítószerrel kapcsolatos károk kialakulását.¹¹

Kiemelkedően hiányoznak azok a kutatások, amelyek kritikusan vizsgálják a rendőrségi szervek nézőpontjait, érdekeit és céljait. Egy Hollandiában végzett kutatás szerint a zéró toleranciájú drogpolitikát a fesztivál biztosításában részt vevők "lehetetlen küldetésnek" tekintik, és számos munkahelyi feszültséget azonosított a rendezvényszervezők és a rendőrség között.¹²

⁷ European Police Office (Európai Rendőrségi Hivatal)

⁸ European Union Drugs Agency (Európai Unió Kábítószer Ügynöksége)

⁹ SIMON Béla (2017): A bűnüldözés előtt álló digitális kihívások. Magyar Rendészet 2017/5. pp. 83-103

¹⁰ MARTINUS T. - McALANEY J.- McLAUGHLIN L. J.- SMITH H. (2010): Outdoor music festivals: Cacophonic consumption or melodic moderation. Drugs: Education, Prevention and Policy, 17 (6), pp. 795-807.

¹¹ DILKES-FRAYNE Ella (2016). Drugs at the campsite: Socio-spatial relations and drug use at music festivals 33.p

¹² NABBEN Ton (2010): Cops and dogs against party drugs Amsterdam. Amsterdam, Law Forum, pp. 15-28.

A fesztiválok „drogrendőrségének” nemzetközi kutatási képe a legjobb esetben is csak töredékes. Minimális figyelmet fordítottak arra, hogy a nyomozó hatóságok kábítószer-bűnözés elleni küzdelme során miként alakítják a fesztiválokban a drog jelenlétét.

2.2. Kutatási hipotézisek

1. Minden könnyűzenei fesztiválon jelen van a kábítószer.
2. A fesztiválokban hazai és külföldi terjesztők és fogyasztók is jelen vannak.
3. A fesztiválokban történő drogértékesítést szervezett bűnözői körök hajtják végre.
4. A kábítószer-bűnözés felederítése elemzéssel interaktív módon támogatott hírszerzés nélkül nem lehetséges.
5. A kábítószerrel összefüggő bűncselekmények eredményes felderítéséhez szükséges a fúziós központ elven működő szervezeti egység létrehozása.

2.3. Kutatási kérdések

1. A fesztiválokban milyen típusú kábítószereket értékesítenek leginkább?
2. Milyen útvonalakon, milyen módszerekkel juttatják be a kábítószer a fesztiválokra?
3. A kábítószer terjesztéssel és fogyasztással foglalkozók milyen személyi körből kerülnek ki?
4. A jelenlegi gyakorlatban segítené-e az eredményesebb nyomozó munkát, ha a speciális kábítószer bűnözés elleni egységekhez bűnügyi elemzőt delegálnának?
5. A prediktív analitika alkalmazható-e a könnyűzenei fesztiválokban kábítószer értékesítés elleni fellépésben?

2.4. Kutatási módszerek

A kvantitatív módszerek közül a bűnügyi statisztika, az ENyÜBS¹³ adataival értékeltem a magyarországi kábítószerbűnözés helyzetét. Az elmúlt 30 év adatait elemeztem, melynek során megállapítottam, hogy az utolsó tíz évben éves szinten a 7.000 körüli bűncselekményszám állandósulni látszik. A kutatásom további részében azonban csak az utolsó tíz év adatait vizsgáltam, kiegészítve 2024. év adataival, hiszen a fesztiválszezon ősszel lezárult, így az is rendelkezésemre állt. A tíz év időszaka már képes nyomon követni az akkor hatályba

¹³ Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika

lépett, jelenleg hatályos 2012. évi C. törvény Büntető Törvénykönyv új rendelkezéseinek a bűncselekmények számadataira gyakorolt hatását és alkalmas arra, hogy tendenciákat lehessen megállapítani.

A kvalitatív módszerek közül jogszabály- és dokumentumelemzést végeztem, interjúkat készítettem, valamint gyakornoki tevékenységem és szakmai gyakorlatom keretében empirikus kutatásokat végeztem. A dokumentumelemzéshez felhasznált anonimizált jogerős bírósági határozatok tartalmát statisztikailag is feldolgoztam, mely segítségével pontosabb helyzetképet sikerült alkotnom a kábítószer fesztiválokra történő jelenlétéről. A statisztikai adatokat elemzése MS Excel formátumban, illetve IBM SPSS program segítségével történt. Minden egyes megállapításomhoz külön táblázatot, diagramot készítettem.

A fesztiválkutatások feltárása céljából bibliometriai elemzést hajtottam végre. A nemzetközi irodalom áttekintése során hólabda módszerrel igyekeztem a publikációk között válogatni. A tanulmányozott cikkek alapján megállapítható, hogy azok főleg a globalizáció, a turizmus, egészségügyi hatások és a drogfogyasztás szempontjából közelítik meg a fesztiválokat. A hazai szakirodalom részben ismert volt előttem, mert korábban is érdekelték a fesztiválkutatások. Itt igyekeztem az általam ismerteket kiegészíteni és egy időrendi képet adni a kutatásokról.

Az egyetem oktatójaként a nyári és a havi szakmai gyakorlatomat mindig az ORFK Bűnügyi Elemző-Értékelő Főosztályon töltöttem. E keretek között végzett munkám során számos olyan kábítószeres ügybe, jelentésbe nyertem betekintést, melyben a fesztiválon elkövetett bűncselekmény is szerepelt. Az ügyiratok áttanulmányozása alapján kellő képet kaptam a fesztiválokon történő kábítószerfogyasztásról és terjesztésről, valamint az ellenük fellépő nyomozó hatóságok munkájáról. A nyílt büntetőügyekhez szinte minden esetben tartoztak minősített adatok, információk, melyek a titkos információgyűjtések vagy leplezett eszközök alkalmazása során keletkeztek. Azonban, hogy a fentiek során megszerzett ismereteimet igazoltan tudjam ismertetni, az anonimizált bírósági döntések tárházából gyűjtöttem ítéleteket. A „fesztivál” és a „kábitószer” szóra együttesen történő keresés során 78 ítéletet találtam, melyeket JMP dokumentumelemző programmal dolgoztam fel.

2023. szeptember 1. és 2024. január 31. között a Nemzeti Bűnügyi Együttműködési Központnál voltam gyakornok. Az ottani munkám során az Europol működését, adatbázisok alkalmazását, a tagállamok közötti együttműködést, információcserét a gyakorlatban is megismerhettem. Több tagország kollégáival történt beszélgetés alapján a nálunk lévő bűnügyi elemzés intézmény rendszerének működésébe is bepillantást nyertem.

Összesen 18 *félig strukturált interjút* készítettem, 13 fesztiválozóval és 5 fő közreműködővel, a 2021-2023. évi fesztiválszezonban. A tervezett interjúk elkészítésében nehézségként merült fel a Covid19 járvány, mely időszakban több fesztivál, esemény nem került megrendezésre. Az interjúalanyok keresésében, kiválasztásában gátló tényező volt továbbá maga a drogszcéna bizonytalansága, melyet rendőri mivoltom tovább fokozott. A kapott válaszokat két téma köré csoportosítva dolgoztam fel. Mivel az interjúk valós időben valós környezetben történtek, és a dokumentálás nem mindig sikerült teljesen, ezért tartalmukat folyamatosan dolgoztam fel.

A kutatásom során természetesen felhasználtam a közel 25 év során szerzett szakmai ismereteimet is, valamint azokat az empirikus tapasztalatokat, melyeket rendszeres fesztivál látogatóként szereztem.

3. Fogalom meghatározások

Az értekezésem elején fontosnak tartom azokat a fogalmakat pontosan meghatározni, ismertetni, melyek a kutatásom mind az aktív, mind a leíró és az eredményeket összesítő részének jogi keretet adnak. A kábítószer-bűnözés tekintetében sértetti oldalról nem beszélhetünk, így a jelenség megismeréséhez az elkövetés tárgyának, alanyainak, az elkövetési magatartásoknak, módszereknek a leírása a kiindulópont.

3.1. A kábítószer, mint jogi fogalom

A *"drog"* kifejezés a hétköznapi szóhasználatban és a szakmai berkekben a XIV. század után jelent meg. A „drog” kifejezés a francia „drogue” szóból származik. A kifejezés a holland nyelvterületről származik, ahol a „drogvate” szót átmenetileg a „száraz hordók” jelentésére használták. Mivel a tartályokban gyakran szállítottak fűszereket és gyógyszereket, később elterjedt a „droge” (drog) rövidítés.¹⁴

Bár a kifejezést napjainkban széles körben használják, még mindig nincs egységes definíciója, mely egyértelműen meghatározza a fogalmat. Az egyes ágazatokban eltérő meghatározások vannak arra vonatkozóan, hogy mit takar a drog kifejezés. A drog fogalmát

¹⁴ PFEIFER Wolfgang (1993) et al., Etymologisches Wörterbuch des Deutschen, digitalisierte und von Wolfgang Pfeifer überarbeitete Version im Digitalen Wörterbuch der deutschen Sprache. Online: <https://www.dwds.de/wb/etymwb/Droge> (letöltve: 2020.12.03.)

sokféleképpen definiálják. A WHO¹⁵ 1969-ben született megfogalmazása szerint a drog *"minden olyan anyag, amelyet az emberi szervezetbe fecskendeznek, és amely egy vagy több funkciót megváltoztathat."*¹⁶ Ez az értelmezés is mutatja, hogy a drog, mint kifejezés sokféleképpen értelmezhető. Hazai megfogalmazásban Balázsfalvi meghatározása közelít leginkább a WHO definíciójához, mely szerint drognak nevezzük azt az anyagot, amely a központi idegrendszerre hatva hangulati, gondolkodásbeli változásokat okoz és hatása potenciálisan káros a szervezet testi-lelki folyamataira.¹⁷ Azonban a hazai szakirodalom Bayer István fogalom meghatározását fogadja el leginkább, mely szerint a „drog” fogalma olyan anyagokat takar, amelyeket kábulat előidézésére használnak, attól függetlenül, hogy kábítószernek, pszichotróp anyagnak, gyógyszernek, varázsszernek, élvezeti szernek, vagy valami egyébnek nevezik, és függetlenül attól is, hogy a nemzetközi vagy nemzeti ellenőrzési rendszer hatálya alá tartoznak vagy sem.¹⁸ A „drog” mint gyógyszerészeti szakkifejezés a gyógyászati célból alkalmazott, szárított és felaprított növényi részeket jelenti.¹⁹

A 2000-es években megjelent hazánkban is az ún. dizájner drog vagy szintetikus drog kifejezés, mely egy olyan vegyileg (kémiaiilag) összeállított, megváltoztatott drog, aminek általában van egy illegális drog megfelelője, de egy kissé megváltoztatták azért, hogy elkerüljék az illegálisként való besorolását.²⁰ A dizájner drog új pszichotróp anyagnak és kábítószernek is minősülhet.

Hétköznapi értelemben drognak tekinthető minden olyan természetes és mesterséges anyag, amely a központi idegrendszerre (az emberi agyra és tudatra) hatva megváltoztatja annak működését. Ezen belül beszélhetünk legális (pl. alkohol, dohány) és illegális drogokról. Kutatásomban az illegális drogokkal foglalkozom, melyeknek a jogi drog fogalom felel meg leginkább, azaz drog (kábítószer) minden olyan anyag, amelynek a birtoklása, használata és árusítása illegális. A drog kifejezés már önmagában is több szinten értelmezhető. A leggyakrabban a laikus értelmezésben merül fel, amelyhez olyan asszociációk társulnak, hogy „illegális anyag” vagy „kábítószer”.

¹⁵ WHO – World Health Organization (Egészségügyi Világszervezet)

¹⁶ WHO Expert Committee on the Selection of Essential Drugs, 17–21 October 1977. WHO Technical Report Series, No. 615 (1st WHO Model List of Essential Medicines)

¹⁷ BALÁZSFALVI Gusztávné (2003): Amit a drogfogyasztásról tudni kell. Bűnmegelőzési ismeretek. Online: <http://www.bunmegelozes.eu/pdf/drogfogyaszt.pdf>. (letöltve: 2024.11.12.)

¹⁸ BAYER István (2005): Drogok és emberek Sprinter Kiadói Csoport, Budapest 151.p.

¹⁹ ERDEY-GRÚZ Tibor (1967): Természettudományi lexikon 2. Akadémiai Kiadó, Budapest 2. kötet 69.p.

²⁰ ZACHER Gábor (2022): Designer drogok a toxikológus szemével. Online: https://drogproblemak.hu/wp-content/uploads/2022/02/zacher_gabor.pdf (letöltve: 2024. szeptember 4.)

A drog és a kábítószer szinonimaként való használata tudományos szempontból nem megalapozott.²¹ Azonban értekezésem során néha a szóismétlések elkerülése érdekében én is mindkét kifejezést szinonimaként alkalmazom, amikor nincs jelentősége annak, hogy konkrétan milyen kábítószerrel vagy pszichotróp anyagról van szó.

A hazai jogi szabályozás alapjait az alábbi normák adják:

- a) az 1988. évi 17. törvényerejű rendelettel kihirdetett, az Egységes Kábítószer Egyezmény módosításáról és kiegészítéséről szóló, Genfben, 1972. március 25-én kelt Jegyzőkönyvvel módosított és kiegészített, az 1965. évi 4. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a New Yorkban, 1961. március 30-án kelt Egységes Kábítószer Egyezmény mellékletének I. és II. Jegyzékében meghatározott anyag,
- b) az 1979. évi 25. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a pszichotróp anyagokról szóló, Bécsben, az 1971. évi február hó 21. napján aláírt egyezmény mellékletének I. és II. Jegyzékében meghatározott veszélyes pszichotróp anyag és
- c) az emberi alkalmazásra kerülő gyógyszerekről és egyéb, a gyógyszerpiacot szabályozó törvények módosításáról szóló 2005. évi XCV. törvény 2. számú mellékletében meghatározott pszichotróp anyag (továbbiakban: Gyógyszertörvény).

Az Alkotmánybíróság a 31/2021. (XII.1.) AB határozatában megállapította, hogy a korábbi szabályozás, mely a fentiekben ismertetett két egyezmény kihirdetéséről szóló törvényerejű rendeleteket, valamint a Gyógyszertörvény mellékleteit vette alapul a kábítószer fogalmának meghatározásakor, alaptörvényellenes. Az AB határozat²² alapján született meg a jogbiztonság intézményeinek megfelelő, *Az ellenőrzött anyagokról szóló* 78/2022. (XII. 28.) BM rendelet²³, mely egyesítve tartalmazza a kábítószer, pszichotróp anyagok és új pszichoaktív anyagok jegyzékeit.

3.2. Legális és illegális drogok

A kábítószer birtoklása és kereskedelme lehet legális és illegális. Egyrészt vannak olyan pszichoaktív anyagok, amelyeket a társadalom mindennapi vagy rekreációs kábítószerként ismer el, és amelyek használatát a törvény elvileg nem tiltja. Ide tartoznak például a nikotint

²¹ RAFFAI Gellért (2020): Mit nevezünk drognak? Gyorstalpaló kezdőknek 1. Online: <https://drogkutato.hu/cikkek/a-drog-fogalmi-meghatarozasa/> (letöltve: 2022.09.04.)

²² 31/2021. (XII.1.) AB határozat: A kábítószer fogalmának a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 459. § (1) bekezdés 18. pont a)–b) alpontjaiban való szabályozásával kapcsolatos mulasztásban megnyilvánuló alaptörvényellenesség megállapításáról

²³ 78/2022. (XII. 28.) BM rendelet Az ellenőrzött anyagokról

tartalmazó termékek (amit a dohány vagy más dohányzási termékek tartalmaznak koffein (kávé, kóla, tea, energiatalok) és különösen alkohol (pl. sör, bor, likőr, likőr).²⁴ Tiltott, de megengedett a különféle oldószer tartalmú anyagok belélegzése, („szipuzás”), amelyek a napi szükségletekhez vagy munkához használt anyagokban (pl. ragasztók, feltoltávólítók, tisztítószeresek, öngyújtó benzin, körömlakklemosó) találhatók.”²⁵ Szintén legális, de nem gyakori a hazai növények és pszichotróp hatású növényi részek fogyasztása (pl. angyaltrombita, fekete tyúkfű) vagy mérgező légyölő galóca.²⁶

Jogi értelemben tehát a Btk.²⁷ határozza meg, hogy mi minősül kábítószernek, mely rendelkezés tovább utal az ellenőrzött anyagokról szóló 78/2022. (XII. 28.) BM rendeletre²⁸.

A rendelet 1. melléklete rögzíti a kábítószernek minősülő anyagok jegyzékeit, valamint a kábítószerekkel és pszichotróp anyagokkal, valamint az új pszichoaktív anyagokkal végezhető tevékenységekről, valamint ezen anyagok jegyzékre vételéről és jegyzékeinek módosításáról szóló 66/2012. (IV. 2.) Korm. rendelet 1. § 18. pontja szerinti kábítószer tartalmú kivételek jegyzékét.²⁹ A Kábítószerek 1. jegyzékében (K1 jegyzék) 128, a 2. jegyzékben (K2 jegyzék) 11 tétel szerepel.

A 2. melléklet a pszichotróp anyagnak minősülő anyagok jegyzékeit tartalmazza. A 3. melléklet az új pszichoaktív anyaggá minősített anyagok és vegyületcsoportok jegyzékét rögzíti. A Pszichotróp anyagok 1. jegyzéke (P1 jegyzék) 117, a Pszichotróp anyagok 2. Jegyzéke (P2 jegyzék) 49, a Pszichotróp anyagok 3. jegyzéke (P3 jegyzék) 8, a Pszichotróp anyagok 4. jegyzéke (P4 jegyzék) 67 tételt tartalmaz. Az Új Pszichoaktív anyagok jegyzéke 340 tételt számlál, mely listára 7 tétel 2024. május 24-én került felvitelre³⁰.

A számadatok összesítése alapján jelenleg (2024. december 28.) 139 kábítószernek, 241 pszichotróp anyagnak, 340 új pszichotróp anyagnak minősülő szerrel kapcsolatos tevékenységeket rendel büntetni a jogalkotó.

Az új pszichoaktív anyagokkal kapcsolatos jogsértések tekintetében szabálysértési alakzattal is találkozunk. A Szabálysértési törvény alapján a 153/B. pont, azaz a 199/B. § (1)

²⁴ THAMM Berndt Georg (1991): Drogen – legal – illegal. Von Kaffee bis Koks, von Alko-hol bis Amphetamin. Hilden pp. 120–132.

²⁵ MÜLLER Jürgen Leo - NEDOPIL Norbert (2017): Forensische Psychiatrie. Klinik, Begutachtung und Behandlung zwischen Psychiatrie und Recht. 165 p.

²⁶ PALLÉNBAACH Ernst - DITZEL Peter (2003): Drogen und Sucht. Suchtstoffe - Arzneimittel - Abhängigkeit – Therapie pp. 83-86

²⁷ 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről (továbbiakban: Btk) 459.§ 18. pont

²⁸ 78/2022. (XII. 28.) BM rendelet

²⁹ 66/2012. (IV. 2.) Korm. rendelet A kábítószerekkel és pszichotróp anyagokkal, valamint az új pszichoaktív anyagokkal végezhető tevékenységekről, valamint ezen anyagok jegyzékre vételéről és jegyzékeinek módosításáról

³⁰ 24/2024. (V.21.) BM rendelet az ellenőrzött anyagokról szóló 78/2022. (XII. 28.) BM rendelet módosításáról

bekezdés kimondja, hogy „*Aki csekély mennyiséget meg nem haladó új pszichoaktív anyagot megszerez vagy tart, szabálysértést követ el.*” A (2) bekezdés szerint az új pszichoaktív anyag akkor csekély mennyiségű, ha annak tiszta hatóanyag-tartalma a Btk-ban meghatározott, az adott vegyületcsoportra vagy anyagra irányadó csekély mennyiséget nem haladja meg.³¹

3.3. Prekurzor

A függőséget okozó és a pszichotróp anyagok előállításához szükséges anyag a prekursor, melynek meghatározása két közvetlenül alkalmazandó európai uniós rendeleten alapul, nevezetesen a *kábítószer prekursorokról* szóló 2004. február 11-i 273/2004/EK. sz. Európai Parlament és Tanács rendeleten, valamint a Tanács 2004. december 22-én kelt *A kábítószer-prekursoroknak a Közösség és harmadik országok közötti kereskedelme nyomon követésére vonatkozó szabályok megállapításáról* szóló 111/2005/EK rendeleten.

Mindkét rendelet szerint az ilyen anyagokat tartalmazó valamennyi keverék, természetes kivonat és gyógyszerkészítmény szintén prekurnak minősül, de csak akkor, ha a meghatározott anyagokat olyan módon tartalmazzák, hogy azok könnyen hozzáférhető eszközökkel kivonhatók.

3.4. Kábítószeres bűncselekmények elkövetői magatartásai

A Btk. szabályozza a kábítószerekkel és új pszichoaktív szerekkel kapcsolatos cselekményeket, melyek az új pszichoaktív szerek csekély mennyiségének tartásán és megszerzésén kívül – mely szabálysértési kategória – bűncselekménynek minősülnek.

A Btk. külön nevesíti az ún. fogyasztási típusú (megszerez, tart), valamint az ún. forgalmazási típusú magatartásokat (kínál, átad, forgalomba hoz, kereskedik).

Kábítószer-kereskedelem³² tényállása alapján büntetendő, ha valaki kábítószeret kínál, átad, forgalomba hoz, vagy azzal kereskedik, ezen belül is tovább differenciálva életkor, mennyiség, helyszín, részesség és stádium szerint. A kábítószer-kereskedelem kizárólag szándékosan követhető el, nincs gondatlanságból elkövetett alakzata. Az elkövetőnek tudnia kell arról, hogy kábítószernek, kábító hatású anyagnak vagy szernek minősülő anyagot kínál

³¹ 2012. évi II. törvény A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről

³² Btk. 176.§ (1)

fel, ad át, forgalomba hoz, vagy azzal kereskedik. A négyféle elkövetési magatartás az alábbi: inmateriális bűncselekmény, megvalósulásához eredmény nem szükséges.³³

Kábítószer kínál, ha az elkövető valaki más kábítószer átvételére eredménytelenül felhív. A kínálás lehet felajánlás fogyasztásra, de vételre is, közös jellemzőjük, hogy az eredménytelen marad, tehát a címzett nem fogadja el a kábítószer.

Kábítószer átadás, amikor valaki kábítószer más személynek oly módon adja birtokába, hogy az még nem tekinthető forgalomba hozatalnak vagy kereskedésnek. Az elkövető azért adja át a kábítószer, hogy azt a címzett maga fogyasztja el.

Kábítószer forgalomba hoz, aki – akár ellenérték fejében, akár ingyenesen – több, esetleg meg nem határozható számú személy részére kábítószer juttat. Forgalomba hozatal úgy is történhet, hogy az elkövető csak egy személlyel áll közvetlen kapcsolatban, akinek átadja a kábítószer, de nem azzal a szándékkal, hogy az maga fogyasztja el, hanem azért, hogy az átadott kábítószer mennyiségből másnak vagy másoknak továbbadjon. Forgalomba hozatal, a kábítószer több személy részére történő hozzáférhetőségének biztosítása is, ha az egyetlen személyen keresztül, egyszeri átadással történik.³⁴ Ebben az esetben a forgalomba hozatal és az átadás elhatárolása az átadó szándékának alapulvételével történhet.

Kábítószerrel kereskedik, aki haszonszerzésre törekedve közreműködik a kábítószer forgalmazásában. Magában foglal minden olyan tevékenységet, amely elősegíti a kábítószer eljuttatását a viszonteladóhoz, illetve a fogyasztóhoz, mint például a kábítószer csomagolása, tárolása, elrejtése, szállítása, elosztása stb. A kereskedés rendszeresen ismétlődő, anyagi haszon érdekében folytatott adásvétel, amelynek keretei között valójában nemcsak az eladó és a vevők, hanem a rendszeresen közvetítők is, mint a kereskedői tevékenység közreműködői tetteként vonhatók felelősségre.³⁵

A forgalomba hozatalt és a kereskedést a haszonszerzésre törekvés határolja el egymástól. A kereskedő forgalomba hozatali magatartása ugyanis a haszonszerzésre irányul, míg a szimpla forgalomba hozatal esetén haszonszerzésre törekvés nincs. Sajátos elkövetési magatartási forma drogfutárok tevékenysége, akik kvázi alkalmazottként megbízási díj alapján csupán, pl. külföldi országból hazánkba behozzák a kábítószer, de terjesztését már nem ők végzik.³⁶ A bírói gyakorlat tevékenységüket kábítószer-kereskedelemnek minősíti.³⁷

³³ Btk. Kommentár

³⁴ BH 2002/299. sz. II.

³⁵ BH 1999/101.

³⁶ RITTER Ildikó - Kó József (2002): A magyarországi illegális amfetaminpiac jellemzői. In: IRK Ferenc (szerk.): Kriminológiai Tanulmányok 39. Budapest, OKRI, 295.p.

³⁷ Bf.14/2015/9.

Kábítószer birtoklása³⁸ tényállás büntetni rendeli azt a személyt, aki kábítószer termeszt, előállít, megszerez, tart, az ország területére behoz, onnan kivisz, vagy azon átszállít. Ez a tényállás is több elkövetési magatartást rendel büntetni.

A kábítószer termesztése olyan növény termesztését jelenti, amely, illetve amelyek a kábítószer előállítására alkalmas növények termesztésének, forgalmazásának és felhasználásának rendjéről szóló kormányrendeletben szerepelnek. A termesztés önmagában nem eredményez fogyasztásra alkalmas kábítószer, mégis büntetőjogi értelemben releváns magatartás, befejezett bűncselekmény, függetlenül attól, hogy a fogyasztáshoz további tevékenység szükséges. A termesztéssel a bűncselekmény már akkor befejezett, ha a növény – esetleg gondozás mellett – önállóan fejlődik. Nem szükséges a befejezettséghez a növény beérése. A növény elültetése és gondozása, őrzése nem előkészületi jellegű magatartás, hanem a kábítószer termesztésének, azaz befejezett bűncselekménynek minősül, ha a magokból kikelt növény már önállóan fejlődik.

Kábítószer előállításának olyan tevékenységek tekinthetők, amelyek közvetlen eredménye maga a kábítószer. Elsősorban a szintetikus készítés, a laboratóriumi körülmények között gyártás tartozik ide. A laboratóriumi körülmények viszonylag kis helyen (pl. családi házban, lakásban) is kialakíthatók.

Kábítószer megszerzésének minősül a vásárlás, az ajándék, a találás, de jogellenes birtokbavétel is. A bűncselekmény megvalósulása szempontjából közömbös, hogy az elkövető a kábítószer maga vagy más részére veszi-e át. A birtokállapot megváltozásával a bűncselekmény befejezett.

A kábítószer tartása a megszerzésnél tartósabb, hosszabb idejű birtoklást jelent, azaz termesztést, előállítást vagy a megszerzést feltételez. Továbbadás esetén viszont nem kábítószer birtoklása, hanem kereskedelme valósul meg. Aki kábítószer birtokol, büntetendő akkor is, ha nem tisztázott, maga termesztette, állította elő ezt az anyagot, vagy más birtokostól szerezte meg.³⁹

Új pszichotróp anyaggal visszaélés:⁴⁰ Aki pszichoaktív anyagot kínál, átad, forgalomba hoz, vagy azzal kereskedik.

³⁸ Btk. 178.§ (1)

³⁹ BLASKÓ Béla - MADAI Sándor - PALLAGI Anikó - POLT Péter, SCHUBAUER László (2021): Büntetőjog – Különös rész I. Rejtjel Kiadó, Budapest-Debrecen

⁴⁰ Btk. 184.§ (1)

A tényállás egyes elemei azonosak a kábítószer-kereskedelem bűncselekmény elkövetési magatartásaival. Azonban fontos megjegyezni, hogy az új pszichoaktív anyag fogyasztása vagy csekély mennyiségű megszerzése nem minősül bűncselekménynek.

A hatályos normák szerint Magyarországon a kábítószerekkel kapcsolatos minden magatartás tiltott. Így a kábítószer megszerzése és tartása, átadása, forgalmazása és kereskedelme, valamint ezen magatartások előkészülete is. A jog az elkövetési magatartásoknál aszerint differenciál, hogy csekély vagy jelentős mennyiségű kábítószerre követik el a bűncselekményt.

A Btk. meghatározza a csekély mennyiség fogalmát külön-külön minden kábítószerfajtára vonatkozóan. Eszerint a kábítószer csekély mennyiségű, ha annak tiszta hatóanyag-tartalma nem halad meg egy bizonyos mértéket.⁴¹ Kannabisz növény esetén további kisegítő szabály, hogy a mennyiség akkor csekély, ha a növényegyedek száma legfeljebb 5 db, függetlenül azok méretétől és hatóanyagtartalmától⁴².

A kábítószer jelentős mennyiségűnek számít, ha a benne található tiszta hatóanyag mennyisége az adott kábítószerre meghatározott csekély mennyiség felső határának hússzoros mértékét⁴³, különösen jelentős mennyiség, ha kétszázszoros mértékét⁴⁴ meghaladja. A kábítószerhez igazodva, ugyanezen elveken alapul a pszichotróp anyagoknál a csekély, jelentős és különösen jelentős mennyiség meghatározása.⁴⁵

Arról, hogy egy adott ügyben milyen a kábítószer hatóanyagtartalma szakkérdés és szakvélemény készül, a mennyiség azonban jogkérdés, és a végső szót a bíróság mondja ki.

A mennyiségi kérdés a büntetőeljárásnak mindig sarkalatos pontja, hiszen a büntetési tétel jóval magasabb, ha a kábítószer mennyisége eléri vagy meghaladja a jelentős mennyiséget, illetve csekély mennyiség esetén fogyasztási típusú elkövetési magatartásoknál lehetőség nyílik az ún. elterelésre.⁴⁶

A kiszabható büntetések alapesetben kábítószer birtoklása esetén 1-5 évig,⁴⁷ a kábítószer-kereskedelem alapesetben 2-8 évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető.⁴⁸ A

⁴¹ Btk. 461.§ (1)

⁴² Btk. 461.§ (2)

⁴³ Btk. 461.§ (3)

⁴⁴ Btk. 461.§ (4)

⁴⁵ Btk. 461.§ (5)

⁴⁶ Btk. 180.§ (1) „Nem büntethető, aki csekély mennyiségű kábítószer saját használatra termeszt, előállít, megszerez vagy tart, illetve aki kábítószer fogyaszt, ha a bűncselekmény elkövetését beismeri, és az elsőfokú ügydöntő határozat meghozataláig okirattal igazolja, hogy legalább hat hónapig folyamatos, kábítószer-függőséget gyógyító kezelésben, kábítószer-használatot kezelő más ellátásban részesült, vagy megelőző-felvilágosító szolgáltatáson vett részt.”

⁴⁷ Btk. 178.§ (2) a.

⁴⁸ Btk. 176.§ (1) b

jelentős mennyiségre elkövetett kábítószer birtoklása esetén a büntetési tétel 5-15 évig⁴⁹, kábítószer kereskedelme esetén a büntetés 8-20 évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztés.⁵⁰ A kábítószer-kereskedelem az egyik legsúlyosabban büntetendő cselekmények egyike a Btk-ban.

3.5. Elkövetők, társas elkövetői alakzatok

Az elkövető egyes személyekre alkalmazott büntetőjogi, illetve kriminológiai gyűjtőfogalom. Tettes, aki egyedül követi el a bűncselekményt⁵¹, társtettesek, akik a szándékos bűncselekmény törvényi tényállását, egymás tevékenységéről tudva, közösen valósítják meg.⁵² Kábítószeres bűncselekmények tekintetében is beszélhetünk egyes és társas elkövetésről. Azonban az utóbbi a leggyakoribb. A társas bűnelkövetői alakzatok büntetőjogi, azaz a Btk-ban megfogalmazott, szempontból történő vizsgálata során többféle jogi meghatározással találkozhatunk a szervezettség foka szerinti megközelítés szempontjából, amíg eljutunk a bűnszervezet meghatározásához. Így beszélhetünk az alábbi formákról:

- Csoportosan követik el a bűncselekményt, ha az elkövetésben legalább három személy vesz részt.⁵³
- Bűnszövetség: Akkor létesül, ha két vagy több személy bűncselekményeket szervezeten követ el vagy ebben megállapodik és legalább egy bűncselekmény elkövetését megkísérlik, de nem jön létre bűnszervezet.⁵⁴
- Bűnszervezetben részvétel: Aki bűncselekmény bűnszervezetben történő elkövetésére felhív, ajánlkozik, vállalkozik, a közös elkövetésben megállapodik, vagy az elkövetés elősegítése céljából az ehhez szükséges vagy ezt könnyítő feltételeket biztosítja, illetve a bűnszervezet tevékenységét egyéb módon támogatja.⁵⁵

Büntetőjogi megközelítésből a szervezett bűnözés a bűnszervezet hatályos fogalmával írható le, mely a következő: legalább három személyből álló, hosszabb időre, hierarchikusan szervezett, konspiratíván működő csoport, amelynek célja ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése.⁵⁶

⁴⁹ Btk. 178.§ (2) b.

⁵⁰ Btk. 176.§ (3)

⁵¹ Btk. 13.§ (1)

⁵² Btk. 13.§ (3)

⁵³ Btk. 459.§ (1) 3.

⁵⁴ Btk. 459.§ (1) 2.

⁵⁵ Btk. 321§ (1)

⁵⁶ Btk. 459.§ (1) 1.

3.6. Fesztivál

A rendezvények sikeres lebonyolítása érdekében került megalkotásra a *Zenés, táncos rendezvények működésének biztonságosabbá tételéről* szóló 23/2011. (III.8.) Kormányrendelet. Hatálya kiterjed azokra az alkalmi vagy rendszeres zenés, táncos rendezvényekre, amelyeket - *Az országos településrendezési és építési követelményekről* szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendeletben meghatározott - tömegtartózkodásra szolgáló építményben rendeznek, vagy szabadtéri rendezvény, azaz a szabadban tartanak és a rendezvény időtartama alatt várhatóan lesz olyan időpont, amelyen a résztvevők létszáma az 1000 főt meghaladja.⁵⁷ A zenés-táncos rendezvény definíciója a kormányrendelet szerint: rendszeresen vagy meghatározott alkalomból, illetve időpontban tartott, nyilvános, nem zártkörű, válogatott lemezbemutató vagy élő előadás útján nyújtott zeneszolgáltatást fő szolgáltatásként nyújtó rendezvény, amelyen a részvételhez nem kell megváltott ülőhellyel rendelkezni.⁵⁸

3.7. Bűnügyi elemzés

*„A bűnügyi és bűnüldözési adatok és információk mennyiségi és minőségi vizsgálata a közöttük levő kapcsolat meghatározása és értékelése a bűnözés egészének, valamint egyes bűncselekmények terjedelmének, dinamikájának és struktúrájának, hosszabb távon érvényesülő mintázatának, tendenciáinak meghatározása, a nyomozások támogatása, a bűncselekmények elkövetőinek felderítése és elfogása, a bűncselekmények megelőzése, valamint a hozzájuk kapcsolódó vezetői döntések megalapozása érdekében.”*⁵⁹

4. A fesztiválok és a drogok kontextualizálása

4.1. A fesztiválok története

„A fesztiválok gyakorlatilag minden emberi kultúrában megtalálható társadalmi jelenségek.”⁶⁰ Fallassi⁶¹ szerint a fesztivál szó több jelentéssel bír: *„Az ünnep speciális rítusokkal kísért szent ideje, egy ismert személy vagy esemény évente megrendezett ünnepe,*

⁵⁷ 23/2011. (III.8.) Kormányrendelet a Zenés, táncos rendezvények működésének biztonságosabbá tételéről 1.§

⁵⁸ 23/2011. (III.8.) Kormányrendelet 2.§ 2.

⁵⁹ 23/2018. (VI. 21.) ORFK Utasítás Bűnügyi Elemzési Szabályzatról 2.a.

⁶⁰ Alessandro Falassi (1945-2014) társadalomkutató, antropológus

⁶¹ FALASSI Alessandro (1987): Time Out of Time: Essays on the Festival. In: Getz 2012. 51.p.

vagy egy fontos termés betakarításának ünnepe, művészeti előadásokat kínáló kulturális esemény, gyakran egy művésznek vagy műfajnak szentelve, vásár, általános vidámság, társasági együttlét, öröm.”⁶²

A fesztiválok társadalomtudományi szempontból is meghatározhatók: „egy periodikusan ismétlődő társadalmi alkalom, amelynek különböző formáiban és koordinált eseményeiben közvetlenül, közvetetten és eltérő mértékben részt vesz az egész közösség minden tagja, akiket egy világnézet, valamint etnikai, nyelvi, vallási és történelmi kötelékek fűznek össze. A fesztivál társadalmi funkciója és szimbolikus jelentése is szorosan kapcsolódik olyan nyilvánvaló értékekhez, amelyeket a közönség alapvetőnek tekint ideológiája és világnézete, társadalmi identitása, történelmi kontinuitása és fizikai megmaradása szempontjából, amit tulajdonképpen a fesztivál keretében ünnepelnek.”⁶³

Egy, a Nemzeti Kulturális Alap megbízásából készült tanulmány szerint fesztivál mindaz, amit a szervezők annak tartanak. A fesztivál meghatározásának a mindenkori célhoz érdemes igazodnia, egyfajta munka-definícióként kell működnie.”⁶⁴ A Magyar Fesztivál Szövetség meghatározása szerint: „Fesztiválnak nevezhető minden olyan - egy vagy több téma köré szerveződő, rendszeresen megrendezésre kerülő, egy vagy több helyszínen történő, meghirdetett programmal rendelkező kulturális, művészeti, ingyenc, sport vagy egyéb - eseménysorozat, amelynek célja, hogy közönsége részére kiemelten színvonalas, értékközvetítő, minőségi, ismereteket is bővítő és egyben szórakoztató, szabadidős közösségi élményt nyújtson.”⁶⁵

A fesztiválok történetét kutatva az ókorig lehet visszanyúlni. A fesztiválok az ókorban a vallásos élet részei voltak. Az aztékok, a görögök és a rómaiak is tartottak fesztiválokat isteneik tiszteletére, melyek főleg sportversenyekből, szertartásokból és művészeti versenyekből álltak. Ilyen volt például Dionüszosznak, a bor istenének ünnepe, melynek programjában szerepelt kecskeáldozás, szatírnak öltözés, borivás, drámaverseny, valamint tánc és ének az isten tiszteletének kifejezésére.⁶⁶

⁶² FALASSI 1987: 51. p.

⁶³ FALASSI 1987: 51. p

⁶⁴ HUNYADI Zsuzsa – INKEI Péter – SZABÓ János Zoltán (2006): Fesztivál – Világ, NKA kutatások 3. Kelet-Közép-Európai Kulturális Obszervatórium Alapítvány, Budapest 16. p.

Online: <https://www.budobs.org/pdf/Fesztival-Vilag.pdf> Online: (letöltve: 204.10.11.)

⁶⁵ SULYOK Judit – SZIVA Ivett (2009): A fesztivál turizmus nemzetközi és hazai tendenciái. Turizmusbulletin, 13. évfolyam, 3. szám, pp. 3-13. pp. 3-13. Online:

https://igyutazunk.hu/storage/media/2022/Turizmus%20Bulletin_%C3%89vf.13_2009_03.pdf

(letöltve: 2021.01.10.)

⁶⁶ Ki kicsoda az antik mítoszokban - Kézi könyvtár - Arcanum Online: <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-ki-kicsoda-az-antik-mitoszokban-F869D/> (letöltve: 2024.01.25.)

Ha konkrétan a zenei fesztiválok őseit keressük, akkor a Püthói Játékokat kell elsősorban kiemelni, melyet a delphoi Apollón-szentélyben, Apollón isten tiszteletére rendeztek. A püthói játékokat két évvel az olümpiai játékok előtt és után tartották, azaz az olümpiai ciklus harmadik évében. Az i.e. 6. században alapították őket és az olümpiai játékoktól eltérően zenei és költészeti versenyeket is tartottak az atlétikai versenyek előtt. A mítosz szerint a játékokat maga Apollón isten alapította, miután megölte Püthont, a nőtény sárkányt és felállította a delphoi jósdát.⁶⁷

A rómaiak is nagyon sok fesztivált rendeztek, rengeteg ünneppel rendelkeztek, melyek keretében gladiátor játékokat, kocsiversenyeket rendeztek, színházi előadásokat tartottak. A színelőadásokat és a kocsihajtó versenyeket különböző helyszínen tartották. Rómában egészen a köztársaságkor végéig nem volt egyetlen olyan színház, amely versenyre kelhetett volna a görög színházakkal.⁶⁸

A középkorban is fontos szerepet töltött be a fesztiválokban a vallás. Itt találkozhatunk a szó egyik elődjével a „festival dai” kifejezéssel. Eredetileg a vallásos ünnepeket, szent napokat jelölte. A „feast” szót viszont már a modern szótárakban is megtaláljuk: ünnepet és lakomát jelent, a vallási szerep mellé, helyére az evés lépett. Hasonlóan cseng a kelta „féis” szó is. Egy kulturális eseményre utal, amin volt zene, tánc, történetmesélés és színház. A fogalom eredetileg vallási szempontból fontos napok, majd különböző kulturális és közösségi események neve lett. A legtöbb zene népzene volt, amit népi hangszereken játszottak. 1876-ban Bajorországban, a Bayreuth Fesztivál volt az egyik első formális és éves fesztivál, amit kifejezetten a zenének szenteltek. A fesztiválon Richard Wagner zeneszerző is fellépett.⁶⁹

1952-ben jött létre az Európai Fesztiválszövetség (European Festival Association), melynek alapítói: Aix-en-Provence, Amszterdam, Bayreuth, Bécs, Berlin, Besançon, Bordeaux, Florence, Luzern, München, Perugia, Strasbourg, Velence, Wiesbaden és Zürich fesztiváljai. Ezek az ún. városi fesztiválok, melyek elterjedése a II. világháború után kezdődött. Nem egy művészeti területet tárnak a közönség elé, hanem több formát igyekeznek megjeleníteni: zenét, énekkórust, színházat. A névadásban nem csak a helyszínmegjelölés lelhető fel, az irányzat is, mint például a Münchener Operafesztivál vagy a Strasbourgi Zenei

⁶⁷ Collegium Gladiatorium Kulturális Hagyományőrző Egyesület Online: http://old.gladiator.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=80&Itemid=35&lang=it (letöltve: 2024.01.25.)

⁶⁸ MEIER Fick (2009): Gladiátorok, Gondolat Kiadó Online: https://romaikor.hu/cirkuszi_es_amphiteatrumi_jatekok/gladiatorok_es_gladiatorviadalok/gladiatorviadalok/a_gladiatorviadalok_kialakulasa/a_gladiatorjatekok eredete_es_kialakulasa_a_colosseum_epiteseig/cikk/egyeb_jatekok_%E2%80%93_szinhasz_es_kocsiverseny (letöltve: 2024.10.14.)

⁶⁹ Bayeruther Festspiele Online: <https://www.bayeruther-festspiele.de/> (letöltve: 2024.01.25.)

Fesztivál. Sokszínűségükből adódott nemzetközi jellegük is. Ez a pozitívum a könnyűzenei fesztiváloknál fordult át valamelyest negatívummá, hisz míg a zene és a tánc nyelve világszerte ugyan az volt, addig a könnyűzenei produkciók tekintetében ez nem érvényesült. Megjelent a rhythm and blues, a country és a rock and roll az 1940-es években, majd a következő évtized a jazz népszerűvé válásának ideje volt. A 1960-as évek első felében hódított a blues (Rolling Stones) és a beat (Beatles), majd második felében a rock és pop fesztiválok terjedtek el. 1970-ig a rock volt a legkedveltebb zenei stílus, de az évek múlásával megszerveződött a különböző zenei műfajok egymás mellett élése. Ekkortáiban alakult ki a zenei fesztiválok két csoportja: a komolyzenei fesztivál (operafesztiválok vagy szimfonikus zenekari) és a könnyűzenei fesztivál.⁷⁰

A XX században először főleg jazz fesztiválokat rendeztek. A legtöbb fesztivál nem rendelkezett anyagi háttérrel, így csupán helyi rendezvények voltak. Az 1954-ben tartott Newport Jazz Fesztivál volt az első nagyobb fesztivál. Ezután jelent meg a *Jazz egy nyári napon* című koncertfilm 1958-ban, ami népszerűvé tette a fesztiválokat, melyekre egyre nagyobb igény mutatkozott. 1961-ben rendezték meg a Nemzeti Jazz és Blues Fesztivált, (ma Reading Fesztivál), ami végül az Egyesült Királyság egyik legnagyobb és legismertebb zenei fesztiválja lett.⁷¹

A jazz zenei fesztiválok adtak színteret az 1960-as években a rockzene elterjedésének, megismerésének, sok akkori zenész arra használta a jazz fesztiválokat, hogy bemutassa a rockzenét. (pl. Led Zeppelin). A szervezők érezték, hogy a rock olyan műfaj, ami magában is megáll, és vonzza a saját fesztivál-látogatóit.⁷²

A 1960-as évek végére a rockzenekarok elkezdtek saját zenei fesztiváljaikat szervezni, melyek egyre nagyobb tömegeket vonzottak. Egyre inkább olyan fesztiválok szerveződtek, ahol több, népszerű zenekar is fellépett. A városok is ráébredtek arra, hogy a zenei fesztiválok jelentős bevételt generálhatnak. A világ leghíresebb modern zenei fesztiválja, mely sok amerikai és európai számára ismertté tette a rockzenei fesztiválokat, Woodstock volt, amit 1969-ben rendeztek meg több százezer ember részvételével.

A zenehallgatás és a kábítószer-mámor hatása alatti tánc a hippimozgalmat, az alternatív művészet megteremtőit is érintette. Az "anarchisták" e csoportját például a beat és a hard rock

⁷⁰ Uniting festivals across Europe. Online: <https://efa-aef.eu> (letöltés: 2024.01.25.)

⁷¹ Papageno 2021: Elhunyt George Wein, a Newport Jazz Fesztivál szervezője Online: <https://papageno.hu/intermezzo/2021/09/elhunyt-george-wein-a-newport-jazz-fesztival-szervezoje/> (letöltés: 2024.01.25.)

⁷² HOLCZ Csaba (2017): A zenei fesztiválok története. Online: <https://socfest.hu/fesztival/a-fesztivalok-tortenete/> (letöltve: 2022.09.24.)

zenei stílusok jellemzik. A hard rockot az elektromos gitár, a basszusgitár és a dobok erőteljesen torzított hangzása uralja. A zenészek és zenekarok szövegeikben kritizálták a társadalmat és népszerűsítették a kábítószer-fogyasztást, ami a zenészeket, a rockkoncertek és zenei fesztiválok hallgatóit és rajongóit egyaránt jellemzik. A hippy mozgalom követőinek megjelenésére jellemző a laza, színes ruházat és az ápolatlan, vad megjelenés. A mai követők csodálatukat fejezik ki a korabeli együttesek és fesztiválok, például a híres Woodstock iránt.⁷³

A 1970-es évek elején a szabadtéri koncertek egyre népszerűbbé váltak. Woodstock és más rockzenei helyszínek bebizonyították, hogy a zenei fesztiválok hatékony módszerek a művészek és a zenei műfajok népszerűsítésére, ez pedig segített abban, hogy más zenei formák is elkezdjék utánozni a rockzenei fesztiválokat.

4.2. A zene és a tánc drogokkal kapcsolatos megítélésének történelmi perspektívája

A zenét már az őskor óta kellemes érzésekkel társítják, mivel a zenehallgatás során dopamin szabadul fel. A pszichológiai ellazulás és a ritmikus elemek miatt azonban mozgással is társul, amellyel a hallgató a dallamot kíséri, legyen az a ritmus finom kopogtatása lábbal vagy kézzel, vagy az egész test mozgása a pillanatnyi érzéseknek és hangulatnak megfelelően.⁷⁴ Ezek a ritmikus dallamok hallgatása közbeni megnyilvánulások már a történelem előtti időkből dokumentáltak, amikor olyan rituálékat tartottak, amelyeken a résztvevőket egy sámán irányította, aki transzállapotba helyezte magát. Ezt pszichedelikus anyagok és ritmikus szekvenciák alkalmazásával érték el és ezzel kezdetét vette egy ma is ismert jelenség.⁷⁵

Az emberiség fejlődésével, intelligenciájának növekedésével a zene filozófiája is változott, összetettebb hangszerek készültek, amelyek lehetővé tették, hogy igényesebb zenét hozzanak létre, amely bizonyos koncepciót és szabályosságot kapott. Az évszázadok során generációk fedezték fel a zenében rejlő lehetőségeket, és ma már számtalan műfajt ismerünk, amelyekhez ritmikai jellegük alapján gyakran tipikus tánckoncepciók is társulnak.⁷⁶

⁷³ McCLEARY John Bassett, - McCLEARY Joan Jeffers, ed. Hippy Dictionary, Cultural Enciklopedia of the 1960s and 1970s Prága: Clrakson Potter/Ten Speed nline:
https://books.google.hu/books?id=c487w9PuJOgC&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false (letöltve: 2020.12.03.)

⁷⁴ McDONALD Raymond - KREUTZ Gunter - MITCHELL Laura (2012) Music, Health, and Wellbeing Oxford Oxford: Oxford University Press

⁷⁵ ESCOHOTADO Antonio (2003): Stručné dějiny drog Prága.Volvox Globator, Labirintus

⁷⁶ ČIZEK Pavel (2002): Robust Estimation in Nonlinear Regression and Limited Dependent Variable Models. Econometrics 0203003, University Library of Munich, Germany

4.3. A zene a kábítószerekkel kapcsolatban

Az őslakos kultúrák óta a kábítószer a test és az elme kikapcsolódását szolgálják, és híres zeneszerzők, költők és más művészek is használtak bizonyos drogokat, hogy inspirálják munkájukat az évszázadok során. A zene és a zenei produkció számos környezeti hatásnak köszönhetően jelentős változáson és fejlődésen ment keresztül. Új zenei műfajok jelentek meg, és a rajongók és támogatóik szubkultúrája, valamint az egyes zenei stílusokhoz kapcsolódó drogok spektruma is egyre szélesebbé vált. Ha sikerül olyan anyagot találni, amely segít a zenei piacon jelenleg elérhetőnél eredetibb alkotás létrehozásában, akkor valószínű, hogy ezt az anyagot nemcsak más alkotók, hanem a közönség, azaz az adott zenei stílus rajongóinak szubkultúrája is kedvelni fogja.

A zenei fesztiválok népszerűségében szerepet játszott a rádió megjelenése is, mely, mint otthoni kommunikációs eszköz robbant be a köztudatba és ezzel megváltoztatta a zeneipar fejlődését.⁷⁷ A drog a „feketék Amerikájából” indult hódító útjára. Amerikába a Mexikóból érkező bevándorlók a marihuána szeretetét hozták magukkal. Kannabiszt az 1920-as évek zenészei szívták, ami a dalaikban is megjelent, pl. Louis Armstrong zenéjében. Az 1960-as évek zenekarainak szövegében már közvetlenül utaltak különféle drogokra. A beatnemzedék nagyjai imádták a jazzt és a vele járó kábítószerrel. Az eredetileg afroamerikai jazz zenei műfaj az 1950-es évek második felében az Egyesült Államokban az ún. „beat-generáció költőit és prózaíróit hozta össze, miközben zongora, klarinét, szaxofon és dobok hangjait hallgatták.” A "jazz" kifejezést a legkülönbözőbb stílusokra használják, és a zenei formája is igen változatos lehet. Egy dolog azonban közös bennük: a jazz zene képes megmozgatni, táncra perdíteni, szórakoztatni a hallgatót, kellemes hangulatot, atmoszférát teremteni. Ezen élmények fokozása érdekében sokszor a jazzklubok látogatóit, beleértve az előadókat is, addiktív anyagokkal, alkohollal és dohánytermékekkel erősítették fel.⁷⁸ Változás a 60-as években következett be, mikor a kábítószer már nemcsak élvezethez kapcsolódott, hanem politikai hitvallás is volt egyben.⁷⁹ A bódítószer fogyasztásának számos oka lehet, az egyszerű ok a kíváncsiság, hogy a kábítószer milyen hatással lesz az emberre. Mivel a kábítószeresek illegálisak, lehet, hogy a tiltás az, amiért az ember ki akarja próbálni.

⁷⁷ SPENCER Espinosa, Cristian (2020): Música, consumo y crítica cultural. Hacia un marco histórico y teórico para el estudio de los festivales en América Latina (1990-2020). Revista Argentina de Musicología, 21 (2), pp. 21-60.

⁷⁸ COOKE Mervyn - JIRČÍKOVÁ Kateřina (2016): Kronika jazzu. Přeložil. Praha: Knižní klub, Universum

⁷⁹ HORVÁTH Ágnes (2003): A lázadás drogja. In (szerk): Beck Judit: Nagy drogkönyv, 2003, Glória Kiadó, Budapest, 57-86.p.

A zenei rendezvények és diszkók környezetében a kábítószereket gyakran használják az öröm, a kellemes állapot előidézésére és az érzékszervi élmények fokozására. Szerepet játszik az önmegismerés vagy egy kellemetlen állapottól való megszabadulás is, legyen az aktuális vagy tartós, ami lehet kisebbségi érzés, elégtelenség stb. A kábítószer azonban gyakran a csoporthoz való alkalmazkodást is megkönnyíti. Ezenkívül egyes drogok segítenek az egyéneknek a nagyobb fizikai megterhelés bírásában, miközben hosszabb ideig képesek táncolni és élvezni a zenét, mint kábítószer-fogyasztása nélkül.⁸⁰

Napjainkban a techno az egyik legnépszerűbb zenei stílus a kábítószer-fogyasztás elterjedtségével kapcsolatban. Rajongói olyan zenei eseményeket keresnek fel, mint techno partik, diszkók vagy zenei fesztiválok, amelyek kifejezetten erre a zenei műfajra összpontosítanak. A techno számok hipnotikus hangulat elérésére irányuló törekvése miatt a kiterjedt kábítószer-használat meglehetősen gyakori ebben a környezetben. A résztvevők célja az eufórikus állapot elérése, nem pedig a táncolás. E műfaj rajongói viszonylag műveltek, nem jellemző rájuk az agresszivitás.⁸¹

4.4. A zenei rendezvényekhez kapcsolódó drogok tipológiája

Először is különbséget kell tenni a koncertek és a zenei fesztiválok között. A különbség az, hogy a fesztiválok olyan események, amelyek azért vonzzák az embereket, hogy a különböző zenei műfajból fellépők sokaságát láthassák, ami ellentétben áll a koncertek céljaival, ahol csak egy zenekart vagy zenészt láthatunk, akit a közönség preferál.⁸² Ez maga után vonzza, hogy fesztiválokon szinte mindenféle droggal találkozhatunk, még koncerten a fellépő zenei irányzathoz leginkább kapcsolódó kábítószerekkel. A zenei stílusoknak, a műfajnak és a társadalmi események típusainak megvannak a maguk rajongói, valamint a környezetükben a kábítószeres kínálat és használata is megjelenik.

A nyugtatók ellazulást, lelassult reakciókat, passzivitást, álmoságot okoznak. Idetartozik a heroin, morfium, kodein. A depresszánsok elsősorban fizikai függőséget okoznak. A stimulánsok olyan anyagok, melyek növelik az egyén fizikai és szellemi aktivitását, elnyomják a fáradtságot, az evés, ivás utáni igényt. Az egyén társaságkedvelőbb, beszédesebb. Idetartozik az amfetamin, a kokain, crack, ecstasy. A hallucinogének okozzák a legjelentősebb

⁸⁰ ARTERBURN Stephen - BURNS Jim (2001): Drogozvdorné dieťa: kniha pre rodičov Brno Nová naděje

⁸¹ SAUNDERS Nicholas - WRIGHT Mary Anna - SHULGIN Alexander (1996): Ecstasy & Techno scene. Brno: Jota, 1996. New horizons (Jota)

⁸² NÖSTER Dominik (2022): Sponsonship Culture in the German University popular music festival market. Thesis University of Paderborn Online: <https://doi.org/10.3727/152599505774791149> (letöltve: 2024.11.02.)

változást a valóság érzékelésében. Megváltoztatják a tudati minőséget, az élmények intenzitását, mélységét. Hatásuk kockázatosnak tekinthető. Ide tartoznak a kannabinoidok (marihuána, hasis) és az LSD. Függőség általában nem alakul ki használatuk során. A marihuána a kender terméke. Hatóanyag tartalmától függően relaxációs érzést, eufóriát, hallucinációkat, érzelmi változásokat okozhat. Az ecstasy a metamfetamin csoportjába tartozó, szintetikusan előállított kábítószer. A hallucinogén és a stimuláns anyagszoptok közötti határvonalon mozog. Színes, sajátos szagú, dombornyomott logóval ellátott tabletták formájában állítják elő. Sokan tartják kellemes és biztonságos drognak, amely fogyasztása hosszú ideig kordában tartható. Hatóanyaga az MDMA. Olyan élményeket serkent a személyben, amelyek időn, testen és téren kívüliek és táncra is ösztönöz, a zene pedig ritmikus elemeivel teljesen megfelel az ecstasy hatása alatt álló személy igényeinek. Hatás lecsengése után hangulati változások és a túlzott alkoholfogyasztás után fellépő állapotokhoz hasonló tünetek mutatkozhatnak. A leggyakrabban használt drogok mellett más, marginálisabb függőséget okozó szerek is megjelennek a zenei rendezvények környezetében. Ilyen például a kokain, a metamfetamin, az LSD, a lyssop stb. Közös bennük azonban, hogy használatuk a zene és a tánc élményének, valamint a részt vett zenei esemény általános hangulatának fokozására szolgál.

A 2010-es évek óta minden fesztivál dinamikus változáson ment keresztül. Látogatottságuk megnövekedett, egyre nagyobb alkohol- és drogfogyasztást eredményezett. Ozorán *„nagyon paradox a helyzet abból a szempontból, hogy teljesen békés társaság látogatja a fesztivált, ugyanakkor jellemző rájuk a tudatmódosító szerek használata.”*⁸³

4.5. Fesztiválok és a drogok kapcsolata

A függőséget okozó, általában kábítószernek tekintett anyagok már az ókor óta ismertek. Az ősi civilizációkban már használtak pszichedelikus szereket, kezdetben csak vallási, rituális vagy orvosi célokra. Itt már látható, hogy használatuk nagyon gyakran táncsal és zenével társult, ami fokozta a használó és a többi résztvevő élményét. Idővel azonban a drogok megváltoztatták jelentésüket és használatuk célját. A kábítószeresek kezdtek beszivárogni a társadalom minden szférájába, beleértve a társadalmi rendezvények környezetét is. Behatoltak

⁸³ SUSZTER Tamás (2023): A fesztiválturizmus biztonságáról Fejér megyében – Interjú dr. Varga Péter r. dandártábornokkal. Rendőrségi Tanulmányok, 2023/1.

a szórakozóhelyekre, szállodákba, éttermekbe. A kínálatot és a keresletet az adott társadalomban a drogszcéna állapota és fejlettsége határozta meg.

A kábítószer probléma napjainkban már nemcsak a felnőtteket, hanem különösen a fiatalokat⁸⁴ érinti. Ők, akik szórakozásra, új élményekre, a szabadság érzésére vágnak, ezért a zenei rendezvények, köztük a fesztiválok, diszkók, koncertek és a különféle zenés összejövetelek ideális lehetőségnek tűnnek igényeik kielégítésére.

A zenei rendezvényeken részt vevő fiatalok számának növekedésével párhuzamosan nő annak kockázata is, hogy a fiatalok ebben a környezetben kapcsolatba kerülnek a kábítószerrel, annak birtoklásával, terjesztésével, kereskedelmével, kapcsolatos kockázatokkal. A könnyű hozzáférés, a használat és a kísérletezés, valamint a kockázatos környezet miatt a zenei rendezvényeken történő kábítószer-fogyasztás nagyon komoly problémát jelent az egyén és a társadalom számára.

4.6. A kérdés általános megközelítése a XX. században Magyarországon

Az ókorban különböző rituálékban és szertartásokban már megfigyelhető a zene, a drog és a tánc közötti kapcsolat. Az évszázadok során a kábítószer használat célja és értelme jelentősen megváltozott. Az eredeti gyógyászati és spirituális céltól kezdve a kikapcsolódás, a szórakozás és a külvilágtól való szabadulás egyik formájaként kezdték használni, mely célzat napjainkban is aktuális.⁸⁵

Lévai Miklós szerint⁸⁶ Magyarországon az 1960-as évektől kezdve beszélhetünk kábítószer-problémáról. Az első kábítószerhez köthető haláleset 1969-ben történt a fővárosban, ebben az időszakban csak itt volt jelen a kábítószer. A szipuzás az 1970-es évek végére került előtérbe. Az 1975-1980 közötti időszakban a különféle gyógyszerek (Parkan, Codein, Hidrocodein) és az alkohol együttes fogyasztása jelentette a drogozást. Ez az időszak, amikor a jelenség több megyeszékhelyen is megjelent.⁸⁷ A kábítószer használatot ebben az időszakban rendőrségi kérdésként kezelték, ennek megfelelően megelőzés-gyógyítást szolgáló intézményrendszer nem került kialakítása. A deviánsnak tartott jelenség egyik gyökerét a szocialista időszakban az 1968-as mozgalmakhoz, a diáklázadásokhoz, az ún. hippy

⁸⁴ az ENYÜBS statisztikai kódszótárban szereplő fiataikorú (14-17 év) és a fiatal felnőtt (18-24 év) kategóriák együttesen

⁸⁵ ESCOHOTADO 2003.

⁸⁶ LÉVAY Miklós (1991): A kábítószer-probléma és a bűnözés összefüggései - Kandidátusi disszertáció, Miskolc

⁸⁷ LÉVAY 1991. i.m. 96.p.

életszemlélet megjelenéséhez is kötötték. A korabeli drogfogyasztóknál nemcsak a szer közös élvezetének volt csoportképző identitása, hanem az ún. kispolgári életforma elutasításának is.⁸⁸ Azonban a valós kábítószerrel kapcsolatos szubkultúra 1989 előtti feltárása számos nehézségbe ütközik. Elsődleges oka volt, hogy a kábítószerfogyasztás Magyarországon még nem volt tömeges, de már észlelhető megjelenését követően, a hetvenes években a jelenség kutatása tilalom alá került. Ennek következtében a tudományos publikációk száma jelentősen csökkent, és a korlátozott számú kutatási eredmény nyilvánosságra hozatalát adminisztratív eszközökkel gátolták.⁸⁹

A helyzet 1985-ben változott meg, amikor az államhatalom a kábítószerfogyasztást problémaként kezdte el kezelni, amelyet megoldandó feladatként fogalmazott meg. Ennek következtében a kábítószerfogyasztás a közvélemény számára láthatóvá vált, és kutatható beilleszkedési zavarrá alakult.⁹⁰ A kábítószer téma 1989 előtt tabu volt, azaz a társadalom nagy része számára a kábítószer nem létezett. A zárt határok miatt a világ többi részén már elérhető drogok a volt szocialista országokban, így hazánkban sem voltak kaphatók.⁹¹

A kábítószer-fogyasztás kezdetének elsődleges oka a társadalmi erkölcs és a társadalmi státusz előli menekülés kísérlete volt. Ebben a társadalomban kialakult a kábítószer-használók és kísérletezők szubkultúrája, akik olyan elérhető gyógyszereket használtak, amelyeket hamisított receptekkel kórházakban és gyógyszerházakban szereztek be. Az illékony anyagok, mint az éter vagy az aceton szipózása eleinte a serdülők körében terjedt el. A következő generációnak már nem volt elegendő a gyógyszer, igényük volt az igazi drogok iránt. Az 1980-as évek elején jelentek meg a klasszikus drogok hazánkban.⁹² Az amfetamin, metamfetamin volt az, amely a drogszcénát akkor meghatározta. A toxikomániások szubkultúráját hozta létre, melyet egy sajátos életmód jellemzett. A drogok terjesztése, fogyasztása zárt körben történt. A bulik középpontjában ekkor még a rockzene és a fények álltak, hogy fokozzák a kábítószeres által nyújtott érzelmi élményt.

Létrejött az underground, titkos találkozók és az ún. garázsbandák illegális koncertjeit szervezték meg. Az underground zene támogatása lehetővé tette a kábítószeres és a zenei műfajok összekapcsolását. A zenekarok tagjai, az előadók „művész” státuszukból adódóan nagyobb kapcsolatban álltak a „külvilággal”, könnyebben jutottak hozzá függőséget okozó

⁸⁸ Fialatok és kábítószer az 1970-es évek Budapestjén. Online:

https://mult-kor.hu/20101123_fialatok_es_a_kabitoszer_az_1970es_evek_budapestjen (letöltve: 2024.01.25.)

⁸⁹ LÉVAY 1991. i.m. 96.p.

⁹⁰ LÉVAY 1991. i.m. 92.p.

⁹¹ KALINA Kamil (2003): Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup Praha: Úřad vlády České republiky, Monografie (Úřad vlády České republiky)

⁹² LÉVAY 1991.

szerekhez, drogokhoz. Többet utazhattak külföldre, így a drogok széles skálájával kerültek kapcsolatba. A rendezvények szervezését előre be kellett jelenteni, ami azt jelentette, hogy a kulturális rendezvényeket szoros ellenőrzés alá vonták, és számos intézkedéssel igyekeztek a kábítószer behatolását megakadályozni.⁹³

A koncertek azonban felkeltették az állami hatóságok figyelmét. A rockbulikon olyan anyagok voltak, mint az alkohol, kábítószer, illékony anyagok, marihuána és a metamfetamin, a tipikus cseh drog. Az underground zenekarok a meg nem engedett külföldi zenekarok zenéjét játszották, így illegálisan szerveztek koncerteket, ahol a marihuána is kezdett megjelenni.⁹⁴ A vasfüggöny leomlása és a határok átjárhatósága megnyitotta a korábban nagyon zárt drogszcénát és a nyugati hatásokat, a drogok egyes emberek mindennapi életének részévé váltak. Elkezdődött a nyitott drogpiacon időszak, mely a szerek széles skáláját tartalmazta. A magyar állampolgárok külföldről csempészték be a drogot, de a nem magyar állampolgárok is hoztak be hazánkba különféle illegális szert.⁹⁵ A kábítószer visszaélés spektrumának kiszélesedésével a kábítószer-kereskedelem szerkezete is megváltozott. Nem csupán a nemzetközi bűnözői csoportok, hanem az üzleti élet, a társadalmi elit is részt vettek benne. Így a kábítószer kereskedelem egyre professzionálisabbá és szervezettebbé vált.

Az állam igyekezett fellépni a kábítószer-bűnözés ellen, mind a kínálatot csökkentő represszív és a kereslet csökkenését célzó megelőző intézkedésekkel. A kábítószer népszerűsége azonban megállíthatatlanná vált. A külföldre utazás korlátozása megszűnt, az információszabadságot sem korlátozták már annyira. A szabad véleménynyilvánítás utat engedett a szabad zenei produkcióknak, a zenei együttesek és zenei rendezvények sokasága jelent meg. A drog, a zene és a szórakozás és a szabadidős tevékenység összekapcsolódott. Nagy lendületet kaptak a multikulturális és a több műfajú módon szervezett zenei fesztiválok, melyek ideális terepet biztosítottak a függőséget okozó szerek elterjedéséhez a fesztiválokon.

2010-es évek elején a nemzetközi és a hazai kábítószer piacon is megjelentek az ún. dizájn drogok, de olyan hatalmas mennyiségben, melyre a rendőrség sem volt felkészülve.⁹⁶ A mai társadalomban a kábítószer-használatot széles körben elítélik, a kábítószer-fogyasztókat pedig marginalizálják. Ez a zenei rendezvények környezetében is így van, ahol ezeket az

⁹³ RYCHLÍK Jan (2020): Československo v období socialismu: 1945-1989. V Praze: Vyšehrad

⁹⁴ KALINA (2003)

⁹⁵ CSABA Zsolt (2019): A bűnelemzés aktuális kihívásai a nemzetközi súlyos és szervezett bűnözés elleni európai fellépés terén. Szakmai Szemle, 2018/4.

⁹⁶ MÁTYÁS Szabolcs (2021): A kábítószer-bűnözés térbeli változásai az elmúlt évek statisztikai adatainak tükrében. Interdiszciplináris Drogszemle Online: https://drogkutato.hu/wp-content/uploads/2022/01/01-162_IDSZ-teljes_NET-74-95-1.pdf (letöltve: 2022.09.23.)

egyéneket a többi résztvevő, akik nem használnak kábítószert, elítélik. A társadalom elutasítja, kritizálja és megveti a drogfogyasztókat.

4.7. Zenei fesztiválok napjainkban

Az 1960-as évektől, a rockzene elterjedésétől kezdve a teljesség igénye nélkül, az alábbi fesztiválokat tartom szükségesnek kiemelni, melyek a zenei irányzat, a fellépők, vagy a helyszín jellege miatt hatással voltak a 1990-2000-es évek fesztiváljaira.

A hétköznapi szóhasználatban a woodstocki fesztivált tekintik az első könnyűzenei fesztiválnak, azonban, ha időben megnézzük, megelőzi az 1968 augusztusában megrendezésre került brit Isle of Wight fesztivál, ahol 15 ezer néző látogatott el a dél-angliai szigetre.⁹⁷ A fesztiválon 1970-ben már 600 ezer ember vett részt. Ettől az időponttól beszélhetünk arról, hogy az 5.000 főnél több résztvevőt számláló rendezvény a mai napig csak engedély alapján tartható meg az Egyesült Királyságban.⁹⁸

A Woodstocki fesztivál 1969. augusztus 15-18. között New York államban egy 2,4 négyzetkilométeres területen tartották, ahol a várt 32 ezer ember helyett 500 ezer jelent meg. A fesztivál ingyenes volt, az utakat parkolóvá alakították és a kábítószeres használatát engedélyezték. A kevés számú rendőr ellenére lényeges rendbontás nem történt.

A rendezvényen, a hippikről és drogokról szóló képek sugallatával ellentétben nem volt káosz és rendbontás. „*Viszont a sár, zene és a tudatmódosító szerek keverőedényében megszületett egy életstílus, amit azóta is igyekeznek valamilyen formában felidézni.*”⁹⁹ Woodstock egyszerűsége és letisztult körülményei tükrözték az akkori fiatalság érzéseit és megítéléseit, akik ezzel „egyfajta ellenkultúrát teremtettek a felnőttek zord világával szemben.”¹⁰⁰

A „fesztiválok fesztiválja” címet azonban 1970. óta a Glastonbury fesztivál viseli. Az eseményen kb. 7000-en vettek részt, szintén ingyenes is volt. A brit kultúra fontos része, a hippy mozgalomra jellemző vonásai inspirálták. Látogatóinak száma az 1970-es évektől minden évben növekedett, sikere nőtt. A legtöbb vendéget 1994-ben fogadták be, 300 ezer fővel. 1970 és 1981 között időszakosan rendezték meg, azóta évente tartják, egy éves

⁹⁷ Our island's official tourism website Online: <https://www.visitisleofwight.co.uk/whats-on/festivals> (letöltés: 2024.01.25.)

⁹⁸ LOPEZ Jiménez - GOMEZ González Rocio (2020): Estudio de demanda de festivales culturales: El festival Flora. Revista de Administración y Dirección de Empresas (4), pp. 171-187.

⁹⁹ HOLCZ 2017.

¹⁰⁰ TAKÁCS M. József: A dühöngő ifjúságtól a Woodstock nemzedékig. Online: <https://rubicon.hu/hu/cikkek/a-duhonggo-ifjusagtol-a-woodstock-nemzedekig> (letöltve: 2020.12.03.)

szünetekkel ötévente, hogy a helyi lakosságnak és a rendezőknek adjanak lehetőséget pihenésre.¹⁰¹

Ebben az időszakban, Dániában a Roskilde Fesztivált¹⁰² (1971), Hollandiában a Pinkpop fesztivált¹⁰³ (1970) kell megemlíteni, amelyek napi 60-70 000 fős látogatottságukkal azóta is stabilan tartják magukat.

Kb. két évtizeddel később, 1990-ben a Berlinben megrendezésre került Love Parade fesztivált emelem még ki. A kilencvenes évek egyik legnagyobb szabású techno vállalkozása spontán ötletként indult 1989-ben. Egy berlini DJ, Dr Motte a születésnapját ünnepelte, némi hangoskodás keretében az utcán “parádézott”. A Love Parade jelzés volt, mivel Dr. Motte úgy gondolta, hogy az idős nép nem tiszteli és hallgatja meg az ifjúságot, csakúgy, mint a politikusok. Ez alatt az időszak alatt a Berlini fal még állt. Ez zavarta a dj-t és úgy döntött, hogy szervez egy demonstrációt, amellyel kiemeli az ifjúság akarátát: Béke, Szabadság és Szeretet (innen a Love Parade elnevezés). Az esemény hatalmas közönséget vonzott, annak minden szembeötlő attribútumával (szex, drogok) együtt.¹⁰⁴

Az Egyesült Államok egyik legnépszerűbb fesztiválja Burning Man 1986-ban indult. Az esemény szervezői az atomizáció ellen harcolva a nevadai Black Rock sivatagban alapítottak egy Black Rock City névre keresztelt ideiglenes várost, amelyet a fesztivál idejére évente kereskedelemmentes övezetté nyilvánítanak. A Burning Manre eleinte csak az Államokból, de ma már a világ különböző pontjairól érkeznek a résztvevők, magukkal hozva mindazt, amelyre ebben a pár napban szükségük lehet, köztük élelmiszert, alkoholt vagy akár drogot is.¹⁰⁵

A kaliforniai Indio városban 1999-ben került megrendezésre a Coachella Valley Music and Arts Festival. A Joshua Tree Nemzeti Park közelében fekvő golfpályán megtartott rendezvény hasonlít leginkább hazánk fesztivál kultúrájára. Abban az értelemben mindenképp, hogy itt a világban aktuálisan legkeresettebb bandák mellett igazán látványos művészeti programok is nagyszámban zajlanak.¹⁰⁶

Az említett fesztiválokhoz a sikerek ellenére negatív események is kapcsolódnak, különösen a drogfogyasztás, mellette öngyilkosság, szívroham vagy drog túladagolása miatti

¹⁰¹ Bowie at Glastonbury 1971. Online: <https://www.ukrockfestivals.com/glasmenu.html> (letöltés: 2024.01.25.)

¹⁰² Roskilde Festival homepage Online: <https://www.roskilde-festival.dk/> (letöltve: 2024.01.25.)

¹⁰³ Pinkpop homepage: Online: <https://www.pinkpop.nl/> (letöltve: 2024.01.25.)

¹⁰⁴ Techno Blog: A Love Parade története Online: <https://techno.hu/love-parade-tortenete/> (letöltve: 2024.01.25.)

¹⁰⁵ Burninman Projekt Online: <https://burningman.org/> (letöltve: 2024.01.25.)

¹⁰⁶ Coachella Festival Online: <https://coachella.lyte.com/3703432> (letöltve: 2024.01.25.)

halálozás.¹⁰⁷ Van, amelyik még napjainkban is, minden évben megrendezésre kerül. Mellette számos új fesztivál jelent meg, az 1990-es években terjednek el Európa szerte a rockfesztiválok, és jelennek meg hazánkban is, melyek magukon hordozzák a fentiekben szemléltetett ismertetőjegyeket. A környező országokban is megrendezésre kerülnek események, melyeken hazai zenekarok is gyakran fellépnek.

4.8. Hazai körkép

A Woodstock a zenetörténet egyik meghatározó alappillérvé vált, több dal és film is készült róla az elmúlt évek során. Talán ez az első olyan zenei rendezvény, aminek mintájára építették fel később a Sziget fesztivált. A Sziget sikerén felbuzdulva és annak koreográfiáját más-más méretben (és minőségben) leképezve nőtt fel az elmúlt öt évtizedben számos fesztivál, szerte az országban. A hazai zenei fesztiválok között júniustól szeptemberig számos olyan eseményt találunk, amelyeket létrejöttük alapján igyekszem bemutatni, a teljességre törekedve.

A SZIN (Szegedi Ifjúsági Napok) Magyarország legrégebbi könnyűzenei eseménye, amely az 1967-es alapítást követően évekig működött, majd némi szünet után 2003-ban indult el újra. A hagyományosan nyárzáró program a legismertebb magyar bandákat vonultatja fel.¹⁰⁸

Az EFOTT (Egyetemisták és Főiskolások Országos Turisztikai Találkozója) 1976. óta kerül megrendezésre, talán az egyetlen olyan fesztivál, amelyet minden évben más-más felsőoktatási intézmény jegyzett, évente más-más helyszínen. Az ebből adódó szervezetlenség elkerülése miatt ma már állandó helyszínen, Velencében kerül minden évben megrendezésre.¹⁰⁹

Az 1980-as évek legvégén indult a Művészetek Völgye (korábban Kapolcsi Művészeti Napok) fesztivál, Magyarország egyik legizgalmasabbnak tartott multikulturális eseményének a Balaton-felvidék települései, Kapolcs, Taliándörögd és Vigántpetend ad otthont. A rendezvények között színházi előadások, komoly-, nép- és világzenei koncertek, irodalmi estek és délutánok, kiállítások és mesterségek bemutatása történik.¹¹⁰

1992 áprilisában indult VOLT Fesztivál, amely a kilencvenes évek elejének popzenei s magazinjáról kapta a nevét, egy tornateremben indult 800 vendég és öt zenekar részvételével.

¹⁰⁷ Évi egy halott az átlag a leghalálosabb zenei fesztiválon Online: https://velvet.hu/blogok/numera/2011/08/19/evi_egy_halott_az_atlag_a_leghalalosabb_zenei_fesztivalon (letöltve: 2024.01.25.)

¹⁰⁸ SZIN Online: <https://szin.org/> (letöltve: 2024.01.25.)

¹⁰⁹ EFOTT Online: <https://www.facebook.com/efott/> (letöltés: 2024.01.25.)

¹¹⁰ Művészetek Völgye Online: https://www.muveszetekvolgye.hu/?gclid=EAIaIQobChMIqZCNt-bT_AIVDtmyCh2H4wr3EAAYASAAEgL2VfD_BwE (letöltve: 2024.01.25.)

Évről évre egyre több fellépővel, és fesztiválozóval a tornateremből a sportcsarnokba, majd a Lővérekbe tevődött át a helyszín.¹¹¹ A fesztivál legutoljára 2022-ben került megrendezésre.

A Magyarországon 1993-ban Gerendai Károly és Müller Péter (Sziámi) álmodta meg a Sziget Fesztivált, Közép-Európa azóta is egyedülállóan híres fesztiválját. „Az első Szigetre, amelynek fővédnöke Göncz Árpád, néhai köztársasági elnök volt, 43 ezren vettek jegyet. A szlogenek úgy hangzottak, hogy „Kell egy hét együttlét!”, „Sem VIT, sem Woodstock”. Egy évvel később már éppen 100 ezerrel többen mentek el. 1995-ben 173 ezren, 1996-ban, az első Pepsi-szigeten pedig már 206 ezren buliztak a III. kerületi helyszínen. Négy évvel később immár 300 ezer vendég érkezett a Szigetre, 2001-ben pedig a „megtelt” feliratú táblát is ki kellett tenni, egy hét alatt 361 ezer érdeklődő fordult meg a Hajógyári szigeten. Közel 1000 előadásnak ad teret az 50 különböző színpad, 6 teljes napon át. Majd 100 nemzet képviselteti magát a Szigeten, olyan távoli országokból is érkeznek látogatók, mint Brazília vagy Új-Zéland. Össz-zenei fesztiválnak is nevezik, hiszen majd minden zenei irányzat helyet kap az eseményen.¹¹² A Sziget kimagasló példája annak, hogy egy fesztivál a zenei (könnyűzenétől az operáig) kínálat mellett mi mindent foglalhat még magába, és mi mindent vonultathat fel a cirkusztól a színházon át a kortárs képzőművészetekig.¹¹³

Magyarország egyik legkülönlegesebb fesztiválja, az O.Z.O.R.A. fesztivál. A fesztivál jelenlegi helyszínén először az 1999-es teljes napfogyatkozás alkalmából rendeztek fesztivált Solipse Fesztivál néven, Dádpusztán. Öt évvel később, 2004-ben Sonar Plexus néven tartották meg az O.Z.O.R.A. közvetlen elődjét, majd 2005-től már a jelenlegi néven folytatódik. Az esemény nyaranta átlagosan 30 ezer fesztiválozót vonz a világ minden tájáról.¹¹⁴ A fesztivál összesen öt helyszínt kínál a látogatók számára, ahol a psytrance stílus teljes skálája, a techno-house zene, a downtempo-hoz közel álló zenéket, a világzenét, az ambient stílusú zenéket hallgathatnak. Pszichedelikus összművészeti fesztiválnak is nevezik, mely minden év augusztus első hetében került megrendezésre, hét napon keresztül. A fesztivál több esetben került már a hazai és a nemzetközi lapok címlapjára, elsősorban drogok és dílerek kapcsán, és az is időről időre szárnyra kap, hogy a közeli települések vezetői nem nézik jó szemmel a mára hatalmasra duzzadt happeninget és annak közönségét.¹¹⁵

¹¹¹ A VOLT fesztivál története Online: <http://www.sopron.co.hu/tartalom/volt-story.htm> (letöltve: 2024.01.25.)

¹¹² Freedom everywhere Online: <https://szigetfestival.com/hu/experience> (letöltve: 2024.01.25.)

¹¹³ Sem VIT, sem Woodstock” – Érdekességek a Sziget Fesztivál történetéből Online: https://hvg.hu/elet/20200808_Sem_VIT_sem_Woodstock__erdekesssegek_a_Sziget_Fesztival_tortenetebol (letöltés: 2024.01.25.)

¹¹⁴ OZORA fesztivál Dádpusztá Online: <https://www.fesztivalportal.hu/konnyuzenei-fesztival/ozora-fesztival-dadpuszta> (letöltve: 2024.01.25.)

¹¹⁵ OZORA festival. Online: <https://ozorafestival.eu/> (letöltve: 2024.01.25.)

A 2000-ben kezdődött a Tokaj-rakamazi Hegyalja Fesztivál, amely évente nagyjából 80 ezer vendéget vonzott. 2014-ben tartott szünetet, majd 2015-ben Kingdom of Hegyalja néven egészen megújult zenei kínálattal jelentkezett újra, de néhány héttel a meghirdetett időpont előtt ismét bejelentették az elmaradást.¹¹⁶

2007-ben indult az azóta fesztiválközponttá avanzsált Zamárdi szabadstrandján a Balaton Sound, amely a hazai fesztiválszervezés egyik legnagyobb sikertörténetének számít. A Sound programkínálatának fő irányaként elsősorban elektronikus zenéhez köthető világsztárokat jelöltek meg és deklaráltnak „nem terheltek” a közönséget plusz kulturális tartalommal. „Legyen ez a 4 nap egy világszínvonalú zenei kínálattal bíró, full extrás nyaralás” – fogalmazták meg célkitűzésüket.¹¹⁷ A Balaton Sound Európa egyik legnagyobb szabadtéri elektronikus zenei fesztiválja. Közel 1000 előadásnak ad teret az 50 különböző színpad, 6 teljes napon át.

2008 óta a Fishing on Orfű nyitja a nyári fesztiválszezont. A Lovasi András nevéhez köthető esemény a hazai paletta egyik legkedvesebb darabja, ahol a családi hangulat napjainkban is érvényes¹¹⁸.

2015-ben 80.000-nél is több vendéget vonzó debreceni fesztivál 2002-ben Vekeri-tó fesztiválként debütált, napjainkban Campus Fesztiválként ismert. A mára négynaposra bővült esemény egyik főszereplője évről évre a Tankcsapda, de a teljesség igényével felvonuló hazai élvonal mellett időről időre nemzetközi sztárok is fellépnek az eseményen, amely mára Kelet-Magyarország legjelentősebb zenei fesztiváljává nőtte ki magát.¹¹⁹

Ha az utóbbi évek trendjeit, eredményeit és nehézségeit vizsgáljuk, egyértelműen látszódik, hogy az élő koncertek és kiváltképp a fesztiválok népszerűsége szerte a világban évről-évre erősödik. A fesztiválszervezők, a látogatók és a fellépők mára valódi közösséget alkotnak, és évről évre erősítik egymást. A fesztiváloknak nagymértékben köszönhetően népszerűbbek lettek a hazai zenekarok és előadók, illetve a megerősödött fellépőknek köszönhetően fejlődnek és egyre biztosabb lábakon állnak a fesztiválok is.

A koronavírus járvány által egyik leginkább érintett szektor a vendéglátás és a rendezvényszervezés volt. A kialakult új helyzet nagy hatással volt a 2020. és 2021. évek fesztiváljaira, rendezvényeire is, melyeket a Covid19 járvány idején jelentős mértékben

¹¹⁶ Újra lesz Hegyalja Fesztivál - Nyár közepén visszatér a buli a tokaji Tisza-partra Online: <https://www.rockbook.hu/hirek/ujra-lesz-hegyalja-fesztival-nyar-kozepen-visszater-buli-tokaji-tisza-partra> (letöltve: 2024.01.25.)

¹¹⁷ Balaton Sound Online: <https://balatonsound.com/hu/> (letöltve: 2024.01.25.)

¹¹⁸ Fishing on Orfű <https://fishingonorfu.hu/> (letöltve: 2024.01.25.)

¹¹⁹ Campus Fesztivál Online: <https://www.campusfesztival.hu/hu> (letöltve: 2024.01.25.)

csökkentek, vagy elmaradtak. Két év szünet után egy online kutatás válaszadóinak 54 %-a nyilatkozott úgy, hogy 2022-ben már mindenképpen részt vesz valamilyen zenés eseményen. A megkérdezettek leginkább a zenei fesztiválokat, koncerteket várták.¹²⁰ 2023-2024-ben már a fesztiválok megrendezésre kerültek, melyeknek különféle megközelítésben történő elemzése napjainkban is tart.

4.9. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások

A fejezetben a fesztiválok és a kábítószeresek kapcsolatát vizsgáltam történelmi, kulturális és társadalmi szempontból. A fesztiválok már az ókori kultúrákban is jelen voltak, főleg vallási ünnepek keretében. Az ókori görögök, rómaiak és aztékok is rendeztek fesztiválokat, amelyek sportversenyekkel, szertartásokkal és művészeti előadásokkal kísérték. A középkorban a fesztiválok továbbra is vallási jellegűek voltak, de később a zenével és tánccal kapcsolatos események is terjedni kezdtek.

A modern fesztiválok, különösen a könnyűzenei fesztiválok a 20. században váltak igazán népszerűvé, mint például a Woodstock, amelyek a társadalmi változások és a fiatalok kultúrájának tükrévé váltak.

A zene és a drogok kapcsolata már az őskori rituálékban is megjelent, a zenét mindig is kellemes érzésekkel társították. Mint a szabadidő eltöltésének és a közösségi élmények fokozásának színterei, a 20. századra a könnyűzenei fesztiválok és a kábítószeresek közötti kapcsolat révén váltak leginkább meghatározóvá. A zene mellett a fesztivál-környezet is a társadalmi normák elleni lázadás, a hétköznapi élethelyzetből való kilépés színterévé vált. A szerek a tánc és a zene élményének fokozására, valamint a csoporthoz való alkalmazkodás megkönnyítésére is szolgálnak. Ideális terepet biztosítanak a drogok terjesztésére és fogyasztására is. A zenei, drog- és fesztiválkultúra együttese napjainkban egy különleges atmoszférát teremt.

¹²⁰ Rendezvények a koronavírus után a zenei fesztiválok és az osztálytalálkozók is hiányoztak az embereknek
Online: <https://rendezvenyvilag.hu/hirek/item/6887-rendezvenyek-a-koronavirus-utan-a-zenei-fesztivalok-es-az-osztalytalalkozok-is-hianyoztak-az-embereknek.html> (letöltve: 2024.01.25.)

5. Szervezett bűnözés, kábítószer-bűnözés

Napjainkban a szervezett bűnözői csoportok a határokat átlépve tevékenykednek és így próbálnak hatalmat és befolyást szerezni, valamint jelentős vagyont felhalmozni. A belső határokon megszüntetett határellenőrzések miatt a bűnözők számára mind ez még könnyebbé vált. Emiatt is rendkívül fontos a tagállamok közötti jó együttműködés a bűnözői hálózatok felszámolása érdekében.

5.1. Jogi keretek

Az Európa Unióról szóló Maastrichti szerződés alapján az Európai Unió (továbbiakban EU) három pillérre támaszkodott. Az első pillér az Európai Közösségekből állt, és célja a belső piac működésének garantálása, valamint a szociális védelem és a nők és férfiak egyenlőségének biztosítása volt. A második pillér céljaként a közös kül- és biztonságpolitika meghatározása és végrehajtása került rögzítésre, amelyet a tagállamoknak a lojalitás és a szolidaritás szellemében kellett támogatniuk. A harmadik pillér tartalmazta a rendőrségi és igazságügyi együttműködést, melynek elsődleges céljaként az uniós polgárok magas szintű védelmének biztosítása került meghatározásra. A továbbiakban az együttműködés kiterjedt a polgári jogi és büntetőjogi igazságügyi együttműködésre, valamint egy közös menekült- és bevándorláspolitikára, továbbá a terrorizmus és a súlyos bűnözés elleni küzdelemre. Alapvetően a döntéseket egyhangúlag kellett meghozni, és szükség volt a jogi aktusoknak a nemzeti jogba történő átültetésére.¹²¹

A 2009-es lisszaboni szerződéssel felbomlott a három pilléren alapuló eddigi struktúra és az Európai Unió lépett az Európai Közösség helyébe, mint saját jogi személyiséggel rendelkező szupranacionális szervezet. Mint nemzetközi jogalany, az Unió jogok és kötelezettségek birtokosa, saját szervein keresztül cselekszik és akaratát függetlenül alakítja ki a tagállamoktól. Kötelező jogi aktusokat hozhat létre, mely minden tagállamra érvényes.¹²²

A szervezett bűnözés jelensége a világ minden országát foglalkoztatja, az EU is igyekszik mindent megtenni annak érdekében, hogy minden lehetséges eszközt és módszert biztosítson az ellene való küzdelemhez a tagállamok számára.

¹²¹ 1992/C 191/01 Maastrichti Szerződés az Európai Unióról szóló szerződés, melyet 1992. február 7-én írtak alá Maastrichtban (röv: EUSz)

¹²² 2007/C 306/01 Lisszaboni Szerződés az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Közösséget létrehozó szerződés módosításáról, amelyet Lisszabonban, 2007. december 13-án írtak alá

5.2. Szervezett bűnözés

Az Egyesült Nemzetek Szervezete (továbbiakban: ENSZ) a nemzetközi szervezett bűnözés elleni hatékony harc elősegítése, továbbá a szervezett bűnözés megelőzése érdekében a részes államok közreműködésével alkotta meg az úgynevezett Palermói egyezményt, melyet hazánk az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban 2000. december 14-én létrejött, a Nemzetközi Szervezett Bűnözés Elleni Egyezmény kihirdetéséről szóló 2006. évi CI. törvénnyel ratifikált.

Az Egyezmény szerint:

- „szervezett bűnözői csoport: bizonyos ideig fennálló, három vagy több főből álló strukturált csoport, amely összehangoltan működik egy vagy több, a jelen Egyezményben meghatározott súlyos bűncselekmény elkövetése céljából, közvetlen vagy közvetett módon pénzügyi vagy más anyagi haszon megszerzésére törekedve;
- súlyos bűncselekmény: legalább négy év szabadságvesztéssel vagy súlyosabb büntetéssel büntethető bűncselekményt megvalósító magatartás”¹²³

Ez a szabályozás komoly hatással bírt, hiszen az ENSZ tagországainak iránymutatást adva a saját jogrendjükbe kellett beilleszteniük.

Az EU-n belül nincs egységesített meghatározása a szervezett bűnözésnek. A szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló kerethatározat¹²⁴ révén az EU olyan jogi keretet hozott létre, amely a tagállamok büntetőjogának harmonizációjához és a büntetőeljárás összehangolásához vezetett. A kerethatározat elfogadását a tagállamok és az Unió közötti, a határokon átnyúló szervezett bűnözés elleni küzdelem terén folytatott együttműködés megerősítése és javítása indokolta.

Az EU Tanácsa által 1998-ban aláírt szerződés meghatározta, hogy a bűnszervezetben való részvétel bűncselekménynek minősül az EU tagállamaiban.¹²⁵ E kerethatározat helyébe lépett a Tanács 2008. évi, a szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló kerethatározata,¹²⁶ melyben pontosabban kerültek rögzítésre az egyes fogalmi elemek:

„bűnszervezet” olyan, kettőnél több személyből álló, hosszabb időre létrejött szervezett csoport, amely összehangoltan működik, és amelynek célja az, hogy legalább négy évig terjedő szabadságvesztéssel vagy szabadságelvonással járó

¹²³ 2006. évi CI. törvény az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban, 2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezmény kihirdetéséről (UNTOC).2. cikk a) b) pontok

¹²⁴ A Tanács 2008/841/IB kerethatározata a Szervezett bűnözés elleni küzdelemről

¹²⁵ 98/73/IB. Együttes fellépés (1998. december 21.), amelyet a Tanács az Európai Unióról szóló szerződés K.3. cikke alapján fogadott el az Európai Unió tagállamaiban a bűnszervezetben való részvétel bűncselekménnyé nyilvánításáról

¹²⁶ 2008/841/IB kerethatározat

*intézkedéssel vagy annál szigorúbb szankcióval büntetendő bűncselekményeket kövessen el közvetlen vagy közvetett pénzügyi vagy egyéb anyagi haszonszerzés érdekében;*¹²⁷

*„szervezett csoport”: olyan csoport, amelyet nem véletlenszerűen hoztak létre valamely bűncselekmény közvetlen elkövetésére, és amelyben nem szükségszerű, hogy a tagoknak formálisan meghatározott szerepe legyen, hogy a tagság összetétele állandó legyen vagy, hogy a csoport kidolgozott szervezeti felépítéssel rendelkezzen.*¹²⁸

Az Európa Tanács Szervezett Bűnözés Büntetőjogi és Kriminológiai Kérdéseivel Foglalkozó Szakértői Csoportja (PCSCO) egy szempontrendszert is megfogalmazott:

Kötelező kritériumok:

- három vagy több személy együttes tevékenysége,
- mely hosszabb időtartamú vagy meghatározatlan ideig tartó,
- tagjai súlyos bűncselekmények elkövetésével gyanúsíthatók vagy azok miatt elítélt személyekként nyilvántartottak,
- céljuk az anyagi haszonszerzés és/vagy hatalmi pozícióba kerülés.

Esetleges kritériumok:

- minden egyes résztvevő meghatározott feladat- vagy szerepkörrel rendelkezik,
- belső fegyelem és ellenőrzés valamely formája jellemzi,
- megfélemlítés céljából erőszak, vagy egyéb eszközök alkalmazása,
- korrupció vagy bármely más eszköz alkalmazásával hatást gyakorol a politikára, a médiára, a közigazgatásra, a bűnüldözésre, az igazságszolgáltatásra vagy a gazdaságra,
- kereskedelmi vagy vállalati jellegű struktúrája van,
- pénzmosásban vesz részt,
- nemzetközi szinten működik.¹²⁹

A fentiekből 6 kritérium, azon belül 4 kötelező és 2 esetleges megléte esetén beszélhetünk bűnszervezetről.

A hazai szabályozás a fenti előírásoknak teljes mértékben megfelel. Azonban, ha a kábítószer-kereskedelemmel foglalkozó bűnözői csoportok tevékenységét nemcsak büntetőjogi

¹²⁷ 2008/841/IB kerethatározata 1.1.

¹²⁸ 2008/841/IB kerethatározata 1.2.

¹²⁹ Council of Europe, Committee of Ministers: Recommendation Rec(2001) 11 of the Committee of Ministers to member states concerning guiding principles on the fight against organised crime

szempontból vizsgáljuk, a nemzetközi meghatározások egyes elemei részletesebb támpontokat adnak.

5.3. A szervezett bűnözés fogalma a környező országokban

A szervezett bűnözés meghatározásának fogalomrendszere a nemzetközi egyezményekből és az államok büntető törvénykönyveinek, kábítószer törvényeinek rendelkezéseiből vezethetők le. Vannak országok, ahol több kritériumhoz kötik a besorolást, míg mások kevésbé járják körül az eseményeket, de szigorúbb ítéleteket hoznak. A fentiek igazolását három ország jogi szabályozásával szemléltetem.

Az Osztrák Büntető Törvénykönyv (továbbiakban: StGB) 277.§ és azt követő §-ai tartalmazzák a bűncselekményeket közösen elkövető csoportok büntetőjogi felelősségére vonatkozó rendelkezéseket. Ezek a bűncselekmények olyan cselekményeket büntetnek, amelyek előkészületi cselekményeknek minősülnek, és ezért általában mentesülnek a büntetés alól. A StGB 277. § szerint a bűnszövetség súlyos bűncselekmény közös elkövetésére irányuló megállapodás. Az StGB 278. §-a szerinti bűnszövetség bűncselekményének megvalósulásához legalább három személynek hosszabb időre össze kell fognia, hogy közepes vagy súlyos bűncselekményt kövessenek el. A bűnszövetség tekintetében nem a résztvevők szervezeti felépítése a döntő. A bűncselekmények előkészítő cselekményei közé tartozik a bűnszervezet is a Büntető Törvénykönyv 278a. §-a szerint. A bűnszervezet bűncselekményének megvalósításához szükséges, hogy egy hierarchikusan szervezett, nagyobb számú személyekből álló csoport hosszabb időn keresztül súlyos bűncselekményeket kövessen el, a célja pedig a jelentős anyagi haszonszerzés, korrupció, megfélemlítés vagy a büntetőeljárások elől való elrejtőzés legyen.¹³⁰

Olaszországban a szervezett bűnözés kifejezést általában a maffiaszerű hálózatokra használják. Az olasz Büntető Törvénykönyv (Code Penale, CP) Art. 416. pontja szerint bűnszövetség akkor jön létre, amikor három vagy több személy egyesül azzal a céllal, hogy több bűncselekményt kövessenek el. Tagjai azok, akik előmozdítják, létrehozzák vagy megszervezik a szövetséget.¹³¹

¹³⁰ Österreichisches Strafgesetzbuch. Online: <https://www.jusline.at/gesetz/stgb/gesamt> (letöltve: 2024.11.04.)

¹³¹ Codice penale italiano. Online: https://www.gazzettaufficiale.it/atto/serie_generale/caricaArticolo?art.versione=9&art.idGruppo=34&art.flagTipologiaArticolo=1&art.codiceRedazionale=030U1398&art.idArticolo=416&art.idSottoArticolo=1&art.idSottoArticolo=1&art.dataPubblicazioneGazzetta=1930-10-26&art.progressivo=0 (letöltve: 2024.11.04.)

Lengyelországban a bűncselekmények elkövetésére irányuló szervezett csoporthoz vagy szövetséghez való csatlakozás a lengyel Büntető Törvénykönyv 258. § (1) bekezdése szerint büntetendő. A rendelkezés azonban nem határozza meg sem a csoport méretét, sem típusát, sem a kapcsolat időtartamát. A bűnszövetség és a szervezett csoport értelmezése és meghatározása a bíróságok és a jogtudomány feladata.¹³²

A fenti példák igazolják, hogy a szervezett bűnözés fogalmát a tagállamok eltérően definiálják. Közös azonban, hogy több személynek egy meghatározott időre kell megállapodnia abban, hogy ne csupán kisebb súlyú bűncselekményeket kövessenek el.

5.4. A szervezett kábítószer-bűnözés

A kábítószer-bűnözés a drogok illegitim fogyasztásával összefüggő deliktumok kriminológiai gyűjtőfogalma, melyek közül a kábítószer-kereskedelem a szervezett bűnözés egyik fő szegmense.¹³³

A nemzetközi bűnügyi szakemberek hét nagyobb csoportra bontják a szervezett bűnözés főbb területeit, mely csoportok több bűncselekmény-kategóriát tartalmaznak. Az egyik ilyen fő csoport a kábítószer-kereskedelem.¹³⁴ A kábítószer-kereskedelem az egyik legelterjedtebb elkövetési forma a szervezett bűnözés terén, de amelyik elkövetői csoportnak nem ez a fő profilja, ott is megjelenhet a kábítószer, fogyasztói, terjesztői szinten is.¹³⁵

A kábítószer-kereskedelem vált napjainkra az egyik legveszélyesebb bűncselekménnyé. Maga a jogsértés nem áll meg ott, hogy a különféle drogok illegálisan a társadalom egyre szélesebb rétege számára válnak elérhetővé, hanem az ebből származó pénzösszegek más, súlyosabb bűncselekmények, akár terrorcselekmények finanszírozását is szolgálják.¹³⁶

A szervezett bűnözéssel és a kábítószerrel kapcsolatos elemzések készítése számos szervezet, hatóság tevékenységének középpontjában áll.

Az Europol készíti el a súlyos és szervezett bűnözés általi fenyegetettség értékelését SOCTA-t (Serious and Organized Crime Threat Assessment), amihez a tagállami bűnüldöző hatóságoktól, a saját adatbázisaiból, egyéb uniós ügynökségektől – többek között a

¹³² Polski Kodeks karny. Online:

https://www.gazzettaufficiale.it/atto/serie_generale/caricaArticolo?art.versione=9&art.idGruppo=34&art.flagTipologiaArticolo=1&art.codiceRedazionale=030U1398&art.idArticolo=416&art.idSottoArticolo=1&art.idSottoArticolo1=10&art.dataPubblicazioneGazzetta=1930-10-26&art.progressivo=0 (letöltve: 2024.11.04.)

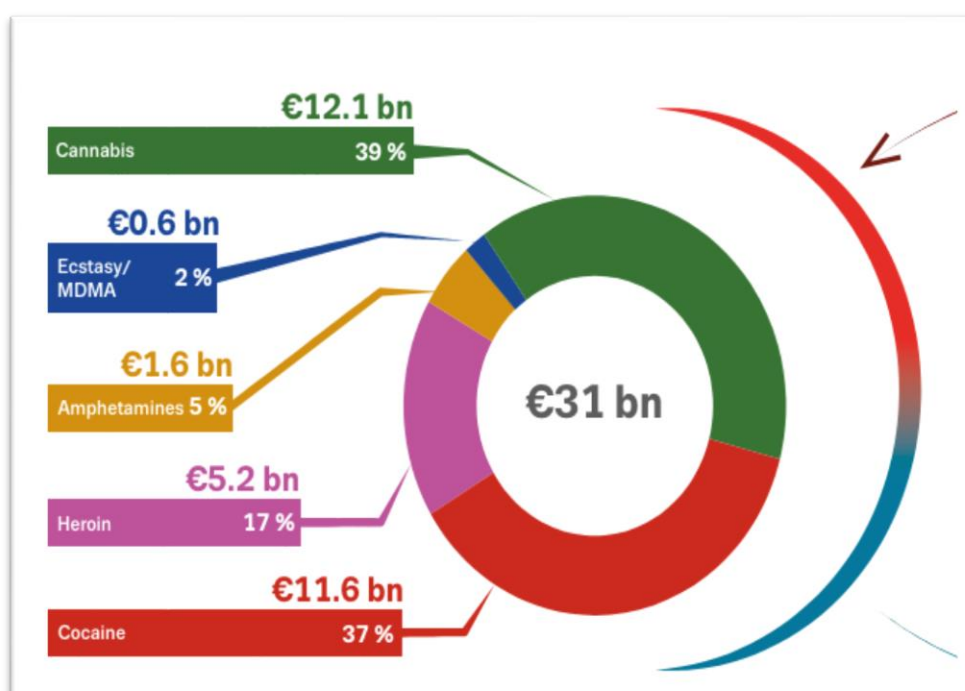
¹³³ Lévai 1991. i.m. 199 p.

¹³⁴ SZENDREI 2010.

¹³⁵ BODOR László (2020): A 3. évezred kihívásai a kábítószer bűnözés elleni küzdelemben In: Közbiztonság Szerk: Ruzsonyi Péter, Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest 693.p.

¹³⁶ SZENDREI 2010.

Frontextől¹³⁷, az Eurojusttól –, az Europolban részt vevő nem uniós partnerországoktól, valamint nyilvános forrásokból származó adatokat használ fel. A SOCTA magában foglalja egyrészt a súlyos és szervezett bűnözéssel kapcsolatban az Európa Uniót fenyegető jelenlegi és jövőbeli veszélyek elemzését, másrészt a bűnügyi prioritások javasolt listáját.¹³⁸ A 2021. évi SOCTA az Europol által készített stratégiai jelentés, mely mindkét bűncselekményi kategóriában részletesen elemzi mind az Európa Unión belüli, mind a hazai helyzetet, jellemzőket.¹³⁹ A SOCTA szerint az ismertté vált bűnözés 38%-át a kábítószer-kereskedelem teszi ki, ami a szervezett bűnözés legnagyobb területét jelenti. A 2021-es adatok alapján, becslések szerint az illegális szerek értékesítési értéke legalább 31 milliárd eurót tesz ki.¹⁴⁰

1. ábra: A kábítószerkereskedelem piaci részesedése az EU-n belül
Forrás: SOCTA 2021

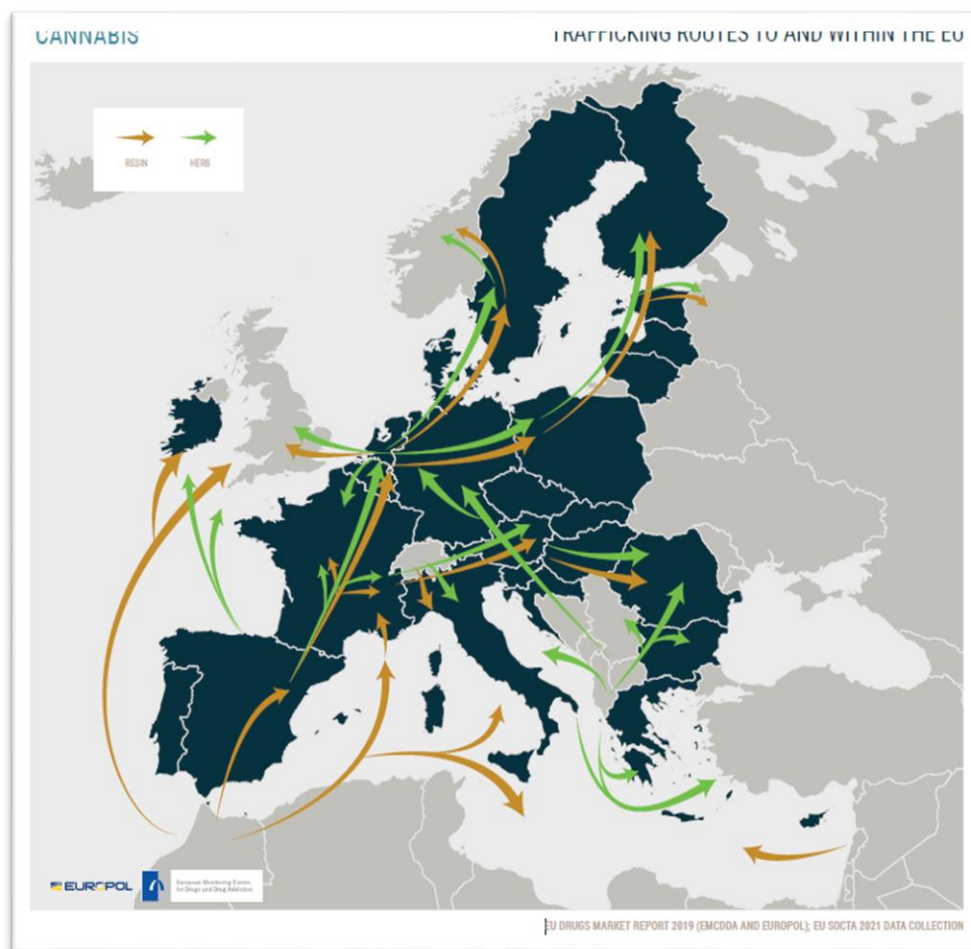
Az 1. ábra a különböző illegális anyagokkal folytatott kereskedelem arányát mutatja, melyen belül a kannabisz piac 39%-kal a legnagyobb részesedéssel bír.

¹³⁷ European Border and Coast Guard Agency (Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség)

¹³⁸ NÉMETH Ágota (2020): A bűnügyi-elemző értékelő munka In: Közbiztonság Szerk: Ruzsonyi Péter, Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest 862.p.

¹³⁹ SOCTA 2021. Serious and Organised Crime Threat Assessment Online: <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-serious-and-organised-crime-threat-assessment> (letöltve: 2024.10.31.)

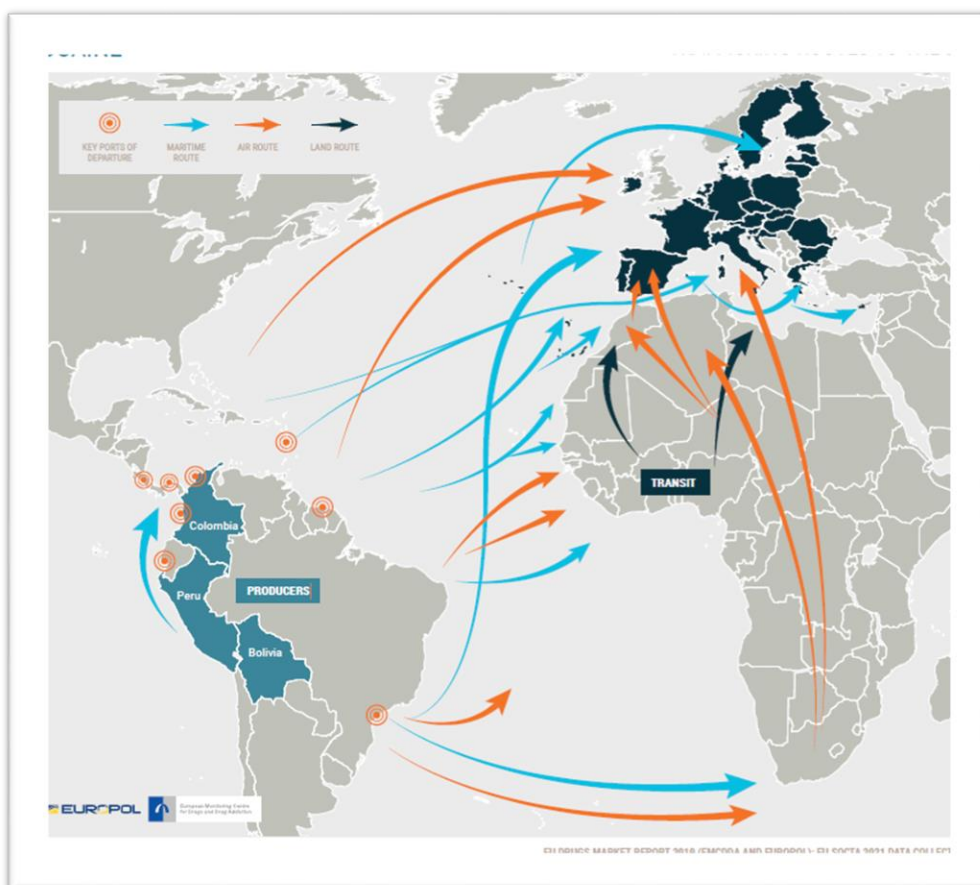
¹⁴⁰ SOCTA 2021.

2. ábra: A kannabisz kereskedelmi és újraelosztási útvonalai az EU-ban
Forrás: SOCTA 2021

A 2. ábra a kannabisz EU-ba történő behozatalának útvonalait, valamint az EU-n belüli újraelosztási útját szemlélteti. A narancssárga nyilak a kannabiszgyanta útvonalait, a zöld nyilak a kannabiszvirág kereskedelmi útvonalait jelölik.¹⁴¹ A fogyasztás, valamint a lefoglalt mennyiségek is minden idők legmagasabb szintjén vannak.

¹⁴¹ EMCDDA 2024 analysis of European Union drug market and insights for policy and practiceef. Online: <https://www.europol.europa.eu/publications-events/publications/eu-drug-markets-analysis-2024-key-insights-for-policy-and-practice> (letöltve: 2024.12.31.)

3. ábra: Az Európai Unióba irányuló kokaincsempészet
Forrás: SOCTA 2021

A kokain értékesítése az európai térségben 37%-kal éppen csak lemarad a kannabisz-kereskedelem mögött. A kokaint elsősorban Dél-Amerikából és Afrikából importálják az EU-ba.¹⁴²

A SOCTA jelentés szerint az EU kábítószer-piacait kifinomult bűnözői hálózatok látják el, amelyek különféle módozatokat alkalmaznak a nagykereskedelmi csempészettel, valamint a közép- és kiskereskedelmi forgalmazással. Céljaik elérése érdekében gyakran alkalmaznak korrupciót, azonban a tagállamok továbbra is vagy vonakodnak a korrupció bejelentésétől, vagy jelentős hírszerzési hiányosságoktól szenvednek. A korrupció az EU-ba szánt kábítószer szarmazási és tranzitországaiban a leggyakoribb. A technológiát széles körben használják a kábítószer előállításának, kereskedelmének és forgalmazásának megkönnyítésére. A kábítószer előállítása és kereskedelme folyamatos innovációk tárgya. A kábítószer-

¹⁴² SOCTA 2021.

kereskedelemben részt vevő bűnözők a titkosított alkalmazásokat és eszközöket használnak elsődleges kommunikáció céljából.¹⁴³

Az ENSZ Kábítószerügyi és Bünygyi Hivatal (United Nations Office on Drugs and Crime, UNODC) 2021. évi jelentése szintén részletes elemzést ad a globális drogpiaconról, és átfogó képet fest a Covid-19 válság mérhető és lehetséges hatásairól a világ kábítószer-problémájára.¹⁴⁴

Az ENSZ 1988-ban minden év június 26. napját a kábítószerrel való visszaélés és az illegális kereskedelem elleni küzdelem nemzetközi napjává nyilvánította.¹⁴⁵ Az UNODC ezen a napon jelentette meg 2024-ben globális drogjelentését.¹⁴⁶ A jelentésből kitűnik, hogy az elmúlt 10 évben 20 %-kal emelkedett az illegális szereket használók száma, mely kb. 292 millió embert jelent szerte a világon. A legelterjedtebb drog továbbra is a kannabisz. A nemzetközi felmérések szerint az európai felnőttek mintegy 8%-a használt kannabiszt 2022-ben. A lefoglalt mennyiség alapján továbbra is Spanyolország az Európába jutó kannabisz legfontosabb tranzit állomása és egyben termesztő területe is az Afrikából történő csempészése során.

A kokain a második legelterjedtebb drog Európában. Ismételten megfigyelhető a kokain kereskedelem fellendülése, 2021-hez viszonyítva 20%-kal nőtt a kokain-termelés napjainkra. A kokain kétféle formában kapható Európában, a kokain por és crack (elszívható) formában. Dél-Amerikából különféle útvonalakon jut be Európába, de a tengeri szállítása a leggyakoribb, így Európa nagyobb konténerkikötőiben, Belgiumban, Spanyolországban és Hollandiában jelenik meg elsődlegesen a kontinensen. De emellett egyre inkább megcélozzák Európa kisebb kikötőit is, különösen Svédországot, Norvégiát.

Ezzel ellentétes trend figyelhető meg az ópium termelés visszaesésében, főleg az Afganisztánban 2022-ben bevezetett drogtilalom következtében. Becslések szerint 2023-ban 95%-kal csökkent az ópiumtermesztés Afganisztánban. Ez elvezethet ahhoz, hogy az ópiumból előállított heroint egyre inkább szintetikus opioidokkal pótolják. Szintén a heroin lefoglalások számának csökkenése figyelhető meg Bulgáriában és Törökországban, melyek a heroincsempészet fő útvonalai. Emiatt várható, hogy a heroin Délkelet-Ázsia más országaiból érkezik majd Európába, vagy más kábítószerrel pótolják.

¹⁴³ SOCTA 2021.

¹⁴⁴ UNODC World Drug Report 2021. 84. UNODC: World Drug Report 2021. Online: <https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/wdr2021.html> (letöltve: 2024.03.23.)

¹⁴⁵ Kábítószerrel való visszaélés és tiltott kereskedelem nemzetközi konferenciája : ENSZ Közgyűlés 1987. december 7-i 42/112 számú határozata

¹⁴⁶ Understanding Europe's drug situation in 2024 – key developments (European Drug Report 2024.) Trends and Developments Online: https://wayback.archive-it.org/12090/20241107112543/https://www.euda.europa.eu/publications/european-drug-report/2024_en (letöltve: 2024.10.31.)

Az anfetamin, és a szintetikus katinonok közül a metamfetamin leggyakrabban Csehországban és Szlovákiában, illetve az utóbbi időben velük szomszédos országokban jelent meg. A lefoglalások azt igazolják, hogy 2022-ről 2023-ra kicsit csökkent a lefoglalt metamfetamin mennyisége. A szintetikus katinonokat egyre nagyobb mennyiségben szállítják Indiából Európába, de emellett itt is gyártják, különösen Lengyelországban.

Az MDMA a felmérések szerint a kokain után a második leggyakrabban használt stimuláns szer Európában. A Covid-19 világjárvány után fogyasztása ismételten megemelkedett. Terjesztése főleg Hollandiában és környékén összpontosul.

Az új pszichoaktív szerek tekintetében az újonnan megjelent anyagok nagy száma a jellemző, és minden évben újabb szerek jelennek meg. Az előállításukhoz szükséges prekursor továbbra is Indiából és Kínából érkezik. Emellett tovább bővült a szintetikus drogok piaca, megjelentek a nitazinok, melyek használata Európa egyes országaiiban is megfigyelhető már, különösen a Balti államokban, Lettországon, Észtországban és Litvániában.

Az EU kábítószer-ellenes programjának 2020-2025. közötti időszakra vonatkozó stratégiája a kábítószerhelyzet átfogó kezelésére irányul. A program célja a kábítószer-használat és -kereskedelem csökkentése, a közegészségügyi és biztonsági problémák kezelése, valamint a bűnszervezetek tevékenységeinek megzavarása. A program nyolc stratégiai prioritást határoz meg, amelyek közé tartozik a kábítószer-kereskedelem megzavarása, a kábítószer-előállítás felszámolása, a megelőzés és tájékoztatás, valamint a kábítószerrel kapcsolatos ártalmak kezelése. A célcsoportok között szerepelnek a fiatalok, a kiszolgáltatott csoportok, valamint a börtönökben élő kábítószer-fogyasztók. A program hangsúlyozza a nemzetközi együttműködés fontosságát, és a kábítószer-ellenes intézkedések hatékonyságának nyomon követésére is figyelmet fordít.¹⁴⁷

Az EU kábítószer-ellenes stratégiája és cselekvési terve, valamint a Biztonsági Unió stratégiája eszközöket biztosít a tagállamok számára a kábítószer-kereskedelem és a szervezett bűnözés elleni küzdelem terén. Az EUDA¹⁴⁸ és az Europol közös elemzései segítik a kábítószerpiacok megértését és a megfelelő válaszlépések kidolgozását uniós és nemzetközi szinten.

A globalizáció lehetőségeit kihasználva a bűnözők határokon átnyúló együttműködésekkel alakítanak ki, ami a kábítószer-kereskedelem és más bűnözési területek közötti kapcsolatokat is befolyásolja. Az európai kábítószerpiacon nőtt a tiltott szerek

¹⁴⁷ Az EU 2021–2025-re szóló drogstratégiája (2021/C 102 I/01)

¹⁴⁸ European Union Drugs Agency (Európa Unió Kábítószer Ügynöksége)

hozzáférhetősége, a tisztaságuk és a kiskereskedelmi árak stabilitása is emelkedett, amit a magas kereslet és a bűnügyi innováció táplál. A kábítószerpiac széleskörű társadalmi hatásai közé tartozik a kábítószerrel kapcsolatos halálesetek növekedése, valamint a szervezett bűnözés és a korrupció terjedése.¹⁴⁹

A kábítószer-termelés, -kereskedelem és -fogyasztás valóban globális probléma, amely szinte minden országban jelen van, függetlenül a különböző szankcióktól, törvényektől és ellenintézkedésektől, melyet az alábbi táblázat is igazol.

A kábítószeres bűncselekmények/törvénysértések száma									
Country	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Austria			40299	43329	41044	42610	36235	32907	30250
Belgium	53504	52262	56332	56645	54749	51774	49416	47083	48727
Bulgaria	2979	3326	2795	2865	2382	2433	4886	4195	9340
Croatia	9166	8984	9430	11181	11179	11353	11551	9551	9999
Cyprus	1017	861	853	1053	1168	945	895	948	1082
Czechia							5564	5549	7438
Denmark	29612	26914		31598	29139	26717			26290
Estonia	3130	3620	3701	3998	4505	5809	5653	4982	4162
Finland	25206	28276	37124	32343	29176	27825	25085	23393	21754
France								208479	206614
Germany	354813	375379	364685	358951	344947	325102	302594	292227	282177
Greece						17995	17741	23748	22422
Hungary	7907	7504	7113	7081	8591	6959	6473	6617	6487
Ireland	17307	20074	23240	21448	18296	16767	16021	15047	15861
Italy	59273	61997	64214	75818	75023	73804	65679	61145	62845
Latvia	3895	4063	4826	6706	7024	5173	6488	7521	6244
Lithuania	3092	3013	2962	3078	3218	2622	2288	2524	2730
Luxembourg	1899	3006	3558	3533	2284	2525	2624		
Malta	126	282	283	447	626	739	775	472	537
Netherlands	16450	18695	17900	19107	18064	18687	21118	20503	21387
Norway	14954	17518	25798	28793	31633	33585	36184		48152
Poland	37572	36050	34056	34366	30873	32600	31008	30638	29060
Portugal	15578	8308	7728	11900	12901	16970	17073	16102	14105
Romania	9243	7819	6610	8101	8487	4952	4002	4224	2407
Slovakia	1312	1718	1494	1247		1692		969	1147
Slovenia	1382	5363	5287	5945			4235		4519
Spain	414551	364908	361886	416047	395233	389229	405348		415354
Sweden	113475	118105	124044	113071	106521	100447	90883	94035	95324
Türkiye	246237	215771	159268	148821	144819	118482	81222	73017	77664
United Kingdom						108027	106862	115377	128260

4. ábra: A kábítószeres bűncselekmények száma Európában
Forrás: EUDA

¹⁴⁹ EMCDDA 2024 analysis of European Union drug market and insights for policy and practice

5.5. Hazai helyzetkép

A kábítószerrel kapcsolatos visszaélésekkel kapcsolatban szintén számos, elemzés készült, de a legjelentősebbnek a Drogfókuszközpont által készített éves jelentések, melyek a hazai kábítószer-helyzetre vonatkozóan összefoglalóan bemutatják a legfontosabb témaköröket az európai standardok mentén, 8 tematikus fejezetben. A jelentések az aktuális trendekről tájékoztatják a hazai döntéshozókat, szakembereket, a közvéleményt, valamint az EU kábítószerügyi központját, az EUDA-t.¹⁵⁰

A Drogfókusz Központ, legutolsó elérhető jelentése 2022. évre vonatkozóan tartalmaz adatokat hazánkra nézve.¹⁵¹ A jelentés szerint 2010-től a hazai kábítószerpiacot nagy átrendeződés jellemezte. A klasszikus kábítószeresek mellett megjelentek az új pszichoaktív szerek, melyek állandóan cserélődnek, mindig újabb szerek jelennek meg. A hazai előállítás nem jellemző, néhány labor, kisebb ültetvények, váltak csak ismertté az utóbbi években.

A szállítási útvonalak tekintetében az utóbbi években a marihuána esetében találkozhatunk megváltozott útiránnyal, főleg Olaszország és Szlovénia felől érkezik hazánkba. Részke a Balkáni csempész útvonal első schengeni külső határátkelője közúton, de itt nagyon kevés kannabisz került lefoglalásra. A szintetikus kábítószeresek beszerzésében, csempészetében, terjesztésében nem történt jelentős változás. A kisebb terjesztők továbbra is hollandiai kapcsolataik kiépítésével közvetlenül maguk szerzik be a drogokat. Találunk köztük szervezett és ad hoc csoportokat is.

Egyre elterjedtebb a csomagküldő- és futárszolgálatok általi szállítása is a kábítószereseknek, főleg Hollandiából. A Csehországból származó metamfetamin csak Szlovákiával szomszédos megyékben észlelhető Magyarországon. A heroin hazánkban is csökkent, egyre inkább áttértek más szer használatára. A kokain vonatkozásában az utóbbi években egyértelmű növekedés történt. Az Európába érkezett kokain Spanyolországból és Hollandiából közúton érkezik hazánkba. De emellett előfordul légi úton, ún. nyelős módszerrel történő csempészés is. Az új pszichoaktív szereket interneten, közösségi médiában zárt csoportokon belül, darkneten rendelik, elsősorban Kínából és Indiából. A közúton történő drogcsempészet személygépkocsikban, kamionokban történik. Új módszerként már nálunk is megjelent a drónokkal való csempészés.

¹⁵⁰2024. július 2-án hivatalosan is az *European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction* EMCDDA az EU Kábítószer Ügynöksége lett, és felvette az EDUA nevet

¹⁵¹ EMCDDA jelentés 2022. Online: https://drogfokuszpont.hu/wp-content/uploads/EMCDDA_jelentes2022_HU_final.pdf (letöltve: 2024.10.31.)

A balkáni régióból, Szerbia felől érkező kábítószeres esetén egyértelműen igazolódni látszik, hogy Magyarország nemcsak tranzit, hanem célország is egyben. Az országon belüli kisebb mennyiségű kábítószer átadására a kereskedők bárhol sort kerítenek, leggyakoribbak a benzinkutak, bevásárlóközpontok parkolói, a nagyobb szállítmányok átadása zárt helyeken, lakásokban valósul meg. Hazánk továbbra is tranzitország, célországnak a kannabisz, amfetamin, dizájn drogok és az MDMA esetében tekinthető.

És végül, de nem utolsó sorban a rendőrség által készített éves értékelő jelentéseket kell megemlíteni, melyek szintén részletesen foglalkoznak a hazánkban tevékenykedő szervezett bűnözői körökkel és a kábítószeres visszaélésekkel, de mivel ezekben az iratokban konkrét személyekre, csoportokra, folyamatban lévő ügyekre is történik utalás, értekezésemben nem hivatkozhatok rájuk.

A kábítószer-kereskedelem egyik specifikumának tekinthető, hogy a különböző bűnelkövetői csoportok között rendszerint nem területi alapú a „működési terület” felosztása, hanem kábítószer típus szerinti. Azaz az egyes bűnszervezetek rendszerint békében árulják egymás mellett a különböző típusú kábítószereket.¹⁵²

A nemzetközi kábítószer-kereskedelem egyik legérzékenyebb pontja az árumozgatás. Ez lehet az egyik oka annak, hogy a hagyományos kábítószerek csempészetével zárt elkövetői csoportok próbálkoznak, tagjaik tevékenységében a külső és belső konspiráció mellett szigorú életviteli szabályok betartása, bűnös tevékenységük álcázása figyelhető meg. Velük szemben a rendőri fellépés - a beépülés vagy a szállítmány figyelemmel kísérése - szinte lehetetlen.¹⁵³ Az együttműködés földrajzi terjedelme is korlátlan, a fellevevőpiac több országhatáron átível.¹⁵⁴

5.6. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások

A fejezetben részletesen bemutattam a szervezett bűnözés és a kábítószer-kereskedelem aktuális trendjeit, valamint az ellene folyó küzdelem jogi és gyakorlati kérdéseit, különös tekintettel az Európai Unió (EU) jogi kereteire és a nemzetközi együttműködésre.

A szervezett bűnözés elleni fellépés fontos része az EU politikájának, és számos jogi aktus született e területen. Az EU-ban nincs egységes definíciója a szervezett bűnözésnek, de a

¹⁵² MÁTYÁS Szabolcs (2020): A kábítószer-bűnözés elleni küzdelem, mint stratégiai kihívás a magyar bűnüldözésben. NKE, Budapest 73.p.

¹⁵³ SZENDREI Ferenc (2019): A magyarországi szervezett bűnözés a 2000-es évektől napjainkig. In: Antalóczy-Gáspár-Istvanovszki-Nyeste-Pató-Szendrei-Szűcs: A nemzetközi és honos szervezett bűnözés története, XX. századi fejlődése és várható tendenciái, pp. 251-280.

¹⁵⁴ BERTA Krisztina (2006): A szervezett bűnözés. In Gönczöl Katalin: et al. (szerk): Kriminológia-Szakkriminológia, Budapest Complex kiadó, pp. 424-426.

kerethatározatok segítenek a tagállamok büntetőjogának harmonizációjában. A bűnszervezetek jellemzői közé tartozik a hosszú távú működés, a súlyos bűncselekmények elkövetése, és az anyagi haszonszerzés. A kábítószer-kereskedelem a szervezett bűnözés egyik legjelentősebb területe, az illegális drogpiacon jelentős pénzüsségeket generálnak, amelyek más bűncselekmények finanszírozására is felhasználhatók. Az EU-ban a kannabisz a legelterjedtebb drog, de a kokain és egyéb szintetikus drogok is nagy teret hódítanak. A drogcsempészet kifinomult módszereket használ, beleértve a titkosított kommunikációt és a technológiai innovációkat.

Magyarország továbbra is fontos tranzit- és célország az európai kábítószer-kereskedelemben. A kannabisz továbbra is a legnépszerűbb drog, de a kokain és egyéb szintetikus drogok is egyre elterjedtebbek. A drogcsempészet útvonalai változnak, és új módszerek is megjelentek, mint például a drónok használata.

Az EU-ban az illegális kábítószer-kereskedelem elleni küzdelemre vonatkozó minimumszabályokat határoztak meg, amelyek szerint a drogok illegális előállítása, forgalmazása és szállítása büntetendő. Egyes országokban (pl. Hollandia, Németország) a kannabisz dekriminalizációja megkezdődött, ami ellentétes az ENSZ és az EU jogi kereteivel.

A szervezett bűnözés és a kábítószer-kereskedelem hatalmas kihívást jelent az EU és a tagállamok számára. A nemzetközi együttműködés és a jogi harmonizáció kulcsfontosságú a bűnözés elleni harcban. A drogpiacon folyamatosan változnak, új technológiák is megjelennek a csempészetben, ami további kihívásokat jelent a hatóságok számára.

6. A szervezett bűnözés elleni küzdelem nemzetközi intézményrendszere

A társadalom folyamatos változása a legnagyobb kihívás a belső béke, az igazságosság és a biztonság fenntartása szempontjából a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségben.¹⁵⁵ A szabad mozgás alapvető fontosságú az EU számára, amit a bűnözés kihasznál. A schengeni megállapodást végrehajtó tagállamok közötti belső határokon a határellenőrzések megszüntetése nélkülözhetetlenné tette a bűnüldöző hatóságok és a titkos szolgálatok közötti szorosabb és hatékonyabb együttműködést. A bűnözés elleni küzdelem közös megközelítése nélkül az egyes nemzeti, önálló intézkedések csak átmeneti megoldást

¹⁵⁵ C 326/47 Az Európai Unió működéséről szóló szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata V. címe és 67. cikkének (1) bekezdése

jelentenek. Hatékony fellépés csak az összes érintett fél összehangolt közreműködésével lehetséges, mely során a kölcsönös segítségnyújtásnak és támogatásnak érvényesülnie kell.

6.1. Stratégiai rendőrségi együttműködés

A bűnözés elleni küzdelem számos tényezőtől függ, de különösen a bűncselekmények szerkezetének és dinamikájának alakulásától, új elkövetési módok megjelenésétől, az elkövetők mobilitásától, szervezettségi fokától vagy a lakosság szubjektív biztonságának megítélésétől stb. Ezen szempontok figyelembe vételével kell megfelelő stratégiákat kidolgozni nemzetközi és nemzeti szinten egyaránt.

Az Európai Tanács 2003 decemberében fogadta el az első Európai Unió első biztonsági stratégiáját. A stratégia az EU biztonsági érdekeinek előmozdítására vonatkozó alapelveket és célokat határozott meg.¹⁵⁶ Funkcionális szerepének megvalósulása érdekében szükséges, hogy rendelkezései a változó biztonsági környezethez való alkalmazkodás jegyében folyamatos kiegészüljenek, megújuljanak.

A napjainkban hatályos, a 2020-ban elfogadott, 2020-2025. közötti időszakra vonatkozó stratégia négy uniós szintű stratégiai prioritást fogalmaz meg:

1. időtálló biztonsági környezet biztosítása az egyének számára, valamint biztonságos és ellenálló kritikus infrastruktúrák biztosítása,
2. az újonnan jelentkező fenyegetések, például a kiberbűnözés, az illegális online tartalom és a hibrid fenyegetések kezelése,
3. az európaiak védelme a terrorizmussal és a szervezett bűnözéssel szemben, ideértve a migráncsempészség, a kábítószer-kereskedelem és a tűzfegyverek tiltott kereskedelme elleni uniós cselekvési tervek kidolgozása,
4. erősebb európai biztonsági ökoszisztéma kialakítása a bűnözéssel szembeni fellépéssel, valamint az igazságosság előmozdítása szorosabb együttműködéssel és az információk megosztásával.

A stratégiai prioritások megvalósítása érdekében teendő legfontosabb intézkedéseknek az alábbiakat tekinti:

- az Europol mandátumának megerősítése,

¹⁵⁶ Európai Biztonsági Stratégia, Biztonságos Európa egy jobb világban, 2009 Online: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d0928657-af99-4552-ae84-1cbaaa864f96/> (letöltve: 2024.01.25.)

- egy uniós „rendőrségi együttműködési szabályzat” és a válsághelyzeti rendőrségi koordináció lehetőségének vizsgálata,
- az Eurojust megerősítése az igazságügyi és büntető igazságszolgáltatás hatóságok összekapcsolása érdekében,
- az előzetes utasinformációs irányelv felülvizsgálata,
- az utasnyilvántartási adatállomány külső dimenziójáról szóló közlemény,
- az EU és az Interpol közötti együttműködés megerősítése,
- a kulcsfontosságú harmadik országokkal az információmegosztásról folytatott tárgyalások,
- az úti okmányokra vonatkozó biztonsági előírások javítása,
- egy belső biztonságra vonatkozó európai innovációs központ létrehozási lehetőségének vizsgálata.¹⁵⁷

6.2. Regionális stratégiák

A rendőrségi együttműködést érintő határozatokat az Európai Tanács egyhangúlag hozza meg, de szükséges hozzá az Európai Parlament hozzájárulása is.

Mivel a 27 tagállamból álló Tanácsban az egyhangúság elérését gyakran hosszadalmas viták és konzultációk előzik meg, egyre több egyesülés történik a különböző tagállamok között annak érdekében, hogy ugyanazokat az érdekeket képviseljék és közös stratégiai megközelítéssel közös célokat érjenek el. A legaktívabb partnerségek közé tartozik a „Forum Salzburg” és a „Visegrád Csoport”.

Az 1991-ben alapított "Visegrádi Csoport", ismertebb nevén „V4” jelenleg négy tagállamot¹⁵⁸ tömörít, és a belső biztonság védelmét is napirendjére tűzte a képviselt tagállamok közötti együttműködés koordinálása érdekében.¹⁵⁹

A 2010-ben alapított "Forum Salzburg" jelenleg kilenc tagállamot¹⁶⁰ tömörít, melyek számos cselekvési terület mellett a belső biztonság főbb területein működnek együtt, mint pl.

¹⁵⁷ A biztonsági unióra vonatkozó uniós stratégia 2020-2025

¹⁵⁸ Csehország, Lengyelország, Szlovákia, Magyarország

¹⁵⁹ 85. Visegráddroup Online: https://www-visegradgroup-eu.translate.google/home?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=hu&_x_tr_hl=hu&_x_tr_pto=sc (letöltve: 2024.09.02.)

¹⁶⁰ Ausztria, Bulgária, Horvátország, Csehország, Lengyelország, Románia, Szlovénia, Szlovákia, Magyarország

a rendőrségi együttműködés keretében történő információcsere vagy a kábítószer elleni küzdelem.¹⁶¹

6.3. Operatív rendőrségi együttműködés

Az operatív rendőrségi együttműködésre vonatkozó követelmények a nyomozások, a titkos információgyűjtések során sokrétűek. Ide tartoznak egyrészt a stratégiai döntésekből eredő intézkedések (pl. fokozott közös járőrözések és ellenőrzések) végrehajtása, másrészt a napi rendőri munka során rövid távon meghozandó intézkedések (pl. a bűnüldöző szervek fellépése külföldi területen és fordítva) végrehajtása.

A szabadság, a biztonság és a jog területe az EU és a tagállamok megosztott hatáskörébe tartozik, az Unió bármilyen intézkedését a szubszidiaritás elvének megfelelően kell mérni, mely a bírósági és rendőrségi együttműködésre is vonatkozik. Alapelv, hogy a kisebb egységnek, azaz a tagállamoknak, elsőbbsége van a nagyobb egységgel, az Unióval szemben. A szubszidiaritás elvének megfelelően az ügynökségek csak akkor lépnek fel, ha a szóban forgó intézkedés céljait a tagállamok sem központi, sem regionális, sem helyi szinten nem tudják megvalósítani.¹⁶²

6.3.1. Szervezetek, ügynökségek

6.3.1.1. Europol

Az Europol (Central European Criminal Investigations Office) az Európai Unió Bűnüldözési Együttműködési Ügynöksége. Az Európai Rendőrségi Hivatalt először 1991-ben rögzítették a Maastrichti Szerződésben, majd 1995-ben az Europol nemzetközi szervezetként hozták létre, majd 1999-ben kezdte meg működését. Székhelye Hága. Felépítését, tevékenységi területet és a feladatokat az Európai Parlament és a Tanács rendeletben állapítja meg. Az Europol hatásköre akkor indokolt, ha két vagy több tagállam olyan módon érintett, hogy a bűncselekmény mértéke, jelentősége és következményei miatt a tagállamok közös fellépése szükséges és a bűncselekmény az Europol mandátumába tartozik. Ez a mandátum a szervezett bűnözésre, a terrorizmusra és más súlyos bűncselekményekre vonatkozik, mint például a

¹⁶¹ Salzburgforum Online:

https://www.saltzburgforum.org/Who_are_we/Levels_and_Fields_of_Cooperation.html (letöltve: 2024.09.02.)

¹⁶² EUSz 5. cikk

kábítószer- és emberkereskedelem, vagy a csempészettel kapcsolatos bűncselekmények.¹⁶³

Az ügynökség nem végez saját nyomozásokat, és nincs végrehajtó hatáskörrel felruházva. A legfontosabb feladatok közé tartozik az adatok és információk gyűjtése, feldolgozása és továbbítása, valamint tanácsadó tevékenységek ellátása hivatalos eljárások során. Fő célja a tagállamok támogatása a saját hatáskörükbe tartozó bűncselekmények elleni küzdelemben.¹⁶⁴

Minden tagállam létrehoz vagy kijelöl egyetlen nemzeti hatóságot, amely kapcsolatban áll az Európallal. Mivel az egyes tagállamok közötti információcsere csak a nemzeti hatóság és az Europol között zajlik, biztosított a releváns kérdések azonosítása, valamint a munka és az információáramlás megkettőződésének elkerülése. Minden nemzeti hatóság legalább egy kapcsolattartó tisztviselőt delegál az ügynökséghez, aki a nemzeti hatóság és az Europol közötti összekötő szerepet tölti be. Az összekötő tisztek nem az Europol alkalmazottai, a tagállami érdekeket képviselik az Európallal szemben, és támogatják az információcserét az Europol céljainak elérése érdekében.

Az Europol Információs Rendszer (EIS) a súlyos bűncselekmények elleni küzdelem európai szintű adatbázisa. Ez a rendszer elektronikusan tárolt nyomozati eredményeket tartalmaz a bűnszervezetekről és tagjaikról. Az adatok egyrészt bűnmegelőzési, másrészt a bűnözés elleni küzdelem céljából kerülnek tárolásra. Az rendszerből származó adatok lekérdezése csak az Europol nemzeti hatóságai, az összekötő tisztek és az Europol munkatársai számára engedélyezett.

Az egység lehetőséget biztosít az Europol nemzetközi bűnüldözési támogatási lehetőségeinek igénybevételére, beleértve a minősített információcserét a biztonságos SIENA-hálózaton keresztül, valamint az Analysis Work File (AWF) működtetését elemzési célokra. A munkafájlok további lehetőségeket kínálnak az EIS-hez képest, mivel ezek egy adatbázist jelentenek az adatok bevitelére és összehasonlítására. Az AWF célja a bűnügyi nyomozások elemzéssel történő támogatása, számos elemzői projektből (fókuszpontokból és célcsoportokból) állhat, amelyeket bűncselekményi kategóriákra, csoportokra, jelenségekre alakítottak ki. Az elemzési projektekben a gyanúsítottak vagy elítélt személyek személyes

¹⁶³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/991 rendelete (2022. június 8.) az (EU) 2016/794 rendeletnek az Europol magánfelekkel való együttműködése, a személyes adatok Europol általi, bűnügyi nyomozást támogató feldolgozása, valamint az Europol kutatásban és innovációban betöltött szerepe tekintetében történő módosításáról

¹⁶⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/794 rendelete (2016. május 11.) a Bűnüldözési Együttműködés Európai Uniósi Ügynökségéről

adatai mellett a kapcsolattartók, kísérők, áldozatok, tanúk, valamint informátorok adatai is tárolhatók.¹⁶⁵

Az Europol elemzési lehetőségei magukban foglalják a műveleti elemzést, információk keresztellenőrzését, ismereti jelentéseket, technikai és bűnügyi szakértői elemzéseket, közösségi hálózati elemzéseket, stb. Ezek az eszközök lehetővé teszik a bűnözők tevékenységének hatékonyabb megelőzését és felderítését a nemzetközi együttműködés révén.¹⁶⁶ Tevékenységét négy kiemelt jelentőséggel bíró rendszer segíti:

- SIENA: A bűnügyi információk és ismeretek cseréjének csatornája a „Secure Information Exchange Network Application System”, mely lehetővé teszi a gyors és biztonságos kommunikációt az Europol és a tagállamok, valamint az Europollal együttműködési megállapodással rendelkező harmadik országok között.¹⁶⁷ Biztosítja az EUROPOL és az együttműködő szervek és szervezetek közti kapcsolattartást, minősített és nem minősített adatok továbbítását, illetve az üzenetek nyilvántartását és feldolgozását. A rendszeren keresztül történő adattovábbítás mennyisége a 2010-es éveket követően többszörösére nőtt. Ez is tükrözi, hogy a SIENA rendszer jól használható eszköz a nemzetközi bűnügyi adatcserében.¹⁶⁸
- Europol Információs Rendszer (EIS): olyan nyilvántartás, melyben megtalálható minden olyan entitás, mely az Europol mandátumterületére elkövetett bűncselekményeket érint. Az érintettség alapja, ha valaki az Europol illetékességi területén bűncselekmény követett el, vagy készül elkövetni, illetőleg az ilyen bűncselekményért elítélték. Ezen nyilvántartás több mint 20 nyelven tartalmazza a bűncselekményeket, és a hozzájuk tartozó érdemi információkat, személyeket, azok álneveit, DNS adatokat, tárgyakat, eszközöket, járműveket, bűnszervezetek, gazdasági társaságok adatait, valamint az ezek között felmerülő logikai kapcsolatokat, amelyek összekötik az adatokat a bűncselekményekkel, vagy azok által érintett személyekkel.¹⁶⁹

¹⁶⁵ Mi a SIS, és hogyan működik? Online: <https://www.europol.europa.eu/operations-services-and-innovation/services-support/information-exchange/europol-information-system> (letöltve: 2022.03.28.)

¹⁶⁶ Europol New AWF Concept Guide for MS and Third Parties Online: <https://www.statewatch.org/media/documents/news/2013/jan/europol-awf-new-concept.pdf> (letöltve: 2024.12.29.)

¹⁶⁷ Secure Information Exchange Network. Online: <https://www.europol.europa.eu/operations-services-and-innovation/services-support/information-exchange/secure-information-exchange-network-application-siena> (letöltve: 2024.11.04.)

¹⁶⁸ SIENA: Secure Information Exchange Network Application - Biztonságos információcsere-hálózati alkalmazás

¹⁶⁹ Europol Information System Online <https://www.europol.europa.eu/publications-events/publications/europol-information-system-eis-leaflet> (letöltve: 2024.11.04.)

- Elemző Rendszer (EAS): személyes adatok kezelésére alkalmas, kizárólag az Europol-nál dolgozó elemzők érhetik el. A rendszer az elemző eszközök gyűjteményét foglalja magába, amely folyamatos fejlesztés alatt áll.¹⁷⁰
- Szakértő Platform (EPE): amely ugyan személyes adatok cseréjére nem alkalmas, azonban ezen keresztül a regisztrált bűnügyi szakértők tarthatják egymással a kapcsolatot, valamint kicserélhetik egymással tapasztalataikat, értékelhetik módszereiket.¹⁷¹

6.3.1.2. Eurojust

Az Európai Unió Büntető Igazságügyi Együttműködési Ügynöksége (European Union Agency for Criminal Justice Cooperation) a határokon átnyúló igazságügyi együttműködés központjaként a nemzeti hatóságokkal együttműködve lép fel a szervezett bűnözés ellen. Székhelye: Hága.

A tagállamok nemzeti tagokat, például ügyészeket, bírókat vagy igazságügyi hatóságok képviselőit delegálják Eurojusthoz. Az Eurojust hatásköre akkor áll fenn, ha legalább két tagállam határokon átnyúlóan felelős a súlyos bűncselekmények nyomozásáért és üldözéséért.¹⁷²

Az Eurojust, akárcsak az Europol, nem rendelkezik önálló nyomozati jogkörrel. Az Eurojust csupán támogatja és koordinálja a tagállamok nyomozási tevékenységeit. Az egyes nyomozási intézkedéseket a megfelelő nemzeti hatóságok hajtják végre. A nemzetközi jogsegély és az európai elfogatóparancsok végrehajtásának megkönnyítése révén a megfelelő hatóságok közötti együttműködés javítása a cél.

6.3.1.3. EUDA

Az EUDA általános célja, hogy javítsa az EU felkészültségét a kábítószeres elleni küzdelem terén. Munkája a következő négy pilléren nyugszik: felkészülés, riasztás, válaszadás és tanulás. Az ügynökség feltérképezi a kábítószerrel kapcsolatos jövőbeli kihívásokat és azok várható következményeit, valós idejű riasztásokat ad ki az új kábítószer-kockázatokról, valamint az egészséget és biztonságot fenyegető veszélyekről, segíti az EU-t és tagállamait a kábítószer elleni intézkedések megerősítésében, valamint elősegíti a tényeken alapuló szakpolitikával és beavatkozásokkal kapcsolatos uniós szintű tudáscserét és tanulást.

¹⁷⁰ Strategic Analysis Online: <https://www.europol.europa.eu/operations-services-and-innovation/services-support/information-exchange/strategic-analysis> (letöltve: 2024.11.04.)

¹⁷¹ Europol Platform for Experts Online: <https://www.europol.europa.eu/operations-services-and-innovation/services-support/information-exchange/europol-platform-for-experts> (letöltve: 2024.11.04.)

¹⁷² Eurojust homepage Online: <https://www.eurojust.europa.eu/> (letöltve: 2024.12.29.)

Ennek keretében Az Európai Unió Kábítószer-ügynöksége figyelemmel kíséri a kábítószer-helyzet alakulását Európában, riasztásokat ad ki egy új európai kábítószerügyi riasztási rendszeren keresztül, figyelemmel kíséri a politoxikomán droghasználatot, kriminalisztikai és toxikológiai laboratóriumokból álló hálózatot irányít, segíti a nemzeti kapcsolattartó pontokat.

6.3.1.4. Frontex

Az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökséget (European Border and Coast Guard Agency) 2005-ben hozták létre az Európai Unió külső határainak védelme, az egyre növekvő ellenőrizetlen migrációra és az Unió belső biztonságát fenyegető veszélyek elhárítása céljából. A Frontex feladata a külső határok ellenőrzése és az illegális belépési kísérletek megakadályozása, így az embercsempészet és az emberkereskedelem elleni küzdelem is a Frontex hatáskörébe tartozik.¹⁷³ A Schengeni Információs Rendszer (SIS) és a Vízuminformációs Rendszer (VIS) lehetővé teszi, hogy a Frontex szorosan együttműködjön más ügynökségekkel, például az Europollal és az Eurojusttal.

6.3.1.5. Interpol

Az Interpol (The International Criminal Police Organization - Bűnügyi Rendőrség Nemzetközi Szervezete) székhelye Lyon, jelenleg 196 tagállama van. Az elődszervezetét, a "Nemzetközi Rendőrségi Bizottságot" 1923. szeptemberében hozták létre Dr. Johann Schober, Bécs akkori rendőrfőnöke vezetésével, a bűnözés elleni küzdelem és a kölcsönös támogatás erősítése céljából.¹⁷⁴ Hatásköre nemcsak a személyek vagy dolgok felkutatásának támogatásában rejlik a világszerte elérhető adatalkalmazások kezelésén keresztül. Kompetenciái közé tartozik továbbá egy titkosított információs hálózat üzemeltetése minden tagállam számára, szakértők biztosítása nemzetközi események keretében, valamint a kutatás, képzés és továbbképzés. Az Interpol igénybevétele, illetve a rendőrségi együttműködés keretében más tagállamokkal való kapcsolatfelvétel a nemzeti Interpol-irodákon keresztül történik, az Interpol négy hivatalos nyelvének egyikén.¹⁷⁵

Ha a Schengen-övezetben személyek vagy dolgok keresésével nem lehet eredményt elérni, akkor a megfelelő keresési intézkedések kiterjeszthetők az Interpolra. Az adatállománya

¹⁷³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1896 rendelete az Európai Határ- és Parti Őrségről, valamint az 1052/2013/EU és az (EU) 2016/1624 rendelet hatályon kívül helyezéséről 77. cikk

¹⁷⁴ Interpol Databases Online: <https://www.interpol.int/How-we-work/Databases> (letöltve: 2023.04.01.)

¹⁷⁵ A tagállamok közötti kommunikáció arab, angol, spanyol vagy francia nyelven zajlik.

milliónyi rekordot tartalmaznak különféle adatbázisaival, melyek a teljesség igénye nélkül a legfontosabbak: körözött személyek személyes adatai és bűnügyi múltja, ujjlenyomatok, DNS minták, arcfelismerések, utazási és hivatali okmányok, ellopott vagyontárgyak, lőfegyverek és a szervezett bűnözői csoportok adatbázisa.¹⁷⁶

6.3.1.6. UNODC

Az Egyesült Nemzetek Kábítószer- és Bűnügyi Hivatala (United Nations Office on Drugs and Crime, UNODC) az Egyesült Nemzetek vezető ügynöksége, amely koordinálja a kábítószer-abúzus és a globális transznacionális szervezett bűnözés minden formája elleni küzdelmet. Az UNODC 1997-ben jött létre az Egyesült Nemzetek Kábítószer-ellenőrzési Programja és a Nemzetközi Bűnmegelőzési Központ egyesítésével. Az iroda megalakulásának célja, hogy a világ egységes frontot alakítson ki a bűncselekmények növekedésével szemben a XXI. század elején. Székhelye Bécsben található. Az UNODC segíti a tagállamokat a kábítószeres, bűncselekmények és terrorizmus elleni harcban¹⁷⁷.

Az UNODC tevékenysége három pillérre épül:

1. A terepen alapuló technikai együttműködési projektek támogatása a tagállamok kapacitásának növelése érdekében a kábítószeres, bűncselekmények és terrorizmus elleni fellépésben.
2. Kutatási és elemző munkát végez a drogokkal és bűncselekményekkel kapcsolatos kérdések megértésének és ismeretének növelése érdekében, valamint bővíteni az alapot a politikai és operatív döntésekhez szükséges bizonyítékok számára.
3. Normatív munkát kínál az államok számára a vonatkozó nemzetközi szerződések ratifikálásának és végrehajtásának elősegítése érdekében, a kábítószeres, bűncselekményekkel és terrorizmussal kapcsolatos hazai jogszabályok kidolgozása során, valamint adminisztratív szolgáltatások nyújtása a szerződésen alapuló és irányító testületek számára.¹⁷⁸

6.3.1.7. WCO

A Vámügyi Világszervezet (World Customs Organization, WCO) fontos szerepet játszik a kábítószer-kereskedelem és az ehhez kapcsolódó bűnözés elleni küzdelemben. A WCO egy

¹⁷⁶ Interpol Databases

¹⁷⁷ Secretary-General's bulletin Organization of the United Nations Office on Drugs and Crime Online: <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n04/272/92/pdf/n0427292.pdf> (letöltve: 2024.12.29.)

¹⁷⁸ Procurement Notices Provision Of Comprehensive Rehabilitation, Psycho-Social, Economic And Educational Empowerment And Re-Integration Services To 36 Trafficked Persons In Lagos And Edo States, Retrieved

független, nemzetközi szervezet, amely 183 tagország vámhatóságainak együttműködését koordinálja a világkereskedelem elősegítése és a jogszabályok betartatása érdekében. A WCO lehetővé teszi a tagországok számára, hogy információkat cseréljenek és együttműködjenek a kábítószer-kereskedelem elleni fellépésben. A RILO (Regional Intelligence Liaison Offices) hálózat segíti a vámhatóságokat abban, hogy valós időben információkat osszanak meg a gyanús tevékenységekről. Kimondottan olyan speciális technológiával is rendelkezik Container Control Programme (CCP), amely segít a vámhatóságoknak a konténerekben rejtett kábítószeresek felderítésében. A SAFE Framework of Standards nevű keretrendszerük a globális ellátási lánc biztonságát és hatékonyságát célozza, beleértve a kábítószer-kereskedelem megelőzését is.¹⁷⁹

6.3.2. Az együttműködés egyéb platformjai

6.3.2.1. Két- vagy többoldalú megállapodások

A két vagy több tagállam közötti együttműködést két- és többoldalú megállapodások erősítik. A cél az együttműködés harmonizálása olyan kiválasztott területeken, mint a kábítószer-bűnözés és a terrorizmus elleni küzdelem vagy a határokon átnyúló közös nyomozati intézkedések javítása, azaz olyan területeken, amelyek azonos mértékben érintik az érintett feleket, vagy azonos prioritást élveznek. Ez az együttműködés alapvetően az érintett szerződő felek közötti szerződéseken alapul, melyek nem lehetnek ellentétesek az uniós joggal vagy nemzetközi megállapodásokkal, de azokat kiegészíthetik.

6.3.2.2. Közös nyomozócsoporthoz

A közös nyomozócsoporthoz (Joint Investigation Team, JIT) két vagy több tagállam igazságügyi és büntetőhatóságainak tagjaiból állnak, és korlátozott időtartamra, valamint meghatározott célból jönnek létre a határokon átnyúló szervezett bűnözés esetén.¹⁸⁰ A rendőrségi és igazságügyi együttműködés hagyományos formáihoz képest a JIT többlettérrel bír. A JIT lehetővé teszi az információk és a bizonyítékok közvetlen gyűjtését és cseréjét anélkül, hogy igénybe kellene venni a kölcsönös jogsegély hagyományos csatornáit. A működési helye szerinti állam jogával összhangban gyűjtött információk és bizonyítékok megoszthatók pusztán a közös nyomozócsoporthoz létrehozásáról szóló megállapodás alapján;

¹⁷⁹ World Customs Organization Organisation mondiale des douanes Online: <https://www.wcotradetools.org/en> (letöltve: 2024.12.29.)

¹⁸⁰ A Tanács 2002/465/IB kerethatározata (2002. június 13.) a közös nyomozócsoporthoz

valamint a nyomozócsoporthoz kiküldött tagjai jogosultak jelen lenni és részt venni a származási államuk területén kívül fogantatott nyomozási cselekményekben.¹⁸¹

6.3.2.3. Kapcsolattartási szolgálati helyek

A Kapcsolattartási Szolgálati Hely: (továbbiakban (KSZH) nemzetközi szerződéssel a szerződő felek államhatárán létrehozott szolgálati hely, amely a nemzetközi szerződésben megjelölt szervek közvetlen információcseréjét és kapcsolattartását szolgálja. A hazai és nemzetközi jogszabályokban foglaltaknak megfelelően összeköttetést biztosítanak a külföldi társszervekkel a bűncselekmények megelőzése, felderítése, a bűncselekményt elkövetők elfogása, a közrend, közbiztonság védelme érdekében. A KSZH-n egyetlen helyszínen fogják össze valamennyi résztvevő állam bűnüldöző hatóságát, így szerepük stratégiai jelentőségű a határokon átnyúló bűnözés megakadályozásában, illetve felderítésében. Egyszerű eljárást alkalmazva gyors válaszadásra képesek, kiválóan megfelelnek a nemzetközi együttműködés mindennapi igényeinek. A KSZH olyan gyors és közvetlen együttműködést nyújt - akár az írásos, akár a szóbeli információk átadásában -, amely az ország közbiztonságának fenntartásában, a bűnmegelőzésben és bűnüldözésben, valamint a migráció kezelésében is egyaránt kulcsfontosságú.

Előnye, hogy nincsenek nyelvi akadályok, mivel a részt vevő tagállamok a másik fél nyelvét beszélik, így lényeges idővesztés nélkül valósulhat meg az információcsere. A központok igénybevételenek lehetőségét a nemzeti szabályozás szabályozza.¹⁸²

Magyarországon 10 KSZH működik, amely biztosítja az együttműködést valamennyi szomszédos országgal. Mindegyik a vármegyei rendőr-főkapitányságok tevékenység-irányítási központjának alárendeltségében működik, kilenc szervezeti elem alosztályként, egy szervezeti elem csoport jogállással.¹⁸³

6.3.2.4. Kapcsolattartók

A világ számos más országához hasonlóan Magyarország is fenntartja a rendőrségi összekötő tisztviselők hálózatát. A magyar külképviseleti hatóságokhoz attaséként kirendelt rendőrök kiemelt biztonsági és bűnüldözési szempontból jelentős ügyek esetén állnak rendelkezésre.

¹⁸¹ Az Európai Unió Tanácsa 6128/1/17 REV 1 Brüsszel, 2017. február 14. (OR. en) A közös nyomozócsoporthoz vonatkozó gyakorlati útmutatója

¹⁸² 2002. évi LIV. törvény A bűnüldöző szervek nemzetközi együttműködéséről

¹⁸³ Közös kapcsolattartási szolgálati helyek Online: <https://www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/hatarrendeszet/kozos-kapcsolattartasi-szolgalati-hely> (letöltve: 2021.01.25.)

6.3.2.5. Európai nyomozási határozat

Az Európai Nyomozási Határozat egy olyan döntés, amelyet egy kibocsátó állam hatósága hoz. A nyomozási intézkedések végrehajtására vagy bizonyítékok beszerzésére irányul egy másik tagállamban, valamint a nyomozási eredmények vagy bizonyítékok átadására. Az igénybevétele szabályozó irányelv és az arra alapozott nyomozási határozatok célja, hogy egységes jogi keretet biztosítsanak a tagállamok számára a bizonyítékok büntetőeljárás átvitelére vonatkozóan. Az irányelv alkalmazási köre magában foglalja az összes nyomozási intézkedést, kivéve a közös nyomozócsoportok létrehozását és működtetését.

A bíróság által büntetendő cselekmények és a közigazgatási jogsértések esetén is kiadható egy Európai Nyomozási Határozat, ha a döntés ellen rendes bírósághoz lehet fordulni. Kiadása során a határozatot kibocsátó hatóság kötve van a belső joghoz. Az illetékes ügyésznek vagy bírónak ezért meg kell vizsgálnia, hogy egy tisztán belső ügy esetén fennállnak-e a határozat kiadásának feltételei.¹⁸⁴

6.3.3. Információs csatornák, adatbázisok

6.3.3.1. SIS

A Schengeni Információs Rendszer (SIS) az EU egyik legfontosabb biztonsági és határigazgatási célú információs rendszere, mely keresett és eltűnt személyekről, elveszett vagy elloptott tárgyakról, beutazási tilalmakról, biometrikus adatokról kapunk információkat. A rendszer folyamatos fejlesztése során 2013. óta új jogszabály környezetben működik tovább, mely mellett további funkciókat és új platformot kapott. (SIS II). Azóta több újabb funkcióval bővült a rendszer, fényképek, ujjlenyomatok mellett ma már DNS profilok kezelésére is alkalmas.

Lehetővé teszi a bűnüldöző hatóságok, a határőrizeti szervek és az európai uniós ügynökségek számára az információk valós időben történő megosztását és az operatív együttműködés támogatását. Minden körözéssel kapcsolatos intézkedés során a SIS előnyt élvez az Interpollal szemben. Ez azonban nem egy értékbeli előny, hanem földrajzi szempontokra való hivatkozás.

¹⁸⁴ Az Európai Parlament és Tanács 2014/41/EU irányelve (2014. április 3.) a büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozatról

A Schengeni Megállapodásban részt vevő államok rendőrségi, határrendészeti és vámhatósági tisztviselői mellett az Europol, Eurojust és Frontex is hozzáférhet a rendszerhez.¹⁸⁵

A rendszer működtetéséhez minden tagállamban létre kellett hozni egy nemzeti SIRENE-irodát (Supplementary Information Request at the National Entry) (kiegészítő információkérés a nemzeti belépéspontokon). Az irodák összekötő kapocsként szolgálnak a részt vevő szerződő államok között, és így lehetővé teszik a központosított információáramlást az érintett államok között. A SIS-ből érkező lekérdezéseket ezekben a nemzeti irodákban dolgozzák fel és koordinálják, így többek között ők a felelősek a folyamatos információcseréért.¹⁸⁶ Hatásköre a SIS-II rendeletből¹⁸⁷ és a SIRENE kézikönyvben¹⁸⁸ található kifejtésekből ered.

6.3.3.2. PNR

Az utasnyilvántartási adatállományról (PNR) szóló irányelv szerinti közös munka a legfrissebb a rendőrségi együttműködés keretében. A PNR-irányelv célja a terrorista bűncselekmények és súlyos bűncselekmények megelőzése, felderítése, kivizsgálása és az elkövetők büntetőeljárás alá vonása. Mivel az irányelv nem volt közvetlenül alkalmazandó, szükség volt a nemzeti jogrendszerbe történő átültetésére.¹⁸⁹

6.3.3.3. ETIAS

Az Európai Utasinformációs és Engedélyezési Rendszer (ETIAS) rendelet¹⁹⁰ hatálya a vízummentességet élvező, 30 európai országban¹⁹¹ történő rövid távú (bármely 180 napos

¹⁸⁵ Mi a SIS, és hogyan működik? Online: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen-borders-and-visa/schengen-information-system/what-sis-and-how-does-it-work_hu (letöltve: 2022.03.28.)

¹⁸⁶ Schengen-information-system Online: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen-borders-and-visa/schengen-information-system/sirene-cooperation_hu (letöltve: 2023.04.01.)

¹⁸⁷ A Tanács 2007/533/JI határozata a Schengeni Információs Rendszer második generációjának (SIS II) létrehozásáról, működtetéséről és használatáról

¹⁸⁸ A Bizottság határozata (2008. március 4.) a SIRENE-kézikönyvnek és a Schengeni Információs Rendszer második generációja (SIS II) további végrehajtási intézkedéseinek elfogadásáról (2008/334/IB)

¹⁸⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/681 irányelve (2016. április 27.) az utasnyilvántartási adatállomány (PNR) adatainak a terrorista bűncselekmények és súlyos bűncselekmények megelőzése, felderítése, kivizsgálása és büntetőeljárás alá vonása érdekében történő felhasználásáról

¹⁹⁰ Az Európai Parlament és Tanács (EU) 2018/1240 rendelete (2018. szeptember 12.) az Európai Utasinformációs és Engedélyezési Rendszer (ETIAS) létrehozásáról, valamint az 1077/2011/EU rendelet, az 515/2014/EU rendelet, az (EU) 2016/399 rendelet, az (EU) 2016/1624 rendelet és az (EU) 2017/2226 rendelet módosításáról

¹⁹¹ ETIAS-t igénylő európai országok: Ausztria, Belgium, Bulgária, Horvátország, Ciprus, Cseh Köztársaság, Dánia, Észtország, Finnország, Franciaország, Németország, Görögország, Magyarország, Izland, Olaszország, Lettorság, Liechtenstein, Litvánia, Luxemburg, Málta, Hollandia, Norvégia, Lengyelország, Portugália, Románia, Szlovákia, Szlovénia, Spanyolország, Svédország, Svájc
Online: https://travel-europe.europa.eu/etias/who-should-apply_en#ETIAS-countries (letöltve: 2022.11.04.)

időszakon belül 90 napot meg nem haladó) tartózkodás céljából belépni kívánó harmadik országbeli állampolgárokat terjed ki. Bevezetése a jelenlegi ütemezés szerint 2025. első félévben várható.

A rendszer automatikus ellenőrzést végez a schengeni információs rendszerben (SIS), a vízuminformációs rendszerben (VIS), a harmadik országbeliek és menekültek ujjnyomat-adatbázisában (EURODAC) illetve az Europol és az Interpol nyilvántartásaiban, továbbá az ETIAS saját figyelőlistáján.¹⁹² A rendszer központi és nemzeti alrendszerekkel operál majd. A központi a Frontex keretében folyamatosan, napi 24 órában működik, míg a nemzeti egységek feladata a kockázat-értékelés, és az automatikus kérelmezés során elutasított utazási engedély iránti újbóli kérelmek elbírálása.

A rendszer működése hozzájárul az illegális migráció, a terrorista tevékenység vagy más súlyos bűncselekmények felderítéséhez és nyomozásához, valamint megelőzéséhez.¹⁹³

6.3.3.4. Prümi szerződés

A prümi szerződés keretében folytatott információcsere mellett, hogy célja a határokon átnyúló együttműködés fokozása, különösen a terrorizmus, a határokon átnyúló bűnözés és az illegális migráció elleni küzdelem érdekében, kiegészítést jelent a SIRENE és Interpol nyomozási intézkedéseikhez. Ide tartozik az ujjlenyomatokkal kapcsolatos információk cseréje, a DNS-profilok összehasonlításának javítása, valamint a nemzeti gépjármű-nyilvántartási adatbázisokban való lekérdezési lehetőség.¹⁹⁴

6.4. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások

A fejezetben bemutatam a szervezett bűnözés és azon belül a kábítószer bűnözés elleni közös fellépés intézményrendszerét.

Az EU keretein belül az Europol, az Eurojust és a Frontex kulcsszerepet játszanak, míg globális szinten az Interpol és az UNODC fontos szereplők. Mindegyik szervezeti elem feladata és egyben közös érdeke is a szervezett bűnözés ellen eredményes fellépés, melyet közösen tudnak csak megoldani. Minden szervezeti egység tekintetében az információk továbbítása, az

¹⁹² Az Európai Parlament és Tanács (EU) 2018/1240 rendelete (2018. szeptember 12.) az Európai Utasinformációs és Engedélyezési Rendszer (ETIAS) létrehozásáról, valamint az 1077/2011/EU rendelet, az 515/2014/EU rendelet, az (EU) 2016/399 rendelet, az (EU) 2016/1624 rendelet és az (EU) 2017/2226 rendelet módosításáról

¹⁹³ ETIAS Online: <https://nik.gov.hu/etias> (letöltve: 2022.11.04.)

¹⁹⁴ A Tanács 2008/615/IB határozata (2008. június 23.) a különösen a terrorizmus és a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelemre irányuló, határokon átnyúló együttműködés megerősítéséről (Prümi szerződés)

információcsere, a koordináció és az együttműködés a hívószó. A szubszidiaritás elvének figyelembe vételével a tagállamok először egymás között két vagy többoldali megállapodások alapján tudnak együttműködni, és amennyiben igény merül fel, az EU intézményei is bekapcsolódnak a feladat megoldásába. Amennyiben ez az EU keretein túl mutat, lehetőség van az Interpol igénybevételére.

Az intézményekből az Europol és az Interpol szerepét külön kiemelem, hiszen a nemzetközi szervezett bűnözés elleni fellépés terén fontos szereplők. Nemcsak az adatbázisukban szereplő számos információ felhasználásával a tagállamok szervezett bűnözés elleni tevékenységének támogatása elengedhetetlen, hanem a stratégiai szintű jelentéseiket is fontos kiemelni.

7. A szervezett bűnözés elleni küzdelemben hazai rendszere

Az Európa Unió tagállamaiban a szervezett bűnözés elleni küzdelem különleges rendőri vagy más bűnüldöző hatóságok feladata. Van olyan tagállam, ahol központi ügynökség felügyeli, némely tagállamokban pedig rendőrségen belül kialakított speciális szervezet feladata a szervezett bűnözés elleni küzdelem.¹⁹⁵

A szervezetek közös jellemzői:

- a szervezetek száma és a specializáció, a tagállamok többségében egynél több szervezet foglalkozik a szervezett bűnözéssel,
- a felderítési és nyomozási feladatok megoszlanak, vannak olyan egységek, melyek feladata csupán a hírszerzés, vagy a keletkezett információk elemzése, mellette pedig a többi egységek a nyomozati munkát látják el,
- nemzeti együttműködés a határőrség, a vámőrség, a rendőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok egységei között,
- nemzetközi együttműködés.¹⁹⁶

Az Európa Bizottság 2015-ben a szervezett bűnözés elleni küzdelemről készült tanulmányában a nemzetközi együttműködés terén a hatékonyabb szervezett bűnözés elleni

¹⁹⁵ Study on paving the way for future policy initiatives in the field of fight against organised crime: the effectiveness of specific criminal law measures targeting organised crime – Final report. Brüsszel, Európai Bizottság, 2015. (Továbbiakban: Tanulmány a szervezett bűnözés elleni küzdelem területén a jövőbeli politikai kezdeményezések előkészítéséről), Online:

https://www.researchgate.net/publication/303333749_Study_on_paving_the_way_for_future_policy_initiatives_in_the_field_of_fight_against_organised_crime_the_effectiveness_of_specific_criminal_law_measures_targeting_organised_crime (letöltve: 2022.09.04.) 342. p.

¹⁹⁶ Tanulmány a szervezett bűnözés elleni küzdelem területén a jövőbeli politikai kezdeményezések előkészítéséről 359-360. p.

fellépés érdekében többek közt a bűnüldöző szervek és a különleges szervek közötti együttműködés javítását, információkezelés fejlesztését, központosított adatbázisok létrehozását, folyamatos képzéseket javasoltak.¹⁹⁷

A 2015-ben megtett javaslatok napjainkban is aktuálisak a hazai szervezett bűnözés elleni küzdelemben résztvevő szervezeti egységek szervezeti és feladatrendszerének megreformálása során.

7.1. Nemzeti biztonsági stratégia

Az EU biztonsági stratégiájával szinte egy időben, a 2020-ban elfogadatott Magyar Nemzeti Biztonsági Stratégia szintén megfogalmazza hazánk kiemelt biztonsági kockázatait, és ezek elhárítása érdekében átfogó feladatokat és eszközöket jelöl meg. Kiemelt biztonsági kockázatok között szerepel a bűnszervezetek, a szervezett bűnözői csoportok magyarországi térnyerése is, melyek elleni küzdelem érdekében elengedhetetlen a rendvédelmi szervek (rendőrség és nemzetbiztonsági szolgálatok) és az igazságszolgáltatás nemzeti és nemzetközi szintű, kiemelten európai uniós együttműködésének szorosabbá tétele, valamint a meglévő erőforrások hatékony felhasználása.¹⁹⁸

A belső biztonsághoz kapcsolódó kockázat, a „bűnszervezetek, szervezett bűnözői csoportok magyarországi térnyerése és befolyásának erősödése”¹⁹⁹ tekintetében a korábbi stratégiában foglaltakat ismétli meg, illetve egészíti ki azzal a megállapítással, hogy „a virtuális térben létrejött platformok kitágították” a szervezett bűnözői csoportok lehetőségeit.²⁰⁰ A szervezett bűnözéssel szembeni fellépés eszközként pedig a rendvédelmi szervek (rendőrség és nemzetbiztonsági szolgálatok) és az igazságszolgáltatás nemzeti és nemzetközi szintű – kiemelten európai uniós – együttműködésének szorosabbá tételét, valamint az erőforrások hatékony felhasználását jelöli meg.²⁰¹

Ami a kutatásom témáját illeti, a kábítószer-kereskedelem a korábbi stratégiában még önálló pontként szerepelt, a mostaniban csupán a migrációval összefüggésben kerül megemlítésre.²⁰²

¹⁹⁷ Tanulmány a szervezett bűnözés elleni küzdelem területén a jövőbeli politikai kezdeményezések előkészítéséről 361. p.

¹⁹⁸ 1163/2020. (IV.21.) Kormányhatározat Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról (továbbiakban: NBS)

¹⁹⁹ NBS 124. l.

²⁰⁰ NBS 79.

²⁰¹ NBS. 151-152.

²⁰² NBS 65.

7.2. A Rendőrség Drogellenes Stratégiája

A Rendőrség a nemzeti és nemzetközi jogon alapuló kábítószer kínálat- és keresletcsökkentési kötelezettségeinek teljesítése érdekében – összhangban a Nemzeti Drogellenes Stratégiával²⁰³ – készítette el a kábítószer-bűnözés elleni stratégiáját.²⁰⁴

A Nemzeti Drogellenes Stratégia már nincs hatályban, de a rendőrség stratégiája napjainkban is érvényes, feladatokat határoz meg központi, területi és helyi szinten is az kábítószer-bűnözés elleni egységes fellépés érdekében.

A rendőrség drogstratégiájához szervesen illeszkedik a kábítószerrel összefüggő bűncselekmények nyomozása során a rendőrség szerveire háruló feladatokról szóló utasítás, mely főleg a lefoglalt kábítószeresek nyilvántartásával, tárolásával, szakértői vizsgálatával kapcsolatos rendelkezéseket tartalmaz.²⁰⁵

7.3. Intézmények

Alaptörvényünk kimondja, hogy a rendőrség alapvető feladata a bűncselekmények megakadályozása, felderítése, a közbiztonság, a közrend és az államhatár rendjének védelme. A rendőrség részt vesz a jogellenes bevándorlás megakadályozásában.²⁰⁶

A rendőrség az Alaptörvényben, a Rendőrségi törvényben²⁰⁷ kapott felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében:

„végzi a bűncselekmények megelőzését, amelynek során figyelemmel kíséri Magyarország bűnügyi helyzetét, feltárja a bűncselekmények elkövetésének kockázatait, a bűncselekmények elkövetésére irányuló törekvéseket, továbbá megszerzi, elemzi, értékeli, ellenőrzi és továbbítja a bűnözéshez kapcsolódó, a bűncselekmények megelőzése, illetve megakadályozása céljából szükséges információkat, általános nyomozó hatósági jogkört gyakorol, a büntetőeljárásról szóló törvényben meghatározottak szerint végzi a bűncselekmények felderítését,

²⁰³ 80/2013. (X. 16.) OGY határozat a Nemzeti Drogellenes Stratégiáról

²⁰⁴ 4/2014. (II. 21.) ORFK utasítás a Rendőrség Drogellenes Stratégiájáról (továbbiakban: RDS)

²⁰⁵ 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás a kábítószerrel összefüggő bűncselekmények nyomozása során a Rendőrség szerveire háruló feladatokról

²⁰⁶ Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) 45. cikk (1) bekezdés

²⁰⁷ 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről (Rtv.)

*valamint a bűncselekményből származó vagyont visszaszerzését.”*²⁰⁸

A rendőrséget négy szervezeti elemből áll, az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervből, a belső bűnmegelőzési és büntetőrendészeti feladatokat ellátó szervből, a terrorizmust elhárító szervből, valamint az idegenrendészeti szervből.²⁰⁹

7.3.1. Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv

Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv központi szervre, vármegyei rendőr-főkapitányságokra, rendőrkapitányságokra és határrendészeti kirendeltségekre tagozódik.²¹⁰ A rendőrség nyomozó hatóságainak hatáskörét és illetékességét BM rendelet szabályozza.²¹¹

Mielőtt a rendőri szervek tevékenységét részletesen bemutatnám, meg kell jegyezni, hogy a tömeges drogfogyasztással szembeni fellépésre a magyar rendőrség – csakúgy, mint a világon bárhol sem személyi, sem tárgyi feltételekkel – szükségszerűen nem rendelkezik.²¹²

7.3.1.1. Országos Rendőr-főkapitányság

Az ORFK, mint központi szerv büntetőeljárást, titkos információgyűjtést nem folytat, de aktívan közreműködik a kábítószer bűnözés elleni küzdelemben.

A bűnügyi országos rendőrfőkapitány-helyettes többek között,

- a nyomozó szervek vezetőinek közreműködésével, kidolgozza a kábítószerrel kapcsolatos rendkívüli halálesetek bejelentési kötelezettségének és a bejelentett adatok feldolgozásának rendjét,²¹³
- gondoskodik a Rendőrség tematikus iskolai bűnmegelőzési programjainak (DADA, ELLEN-SZER) a Nemzeti Drogellenes Stratégia által támasztott szakmai ajánlásnak és minőségbiztosítási rendszernek való megfeleltetéséről.²¹⁴
- a szervezett bűnözés más megnyilvánulási formái ellen folytatott munkához történő felhasználás céljából gondoskodik az illegális kábítószer-kereskedelmet folytató

²⁰⁸ Rtv. 1.§ (2) 1. és 1.a

²⁰⁹ Rtv. 4.§ (2)

²¹⁰ Rtv. 4/A.§ (1)

²¹¹ 25/2013.(VI.24.) BM rendelet a Rendőrség nyomozó hatóságainak hatásköréről és illetékességéről

²¹² NÉMETH Zsolt (2019): Kábítószerügy: Rendőrségi csoda. Miskolci Jogi Szemle 14. évfolyam 2019. 2. különszám 2. kötet pp.276-285. 282.p. Online: https://www.mjsz.uni-miskolc.hu/files/6599/27_nemethzsolt_t%C3%B6rdelt.pdf (letöltve: 2024.11.02.)

²¹³ RDS 5.

²¹⁴ RDS 7.

bűnszervezetek gazdasági hátterének felderítéséből és felszámolásából származó tapasztalatok módszertani útmutatóban történő összefoglalásáról.²¹⁵

Az ORFK Bűnügyi Főigazgatóság Bűnügyi Főosztályának vezetője, valamint a hatáskörrel rendelkező szervek vezetői gondoskodnak a titkos információgyűjtés és leplezett eszköz-alkalmazás során alkalmazott erők, eszközök, módszerek kombinált, arányos, célhoz kötött és hatékony felhasználását elősegítő intézkedések kidolgozására.²¹⁶ Feladata továbbá a kábítószerrel, új pszichoaktív szerrel kapcsolatos bűncselekmény felderítésének, nyomozásának szakirányítása, központi szerepet játszik a jogszabályváltozások kezdeményezésében.²¹⁷

Az ORFK Bűnügyi Főigazgatóság Bűnügyi Főosztály Bűnügyi Osztály központi nyilvántartást vezet a büntetőeljárás során lefoglalt vagy az egyéb módon a rendőrség birtokába került kábítószerekről; koordinálja a lefoglalt, az elkobzott, illetve más módon a Rendőrség birtokába került kábítószerek szállítását.²¹⁸

7.3.1.2. Vármegyei (fővárosi) rendőr-főkapitányságok

A rendelet meghatározza azokat a bűncselekményeket, melyek nyomozása a vármegyei rendőrkapitányságok nyomozó hatóságainak hatáskörébe tartozik. Az ő feladatuk többek között a bűnszövetségben elkövetett bűncselekmények, valamint a Bűnszervezetben részvétel nyomozása (kivéve KR²¹⁹ és RRI²²⁰ hatáskörébe tartozó ügyekben) is.²²¹ Hatáskörébe tartozik továbbá:

- Bűnszövetségben, hivatalos vagy közfeladatot ellátó személyként, e minőséget felhasználva, vagy a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek vagy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal létesítményében elkövetett kábítószer-kereskedelem büntette, jelentős mennyiségű kábítószerre elkövetett kábítószer-kereskedelem büntette, illetve e bűncselekmények elkövetéséhez anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer-kereskedelem büntette, kivéve a KR és az RRI hatáskörébe tartozó eseteket (Btk. 176. § (2)–(4) bekezdés),²²²

²¹⁵ RDS 19.

²¹⁶ RDS 13.

²¹⁷ RDS Melléklet 3.1.

²¹⁸ 16/2018. (V. 31.) ORFK Utasítás

²¹⁹ Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda

²²⁰ Repülőtéri Rendőr Igazgatóság

²²¹ 16/2018. (V. 31.) ORFK Utasítás 1. Melléklet

²²² 16/2018. (V. 31.) ORFK Utasítás 1. Melléklet 3.1.

- Tizennyolcadik életévet betöltött személy által tizennyolcadik életévét be nem töltött személy felhasználásával elkövetett kábítószer forgalomba hozatala vagy azzal való kereskedés, jelentős mennyiségű kábítószerre elkövetett, bünszövetségben elkövetett, hivatalos vagy közfeladatot ellátó személyként e minőséget felhasználva elkövetett kábítószer-kereskedelem büntette; illetve e bűncselekmények elkövetéséhez anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer-kereskedelem büntette, kivéve az RRI hatáskörébe tartozó eseteket (Btk. 177. § (1) bekezdés b) pont, valamint (2)–(3) bekezdés),²²³
- Üzletszerűen vagy bünszövetségben, illetőleg hivatalos, vagy közfeladatot ellátó személyként, e minőséget felhasználva elkövetett kábítószer birtoklása büntette, illetve e bűncselekmény elkövetéséhez anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer birtoklása büntette, kivéve az RRI hatáskörébe tartozó eseteket (Btk. 178. § (2) bekezdés a) pont, (3) bekezdés),²²⁴
- Jelentős mennyiségű kábítószerre elkövetett kábítószer birtoklása büntette, illetve e bűncselekmény elkövetéséhez anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer birtoklása büntette, kivéve az RRI hatáskörébe tartozó eseteket (Btk. 178. § (2) bekezdés b) pont, (3) bekezdés),²²⁵
- Bünszövetségben, üzletszerűen, hivatalos vagy közfeladatot ellátó személyként, e minőséget felhasználva, jelentős vagy különösen jelentős mennyiségű kábítószerre elkövetett kábítószer birtoklása büntette, illetve e bűncselekmény elkövetéséhez kapcsolódóan anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer birtoklása büntette, kivéve az RRI hatáskörébe tartozó eseteket (Btk. 179. § (3) és (4) bekezdés)²²⁶
- Kábítószer készítésének elősegítése büntette, ha az elkövetési magatartás a kábítószer termesztéséhez vagy előállításához szükséges anyag, berendezés vagy felszerelés készítése, megszerzése, az ország területére behozatala, onnan történő kivitele, átszállítása, átadása, illetve e bűncselekmény elkövetéséhez anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer készítésének elősegítése büntette, kivéve az RRI hatáskörébe tartozó eseteket (Btk. 182. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés),²²⁷
- Kábítószer készítésének elősegítése büntette, ha az elkövetési magatartás a kábítószer előállításához szükséges anyag, berendezés vagy felszerelés forgalomba hozatala, vagy

²²³ 16/2018. (V. 31.) ORFK Utasítás 1. Melléklet 3.2.

²²⁴ 16/2018. (V. 31.) ORFK Utasítás 1. Melléklet 3.3.

²²⁵ 16/2018. (V. 31.) ORFK Utasítás 1. Melléklet 3.4.

²²⁶ 16/2018. (V. 31.) ORFK Utasítás 1. Melléklet 3.5.

²²⁷ 16/2018. (V. 31.) ORFK Utasítás 1. Melléklet 3.6.

az azzal való kereskedés, illetve e bűncselekmény elkövetéséhez anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer készítésének elősegítése büntette, kivéve az RRI hatáskörébe tartozó eseteket (Btk. 182. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés),²²⁸

- Bűnszövetségben elkövetett kábítószer készítésének elősegítése büntette, kivéve az RRI hatáskörébe tartozó eseteket (Btk. 182. § (3) bekezdés a) pont),²²⁹
- Üzletszerűen elkövetett kábítószer készítésének elősegítése büntette, kivéve az RRI hatáskörébe tartozó eseteket (Btk. 182. § (3) bekezdés b) pont),²³⁰
- Bűnszövetségben, hivatalos vagy közfeladatot ellátó személyként, e minőséget felhasználva, vagy a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek vagy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal létesítményében elkövetett új pszichoaktív anyaggal visszaélés büntette, illetve jelentős mennyiségű új pszichoaktív anyagra elkövetett új pszichoaktív anyaggal visszaélés büntette, valamint az e bűncselekmények elkövetéséhez anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított új pszichoaktív anyaggal visszaélés büntette (Btk. 184. § (2)–(3) bekezdés),²³¹
- Bűnszövetségben elkövetett, hivatalos vagy közfeladatot ellátó személyként, e minőséget felhasználva elkövetett, jelentős mennyiségű új pszichoaktív anyagra elkövetett új pszichoaktív anyaggal visszaélés büntette, valamint az e bűncselekmények elkövetéséhez anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított új pszichoaktív anyaggal visszaélés büntette (Btk. 184/A. § (2) és (3) bekezdés),²³²
- Üzletszerűen elkövetett, hivatalos vagy közfeladatot ellátó személyként, e minőséget felhasználva elkövetett, illetve jelentős mennyiségű új pszichoaktív anyag előállításával megvalósított új pszichoaktív anyaggal visszaélés büntette, valamint az e bűncselekmény elkövetéséhez anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított új pszichoaktív anyaggal visszaélés büntette, kivéve a KR és az RRI hatáskörébe tartozó eseteket (Btk. 184/B. § (2) bekezdés a) és c) pont, (2a) bekezdés, (3) bekezdés),²³³
- Jelentős mennyiségű új pszichoaktív anyagra elkövetett új pszichoaktív anyaggal visszaélés büntette, valamint az e bűncselekmény elkövetéséhez kapcsolódóan anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított új pszichoaktív anyaggal visszaélés büntette (Btk. 184/C. § (2a) és (3) bekezdés),²³⁴

²²⁸ 16/2018. (V. 31.) ORFK Utasítás 1. Melléklet 3.7.

²²⁹ 16/2018. (V. 31.) ORFK Utasítás 1. Melléklet 3.8.

²³⁰ 16/2018. (V. 31.) ORFK Utasítás 1. Melléklet 3.9.

²³¹ 16/2018. (V. 31.) ORFK Utasítás 1. Melléklet 3.10.

²³² 16/2018. (V. 31.) ORFK Utasítás 1. Melléklet 3.11.

²³³ 16/2018. (V. 31.) ORFK Utasítás 1. Melléklet 3.12.

²³⁴ 16/2018. (V. 31.) ORFK Utasítás 1. Melléklet 3.13.

- Üzletszerűen vagy bünszövetségben elkövetett teljesítményfokozó szerrel visszaélés büntette, valamint teljesítményfokozó szerrel visszaélés büntette, ha a bűncselekmény folytán tizennyolcadik életévét be nem töltött személy jut tiltott teljesítményfokozó szerhez, illetve ha a tiltott teljesítményfokozó szer előállítását, kínálását, átadását vagy forgalomba hozatalát tizennyolcadik életévét be nem töltött személy felhasználásával követik el, kivéve az RRI hatáskörébe tartozó eseteket (Btk. 185. § (2) és (3) bekezdés).²³⁵

7.3.1.3. Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda

Zömében kiemelkedő tárgyi súlyú, határon átnyúló, közérdeklődésre számot tartó, illetve a szervezett bűnözéshez kapcsolódó bűncselekmények esetén jár el. A kábítószeres bűncselekmények közül hatáskörébe tartozik

- A Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek vagy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal létesítményében elkövetett kábítószer-kereskedelem büntette, illetve e bűncselekmény elkövetéséhez szükséges anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer-kereskedelem büntette, ha azt jelentős mennyiségű kábítószerre követik el (Btk. 176. § (2) bekezdés c) pont és Btk. 176. § (4) bekezdés),²³⁶
- Különösen jelentős mennyiségű kábítószerre elkövetett kábítószer birtoklása büntette, illetve e bűncselekmény elkövetéséhez szükséges anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer birtoklása büntette (Btk. 178. § (2) bekezdés c) pont és Btk. 178. § (3) bekezdés),²³⁷
- Kábítószer-prekurzorral visszaélés büntette (Btk. 183. § (1) bekezdés),²³⁸
- Bünszövetségben elkövetett, illetve különösen jelentős mennyiségű új pszichoaktív anyag előállításával megvalósított új pszichoaktív anyaggal visszaélés büntette, valamint a Btk. 184/B. § (1)–(2) bekezdésében meghatározott bűncselekmény elkövetéséhez anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított új pszichoaktív anyaggal visszaélés (Btk. 184/B. § (2) bekezdés b) pont, (2b) és (3) bekezdés).²³⁹

²³⁵ 16/2018. (V. 31.) ORFK Utasítás 1. Melléklet 3.14.

²³⁶ 16/2018. (V. 31.) ORFK Utasítás 2. Melléklet 5.1.

²³⁷ 16/2018. (V. 31.) ORFK Utasítás 2. Melléklet 5.3.

²³⁸ 16/2018. (V. 31.) ORFK Utasítás 2. Melléklet 5.4.

²³⁹ 16/2018. (V. 31.) ORFK Utasítás 2. Melléklet 5.5.

7.3.1.4. Repülőtéri Rendőr Igazgatóság

A Repülőtéri Rendőr Igazgatóság (RRI) hatáskörébe az illetékességi területen elkövetett bűncselekmények tartoznak.²⁴⁰ A kábítószeres bűncselekmények közül hatáskörébe tartozik:

- Bűnszövetségben, illetve hivatalos vagy közfeladatot ellátó személyként, e minőséget felhasználva elkövetett kábítószer-kereskedelem büntette, jelentős mennyiségű kábítószerre elkövetett kábítószer-kereskedelem büntette, vagy e bűncselekmények elkövetéséhez szükséges anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer-kereskedelem büntette (Btk. 176. § (2) bekezdés a) és b) pont, valamint a (3)–(4) bekezdés),²⁴¹
- Tizennyolcadik életévet betöltött személy által 18. be nem töltött személy részére kábítószer kínálásával, átadásával elkövetett, illetve ilyen személy felhasználásával elkövetett kábítószer forgalomba hozatala vagy azzal való kereskedés; oktatási, köznevelési, gyermekjóléti vagy gyermekvédelmi feladatok ellátására rendelt épület területén, illetve annak közvetlen környezetében elkövetett kábítószer-kereskedelem büntette; továbbá jelentős mennyiségű kábítószerre elkövetett? bűnszövetségben elkövetett; hivatalos vagy közfeladatot ellátó személyként e minőséget felhasználva elkövetett, illetve e bűncselekmények elkövetéséhez anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer-kereskedelem büntette (Btk. 177. § (1)–(3) bekezdés),²⁴²
- Üzletszerűen vagy bűnszövetségben, illetőleg hivatalos, vagy közfeladatot ellátó személyként, e minőséget felhasználva elkövetett kábítószer birtoklása büntette, illetve e bűncselekmény elkövetéséhez szükséges anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer birtoklása büntette (Btk. 178. § (2) bekezdés a) pont, (3) bekezdés),²⁴³
- Jelentős mennyiségű kábítószerre elkövetett kábítószer birtoklása büntette, illetve e bűncselekmény elkövetéséhez szükséges anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer birtoklása büntette (Btk. 178. § (2) bekezdés b) pont, (3) bekezdés)²⁴⁴
- Kábítószer birtoklása büntette, vagy e bűncselekmény elkövetéséhez szükséges anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer birtoklása büntette (Btk. 179. § (3) és (4) bekezdés),²⁴⁵

²⁴⁰ 16/2018. (V. 31.) ORFK Utasítás 2. §. (3)

²⁴¹ 16/2018. (V. 31.) ORFK Utasítás 3. Melléklet 2.1.

²⁴² 16/2018. (V. 31.) ORFK Utasítás 3. Melléklet 2.2.

²⁴³ 16/2018. (V. 31.) ORFK Utasítás 3. Melléklet 2.3.

²⁴⁴ 16/2018. (V. 31.) ORFK Utasítás 3. Melléklet 2.4.

²⁴⁵ 16/2018. (V. 31.) ORFK Utasítás 3. Melléklet 2.5.

- Kábítószer készítésének elősegítése büntette, ha az elkövetési magatartás a kábítószer előállításához szükséges anyag, berendezés vagy felszerelés készítése, megszerzése, az ország területére behozatala, onnan történő kivitele, átszállítása, átadása, illetve e bűncselekmény elkövetéséhez szükséges anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer készítésének elősegítése büntette (Btk. 182. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés²⁴⁶
- Kábítószer készítésének elősegítése büntette, ha az elkövetési magatartás a kábítószer előállításához szükséges anyag, berendezés vagy felszerelés forgalomba hozatala, vagy az azzal való kereskedés, illetve e bűncselekmény elkövetéséhez szükséges anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer készítésének elősegítése büntette (Btk. 182. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés),²⁴⁷
- Bűnszövetségben elkövetett kábítószer készítésének elősegítése büntette (Btk. 182. § (3) bekezdés a) pont),²⁴⁸
- Üzletszerűen elkövetett kábítószer készítésének elősegítése büntette (Btk. 182. § (3) bekezdés b) pont).²⁴⁹

7.3.1.5. Speciális egységek a kábítószer bűnözés ellen

A rendőri szervezeten belül a speciális kábítószer bűnözés elleni tevékenységre kijelölt szervezeti egységek az alábbiak:

- Nemzeti Nyomozó Iroda (továbbiakban: NNI) Nemzetközi Bűnözés Elleni Főosztály Kábítószer Bűnözés Elleni Osztálya,
- BRFK Nyomozó Főosztály Kábítószer Bűnözés Elleni Hivatal,
- NNI területi osztályai,
- vármegyei Rendőr-főkapitányságok Felderítő Osztályai,
- vármegyei Rendőr-főkapitányságok Elemző-Értékelő Osztályai.

Két speciális „kábitószeres” osztály van csupán Magyarországon. Az NNI kábítószer egysége főleg a szervezett, határokon is átnyúló kábítószeres bűncselekmények, a budapesti egység hatásköre a jelentős hatóanyag alsó határát meghaladó mennyiségű kábítószerre elkövetett bűncselekmények Budapesten történő felderítésére és nyomozására terjed ki. Kiemelt szerepüket a kábítószer bűnözés elleni küzdelemben az állomány speciális szakmai

²⁴⁶ 16/2018. (V. 31.) ORFK Utasítás 3. Melléklet 2.6.

²⁴⁷ 16/2018. (V. 31.) ORFK Utasítás 3. Melléklet 2.7.

²⁴⁸ 16/2018. (V. 31.) ORFK Utasítás 3. Melléklet 2.8.

²⁴⁹ 16/2018. (V. 31.) ORFK Utasítás 3. Melléklet 2.9.

ismeretei, technikai felszereltsége, valamint az általánostól eltérő hatásköri és illetékességi szabályok jelentik.

A Bűnügyi Elemző-Értékelő Osztályok feladata - többek között - a nyomozó egyégek munkájának támogatása, valamint a vezetői stratégiai döntéshozatalhoz értékelések készítése. Az ENyÜBS adatai szerint 2023-ban a kábítószeres bűncselekmények 33,9 %-át Budapesten, 8,47%-át Pest, 5,66%,-át Győr-Moson-Sopron, 5,6%-át Baranya, 5,22%-át Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében regisztrálták.

A fenti adatok nem csupán a jelenség elterjedtségét tükrözik területi megoszlásban, hanem a nyomozó hatóságok emberi, technikai és anyagi erőforráskapacitásából és lehetőségeiből eredő aktivitását is, azaz a rendőrségi kapacitás hiánya miatt az elkövetett bűncselekmények töredéke miatt indul büntetőeljárás.

7.3.1.6. Rendőrkapitányságok

AZ ORFK Utasítás rendelkezése szerint a rendőrkapitányságokon kettő, a vármegyeszékhelyi rendőrkapitányságon három fő kábítószer-bűnözés elleni munkára speciálisan felkészített beosztott kijelöléséről és kiképzéséről, valamint az ehhez képzési és technikai háttérrel kell gondoskodni.²⁵⁰ Feladatuk azoknak a kábítószeres bűncselekményeknek a nyomozása feladata, melyek nem tartoznak az NNI, RRI, vagy vármegyei rendőrfőkapitányságok hatáskörébe.

7.4. Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ

Magyarországon a Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ (NEBEK) látja el a kapcsolattartást az Európával. A NEBEK jogállás szempontjából országos hatáskörű, azonban területi jogállású szerv 2015. július 1-től. Az Országos Rendőr-főkapitányság égisze helyezkedik el. A nemzetközi együttműködés és információcsere hazai kapcsolattartó központja.

7.4.1. Nemzetközi Stratégiai Osztály

Az Europol Nemzeti Iroda (Nemzeti Stratégiai Osztály) feladatai közé tartozik a nemzetközi bűnügyi információcsere csatornákon érkező nyílt és minősített tájékoztatások,

²⁵⁰ RDS 4. pont

beleértve az elemzői, stratégiai jelentéseket, korai figyelmeztetéseket, külföldi szakmai rendezvényekkel kapcsolatos információk feldolgozása és továbbítása. Ennek keretében a részt vesz fenyegetettség-értékelések, SOCTA, TE-SAT (EU Terrorism Situation & Trend Report) összeállításában és fordításában, vezetői háttéranyagokat készít a nemzetközi bűnügyi információs csatornához kapcsolódó döntéshozatali és egyéb fórumok soros és rendkívüli üléseire, és ellátja a koordinációs, fordítási és véleményezési feladatokat.²⁵¹

Az egység lehetőséget biztosít az Europol nemzetközi bűnüldözési támogatási lehetőségeinek igénybevételére, beleértve a minősített információcserét a biztonságos SIENA-hálózaton keresztül, valamint az Analysis Work File (AWF) működtetését elemzési célokra²⁵²

7.4.2. Europol Magyar Összekötő Iroda

Az Europol Magyar Összekötő Iroda a NEBEK külső szervezeti egységként a hágai Europol székházban működik, és közvetlen nemzetközi kapcsolattartást folytat az uniós tagállamokkal, valamint harmadik országokkal és nemzetközi szervezetekkel az összekötő iroda segítségével. A munkájuk célja a hazai stratégiai és műveleti tevékenység támogatása, melynek érdekében 24 órás elérhetőséget biztosítanak.²⁵³

7.4.3. Nemzetközi Információs Osztály

A Nemzetközi Információs Osztály feladata, hogy biztosítsa a magyar bűnüldöző és nyomozó (valamint egyes rendészeti) szervek külföldi együttműködésének elérhetőségét és folyamatos kapcsolattartását az Interpol, SIRENE, Europol és SELEC²⁵⁴ tagállamaival, valamint a rendőri és migrációs összekötő tisztekkel, rendőrattasékkal.²⁵⁵

²⁵¹ NEBEK Online: <https://www.police.hu/hu/a-rendorsegrol/testulet/teruleti-szervek/nemzetkozi-bunugyi-egyuttmukodesi-kozpont> (letöltve: 2024.12.29.)

²⁵² EUROPOL New AWF Concept Guide for MS and Third Parties Online: <https://www.statewatch.org/media/documents/news/2013/jan/europol-awf-new-concept.pdf> (letöltve: 2024.12.29.)

²⁵³ NEBEK Online

²⁵⁴ Southeast European Law Enforcement Center egy olyan bűnüldözési, szerződésen alapuló, nemzetközi szervezet, amely egyesíti a rendőrségi és vámhatóságok erőforrásait és szakértelmét, amelyek szinergiákat egyesítenek a határokon átnyúló szervezett bűnözés elleni hatékonyabb küzdelem érdekében Délkelet-Európában. Online: <https://www.selec.org/> (letöltve: 2024.12.29.)

²⁵⁵ NEBEK Online

7.4.4. SIRENE Iroda

A SIRENE Iroda az Interpol Magyar Nemzeti Irodával közösen, integráltan háttérirodaként látja el főbb feladatait („Back Office”), melyek közül az alábbiakat emelném ki:

- nemzetközi bűnügyi információcserét folytat,
- nemzetközi szerződés, illetve kötelezettségvállalás alapján együttműködik a külföldi társszervekkel,
- megteszi a szükséges intézkedéseket bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy nemzetközi viszonylatú tartózkodási helyének megállapítására,
- részt vesz a schengeni rendőri együttműködési feladatok kapcsán jelentkező koordinációs, képzési, jogalkotási és képviseleti tevékenységben,
- információt cserél az Europol Magyar Összekötő Irodával.²⁵⁶

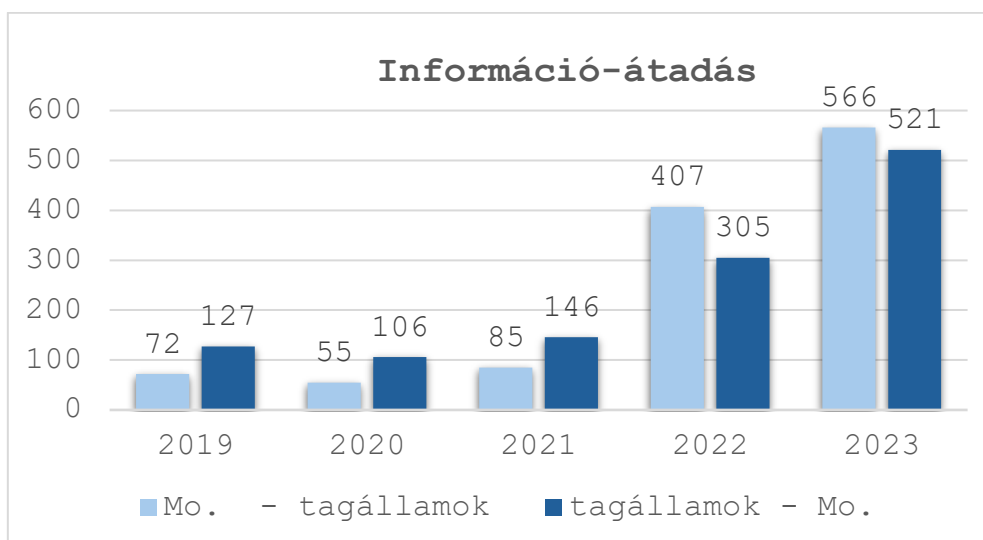
A NEBEK végzi a Schengeni Információs Rendszer második generációja keretében történő információcseréről, valamint a SIRENE Irodára ruházott feladatokat.²⁵⁷

Az értekezésem elkészítésének kutatási szakaszában, 2023. szeptember 1. és 2024. január 1-e között gyakornokként volt lehetőségem megismerni a NEBEK munkáját, különösen az információcsere és információtovábbítás, valamint az Europol elemzői tevékenységét, melyet a fentiekben részletesen ismertettem.

A kábítószeres bűncselekmények nemzetközi, és egyben szervezett jellegét igazolja az alábbi táblázat, mely Magyarország és a tagországok közötti információ átadásokat szemlélteti.

²⁵⁶ NYESTE Péter (2022): Hazánk a nemzetközi bűnüldözési együttműködés rendszerében, Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ. Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ Rendőrségi Tanulmányok A rendőrség Tudományos Tanácsának Folyóirata V. évfolyam 2022/1 pp. 143-172.

²⁵⁷ 2003/8. Nemzetközi Szerződés a belügyminisztertől

5. ábra EU tagállamok közötti információ-átadás
forrás: NEBEK, saját szerkesztés

7.5. Nemzeti Információs Központ

Az ún. információs – más néven „fúziós” – központok létrejötte elsősorban az eltelt 20 év technológiai fejlődésére vezethető vissza, amely során a nagyszámú, mind több forrásból keletkező és egyre gyorsabban terjedő adatok hatékony feldolgozása, koordinációja, majd a megfelelő döntési pontokhoz való eljuttatása iránti igény rohamosan megnőtt. A magyar információs-, fúziós központok előfutára a Szervezett Bűnözés Elleni Koordinációs Központ volt, amely a tárgykörben egyesítette a rendőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok információit. A következő lépésként létrejött a Terrorelhárítási Információs és Bűnügyi Elemző Központ, amely immár nemzetbiztonsági szolgálatként látta el feladatait. A 2022. május 25-ével létrehozásra került a Nemzeti Információs Központ (NIK), mint a negyedik polgári titkosszolgálati szerv.²⁵⁸

Feladatai részletesen a 8.4. részben kerülnek ismertetésre.

7.6. Nemzetbiztonsági Szakszolgálat

Mint az egyik polgári nemzetbiztonsági szolgálat szintén nélkülözhetetlen szerepet tölt be a szervezett bűnözés elleni harcban. Ez a szerep a bűnüldöző hatóságok, további titkosszolgálati szervek támogatását foglalja magába.

²⁵⁸ Nemzeti Információs Központ Online: <https://nik.gov.hu/szervezettortenet> (letöltve: 2024.12.29.)

Az NBSZ tevékenységi köre három részre osztható: titkos információgyűjtéshez, leplezett eszközök alkalmazásához nyújt támogatást, valamint szakértői és kiberbiztonsági feladatokat lát el.²⁵⁹ A szervezett bűnözés elleni fellépéshez szolgáltató, támogatási tevékenységének van kiemelt szerepe, azaz

- a jogszabályok keretei között eszközeivel és módszereivel szolgáltatást végez a titkos információgyűjtés, leplezett eszközök alkalmazásának végrehajtásához,²⁶⁰
- biztosítja a titkos információgyűjtés folytatására, valamint a leplezett eszközök alkalmazásához szükséges különleges technikai eszközöket és anyagokat,²⁶¹
- speciális távközlési összeköttetést biztosít a Kormány által meghatározott felhasználók (Rendőrség, Nemzeti Védelmi Szolgálat, Terrorelhárítási Központ, Nemzeti Adó- és Vámhivatal Alkotmányvédelmi Hivatal, Információs Hivatal, Katonai Nemzetbiztonsági Hivatal, Nemzetbiztonsági Szolgálat, Ügyészség) részére²⁶²
- ellátja a biztonsági okmányok védelmével összefüggő hatósági felügyeletet,²⁶³
- szakértői, igazságügyi szakértői tevékenységet végez,²⁶⁴
- az ügyészség, a nyomozó hatóság, az előkészítő eljárást folytató szerv, a titkos információgyűjtés folytatására feljogosított szerv, valamint a nemzetbiztonsági szolgálatok megkeresése alapján közreműködik az adatkérő által jogszerűen kezelhető adat igénylésében,²⁶⁵
- ellátja az elektronikus információbiztonsággal kapcsolatos feladatokat,²⁶⁶
- ellátja a minősített adat védelmével kapcsolatos hatósági feladatokat, valamint a telephelyi iparbiztonsági hatósági feladatokat.²⁶⁷

7.7. Nemzeti Adó és Vámhivatal

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) szintén kiemelt szerepet játszik a kábítószer-ellenes harcban Magyarországon. Feladataik közé tartozik a kábítószeres csempészetének megakadályozása, a kábítószer-kereskedelem felderítése és a jogellenes tevékenységek

²⁵⁹ DOBÁK Imre (2018): A Nemzetbiztonsági alapismeretek In: Rasperger István (szerk.) Nemzetbiztonsági alapismeretek Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó 22. p.

²⁶⁰ 1995. évi CXXV. törvény a nemzetbiztonsági szolgálatokról (továbbiakban: Nbtv.) 8.§ (1) bekezdés a. pont

²⁶¹ Nbtv. 8.§ (1) b.

²⁶² Nbtv. 8.§ (1) c.

²⁶³ Nbtv. 8.§ (1) d.

²⁶⁴ Nbtv. 8.§ (1) e.

²⁶⁵ Nbtv. 8.§ (1) h.

²⁶⁶ Nbtv. 8.§ (1) i.

²⁶⁷ Nbtv. 8.§ (1) j.

nyomon követése.²⁶⁸ A NAV a határokon történő ellenőrzésekkel, nyomozásokkal és különböző akciókkal próbálja megakadályozni a kábítószeres illegális beáramlást és terjesztését. Ezen kívül a hatóság együttműködik más nemzetközi szervezetekkel és rendőrségekkel, hogy hatékonyabban lépjen fel a kábítószerbűnözés ellen.

7.8. Ügyészség

Az ügyészség az állam büntetőjogi igényét hivatott érvényesíteni. A szervezett bűnözés elleni fellépéssel kapcsolatos tevékenységi körében felügyeli az előkészítő eljárásokat, felügyeli és irányítja a nyomozásokat; előkészítő eljárásokat és nyomozásokat végez; és közvádlóként jár el a büntetőeljárások bírósági szakaszában.²⁶⁹ Az ügyészi szervezet Legfőbb Ügyészségből, fellebbviteli főügyészségekből, főügyészségekből, járási ügyészségekből áll, a szervezett bűnözéshez köthető eljárásokban valamennyi szervezeti egységnek van szerepe.

A Legfőbb Ügyészség Kiemelt, Korrupciós és Szervezett Bűnözés Elleni Ügyek Főosztálya jár el²⁷⁰ a bűnszervezetben elkövetett bűncselekmények, illetve a bűnszervezetben részvétel tényállás alapján folyamatban lévő ügyekben. Amennyiben a szervezett bűnözői csoport tagja, vagy a szervezett bűnözői csoport tagja által elkövetett bűncselekményhez részesként kapcsolódó személy bizonyos hivatást lát el (pl. rendőr, tűzoltó, stb.), az ügyészség végzi a nyomozást, tehát az elkövető személyéhez fűződő tény osztja a többi elkövető sorsát.²⁷¹

7.9. Bíróság

A bíróság feladata az igazságszolgáltatás.²⁷² Valamennyi szerve kapcsolatba kerül a szervezett bűnözéssel kapcsolatos eljárásokkal. A járásbíróságoknak kábítószeres bűncselekmények tekintetében a bünszövetségben elkövetett ügyekben ítélik meg, a nyomozási bíró a szervezeten elkövetett kábítószeres bűncselekmények vonatkozásában a leplezett eszközök engedélyezésében és egyes kényszerintézkedések elrendelésében jár el. A törvényszékek járnak el zömében a bűnszervezetben elkövetett kábítószeres bűncselekményekben elsőfokon, másodfokon pedig az ítéltáblák. A Kúria felülvizsgálati

²⁶⁸ 485/2015. (XII. 29.) Korm. rendelet a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szerveinek hatásköréről és illetékességéről

²⁶⁹ 2011. évi CLXIII. törvény Az Ügyészségről 2. § (továbbiakban: Ütv.)

²⁷⁰ 12/2012. (VI. 8.) LÜ Utasítás az ügyészség szervezetéről és működéséről, 17. § (1) a) ab), ac)

²⁷¹ 2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról (továbbiakban: Be.) 30. §

²⁷² Be.11. §

eljárásokat folytat, valamint az egységes bírói gyakorlat kialakítása érdekében jogegységi határozatokat hoz.

7.9 A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások

A fejezetben a vármegyei rendőr-főkapitányságok, az RRI és az NNI bűnüldöző egységeinek hatáskörét és illetékességi szabályait részletesen ismertettem a szervezett bűnözés és a kábítószeres bűncselekmények vonatkozásában, valamint a kábítószer bűnözés elleni küzdelemben részt vevő szervezeti egységeket külön kiemeltem. Kiemelt szerepe van az ügyészségnek és a bíróságoknak is a kábítószer bűnözés elleni fellépésben, hiszen az ő eljárásuk végén születik jogerős döntés a büntetőügyekben. Az NBSZ elsősorban technikai háttértámogatást nyújt a titkos információgyűjtések, a leplezett eszközök alkalmazása és a büntetőeljárások során, míg a többi szerv a hazai és nemzetközi információcserét, valamint a koordinációt hivatott segíteni.

A fentiekben ismertetett szervek közös fellépése során a gyors információcsere, a koordináció valamint az együttműködés nélkülözhetetlen.

8. A bűnügyi elemzés rendszere

8.1. A bűnügyi elemzés megjelenése a bűnügyi munkában

Az 1830-ban alapított London Metropolitan Police volt a világ első rendőrsége. Egy olyan egységet hoztak létre 1846-ban, melynek feladata a bűncselekményekről szóló nyilvántartás részletes vezetése volt. A bűnügyi adatok nyilvántartása és felismerése talán azt mutatta, felismerték annak szükségességét, hogy a bűncselekmények megoldásának reményében több információt kapjanak. Ezzel, lehet, hogy tudatukon kívül, de biztosították a bűnmegelőzés alapjait.²⁷³

²⁷³ WALKER Jeffry T- DRAWNE Grant (2018): Foundations of Crime Analysis: Data, analysis, and mapping, Routledge

8.1.1. Nemzetközi kitekintés

Az emberiség fejlődésének következménye a különféle társadalmi rendek, majd közösségek, államok kialakulása, melyek működésének megszervezéséhez a kezdetekben is szükség volt különféle adatok számbavételére. Ezek voltak az elsődleges statisztikagyűjtési tevékenységek.

A különféle adatok gyűjtése mellett egy másik tevékenység is része volt a társadalmak fejlődésének, a különféle információk megszerzése, összegyűjtése. A hírszerzés már az ókori római társadalomban is megfigyelhető volt, a hatalom eszközeként is szolgált, hiszen háborúk idején csaták sorsát dönthette el egy kellő időben, megszerzett jelentős információ. Az adatok számbavétele és az információk összegyűjtése, mint a társadalom különféle elemeinek működéséhez szükséges tevékenységek, érvényesek a rendfenntartó szervek működésére is.

A rendőrség megszervezése óta a különféle adatok gyűjtése, nyilvántartása, valamint a hírszerzés, a bűnügyi információk gyűjtése elengedhetetlen eleme a szervezet működésének. Sorra fejlődtek ki azok a tudományok, melyek különféle megközelítésekből foglalkoztak a bűnözéssel, annak okaival, a bűnelkövetőkkel, a sértettekkel. A XIX-XX. század fordulóján azonban már igény merült fel a bűnözés kontrolljára is, azaz arra, hogy ne csak utólagos reagálás történjen a bűnözés alakulására, hanem azt folyamatosan tudják figyelemmel kísérni, mérni, illetve alakulását megfelelő mederbe terelni. Ekkor jöttek létre a központosított bűnügyi nyilvántartások, többek között hazánkban is. Az itt összegyűjtött, és különféle szempontok alapján rendszerezett adatok vizsgálatából alakult ki a bűnügyi elemzés.

A bűncselekmények felderítése során mindig történtek kísérletek arra vonatkozóan, hogy a bűncselekmények és az elkövetők összefüggéseket lehessen kimutatni. A nyomozók gondolatában, saját feljegyzéseikben szerepeltek először erre utaló gondolatok, majd ezeket különféle kimutatásokkal, ábrákkal, statisztikák formájában írásban is rögzítették, ami már mások számára is hozzáférhetővé vált. Majd egységesített módszereket, technikákat dolgoztak ki, melyek könnyen alkalmazhatók voltak a különféle feladatok megoldására, megjelenítésére. A technikákat, módszereket szabványosították, eredményeiket vizuálisan ábrázolták, így azok eredményeit bárki könnyen megérthette.

Az 1800-as évek közepén már Nagy Britanniában és a 1900-as évek elején az Egyesült Államokban már létezett a rendőri munkában a bűnügyi elemzés néhány alapvető eleme. A tevékenységet támogató bűnügyi adatok szisztematikus rendszerezése, és az erre épülő

elemző tevékenység kialakulásának folyamatában August Vollmer²⁷⁴ Berkley és Orlando W. Wilson²⁷⁵ Chicago rendőrfőnökének személyét kell mindenképpen megemlíteni.

Vollmer nevéhez köthető a bűncselekmények jellemzőinek elemzési célokra megfelelő gyűjtése és rendszerezése. Egységes jelentőrendszert hozott létre, mely tartalmazta a bejelentett bűnügyeket, közrendvédelmi és közlekedésrendészeti intézkedéseket. Tisztviselői rendszeresen áttekintették a jelentéseket, nyomozásokat, a főbb jellemzőket táblázatokba foglalták, a fontosabb vagy sorozat jellegű helyszíneket térképen jelenítették meg.²⁷⁶

Wilson Chicago a szervezett bűnözés visszaszorítása érdekében alkalmazta a Vollmer által kialakított módszert, majd azt tovább fejlesztette és létrehozta az első bűnelemzésre szakosodott szervezeti egységet.²⁷⁷ A bűnügyi elemzői tevékenységet az alábbiak szerint határozza meg: „A bűnelemzői osztály napi rendszerességgel, áttanulmányozza a kiemelt bűncselekmények napi jelentéseit, megállapítja a helyszínt, az időpontot, különleges jellemzőket, keresi a hasonlóságokat más bűncselekményekkel, valamint olyan más jelentős tényekkel, melyek segíthetnek azonosítani egy bűnözőt vagy egy már meglévő bűncselekményi mintát.”²⁷⁸

A XX. században bekövetkezett társadalmi-gazdasági események a bűnözésre is jelentős hatással voltak, megemelkedett a bűncselekmények száma, a bűnözés szerkezete is átalakult, megjelentek a sorozat-bűncselekmények, a szervezett bűnözés és a terrorizmus. Ebben az időszakban, az 1960-as években az Egyesült Államokban került először megfogalmazásra, hogy a szervezett bűnözés olyan fenyegetést jelent a társadalom számára, mely ellen a jogalkalmazás eszközével már nem lehet fellépni.²⁷⁹

Erre reagálva először az 1970-es években azokban az országokban alakultak ki az államokra kiterjedő elemzői hálózatok, ahol a leg súlyosabb volt a helyzet. Az Egyesült Államok, Kanada után Európában Belgiumban, majd Hollandiában, Németországban is létrejöttek az első elemző egységek.

A bűnügyi elemzés talán legkorábbi meghatározása 1973-ban jelent meg, mely szerint: "A bűnügyi elemzés olyan rendszert jelent, amely a bejelentett bűncselekményekről és bűnelkövetőkről rendszeresen gyűjtött információkat a bűnmegelőzés, a bűnüldözés és a

²⁷⁴ August Vollmer (187– 1955) volt a kaliforniai Berkeley első rendőrfőnöke, és a 20. század elején az Egyesült Államok büntető igazságszolgáltatásának fejlesztésének vezető alakja

²⁷⁵ Orlando Wilson (1900-1972) amerikai rendőrtiszt volt, később a rendészet vezetőjévé vált, és több rendészeti könyvet is írt

²⁷⁶ ISTVANOVSZKI 2012. i.m. 21-22. p.

²⁷⁷ ISTVANOVSZKI 2012.i.m. 21-22.p..

²⁷⁸ WILSON Orlando (1963): Police Administration. McGraw-Hill, New York, Egyesült Államok

²⁷⁹ Interpol Bűnügyi Elemző Munkacsoportja: Bűnügyi elemzési Kézikönyv 2. verzió, 1997. (továbbiakban: Bűnelemzői Kézikönyv, 1997)

bűnözők elfogása érdekében hasznosítja. A bűnügyi elemzés hozzájárul a rendőrség működéséhez a stratégiai tervezés, a munkaerő bevetése és a nyomozási támogatás terén."²⁸⁰

Európa többi országára is jelentős hatással volt az 1990-es években az Interpol égisze alatt a bűnelemzés létrehozása érdekében végzett munka, melynek során 1995-ben az I. és 1997-ben a II. Bűnügyi Elemző Konferencia megtartására került sor. A nemzetközi és hazai szakirodalom az Interpol által kidolgozott Bűnelemző Kézikönyv alapján hosszú évtizedeken keresztül az alábbi felosztásban tárgyalta a bűnügyi elemzést: stratégiai és operatív. A két terület közötti elhatárolás a feldolgozott információk és adatok köre, az elemzés során alkalmazott módszer és technika, valamint a megrendelők/felhasználók különbözősége alapján történt.

Az 1990-es években felismerték, hogy bűnügyi elemzés járulékos támogatást nyújt a rendőri jellegű nemzetközi bűnügyi együttműködéshez is.²⁸¹ Megalakult 1999-ben az Europol, mely, mint elemző-koordináló szervezet ma is kiemelkedő szerepet tölt be tagállamainak, így hazánk bűnügyi elemző munkájának alakulásában is. Ma már elmondhatjuk, hogy a rendőri és nemzetbiztonsági szervek is rendelkeznek saját elemző egységekkel, melyek folyamatosan együttműködnek a nemzetközi szervezetek elemző részlegeivel.

Nemzetközi szintén még egy intézményt kell megemlíteni, mely a bűnügyi elemzési területre kiemelt hatással van. Ez a International Association Crime Analysts (IACA) (Bűnelemzők Nemzetközi Szövetsége). Az IACA egy szakmai szövetség, amely büntető igazságszolgáltatási szakemberekből áll, bűnügyi elemzőkből, nyomozókból, oktatókból, kutatókból áll. Az IACA célja a bűnelemzés területének továbbfejlesztése. Képzéseket, szakirodalmat, hálózatépítést és támogatást kínál tagjai részére.²⁸²

8.1.2. Hazai előzmények

Magyarországon az 1990-es évek végén, a 2000-es évek elején figyelhető meg az a folyamat, melynek során a rendőrség szervein belül működő adatkezelő, nyilvántartó egységek fokozatosan alakultak át elemző egységekké. Az egyirányú, statikus adatkezelői tevékenységet felváltotta a dinamikus, kétirányú bűnelemzés. 1997-ben került kiadásra az első bűnelemzéssel foglalkozó szakirodalom. Kunos Imre, akinek kiemelkedő szerepe volt a hazai bűnelemzés rendszerének kialakításában, írt először jegyzetet a bűnelemző szaktanfolyam hallgatói

²⁸⁰ PIZA L. Eric - ARIETTI A. - BOBA-SANTOS Rachael (2022): Crime Analysis in Policing, Northeastern University Online: <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190264079.013.716> (letöltve: 2024.12.04.)

²⁸¹ Bűnelemzői Kézikönyv, 1997

²⁸² <https://www.iaca.net/>

számára. A jegyzet megjelenése már utal is rá, hogy ezzel egyidőben megkezdődött a bűnelemzéssel foglalkozó személyek képzése, turnusonként három hetes időintervallumban.²⁸³ 2001-ben jelent meg a 13/2001. (X. 2.) ORFK utasítás a Magyar Köztársaság Rendőrsége Bűnelemzési Szabályzatának kiadásáról (továbbiakban: Utasítás), mely a fentiekben hivatkozott jegyzettel együtt a hazai bűnelemzői tevékenység írásos alapjait jelentették hosszú évekig.

Kunos Imre mondta a Polygon rendszerről, hogy az operatív elemzést segítő számítógépes rendszer, mely a szervezett bűnözés elleni tevékenység során beszerzett információk feldolgozására készült.²⁸⁴

A Belügyminiszter 2003-2006. évekre szóló közigazgatási és rendészeti ágazati stratégiájának kiadásáról szóló BM Tájékoztatóban is rögzítésre került, hogy *„az elemző-értékelő tevékenység fejlesztése is prioritást élvez. Bárminemű információgyűjtés-élenkítésnek akkor van értelme, ha képesek vagyunk az információkat feldolgozni, azaz ellenőrizni, rendszerezni, elemzi és értékelni. A feldolgozás kapacitásának bővítése nemcsak a feldolgozással foglalkozók létszámának megemelésével lehetséges, hanem az elemző munka javításával is. A felderítések, nyomozások támogatása, a szervezett bűnözői tevékenység felismerése érdekében tehát szélesebb körben alkalmazzuk a bűnelemzés tudományos, nemzetközileg elfogadott módszereit. A megvalósítás új eszközei:*

- *Mind stratégiai, mind operatív szinten meg kell erősíteni a bűnelemzés szervezeti hátterét. Nemcsak a már meglévő területi elemző-értékelő szerveket szükséges bővíteni, hanem a helyi bűnügyi szerveknél is fontos a bűnelemző beosztás.*
- *A Polygon és Robotzsaru programrendszer fejlesztése komoly mértékben hozzájárulhat a sikeresebb munkához. a módszerek megismerése tekintetében pedig sokat segíthet a más nyomozó hatóságokkal való jó együttműködés kialakítása.*”²⁸⁵

A gondolat napjainkban is érvényes.

Az első igazi nagy bűnelemzői munka, mely a sajtóban is szerepelt, az 1998. január 4-én eltűnt Szathmáry Nikolett ügyében készült. Dr. Dormán Tivadar r. ezredes, az akkori Országos Rendőr-főkapitányság Elemző és Koordinációs Igazgatóság vezetője az ügygel kapcsolatban a Békés Megyei Rendőr-főkapitányságon tartott megbeszélés utáni sajtótájékoztatón elmondta, hogy *„az Igazgatóság áttanulmányozta az eltűnési ügyben*

²⁸³ KUNOS Imre (1997): Bűnelemzés Tananyag és Példatár a bűnelemzői tanfolyam hallgatói számára Országos Rendőrfőkapitányság Kriminalisztikai Azonosító Szolgálat

²⁸⁴ Vitafórum a kriminalisztika magyarországi helyzetéről II. 2000.

²⁸⁵ 8001/2003. számú BM tájékoztatója BK. különszám, 2003.12.31. 24. szám, 3.4. pont, 738. oldal

*keletkezett mintegy 7000 oldalas iratanyagot. A több hétig tartó, speciális kriminalisztikai tudományos módszerekkel végzett elemzés észlelt olyan jelenségeket, melyekkel kapcsolatos, jelenleg rendelkezésre álló információkat tovább kell vizsgálni, pontosítani.a további tevékenységet a bűnelemzés eredményei és ajánlásai figyelembe vételével folytatja a rendőrség.*²⁸⁶

A következő, teljes mértékben bűnügyi elemzéssel foglalkozó jegyzet 2012-ben jelent meg a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának égisze alatt, Bűnelemzés a modern bűnüldözésben²⁸⁷ címmel. A fentiek kívül további, a bűnügyi elemzéssel foglalkozó szakirodalom, cikk, tanulmány alig jelent meg az elmúlt két évtizedben.

A hazai bűnügyi elemzés norma megújításában óriási szerepe van az IACA²⁸⁸ 2014-ben kiadott ún. Fehérkönyvének, „A bűnügyi elemzés definíciója és típusai”²⁸⁹ című kiadványában a bűnügyi elemzés folyamatát és típusait, adatfajtákat, adatbázisokat szabványosítja. A kiadványra szorosan ráépül „Crime analysis with crime mapping” c. könyv,²⁹⁰ mely bűnelemzés fogalmi rendszerének és gyakorlatának megértésében nyújt jelentős támogatást. A kiadvány akár tankönyvként is értelmezhető a bűnügyi elemzők számára.

Az Utasítás megjelenését követő években a bűnözés szerkezetében, dinamikájában történt változások, bűnüldöző szervek a bűnelemzők felé megfogalmazott új igényei, a jogszabályi környezet módosulása, mind indokolták egy új elemzési szabályzat megalkotását. Az új norma a fentiekben említett Fehér könyv és jegyzet tematikáját, fogalmi rendszerét átvéve került megalkotásra 2018-ban.²⁹¹ Azonban a módszertannal a mai napig adós az elemző szervezetek irányába.

8.2. A bűnügyi elemzés nemzetközi rendszere

Amennyiben a bűnügyi elemzés szót a Google Scholarba beírom, mintegy 2.700.000 találatot kapunk. A témában számos cikk, tanulmány született. Ennek ellenére azonban a tevékenységnek még sincs egységesen elfogadott definíciója.

²⁸⁶ DORMÁN Tivadar - sajtótájékoztató: Heti Délkelet, 1998. augusztus 6. szám, 5. p.

²⁸⁷ ISTVANOVSKI 2012.

²⁸⁸ IACA: International Association of Crime Analysts -Bűnügyi Elemzők Nemzetközi Társasága

²⁸⁹ IACA: Definition and types of criminal analysis 2014

²⁹⁰ BOBA-Santos Rachel (2017): Crime analysis with crime mapping

²⁹¹ 23/2018. (VI.21.) ORFK Utasítás

A bűnügyi elemzés kutatásával a 2000-es évek elején Rachel Boba-Santos²⁹² foglalkozott. Az első fogalom meghatározása szerint a bűnügyi elemzés *„A bűnözés és a bűnüldözési információk minőségi és mennyiségi vizsgálata a társadalmi-demográfiai és térbeli tényezőkkel együtt a bűnözők elfogása, a bűnmegelőzés, a rendbontás csökkentése és a szervezeti eljárások értékelése érdekében.*”²⁹³

Egy későbbi tanulmányában, 2005-ben így fogalmazta meg a bűnelemzés definícióját: *„A bűnügyi elemzés a bűnözéssel és rendbontással kapcsolatos problémák, valamint a rendőrséggel kapcsolatos egyéb kérdések – beleértve a szociodemográfiai, térbeli és időbeli tényezőket – szisztematikus tanulmányozása, amely segíti a rendőrséget a bűnözők elfogásában, a bűnözés és a rendbontás csökkentésében, a bűnmegelőzésben és az értékelésben.*”²⁹⁴

A bűnelemzés fogalmának meghatározására az IACA is kísérletet tett, mely szerint: *„A bűnügyi elemzés egy olyan folyamat, amelyben kvantitatív és kvalitatív technikákat alkalmaznak a rendőri szervek és közösségeik számára az adatok elemzésére. Tartalmazza többek között a bűncselekményekre, az elkövetőkre, az áldozatokra és körülményeire vonatkozó adatok elemzését, és a bűnözők, a bűncselekmények áldozatai, a közlekedési helyzetek, valamint a belső műveletek elemzését. Eredményei pedig támogatják a bűnüldözést, az egyes nyomozásokat, a járőrtevékenységet, a bűnmegelőzési stratégiák kialakítását, a rendőri tevékenység értékelését.*”²⁹⁵

A kvalitatív adatok és elemzési technikák a nem számszerű adatokra, hanem a megfigyelések vizsgálatára és értelmezésére koncentrálnak a mögöttes jelentések és kapcsolati minták feltárása céljából. A kvantitatív elemzés numerikus vagy kategorikus formátumú adatokat használ, célja a vizsgált jelenségek statisztikai jellegű leírása és magyarázata.²⁹⁶

A bűnügyi elemzés feladata nem a nyomozók, felderítők tevékenységének helyettesítése, hanem kollektív munkára, a speciális egységek értékes információkkal való kiegészítésére hivatott.²⁹⁷

²⁹² BOBA-Santos Rachel: a virginiai Radford Egyetem, büntető-igazságszolgáltatás professzora, rendőrségekkel és bűnügyi elemzőkkel dolgozik. Kísérleti és alkalmazott kutatásokat végez a hely- és elkövetőalapú rendőrségi bűnözés csökkentésére irányuló stratégiákról, a rétegrendőrségről, a bűnelemzésről, a közösségi szerepvállalásról és a rendőrségi erőszak alkalmazásáról.

²⁹³ BOBA-Santos Rachel (2001) Introductory Guide to Crime Analysis and Mapping In. Report to the Office of Community Oriented Policing Services u.s. Department of Justice

²⁹⁴ BOBA Santos Rachel (2005): Crime analysis defined. Crime analysis and crime mapping, 5-18. Online: https://www.sagepub.com/sites/default/files/upm-binaries/6243_Chapter_2__Boba_Final_PDF_2.pdf (letöltve: 2022.11.03.)

²⁹⁵ IACA homepage Online: <https://www.iaca.net/> (letöltve: 2023.04.01.)

²⁹⁶ <https://www.iaca.net/>

²⁹⁷ BOBA-Santos Rachel – TAYLOR Bob (2014): Integrating crime analysis into police patrol work. Police: An International Journal of Police Strategies & Management, 37 (3), 501-520. Online: <https://doi.org/10.1108/PIJPSM-08-2012-0075> (letöltve: 2024.03.02.)

8.2.1. Bűnügyi elemzés típusai

Santos bűnügyi elemzésnek öt típusát különbözteti meg, a felhasznált adatok és az elemzés célja alapján.

8.2.1.1. Bűnügyi hírszerzési elemzés

A bűnügyi hírszerzési elemzés magába foglalja a bűncselekményekben részt vevő személyekre, különösen a visszaeső elkövetőkre, a visszaeső áldozatokra, valamint a bűnszervezetekre és hálózatokra vonatkozó adatok elemzése. Arra törekszik, hogy többet tudjon meg bűnözői hálózatok és tagjai tevékenységének, motivációinak összefüggéseiről, és ezeket az információkat felhasználva megtalálja a jogellenes tevékenység felszámolásának vagy megszakításának módjait.²⁹⁸

A Santos által megfogalmazott "bűnügyi hírszerzési elemzés" fogalmát értelmezve az IACA kifejtette, hogy ez a definíció olyan tevékenységre utal, amely továbbra is az elkövetőkre, célszemélyekre helyezi a hangsúlyt, szemben általános bűnügyi információkkal. Az így gyűjtött adatok jelentős része titkos jellegű. Az "információ" kifejezést az elemzett adatokra alkalmazza, míg a "hírszerzés" fogalmát pedig az információ egy speciális formájának jelenti.

A bűnügyi hírszerzési elemzés a katonai hírszerzés területéről fejlődött ki, és történetileg külön szakmának is számított. Mivel azonban a hírszerzési elemzők és a bűnügyi elemzők is általában hasonló feladatokat látnak el, a hírszerzési elemzés a bűnügyi elemzés égisze alatt működő technikának tekinthető.²⁹⁹

Az elemzők szakosodhatnak bizonyos feladatokra (az alábbiakban a bűnügyi elemzés típusai szerint), de egy rendőri szerven belül a bűnügyi hírszerzési elemzést a bűnügyi elemzők által végzett technikák összességének tekinti, azaz a két elemzési típust összemosza.³⁰⁰

8.2.1.2. Bűnügyi nyomozáselemzés

A bűnügyi nyomozáselemzés a sorozatbűnözők, áldozatok és/vagy helyszínek, valamint fizikai, társadalmi-demográfiai, pszichológiai és földrajzi jellemzők tanulmányozása olyan minták kialakítása érdekében, amelyek segítik az aktuális sorozat-bűncselekmények

²⁹⁸ White Paper 2014-2. - Definition and Types of Crime Analysis Ed: Laura Wyckoff, University Maryland Online: <https://www.scribd.com/document/434689461/Definition-and-Types-of-Crime-Analysis> (letöltve: 2024.11.20.)

²⁹⁹ BOBA-Santos Rachel (2022): Crime analysis with crime mapping. Fifth Edition Sage Publications,

³⁰⁰ White Paper 2014-2

összekapcsolását és megoldását.³⁰¹ Célja a város-, állam-, sőt az országhatárokon átnyúló sorozatok mintáinak kialakítása az elkövetők viselkedésével, az elkövetés módszereinek összekapcsolásával az egyes eseményeken belül vagy azok között.

Az IACA nem tesz különbséget a rendőrségen belül végzett hírszerzési elemzés és a bűnügyi elemzés között.

8.2.1.3. Taktikai bűnügyi elemzés

A taktikai bűnügyi elemzés a bűncselekményekkel kapcsolatos specifikus információkra összpontosít, beleértve az elkövetés helyét, idejét, az elkövető magatartását, elkövetési módszereit, valamint a sértett jellemzőit. Középpontjában az adatok napi szintű vizsgálata áll a közelmúltbeli bűncselekmények, a potenciális bűncselekmények mintáinak, tendenciáinak és nyomozati nyomainak azonosítása érdekében. A taktikai bűnügyi elemzéshez használt adatok valós idejű adatok, többsége rendőrségi adatbázisokból, különösen a rendőrségi jelentésekből származik.³⁰²

8.2.1.4. Stratégiai bűnügyi elemzés

A stratégiai bűnügyi elemzés az összesített adatok, bűnügyi és nem bűnügyi információk mennyiségi elemzéséből áll. Célja a hosszú távú problémák, például a kábítószer bűnözés azonosításának és elemzésének segítése, valamint a rendőri intézkedések hatékonyságának vizsgálata és értékelése. Az elemzéshez elsődleges a rendőrségi nyilvántartási rendszerekből származó adatokat használnak, fel, de számos más forrásból is gyűjt adatokat, mind mennyiségi, mind minőségi módszerekkel.³⁰³

8.2.1.5. Adminisztratív bűnözéselemzés

Az adminisztratív bűnözés elemzés Boba szerint a bűnözéssel kapcsolatos kutatások és elemzések kiemelt eredményeinek bemutatása jogi, politikai és gyakorlati szempontok alapján, tájékoztatás céljából.³⁰⁴

Az IACA megfogalmazásában az adminisztratív bűnügyi elemzés a rendőrségi egységek, a kormány és a közösség adminisztratív szükségleteire irányuló elemzés. Mint tag kategória, magában foglalja a statisztikákat, adatkiadványokat, térképeket és diagramokat.

³⁰¹ White Paper 2014-2

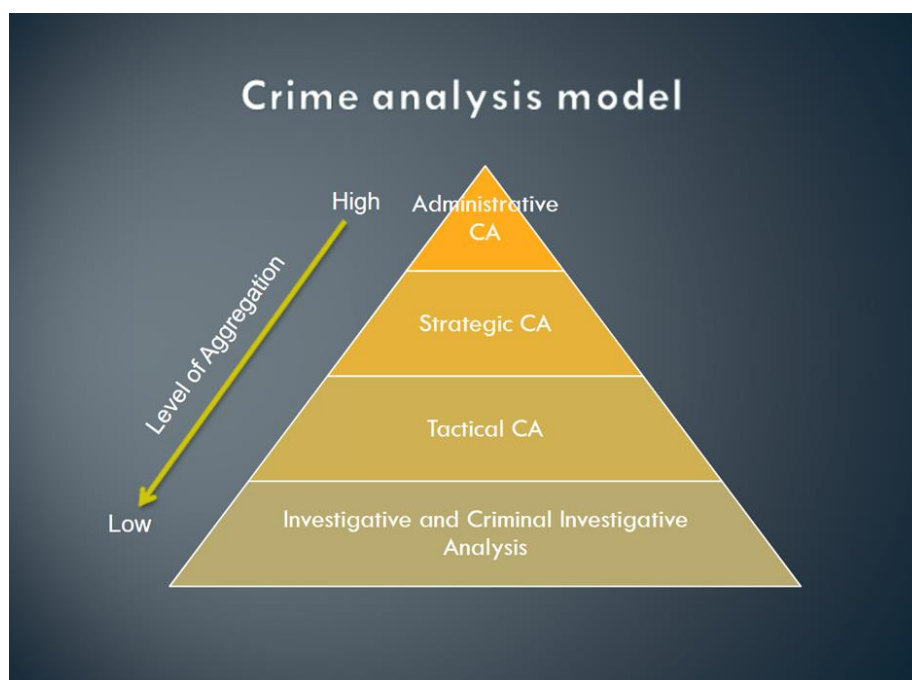
³⁰² White Paper 2014-2

³⁰³ White Paper 2014-2

³⁰⁴ White Paper 2014-2

Tárgya lehet többek között a munkaterhelés számításai területenként és műszakonként, a rendőri tevékenységről szóló jelentések, a média megkereséseire adott válaszok, a támogatási kérelmekhez nyújtott statisztikák, a közösségi csoportoknak készített jelentések és a rendőrségi programok költség-haszon elemzése.³⁰⁵

A fentieket, az elemzési típusokat, és alkalmazásukat gyakoriságát az alábbi ábra szemlélteti.

6. ábra: A bűnügyi elemzés modellje
Forrás: Boba³⁰⁶

8.3. A bűnügyi elemzés hazai rendszere

8.3.1. A bűnügyi elemzés fogalma, célja, feladata

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) megfogalmazása szerint a rendőrség az Alaptörvény, az Rtv. és felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében - többek között - *„végzi a bűncselekmények megelőzését, amelynek során figyelemmel kíséri Magyarország bűnügyi helyzetét, feltárja a bűncselekmények elkövetésének kockázatait, a bűncselekmények elkövetésére irányuló törekvéseket, továbbá megszerzi, elemzi, értékeli,*

³⁰⁵ White Paper 2014-2

³⁰⁶ BOBA-Santos 2001.

ellenőrzi és továbbítja a bűnözéshez kapcsolódó, a bűncselekmények megelőzése, illetve megakadályozása céljából szükséges információkat."³⁰⁷

A fentiekben megfogalmazott feladatok között speciális helyet foglal el a bűnügyi elemző-értékelő tevékenység, melynek jogszabályi háttérét a Bűnügyi Elemzési Szabályzatról szóló 23/2018. (VI. 21.) ORFK Utasítás (továbbiakban: Szabályzat) adja. A Szabályzat bevezető rendelkezése - visszautalva az Rtv-ben foglaltakra - rögzíti, hogy az utasítás a bűnüldözési és bűnmegelőzési feladatok hatékonyabb ellátása, valamint a bűnügyi elemző-értékelő munka egységesítése érdekében került kiadásra.

A bűnelemzéssel foglalkozó korábbi, de egyes részeiben ma is aktuális, jegyzetekben került megfogalmazásra a bűnelemzés fogalma, célja, feladatai, melyek az alábbiak:

*"A bűnelemzés a bűnügyi és más, potenciálisan érdemleges adatok (együtt: bűnügyileg releváns adatok) közötti kapcsolatok felismerése, azonosítása és azok értékelése az eredményes bűnüldözés érdekében."*³⁰⁸ A bűnelemzés célja: a lehető legtöbb, rendezett, érdemi információ kinyerése a különböző forrásokból gyűjtött adathalmazból és ezek alapján döntések előkészítése."³⁰⁹ A bűnelemzés feladata: *„hogyan egységes, meghatározott technikák alkalmazásával, célirányos adatgyűjtést folytatva, alkalmazása vezessen el a bűnüldözésben alkalmazott erőforrások összehangoltabb elosztásához, időmegtakarításhoz, segítse elő a vezetői döntések meghozatalát."*³¹⁰

A 2001-ben megjelent 13/2001. (X. 2.) ORFK utasítás a Magyar Köztársaság Rendőrsége Bűnelemzési Szabályzatának kiadásáról (továbbiakban: Utasítás), az Interpol által egységesített fogalmi meghatározásokat vette át, melyben az elemzés két típusa került megkülönböztetésre, az akkori elnevezéssel, stratégiai és operatív. Az elhatározás alapja a vizsgált adatok köre volt elsődlegesen.

A stratégiai elemzések célja a bűnözés terjedelmének, szerkezetének, dinamikájának vizsgálatával, a bűnelkövetők ismérveinek feltárásával, a bűnüldözés pozícióinak, erőforrásainak, hatékonyságának bemutatásával a nem ügghöz kötött bűnüldözési feladatok meghatározását tartalmazó vezetői döntések előkészítése.³¹¹ Ezen belül a szabályzat nevesítette a bűncselekményi mintaelemzést, általános profilelemzést és a felderítési módszerek elemzését.

A bűnelemzés operatív ága az egyes bűncselekmények kriminalisztikai ismérveivel, a bűnügyi hírszerzés adatainak és egyes ügyek információtartalmának vizsgálatával foglalkozott,

³⁰⁷ Rtv. I.§ (2) 1.

³⁰⁸ KUNOS 1997.

³⁰⁹ KUNOS 1997.

³¹⁰ ISTVANOVSZKI 2012. i.m. 32. p.

³¹¹ ISTVANOVSZKI 2012. i.m. 35.p.

támogatást nyújtva az ismeretlen elkövetők felderítéséhez, nyomozási cselekmények tervezéséhez, körözött személyek felkutatásához, egyes bűnüldöző csoportok ellen folytatott feladatok meghatározásához. Az operatív elemzésen belül ügyelemzés, összehasonlító ügyelemzés, elkövetői csoportok elemzése, specifikus profilalkotás és a nyomozások elemzése került meghatározásra.

A bűnügyi elemző-értékelő tevékenységnek korábban jogi kereteket adó Utasítás hatályba lépése óta a bűnözés mennyiségi, minőségi változása, a nyomozóhatóságnak a bűnüldöző, bűnfelderítő tevékenységét szabályozó jogi normáiban végbemenő változások, új metodikák megjelentése, és nem utolsósorban a technikai eszközök fejlődése maga után vonta a bűnelemzés fajtáinak, módszereinek, technikájának és alkalmazási lehetőségének bővülését is, mely indokolta a norma újragondolását. A napjainkban hatályos norma a *Bűnügyi Elemzési Szabályzatról* szóló 23/2018. (VI. 21.) ORFK utasítás. A Szabályzat nyelvezetében már nem a bűnelemzés, hanem a bűnügyi elemzés fogalmat használja, mely már jobban átöleli a bűnügyi elemző-értékelő munka egyre inkább szélesedő tárházát.

A Szabályzat alapján a bűnügyi elemzés meghatározása az alábbi: *„a bűnügyi és bűnüldözési adatok és információk mennyiségi és minőségi vizsgálata a közöttük levő kapcsolat meghatározása és értékelése a bűnözés egészének, valamint egyes bűncselekmények terjedelmének, dinamikájának és struktúrájának, hosszabb távon érvényesülő mintázatának, tendenciáinak meghatározása, a nyomozások támogatása, a bűncselekmények elkövetőinek felderítése és elfogása, a bűncselekmények megelőzése, valamint a hozzájuk kapcsolódó vezetői döntések megalapozása érdekében.”*³¹²

A Szabályzat is megőrzi azt a jól bevált tézist, mely szerint az elemzett adatok köre, valamint az elemzés célja határozza meg a bűnügyi elemzés felosztását. Ennek megfelelően szintén két részterületről beszélhetünk. A statisztikai adatokra épül a Szabályzatban nevesített adminisztratív, stratégiai és taktikai elemzés, az egyes bűncselekmények adataival, a hírszerzés információinak feldolgozásával a nyomozást támogató bűnügyi elemzés foglalkozik.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (továbbiakban: NAV) Bűnelemzési Szabályzatában önálló elemzési formaként szerepel már a nyílt forrásból származó adatok elemzéséről, valamint digitális mentésből származó adatok elemzéséről is.³¹³

³¹² 23/2018. (VI. 21.) ORFK Utasítás 2.a

³¹³ NAV Bűnügyi Főigazgatói Körlevél 2022: A Nemzeti Adó- és Vámhivatal nyomozóhatósága által folytatandó bűnügyi elemző tevékenység végrehajtásáról

8.3.2. A bűnügyi elemzés alapelvei

Az Utasításban és a Szabályzatban is rögzítésre kerültek a bűnelemzés alapelvei. A korábbi normában a célirányosság, a folyamatosság, a ciklikusság, a teljesség és az objektivitás került meghatározásra. A Szabályzatban hat alapelv szerepel, az első három azonos maradt, a teljességet és az objektivitást felváltotta a tárgyilagosság és az adat- illetve információkööttség. A bűnelemzési tevékenység végrehajtása során az alábbi alapelveket kell érvényre juttatni:

- a)* célirányosság: bűnügyi elemzési tevékenységet csak egyértelműen megfogalmazott, az elemzés pontos céljának elérését meghatározó kérdések alapján lehet folytatni,
- b)* folyamatosság: az egymásra épülő, logikusan felépített munkafázisok során különböző bűnügyi elemzési technikák alkalmazása a megrendelésben meghatározott cél elérése érdekében,
- c)* ciklikusság: a bűnügyi elemzés a feladat meghatározásától az adott cél eléréséig terjedő, ismétlődő cselekvéssor, melynek részei a feladatmeghatározás, az adatgyűjtés, az adatok értékelése, az adatok rendezése, az elemzés és eredményeinek rögzítése,
- d)* tárgyilagosság: a bűnügyi elemzési feladatok csak tárgyilagosan, a külső tényezők befolyásától mentesen, a rendelkezésre álló információk maradéktalan feldolgozásával hajthatók végre,
- e)* adat-, illetve információkööttség: az elemzés során tett következtetéseknek minden esetben alátámaszthatóknak kell lenniük a feldolgozott adatokkal, információkkal,
- f)* rugalmasság és innováció: a bűnügyi elemzési technikák és az ezekre épülő bűnügyi elemzési módszerek kööttségek nélkül, szabadon megválaszthatók, és egyesével vagy egymással kombinálva használhatók az elemzésben.³¹⁴

8.3.3. A bűnügyi elemzés részterületei

Elemezhetők egyes bűncselekmények, személyek, illetve felderítési módszerek. A bűnügyi elemzés részterületeit az elemzés célja, valamint az elemzett adatok köre határozzák meg. Így a bűnügyi elemzésnek részterületei, és ez alapján formái, módszerei, technikái is két nagy területre oszthatók:

³¹⁴ 23/2018. (VI. 21.) ORFK Utasítás 3.

A statisztikai alapú elemzési formák különféle statisztikai adatokra épülnek, és a hosszabb távon érvényesülő tendenciák megállapításaival, a távolabbi célok kitűzésével foglalkoznak. Céljuk „*a bűnözés terjedelmének, szerkezetének, dinamikájának vizsgálatával, a bűnelkövetők jellemzőinek feltárásával, a bűnüldözés pozícióinak, erőforrásainak, hatékonyságának ismertetésével nem ügghöz kötött bűnüldözési feladatok meghatározását tartalmazó vezetői döntések előkészítése.*”³¹⁵

Az elemzések által használt főbb mutatók a nyomozás eredményességi mutató, a felderítési mutató, a kármegtérülési mutató, illetve a lakónépesség számra vetített bűncselekmény szám.

Az adminisztratív bűnügyi elemzés a rendőrség adminisztratív igényeinek kielégítésére szolgál, az erők, eszközök és módszerek, valamint a költségvetés megfelelő tervezésére, csoportosítására irányuló vezetői döntéseket hivatott segíteni. Az elemzési formának még nincs kialakult hazai gyakorlata.³¹⁶

A stratégiai bűnügyi elemzés lényegében majdnem azonos a bűnügyi elemzés fogalmában meghatározott feladatrendszerrel. Azaz olyan bűnelemzési tevékenység, amely meghatározott elemzési módszerekkel a bűnözés terjedelmének, dinamikájának és struktúrájának, valamint egyes bűncselekmények jellemzőinek, elterjedtségének hosszabb távon érvényesülő mintázatát, tendenciáit vizsgálja, elősegítve a nem ügghöz kötött bűnüldözési feladatok meghatározását tartalmazó vezetői döntések megalapozását és ezzel együtt a bűnmegelőzési stratégia kidolgozását.³¹⁷

A taktikai bűnügyi elemzés már konkrétabb célt fogalmaz meg. A rendőrségi adatokra alapozott, a bűnözés rövidtávú fejlődésének vizsgálatára irányuló elemzési formák összessége, mely támogatja a közterületi és bűnügyi tevékenység hatékonyságát segítő, erők, eszközök optimális elosztását megalapozó vezetői döntések meghozatalát.³¹⁸

A kettő közti különbséget elsősorban az értékelt időszak és az elemzett adatok kontextusa mutatja.

A nyomozást támogató elemzési formák az egyes ügyek adatait veszik alapul az elemzés elvégzéséhez. A bűnügyi hírszerzés információinak, az egyes bűncselekmények adatainak, vizsgálatával foglalkozó tevékenység, amely segítséget nyújthat a történeti tényállás rekonstruálásához, az ismeretlen elkövetők felderítéséhez, a nyomozási cselekmények tervezéséhez, a bűnösség bizonyításához, a bűnöző személyekkel, csoportokkal szembeni

³¹⁵ ISTVANOVSZKI 2012. i.m. 35.p.

³¹⁶ 23/2018. (VI. 21.) ORFK Utasítás 2.a.

³¹⁷ 23/2018. (VI. 21.) ORFK Utasítás 2.n.

³¹⁸ 23/2018. (VI. 21.) ORFK Utasítás 2.o.

fellépéshez.³¹⁹ Nyomozást támogató bűnügyi elemzés az egyes büntetőeljárások, titkos információgyűjtések, leplezett eszközök alkalmazása során beszerzett adatok vizsgálatával nyújt támogatást az ismeretlen elkövető felderítéséhez, a nyomozási cselekmények tervezéséhez, az eljárásokban részt vevő személyek, a hozzájuk kapcsolható objektumok közti kapcsolatok felismeréséhez, a szervezett bűnelkövetői csoportok felderítéséhez, az ellenük folytatott bűnüldözői munka feladatainak meghatározásához.³²⁰

A stratégiai és taktikai bűnügyi elemzések a statisztikai elemzési ághoz, még a nyomozást támogató bűnügyi elemzés az operatív ághoz tartozik az Utasítás rendszerét követve. A hazai szabályozás az IACA szemléletet viszi tovább.

8.3.4. Bűnügyi elemzési módszerek

A bűnügyi elemzési módszer az elérendő eredmény érdekében, az alapelvekkel összhangban, megfelelő sorrendben alkalmazott elemzési technikák és felhasználásuk módjának összességét jelenti.³²¹

8.3.5. Bűnügyi elemzési technikák

A bűnügyi elemzési formákat, módszereket az alkalmazott bűnügyi elemzési technikák segítik, melyek személyek, események és más információs objektumok közötti kapcsolatokat és összefüggéseket megjelenítő ábrázolási formákat jelentik, melynek nemzetközileg egységes szimbólumrendszere került kidolgozásra.³²² A manuális ábrázolástól kiindulva kerültek kifejlesztésre a különféle számítástechnikai ábrázolási módok, technikák, melyek rendszerébe adaptálásra kerültek a manuális elemzés során kialakított elvek, jelölési technikák. A technikák is, csakúgy, mint a módszerek, további két alcsoportba bonthatók, statisztikai alapú, illetve műveleti technikák.

A statisztikai alapú ábrázolási technikák a különböző statisztikai táblázatok, diagramok, pont- és foltterképek, szervezeti ábrák.

A statisztikai táblázatok a különféle statisztikai sorok (pl. elkövetett bűncselekmények száma) egységes formába rendezésével készülnek. Lehet egyszerű, csoportos és kombinált táblázat,

³¹⁹ ISTVANOVSKI 2012.

³²⁰ 23/2018. (VI. 21.) ORFK Utasítás 2.k.

³²¹ 23/2018. (VI. 21.) ORFK Utasítás 2.e.

³²² 23/2018. (VI. 21.) ORFK Utasítás 2.f.

melynek fajtáját a felhasznált adatok köre határozza meg, mely alapján, leíró, összehasonlító vagy csoportosító sorokat használunk fel a táblázat készítése során. A statisztikai táblázatokban szereplő adatok szemléltetése történhet diagramok felhasználásával, melyek két vagy több adat egymáshoz való viszonyított arányát, változását mutatják. A bűncselekmények földrajzi elhelyezkedését szemléltetik a különféle térképek. A szervezeti ábrák az értékelő jelentésben említett szervezetek felépítését, szervezeti hierarchiában történő elhelyezését ismertetik.

Ezzel szemben a nyomozást támogató, műveleti ábrázolási technikák szőkébb körre, egyes ügyekre vonatkozó technikákat takarnak, melyek kriminalisztikai táblázatok, kapcsolati mátrixok, kapcsolati ábrák, folyamatábrák, esemény ábrák, áramlási ábrák, eseménytérképek, időgrafikonok, képek és videók lehetnek.

A műveleti elemzések kiinduló alapja, különösen az ügyelemzés, összehasonlító ügyelemzés, elkövetői csoportelemzés esetében az ún. kriminalisztikai táblázatok készítése, melyekben ellenőrzött információk, adatok (objektumok, entitások) személyek, cégek (gazdasági társaságok, különféle szervezetek), közigazgatási helyek, a bűncselekménnyel kapcsolatos telefonszámok, forgalmi rendszámok, ingatlanok, ingóságok, egyéb tárgyak, értékek stb.) kerülnek rögzítésre. Fontos a táblázat készítése során kiemelni, hogy vezetésének folyamatosnak kell lennie. A benne szereplő adatok, információk az elemzés céljának megfelelően többféleképpen megjeleníthetők. Nemzetközileg egységes szimbólumrendszert (ANACAPA) alkalmaz szabályozott jogi keretek között, viszonylag egységesnek mondható technikai háttérrel.

A kapcsolati mátrixok elkészítését viszonylag egyszerűen áttekinthető kapcsolatok szemléltetésére alkalmazzák, mely során felmérhető, hogy egy információs objektum mennyi, és milyen jellegű kapcsolattal rendelkezik.

A kapcsolati ábrák a kriminalisztikai táblázatban szereplő objektumok/entitások és a közöttük lévő kapcsolatok vizuális megjelenítését szemlélteti. A szervezett bűnelkövetői csoportok, bűnszervezetek felépítésének ábrázolása során a tagok szervezeten, csoporton belüli helyét, pozícióját is megjeleníti.

A folyamat-, esemény- és áramlási ábrák alkalmazásával a kriminalisztikai táblázatokban rögzített cselekmények, események időrendi sorrendben történő bemutatása valósul meg, ahol indokolt, az időtényezőket külön kiemelnie. Az ábrák szemléltethetik egyes bűncselekmények elkövetésének mozzanatait, de alkalmasak továbbá az elkövetők mozgásának, menekülési útvonalának szemléltetésére is. Az áramlási ábrák a többrétegű elemzésnél ismertetésre kerültek. Az eseménytérkép az elemzés szempontjából releváns események helyszínét jeleníti meg térképen.

Az időgrafikon egy meghatározott időintervallumon belül megtörtént eseményeket rögzíti. A legszemléletesebb ábrázolási technika az adott cselekményt rögzítő képi, vagy videó felvételek.

8.3.6. A bűnügyi elemzés egységei

A bűnügyi elemzéssel foglalkozó szervezeti egységek kialakulása az 1990-es években a korábban adatkezeléssel foglalkozó szervek átalakulásával történt meg, mely során országos és területi szinten is sor került értékelő-elemző egységek (főosztály, területi szinten osztályok vagy alosztályok) létrehozására és a kerületi rendőrkapitányságoknál értékelő-elemző tisztek kijelölése történt meg. A Szabályzat meghatározza az elemző egységek szerveit:

- a) helyi bűnügyi elemzés szintje a rendőrkapitányságokon elemző-értékelő tevékenységet végző egység vagy az önálló bűnügyi elemző,
- b) területi bűnügyi elemző egységek a vármegyei rendőr-főkapitányságok elemző-értékelő osztályai, a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda Elemző és Koordinációs Főosztály Elemző-Értékelő Osztálya, a Repülőtéri Rendőr Igazgatóság Elemző-értékelő Alosztálya,
- c) központi bűnügyi elemző egység, egyben a bűnügyi elemzés országos szakirányító szerve az ORFK Bűnügyi Főigazgatóság Bűnügyi Elemző-Értékelő Főosztálya (továbbiakban: Főosztály).

A helyi bűnelemző egység, a gyakorlatban általában egy fő, azaz az bűnügyi elemző tiszt, többek között, eseti és folyamatos bűnügyi elemzést végez a titkos információgyűjtő tevékenység, a büntetőeljárással összefüggő munka támogatására, a bűnöző csoportok feltérképezése érdekében, valamint koordinációs tevékenységet végez a helyi és területi szervek között.³²³

A területi bűnügyi elemző egységek a területi vagy a helyi szerv által folytatott nyomozás, előkészítő eljárás, titkos információgyűjtés során

- a nyilvántartási adatok, a területi és helyi bűnügyi szervezeti elemektől gyűjtött adatok felhasználásával eseti és folyamatos bűnügyi elemzést végeznek a titkos információgyűjtő tevékenység és a büntetőeljárással összefüggő munka támogatására, a bűnöző csoportok feltérképezése érdekében;

³²³ 23/2018. (VI.21.) ORFK Utasítás 10.

- a rendelkezésre álló, valamint az általuk kezelt adatbázisokat és nyilvántartásokat felhasználva területi vagy regionális, illetve helyi szintű tájékoztatást, értékelést készítenek a bűnözésről és a rendőri szervek bűnüldöző tevékenységéről;
- koordinációs tevékenységet végeznek a rendőri szervek titkos információgyűjtő tevékenységének és büntetőeljárással összefüggő munkájának összehangolása érdekében.³²⁴

Az országos központi elemző szerv az általa kezelt adatbázisokat és nyilvántartásokat felhasználva

- országos vagy regionális szintű tájékoztatást, értékelést készít a bűnözésről és a rendőri szervek bűnüldöző tevékenységéről;
- javaslatot tesz a szervezett bűnözés elleni rendőri fellépés stratégiájának, taktikájának vagy egyes módszereinek meghatározására;
- évente egy alkalommal a területi bűnügyi elemző egységek elemzései alapján összesített elemzést készít a rendészetért felelős miniszter által meghatározott, kiemelt prioritású bűncselekményi körrel, amelyben feltárja az adott bűncselekmények terjedelmében, struktúrájában és dinamikájában bekövetkezett változásokat, az adott terület fertőzöttségét és fenyegetettségét, valamint a feltérképezhető bűncselekményi mintákat.³²⁵

Egy kis kitérőként szükségesnek tartom megemlíteni a fentiekén kívüli, a speciális egységként működő, a BRFK Bűnügyi Információs Főosztályon belül a 2009. február 1-én létrejött Értékelő Alosztályt, melynek feladata kizárólag a főosztály titkos információgyűjtő tevékenysége során keletkezett információk rendszerezése, elemzése, értékelése volt. A fentiekén kívül szintén találkozhatunk speciális elemző egységgel. A Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda Vagyonvisszaszerzési Hivatalán belül működik a Gazdasági Elemző Osztály. A későbbiekben elemző egységek a társszerveknél is - Terrorelhárítási Központ, Nemzeti Védelmi Szolgálat, Nemzeti Adó- és Vámhivatal, Legfőbb Ügyészség, Országos Bírósági Hivatal - létrehozásra kerültek.

A bűnügyi elemzési feladat végrehajtása során a bűnelemzést végrehajtó szerv vezetőjének feladatait is rögzíti a Szabályzat, melyek közül a rendelkezésre álló felhasználható erőforrások (létszám, leterheltség, technikai lehetőségek stb.) vizsgálatát és a megrendelővel történő előzetes konzultációt szükséges kiemelni.³²⁶

³²⁴ 23/2018. (VI.21.) ORFK Utasítás 9.

³²⁵ 23/2018. (VI.21.) ORFK Utasítás 8.

³²⁶ 23/2018. (VI. 21.) ORFK Utasítás 17.

A bűnügyi elemző munkáját önállóan, csoportban és egyes bűnügyi elemzési részfeladatokat ellátva végezheti. Jelentős információ tartalmú, kiemelt, vagy több rendőri szerv illetékességi területét érintő, vagy sorozat-ügyek esetén kerül sor leginkább csoportok létrehozására elemzői feladatok végrehajtására. A csoportban az elemzők mellett felderítők és nyomozók is részt vehetnek. Hatékonyabb ilyenkor az elemző munka, mintha csak a megküldött információkból dolgozna önállóan, mivel az újonnan keletkezett információkat a nyomozók rögtön megosztják az elemzővel, és egyszerre be tudja építeni az elemzői adatbázisba. A csoportokban történő munka mellett a több rendőri szerv illetékességi területén történt bűncselekmények felderítése érdekében egy további lehetőség a koordináció, amikor több rendőri szerv összefogása, tevékenységének összehangolása szükséges. A koordináció, a Szabályzat szerint, az elemző egységek feladata illetékességüknek megfelelően, de napjainkban országos főkapitányi biztos látja el a jelentősebb, több megyét érintő sorozat bűncselekmények felderítésének összehangolását.³²⁷

A bűnügyi elemző a bűnügyi elemzést szóban vagy írásban kiadott vezetői utasítás, illetve megrendelés alapján készíti el. A megrendelés alapján készült bűnügyi elemzések esetén, különösen a nyomozást támogató elemzési formák esetén a Szabályzat az elemzés megrendelőjére vonatkozóan is határoz meg feladatokat. A megrendelő köteles a feladat elvégzéséhez a nyomozás, előkészítő eljárás vagy titkos információgyűjtés során keletkezett iratok, egyéb dokumentumok, bizonyítékok teljes információtartalmának megismerését biztosítani a feladatot végrehajtó bűnügyi elemzők számára, gondoskodik továbbá a folyamatos konzultációs lehetőség kialakításáról, az esetleges helyszíni megtekintések feltételeinek biztosításáról.

A Szabályzat meghatározza a bűnügyi elemző személyét, aki a bűnügyi szolgálati ág azon tagja, aki munkakörénél fogva - meghatározott bűnügyi elemzési módszerek és bűnügyi elemzési technikák alkalmazásával - rendszeres célirányos adatgyűjtést, elemző-értékelő munkát végezve támogatja a rendőrség bűnmegelőzési és bűnüldözési tevékenységét.³²⁸

A nyomozást támogató bűnügyi elemzések esetén indokolt megemlíteni, hogy az egyes titkos információgyűjtések, leplezett eszközök alkalmazása, büntetőeljárások során a felderítők, nyomozók, vizsgálók maguk is egy folyamatos elemző-értékelő tevékenységét látnak el, ha ez a tevékenység nincs is nevesítve, amikor feljegyzést, nyomozati tervet, vagy előterjesztést stb. készítenek.

³²⁷ 23/2018. (VI. 21.) ORFK Utasítás 2.j.

³²⁸ 23/2018. (VI. 21.) ORFK Utasítás 2.g.

Emellett számos esetben előfordul, hogy a szükségessé vált elemzői tevékenységet - pl. ügyelemzés, összehasonlító ügyelemzés, elkövetői csoportelemzés, vagy kommunikációs kapcsolatok elemzése, hálózat elemzés - maga az ügy előadója hajtja végre. Amikor az adatszolgáltató és az elemző személye egybeesik, indokolt megemlíteni, hogy a bűnügyi elemző-értékelő munkának egyik sarokköve a pontos adatszolgáltatás. Az ügygazda a saját ügyében végrehajtott elemzés során szembesülhet azzal a ténnyel, ha egy adat, információ egyáltalán nem, vagy nem pontosan van rögzítve a rendszerben, mely félre viheti a nyomozást és az elemzést egyaránt. Tehát szükséges hangsúlyozni, hogy statisztikai jellegű adatszolgáltatás, az adatrögzítési fegyelem, és az ügykarbantartás során a megfelelő értékek, módszerek, kódolások beállítása azok a mozzanatok, amiket szükséges elvégezni, hogy az ügyben szereplő adatok számbavételével valós elemzések, értékelések készüljenek.

A speciális ismereteket igénylő bűnügyi elemzési feladatokat (specifikus profilelemzés, kockázatelemzés, kommunikációs kapcsolatelemzés, pénzügyi tranzakció elemzés, szociális háló elemzés) csak az annak megfelelő szakirányú végzettséggel vagy megfelelő szakmai ismeretekkel rendelkező bűnügyi elemző hajthatja végre.³²⁹

A helyi elemzők többek közt bűnügyi elemzéseket végeznek a titkos információgyűjtések és a büntetőeljárások támogatására, valamint a bűnözői csoportok tevékenységének feltérképezése érdekében, helyi szintű tájékoztatást, értékelést készítenek a bűnözésről és a rendőri szervek bűnüldöző tevékenységéről.

Minden elemző egységnek, elemzőnek feladata a nyílt és titkos eljárások támogatása érdekében elemzések végrehajtása, illetve különféle értékelések készítése a bűnüldözésről és a rendőri szervek bűnüldöző tevékenységéről.

A bűnügyi hírszerzéshez szorosan kapcsolódik a bűnügyi elemzés,³³⁰ melyek szinte összefonódnak. Az elemzés-értékelés a hírszerzés - vagyis a hírszerzési ciklus - oldaláról vizsgálva annak központi eleme, mert célja és rendeltetése megegyezik magával a hírszerzéssel, vagyis a felhasználók számára a megfelelő döntéseik meghozatala érdekében elemzett-értékelt információk biztosítása.³³¹

A 2001. szeptember 11-i terrortámadás rámutatott arra, hogy a különféle jogsértő cselekmények, akár terrorizmusról, akár szervezett bűnözésről beszélünk, ellen hatékonyabb a fellépés, ha több illetékes hatóság összefog és a birtokukban lévő információkat megosztják

³²⁹ 23/2018. (VI. 21.) ORFK Utasítás 13.

³³⁰ NYESTE Péter (2013): A nemzetbiztonsági célú stratégiai felderítés/elhárítás és a bűnügyi célú stratégiai hírszerzés összehasonlítása, kiemelten a szervezett bűnözés elleni fellépés területén

³³¹ VIDA Csaba (2013): A hírszerző elemző-értékelő munka alapjai

egymással. Erre a célra jöttek létre a fúziós központok, ahol az együttműködő szervezetektől, hatóságoktól érkező információk egyesülnek, fuzionálnak egymással. Ezek az információk egymást kiegészíthetik, a töredékes információkat teljesebbé, illetve más információkkal is összehasonlítva ellenőrzöttebbé tehetik, továbbá bizonyos elemek között kapcsolatokat, összefüggéseket világíthatnak meg, vagy olyan további műveleteket tehetnek lehetővé, amely a bűnüldöző hatóságok közötti összehangolt fellépést, műveleti koordinációt, vagy valamilyen további hozzáadott értéket teremthetnek.³³²

8.4. Nemzeti Információs Központ

A bűnügyi elemzést végző rendőri szervezeti egységek mellett mindenképpen indokolt megemlíteni a Nemzeti Információs Központot (továbbiakban: NIK), mely egy formális titkosszolgálatként működik hazánkban. Kvázi fúziós központ szerepet tölt be, hiszen a vele együttműködő szervek által keletkezett információk itt összpontosulnak.³³³

Együttműködik - többek között – az általános rendőrségi feladatokat ellátó szervekkel, a belső biztonsági és bűnmegelőzési feladatokat ellátó szervvel, a Terrorrelhárítási Központtal, NAV-val, a polgári és katonai nemzetbiztonsági szolgálatokkal, büntetés-végrehajtás központi szervével, a bűnügyi nyilvántartó szervvel, a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartását kezelő központi szervvel.

Feladatai közé tartozik Magyarország biztonsági, nemzetbiztonsági, terrorfenyegetettségi és bűnügyi helyzetének figyelemmel kísérése, valamint elemzések és tanulmányok készítése az új jelenségekről. Bűnügyi stratégiai elemző tevékenységet folytat, információs igényeket határoz meg az együttműködő szervek számára, és adatbázisokat kezel a nemzeti szintű koordináció elősegítése érdekében. Nyílt információgyűjtést és -feldolgozást végez, valamint elemző-értékelő és koordinációs tevékenységet lát el országos jelentőségű ügyekben, tájékoztató jelentéseket, háttér- és kockázatelemzéseket készít, feltárja a párhuzamos titkos információgyűjtéseket és nyomozásokat. Figyelemmel kíséri a bűnszervezetek és terrorszervezetek tevékenységét, továbbá ellátja az utasadat-információs egység feladatait is.

Az alábbiakban felsorolt feladatai ellátásához egy belső adatbázissal rendelkezik, mely indexált dokumentumokat tartalmaz. Három fő részre tagozódik:

- A bejövő dokumentumok rész az együttműködői adatigényléseket (kérdőjegyek,

³³² CSABA Zágon (2018): A bűnelemzés aktuális kihívásai a nemzetközi súlyos és szervezett bűnözés elleni európai fellépés terén

³³³ Nbtv.

hírigények) és az együttműködői adatátadásokat tartalmazza. Az együttműködés történhet manuális és automatikus módon is.

- A kimenő dokumentumok mappát a megkeresésekre adott válaszok (elemzések, átiratok, tájékoztatók), valamint a saját kezdeményezésű iratok képezik.
- A belső dokumentumok különféle elemzéseket támogató táblázatok, adatgyűjtések alkotják.

Adatszolgáltatást végez megkeresések alapján, illetve a hatáskörbe tartozó adat küld meg az intézkedés megtétele céljából az arra illetékes szerveknek. Koordinációja országos jelentőségű, célja a párhuzamos adatkezelések, információgyűjtések feltárása; értesítés továbbítása adatok összefüggéséről; és nem utolsósorban koordinálja a bűnszervezetek és terrrorszervezetek elleni fellépést.

Szakvonalas elemzői támogatást nyújt kiemelt ügyek, nyomozások során, különösen a terrorizmus, szervezett bűnözés, kábítószer-kereskedelem, illegális migráció és pénzmosás elleni fellépés során. Taxonómia szótárral támogatott szöveges adatbázis-kutatás és egységes, egymásra épülő, strukturált adatbázisok használatával.

Saját fejlesztésű integrált adattári lekérdező rendszert fejlesztett ki (Telescope), mellyel a nemzetbiztonsági és rendvédelmi feladatok végrehajtását egyaránt támogató nyilvántartások lekérdezéseinek egységes felületre történő integrálását valósították meg. Mintegy 80 nyilvántartásban közel 16 különböző lekérdezési lehetőség érhető el. Összadatforrású elemzéseket készítenek az együttműködő szervek részére. A rendszer alkalmas ún. „láncolt” keresésre és figyelőztetésre is. Az ütemezett lekérdezés segítségével automatikus, megadott időközönként lefutó kereséseket tud létrehozni.³³⁴

Az Európai Unióba külső határon belépők tekintetében végzett szűrések a légi járatok utasai között a veszélyt jelentő személyekre az API (Advance Passenger Information) rendszerben történtek, de az Európán belüli járatok utasaira nem volt ráhatása a rendszernek, melynek fő célja az illegális migráció megelőzése volt.³³⁵

Az Utasadat nyilvántartás, azaz a PNR (Passenger Name Record) létrehozásának fő indoka egy olyan rendszer kialakítása volt, mely a nemzetközi bűnüldözésben is használható, segíti az elemző-értékelő munkát, a központi kockázatelemzést. A PNR adatok továbbításának két fő formája van: a légitársaságok a járatindulás előtt 24–48 órával, illetve a beszállás után

³³⁴ Nbtv. 40.§ (1)

³³⁵ Az Európa Parlament és a Tanács (EU) 2025/13 rendelete (2024. december 19.) az előzetes utasinformációknak a terrorista bűncselekmények és súlyos bűncselekmények megelőzése, felderítése, nyomozása és a vádeljárás lefolytatása céljából történő gyűjtéséről és átadásáról, valamint az (EU) 2019/818 rendelet módosításáról

adják át a foglalási adatokat. A bűnüldöző hatóságok is kérhetnek ellenőrzést a PNR adatok alapján, különösen terrorizmus gyanúja vagy súlyos bűncselekmények esetén. A PNR adatok két csoportba sorolhatók: az utasok foglalási adatai, amelyeket a légitársaságok gyűjtenek, és a beszállás után keletkező adatok. Az adatkör kiterjed a helyfoglalás időpontjára, a tervezett utazás dátumára, az utasok nevére, cím és elérhetősége (telefonszám, e-mail cím, lakcím), a fizetési információra (készpénz, bankkártya adatok), az utazás teljes útvonalára (tovább foglalásra is), az ülőhelyre, poggyászra vonatkozó információkra, az utashoz kapcsolódó egyéb utazók számára és nevére, minden összegyűjtött előzetes utasinformációs adatra (API), valamint a PNR-adatok összes korábbi módosítására. Az elemzés lehetővé teszi a kockázatos személyek azonosítását és a foglalási anomáliák, például a késői foglalások és a kapcsolódó utasok kiszűrését. Az API adatok szűkebb körűek, és az utasok személyi adatai mellett az okmányok érvényességét is tartalmazzák. A PNR adatok elemzése segíthet a potenciális fenyegetések azonosításában, különösen konfliktusos zónákba történő utazás esetén.

A fenti adatkör alapján lehetséges az utasadatok automatizál kockázatelemzése, korábbi elemzések, trendek által felállított kockázati profilok alapján. A valós időben ezek alapján történik az emberi tényező bevonásával az egyedi vizsgálat, valamint intézkedés vagy ellenőrzés kezdeményezése a reptereken.³³⁶

8.5. A környező országok elemző egységei

A NEBEK-nél eltöltött gyakornoki munkám során lehetőségem adódott arra vonatkozóan is, hogy a nemzetközi intézmények információcsere és elemzői rendszere mellett az EU tagországi rendőri szerveinek elemzői egységeinek tevékenységébe is bepillantást nyerjek. Az általam vizsgált országok elemzői egységeinek felépítése és szabályozása során kettősség figyelhető meg. A szövetségi elven felépülő államok tekintetében egy elemzői szabályzat található szövetségi szinten, valamint szövetségi szinten van egy elemző egység. A tagállamok saját elemzői szervezetrendszerüket maguk alakítják ki.

8.5.1. Ausztria

Ausztriában szövetségi szintű rendelet szabályozza a tartományi és szövetségi elemző

³³⁶ HUDÁK István (2024): A NIK, mint fúziós intézmény. 2024. február 21. - előadás a Nemzeti Köszolgálati Egyetemen

egységek felépítését és az ottani együttműködést. Egy nemzeti szintű bűnelemzői egység is működik, valamint minden szövetségi tartományban létezik egy támogató részleg. A nemzeti egység az országos ügyekkel foglalkozik, a helyi támogatási osztályok pedig a tartományokon belüli ügyekkel.

8.5.2. Németország

Németországban a föderalizmusnak megfelelően minden rendőri hatóság eltérő módon szerveződik nemzeti és szövetségi szinten. E tekintetben heterogén a kép a bűnelemzés terjedelmét és konkrét felépítését tekintve. A szövetségi felépítés miatt a német rendőri hatóságoknál nincs egységes szervezeti felépítés a bűnelemző egységek számára. Minden állami és rendőri hatóság egyénileg, sajátos igényeinek megfelelően alakítja ki elemző egységeit. A szervezeti kereteket a hatósági rendőrségi szabályzatok adják. A Szövetségi Bűnügyi Rendőrségi Hivatal (BKA) saját értékelő és elemző egységekkel rendelkezik a különböző fenomenológiai fókuszpontokon. Ezen túlmenően a Súlyos és Szervezett Bűnözés Elleni Osztály (SO) is rendelkezik elemzői területtel, amely a bűnelemzés alapvető kérdéseivel foglalkozik, az általános jelenségek megfelelő területétől elkülönítve. Az elemzői munka során első alkalommal projektcsoportokban zajlik, amelyben a nyomozók és az elemzők közösen dolgoznak. Megítélésük szerint a szabványos és strukturált megközelítés jobb elemzési eredményekhez vezet, és ezért hasznos lehet a vizsgálatok során.

8.5.3. Hollandia

Hollandiában a rendőrség nemzeti szinten szerveződik, a 12 egység mindegyike rendelkezik saját bűnelemző részleggel. Minden regionális egységnek saját elemzési és kutatási osztálya van. A regionális egységek mind a régió egészére, mind a helyi kérdésekre összpontosítanak. A bűnelemzői tevékenység szövetségi szinten van szabályozva.

8.5.4. Szlovákia

A szlovák rendőrségnek a központi bűnügyi elemző egysége mellett további három (nyugati, közép és keleti) regionális egysége is működik. A bűnügyi elemzést belügyminiszteri rendelet szabályozza. Az elemző nincs közvetlen kapcsolatban a vizsgálóval, ami hátrányosan ítélnék meg. Azonban a kiemelt ügyek esetén létrehozott nyomozócsoportban mindig van

bűnügyi elemző.

8.5.5. Csehország

A rendőrség bűnelemző tevékenységét belső norma szabályozza. A Rendőrelnöki Hivatalon belül a Központi Elemző Osztály mellett az egyes területi rendészeti igazgatóságokon belül jöttek létre elemző osztályok. Az elemző egységek szervezeti felépítését belső norma szabályozza.

A felsorolt országok elemző egységekben közös, hogy központi és regionális (tagállami szinten) is van elemző egységük. Az általuk végzett elemzések stratégiai és operatív jellegűek egyaránt. Az általános elemző egységek mellett a szakegységek mellett is találni elemzőket. Egyedül Szlovákiában érvényes, hogy csak általános elemző egység van, akik elkülönülve, a megrendelő egységtől távol végzik munkájukat. Azonban nyomozó csoporthoz mindig delegálnak elemzőt. A nemzetközi „szabványoknak” megfelelően ugyanazon módszereket, technikákat alkalmazzák. Az elemzést segítő programok is majdnem ugyanazok, de mindegyik országban megfigyelhető továbbá saját elemzői program használata.

8.6. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások

A fejezetben bemutattam a bűnügyi elemzés kialakulását, intézményesülését a bűnügyi munkában. Ismertettem, fogalmát, célját, feladatait, módszereit, alapelveit, részterületeit. Külön kitértem, az elemzés folyamatában részt vevő személyek, egységek feladataira.

A bűnügyi elemzést szabályozó norma egy intézményi keretet biztosít annak, hogy a bűnügyi elemző-értékelő munka mind helyi, mind területi, mind központi szinten a bűnügyi munka egyik nélkülözhetetlen elemévé tudjon válni, hiszen az eredményes felderítés, nyomozás sem, de a jó taktikai, stratégiai döntések meghozatala sem lehetséges napjainkban kellően megalapozott, alátámasztott elemzés-értékelés nélkül.

A társadalmi-gazdasági-politikai életben bekövetkező változások hatására a rendőri feladatok is tovább bővülnek, melynek során a bűnügyi elemző egységekre még jobban kell támaszkodni. A rendőri adatrendszerek, elemzési technológiák közös jellege és szerkezete napjainkban egy reaktív szemléletet mutató rendőri intézkedések támogatására van felépítve. Azonban ahhoz, hogy a proaktív személet érvényesülni tudjon, szükséges az adatbázisok szerkezetének, rendszerének megreformálása is. A bűnügyi elemzés elengedhetlen egy olyan

környezetben, ahol végtelen számú problémával kell foglalkozni, nagyon véges mennyiségű erőforrással.³³⁷

9. Zenei fesztiválok kutatása – bibliometriai elemzés

Az előzőekben már bemutattam a zenei fesztiválok kialakulását, és kapcsolatát a különféle kábítószerekkel, illetve ismertettem a megítélésem szerint legnépszerűbb fesztiválokat, ahol fontos szerepet játszik a drog. A fesztiválok tanulmányozása azonban csak a 2000-es években kezdődött el, és azóta számos kutatás született szerte a világon. Amennyiben a Google Scholar adatbázisát veszem alapul, az alábbi eredményeket kapom:

keresett kifejezés	találat
festival	2.850.000
festival AND drugs	113.000
festival AND drugs AND police	57.900
fesztivál	5.280
fesztivál AND drog/kábítószer	140
Fesztivál AND drog/kábítószer AND rendőrség	50

7. ábra: Fesztivál-kábítószer-rendőrség találatok
Forrás: Google Scholar (saját szerkesztés)

A fenti táblázat is szemlélteti, hogy a témában a nemzetközi szakirodalom bőven áll rendelkezésre, de a hazai publikációk száma kevés.

A magyar szakirodalom száma témában meglehetősen alul prezentált. Amennyiben az angol nyelvű publikációk összességét, a világ országainak számát (197),³³⁸ valamint a magyar publikációk számát összevetem, az alábbi eredményt kapom:

³³⁷ SHERMAN W. Laurence (2013): The rise of evidence-based policing: Targeting, testing, and tracking. Crime and Justice, 42(1), pp. 377–451. Online: <https://doi.org/10.1086/670819> (letöltve: 2024.11.02.)

³³⁸ How many countries are there really in the world? Online: <https://www.zmescience.com/feature-post/natural-sciences/geography/how-many-countries-are-there-in-the-world-043242/> (letöltve: 2024.09.02.)

	országokénti átlag	Magyarország	
fesztivál AND drugs	573	140	24%
festival AND drugs AND police	293	50	17%

8. ábra: Nemzetközi és hazai publikációk összevetése
Forrás: Google Scholar (saját szerkesztés)

A fenti ábra is szemlélteti, hogy hazánkban a fesztiválok és a drog, nem igazán kutatott terület. Azok a tudományterületek, amelyek ezt a témát kutatásra vették fel, többnyire a társadalomtudományok, valamint a művészetek és bölcsészettudományok területéről érkeztek. Fontossági sorrendben ezt követi az üzleti, majd a közigazgatási kutatások. A magyar címekből az is kitűnik, hogy pár évvel később, de mi is a külföldi trendeket követjük. Külföldi minták alapján Berset és társai is készítették egy tanulmányt az illegális kábítószeres nyomainak vizsgálatáról a vizekben, melyet során a Balaton Sound fesztivál területe mellett a Balaton vizének elemezték.³³⁹

A zenei fesztivál középpontjában a zenészek, zenekarok állnak, akik egyedülálló környezetben több napon vagy héten keresztül szórakoztatják zenéjükkel a résztvevőket.³⁴⁰ A hazai szervezésű fesztiválok tehát nemcsak a zenei élet szempontjából fontosak, hanem meghatározóak Magyarország turizmusára, gazdaságára nézve is. Ezen események népszerűsége abban is megmutatkozik, hogy 2019-ben a legtöbb országos jelentőséggel bíró hazai fesztivál (például Balaton Sound) rekord látogatólétszámot ért el.³⁴¹

9.1. Nemzetközi kitekintés

A nemzetközi irodalom áttekintése során hálabda módszerrel igyekeztem a publikációk között válogatni. A tanulmányozott cikkek alapján megállapítható, hogy azok főleg a globalizáció, a turizmus, egészségügyi hatások és a drogfogyasztás szempontjából közelítik meg a fesztiválokat.

³³⁹ MAASZ Gábor - MOLNÁR Éva - MAYER Mátyás - KUZMA Mónika - TAKÁCS Péter - ZRINYI Zita - PIRGER Zsolt - KISS T(2021): Illicit Drugs as a Potential Risk to the Aquatic Environment of a Large Freshwater Lake after a Major Music Festival, Environmental Toxicology and Chemistry Volume 40, Number 5—pp. 1491–1498, Online: <https://academic.oup.com/etc/article/40/5/1491/7734438> (letöltve: 2024.09.24.)

³⁴⁰ DING Hai-Meng - HUNG Kuang-Peng (2021): The antecedents of visitors' flow experience and its influence on memory and behavioral intentions in the music festival context Journal of Destination Marketing and Management.19.(1) 100551. Online: <https://doi.org/10.1016/j.jdmm.2020.100551> (letöltve: 2024.09.24.)

³⁴¹ Magyar Turisztikai Ügynökség (2021): Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 – Turizmus 2.0. Online: https://mtu.gov.hu/documents/prod/NTS2030_Turizmus2.0-Strategia.pdf (letöltve: 2022.03.28.)

A szabadtéri fesztiválok, melyeket úgy határoznak meg, mint egy olyan esemény, a zenére, bizonyos esetenként egy fajta zenére összpontosítanak, egy vagy több napon keresztül tartanak, és amelyen több ezer (főleg fiatal) zenerajongó vesz részt.³⁴²

Amennyiben a rendőr kifejezést is hozzáteszem a kapott kereséshez, akkor a fenti kategóriának egy szűkítettebb metszetét kapom. E tanulmányokban nem bűnüldözői, rendőri megközelítésből folyik a kutatás, hanem mint egyik szereplő kerül megemlítésre a rendőrség.

A fesztiválok kutatása az utóbbi évtizedekben egyre nagyobb figyelmet kapott, különösen a zenei irányzatok és a kábítószeresek miatt. A rendőrség zero tolerancia politikája vitákat generál, mivel a megelőzés és az ártalomcsökkentés egyensúlya kulcsfontosságú. Az ausztrál, európai, portugál és holland kutatások különböző megközelítéseket kínálnak a közbiztonság javítására, hangsúlyozva, hogy a fesztiválok körüli politikák hatással vannak a résztvevők élményeire és biztonságára.

A fesztiválokon történő drogfogyasztásra vonatkozó empirikus bizonyítékok többsége mennyiségi felmérésekből származik, és azt jelzi, hogy a fesztiválok fontos helyszínek a drogfogyasztás, a kábítószer-használat megkezdése, újrakezdése és a kísérletezés szempontjából. Az Egyesült Királyság legrégebben folyó fesztivál-felmérésének, az English Festival Study eredményei azt mutatják, hogy a fesztiválok a fokozott, "atipikus" mérgezés és kábítószer-fogyasztás helyszínei.³⁴³

A nemzetközi bizonyítékok alátámasztják, hogy a fesztiválokon a lakossághoz képest magasabb az illegális kábítószer-fogyasztók aránya.³⁴⁴ Egy nagy dániai több műfajú fesztivál felmérése során arra az eredményre jutottak, hogy a korábbi években az illegális drogoktól tartózkodók 5-10%-a számolt be arról, hogy a fesztiválon amfetamint, ketamint, MDMA-t és kokaint használt, és 30%-uk pedig úgy nyilatkozott, hogy újra elkezdett kannabiszt használni. A fesztiválokon belüli drog- és alkoholfogyasztás ilyen magas és atipikus mintái alátámasztják a fesztiválok kortárs jelentőségét, mint a megengedett és "legitimált" drogfogyasztás színtere és helyszíne, még azok körében is, akik egyébként tartózkodnak.³⁴⁵

³⁴³ TURNER Tim - MEASHAM Fiona (2020): Into the Woods: Contextualising Atypical Intoxication by Young Adults in Music Festivals and Nightlife Tourist Resorts. In: D. Conroy, & F. Measham (eds.) Young Adult Drinking Styles: Current Perspectives on Research, Policy and Practice, pp. 87-114

³⁴⁴ FERNANDEZ-Calderón, Fermín – DIAZ--Batanero Carmen – BARRATT J. Monika - PALAMAR Joseph (2019): Dosage-related harm reduction strategies and their relationship to harms among festival-goers who use multiple drugs Drug and Alcohol Review, 38(1), pp. 57-67 Online: <https://doi.org/10.1111/dar.12868> (letöltés: 2024.01.15.)

³⁴⁵ ASKEV Rebeka (2016): Functional fun: Legitimising adult recreational drug use. In: International Journal of Drug Policy, 36. pp. 112-119. Online: DOI: 10.1016/j.drugpo.2016.04.018 (letöltve: 2024.11.12.)

A kábítószer-fogyasztásra vonatkozó nagyszabású felmérések figyelmen kívül hagyják a fesztiválok közönségének és az azon belüli kábítószer-fogyasztásnak a heterogenitását. A kutatások azt mutatják, hogy a rendezvények között valószínűleg jelentős különbségek vannak a részegség szintje és a kultúra tekintetében, és a zene fontos meghatározó tényező. Felmérési kutatása szerint a tánczenei preferenciák összefüggésbe hozhatók az illegális és legális szerhasználattal, a popzenei preferenciák az alkohol kivételével csökkentett szerhasználattal, a rockzene pedig erősebben összefüggésbe hozható a kannabisz, de nem más tiltott drogokkal.³⁴⁶ Egy belga fesztiválon végzett kutatás a rockzenéhez képest erősebb összefüggéseket talált a tánczene és az illegális kábítószer-használat között, ami különösen bizonyos műfaji preferenciákon belül volt hangsúlyos (a "goa" partikon részt vevők 80%-a számolt be illegális kábítószer-használatról az előző évben).³⁴⁷

A hatékony ártalomcsökkentési stratégiák, mint az információs kampányok és a szakszerű segítségnyújtás, kulcsszerepet játszanak. A fesztiválok szervezőinek figyelembe kell venniük a közönség igényeit és a biztonsági intézkedések hatékonyságát. A közösségi részvétel és a helyi hatóságokkal való együttműködés erősíti a prevenciós intézkedéseket.

A kutatások hangsúlyozzák a közönség aktív bevonásának fontosságát, valamint a pszichoszociális tényezők figyelembevételét a biztonságos környezet megteremtésében. Az innovatív megoldások, mint a digitális technológiák és a szociális média, szintén hozzájárulhatnak a fesztiválok biztonságának növeléséhez. A helyszíni egészségügyi szolgáltatások fejlesztése és a résztvevők viselkedésének folyamatos figyelemmel kísérése elengedhetetlen a problémák korai azonosításához.

Az Egyesült Államokban és Európában több szervezet is kínál a lakosság számára anonim kábítószer-ellenőrzési szolgáltatásokat. Franciaországban, Spanyolországban, ahol a drogfogyasztás jogi helyzete hasonló, mint Ausztráliában, a közösségek és a helyi önkormányzatok által ártalomcsökkentő beavatkozásként aktív drogellenőrzési szolgáltatások állnak rendelkezésre.³⁴⁸ Hollandiában és Ausztriában már léteznek helyszíni drogellenőrzési beavatkozások, az 1990-es évek óta az ártalomcsökkentés és megelőzés a kormány által

³⁴⁶ HESSE Morten - TUTEGES Sébastien (2012): Music and substance preferences among festival attendants. *Drugs and Alcohol Today*, 12(2), 82-88. ISSN: 1745-9265 Online: <https://doi.org/10.1108/17459261211235100> (letöltve: 2024.11.24.)

³⁴⁷ VAN HAVERE, T., VANDERPLASSCHEN W., - LAMMERTYN J., BROEKAERT E - BELLIS M. (2021): Substance Abuse Treatment, Prevention, and Policy Online: <https://substanceabusepolicy.biomedcentral.com/articles/10.1186/1747-597X6-18> (letöltés ideje: 2024. 02. 23.)

³⁴⁸ KRINER H. - BILLETH R. - GOLLNER C.- LACHOUT S. - NEUBAUER P. – SCHMID R. (2001): An inventory of on-site pill-testing interventions in the EU Vienna: European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction; 2001. Online: https://bdoc.ofdt.fr/index.php?lvl=notice_display&id=58030 (letöltve: 2024.10.11.)

finanszírozott Droginformációs és -megfigyelési rendszer (DIMS) létesítményeiben tesztelhetik tiltott kábítószerüket.³⁴⁹

A Transzeurópai Droginformációs Projekt Trans-European Drug Information (TEDI) egy európai adatbázis, amely a különböző kábítószer ellenőrző szolgálatoktól gyűjti össze az információkat. A TEDI keretében Európa-szerte számos fesztiválon kínáltak drogellenőrzést, ami segített a globális drogpiacon profiljának kialakításában, és számos, a drogellenőrzéshez igazodó ártalomcsökkentési lehetőséget teremtettek. A kábítószeranalízis elvégzése közben felvilágosítást, pszichoszociális tanácsadást nyújtanak és tovább irányítási lehetőségek kínálhatók. A drogellenőrzés lehetővé teszi továbbá olyan korai figyelmeztető rendszerek bevezetését, amelyek tájékoztatják a kábítószer-használókat a veszélyes anyagokról, mielőtt további károkat okozhatnának.³⁵⁰

Az első kábítószer-ellenőrző szolgálat Európában 1986-ban nyílt meg Amszterdamban, lehetővé téve a kábítószer használók számára, hogy elemezzék az általuk fogyasztott tiltott anyagok kémiai összetételét.³⁵¹ 2011-ben adatbázist hoztak létre az ezekből a szolgáltatásokból származó információk központosítása és a riasztások megosztása érdekében (például a tiltott anyagok új hamisításairól, az új pszichoaktív anyagok forgalmáról és a kábítószer-piacok nyomon követéséről).³⁵² A hálózat 13 országban működik.³⁵³

A TEDI adatbázis az EU Kábítószer Ügynöksége (EUDA) korai figyelmeztető rendszerébe is bekerült. Konferenciák és képzések szervezésében is együttműködik az EUDA és a TEDI hálózat.³⁵⁴

³⁴⁹ BRUNT M. Tibor – NIESINK J.M. Raymond (2011): The Drug Information and Monitoring System (DIMS) in the Netherlands: implementation, results and international comparison. Drug Test Anal. DOI 10.1002/dta.323 Online: <https://mrtoasted.com/~vaaguh/dimsdrugtestanalysis.pdf> (letöltve: 2024.09.24.)

³⁵⁰ RITTER Alison – CAMERON Jacqui (2005): Monograph No. 06: A systematic review of harm reduction. DPMP Monograph Series DPMP Monograph Series. Fitzroy: Turning Point Alcohol and Drug Centre. ISBN: 1740011678 Online: <https://www.unsw.edu.au/content/dam/pdfs/unsw-adobe-websites/medicine/ndarc/dpmp-monographs/2024-08-monograph-6-new-version.pdf> (letöltve: 2024.11.02.)

³⁵¹ BÜCHELI Alexander - Trans-European Drug Information project (2013): TEDI Drug Checking Consultation and Counselling Guidelines Barcelona: Nightlife Empowerment & Wellbeing Implementation Project. Online: <https://apdes.pt/wp-content/uploads/2015/12/Guidelines.pdf> (letöltve: 2024.09.24.)

³⁵² About TEDI The Trans-European Drug Information project Online: <https://www.tedinetwork.org/about/> (letöltve: 2024.11.02.)

³⁵³ Ausztria, Belgium, Finnország, Franciaország, Németország, Olaszország, Luxemburg, Hollandia, Portugália, Szlovénia, Spanyolország, Svájc és az Egyesült Királyság The Trans-European Drug Information project (2022-03-31). "Story map: "Fieldwork drug checking services from 13 different European countries".

³⁵⁴ Az európai kábítószer-ellenőrző szolgálatok EMCDDA-TEDI hálózatának találkozója - EMCDDA-TEDI network meeting of European drug checking services Online: Az európai kábítószer-ellenőrző szolgálatok EMCDDA-TEDI hálózatának találkozója | www.euda.europa.eu (letöltés: 2024.11.02.)

Végül két országot külön kiemelek, melyek intézményi keretek között a kábítószer-terjesztés büntetni rendelve mellett talán a legjelentősebb intézkedéseket teszik a fogyasztók védelme érdekében.

9.1.1. Belgium

A fesztiválok drogpolitikája elnyomó jellegű, a zero tolerancia elvén alapul.³⁵⁵ A fesztiválokra érkezéskor biztonsági ellenőrzések zajlanak, (2024.11.02.) ahol a rendőrök és droggereső kutyák segítik a tiltott anyagok kiszűrését. A gyanús fesztiválozókat külön helyiségbe viszik átvizsgálásra, amennyiben kábítószerrel találják őket. A gyanúsított gyorsított eljárás keretében bíróság elé állítják őket.³⁵⁶

Egy másik, 2022-ben bevezetett intézkedés, melynek célja szintén a fesztiválokon a kábítószer-fogyasztás szigorúbb ellenőrzése. Ha egy fesztiválozónál kábítószerrel találják, azonnali bírságot kell fizetnie, ami a fesztiválból való kizárást is jelenti. Az intézkedés kábítószer-kereskedőkre nem vonatkozik, őket tettenérés esetén bíróság elé állítják gyorsított eljárás keretében. Egy felmérés szerint a fesztiválozók nem tartózkodnak a kábítószer-fogyasztástól a belépésnél végzett ellenőrzések ellenére, de a droggereső kutyák jelenléte jelentősen csökkenti a kábítószer használatát.

Azok a fesztiválozók, akik az ellenőrzések miatt nem vállalják a kockázatot, a fesztivál helyszínén vásárolnak kábítószerrel. Lehetőség van arra is, hogy a kábítószerrel a kábítószergyűjtőkben vagy az amnesztiatárolókban helyezték el büntetőjogi következmények nélkül.³⁵⁷

Egy 2019-ben Hollandiában készült tanulmány szerint a kábítószer-használók egy része nagy valószínűséggel megváltoztatná drogfogyasztási magatartását, ha a kábítószer-ellenőrzés bizonyos váratlan vagy nem kívánt anyagokat fedne fel a termékeikben. Ez összhangban van a

³⁵⁵ SCHROOTEN Jochen – VAN DAMME Joris (2019): Why a zero tolerance drug policy for festivals is not working Online: <https://www.lisbonaddictions.eu/lisbon-addictions-2019/sites/lisbonaddictions.eu.lisbon-addictions-2019/files/24%20107%201900%20Jochen%20Schrooten%C2%A0.pdf> (letöltve: 2024.11.02.)

³⁵⁶ VAN DYCK Edith – PONNET Koen – VAN HAVERE Tina – HAUSPIE Bert - DIRKX Nicky - SCHROOTEN Jochen - WALDRON Jon – GRABSKI Meryem - FREEMAN P. Tom - CURRAN Helen Valerie - DE NEVE Jan (2023): Substance Use and Attendance Motives of Electronic Dance Music (EDM) Event Attendees: A Survey Study, Online: https://www.researchgate.net/publication/367253498_Substance_Use_and_Attendance_Motives_of_Electronic_Dance_Music_EDM_Event_Attendees_A_Survey_Study#fullTextFileContent (letöltve: 2020.12.03.)

³⁵⁷ HAUSPIE Bert - VAN DYCK Edith - Van HAVERE Tina – VAN DER LINDEN Nicolas - PONNET Koen (2023): Percepties rond druggerelateerde interventies op muziekfestivals in België. PANOPTICON, 44(5), pp. 306–325. Online: https://www.researchgate.net/publication/377768307_Percepties_rond_druggerelateerde_interventies_op_muziekfestivals_in_Belgie (letöltve: 2024.11.24.)

területen végzett korábbi munkákkal, például az osztrák Checkit program felülvizsgálatával, amely azt mutatta, hogy miután a tesztelés nem várt anyagot mutatott ki, az emberek kétharmada nem szedne kábítószeret.³⁵⁸

9.1.2. Új-Zéland

A zenei fesztiválokön bekövetkezett túladagolások számának növekedésére válaszul Új-Zéland módosította szövetségi kábítószer-politikáját. A kábítószer- és anyagellenőrzésről szóló törvény 2021. óta lehetővé teszi a „kábitószer-ellenőrzési szolgáltatások állandó engedélyezési rendszerét.” Két kábítószer-vizsgáló cég mostantól hivatalos kormányzati jóváhagyással rendelkezik a zenei fesztiválokkal való együttműködésre, és hatékonyságukat tovább segíti, hogy egy jóváhagyott laboratóriummal dolgoznak.”³⁵⁹ Egyes rendezvényeken korábban is voltak drogellenőrző szolgáltatások, de a törvénymódosítást megelőzően nem létezett jogi keret, így ezek a szolgáltatások "gyakorlatilag illegálisan működtek.”³⁶⁰

9.2. A hazai fesztiválkutatások

Magyarországon egyre több zenei fesztivál kerül megrendezésre, amelyek különböző műfaji kategóriákba tartoznak, és jelentős turisztikai vonzerővel bírnak. A fesztiválok nemcsak a zenei élet, hanem a turizmus és a gazdaság szempontjából is fontosak. A célcsoport főként a fiatalokból áll. A fesztiválok látogatói között a 25 év alattiak aránya 40%, míg a 30 év alattiak aránya meghaladja a 60%-ot.

A tömegrendezvényeken, fesztiválokön elkövetett jogsértésekkel kapcsolatos hazai kutatások száma elenyésző. A bűnüldöző hatóságok, illetve a fesztiválok biztosításában résztvevő szervek természetesen – saját szempontjaik alapján - értékelik az egyes eseményeket,

³⁵⁸ DAY Niamh - CRISS Joshua -GRIFFTHS Benjamin – GUJRAL Shireen Kaur – JOHN Leader Franklin - JOHNSTON Jennifer – PIT Sabrina (2018): Music festival attendees' illicit drug use, knowledge and practices regarding drug content and purity: a cross-sectional survey Day et al. Harm Reduction Journal 15:1 DOI 10.1186/s12954-017-0205-7. Online:

https://www.researchgate.net/publication/322280273_Music_festival_attendees'_illicit_drug_use_knowledge_and_practices_regarding_drug_content_and_purity_a_cross-sectional_survey (letöltve: 2024.11.24.)

³⁵⁹ Ministry of Health 2021 New Zealand Ministry of Health. 2021. "Drug Checking." New Zealand Government. <https://www.health.govt.nz/publications/health-and-independence-report-2021> (letöltve: 2024.11.02.)

³⁶⁰ NZ Library of Congress 2021 New Zealand Drug Foundation. n.d. "Music Festivals." Accessed August 20, 2021. <https://drugfoundation.org.nz/assets/Uploads/2021-Uploads/NZ-Drug-Foundation-submission-on-drug-checking-bill-FINAL-pdf.pdf> (letöltve: 2024.11.02.)

de globális, hazánkban megrendezett könnyűzenei fesztiválok bűnüldözési célból készült elemzését szintén nem sikerült felkutatnom.

A fesztiválokkal kapcsolatban készült elemzések során leggyakrabban azok kulturális, gazdasági és társadalmi szerepét közelítik meg.³⁶¹ A fesztiválok gyakran összekötik a különböző kultúrákat, műfajokat, és a közönséget is.

A kilencvenes években elkezdődött a kábítószerrel kapcsolatos kutatások széleskörű vizsgálata, amely a középiskolások körében végzett rendszeres felmérések alapján azt mutatja, hogy az évtized második felében jelentősen nőtt a kábítószerfogyasztás, különösen a kannabisz esetében. Emellett a hallucinogének, amfetaminok és ecstasy használata is emelkedett. A fiatalok droghasználata intenzívebbé és gyakoribbá vált, részben az elektronikus zenei partikultúra hatására. A kilencvenes évek végére a fogyasztási szokásokban már csak a hagyományos kábítószeres maradtak, míg a szipuzás és gyógyszerek használata szinte teljesen eltűnt.³⁶²

A hazai kábítószer-helyzet egyik kiemelten kutatott területe volt a 2000-es évek elején a szórakozóhelyeken és fesztiválokon történő fogyasztás. Ahogy Demetrovics Zsolt: *Droghasználat* Magyarország táncos szórakozóhelyein 2001-ben megjelent könyvének előszavakban Topolánszky Ákos kiemelte, hogy különös figyelmet kell szentelni a speciális helyzetű és veszélyeztetettségű csoportok fogyasztási szokásaira, mint például a szórakozóhelyek közönségére, amire a könyv is rámutat.³⁶³

A tanulmány kvantitatív adatgyűjtés alapján mérte fel a hazai helyzetet, mely egyben kezdete volt a Nemzeti Drogmegelőzési Intézet kutatás sorozatának. Feltárta, hogy a szórakozóhelyek látogatói inkább alkalmi fogyasztók és a függőség nem jellemző rájuk. A szerző hangsúlyozza, hogy a szórakozóhelyek terei, nem pedig okai a fogyasztásnak, ami leginkább különböző amfetamin származékú stimulánsok használatában jelenik meg. A sorozat egy későbbi kötetében egy, az egész országra kiterjedő vizsgálatot folytattak a szórakozóhelyekről. Összefüggéseket figyeltek meg az egyes zenei stílusok és a rájuk jellemző fogyasztási szokások

³⁶¹ REEVESS Michelle (2002): *Measuring the economic and social impact of the arts. A review* London: Arts Council of England, Online: <https://socialvalueuk.org/wp-content/uploads/2016/09/measuring-the-economic-and-social-impact-of-the-arts-a-review.pdf> (letöltve: 2024.11.24.)

³⁶² DEMETROVICS Zsolt – NÁDAS Eszter – KUN Bernadett (2008): „Rekreációs droghasználat Magyarországon: Előzmények” in DEMETROVICS Zsolt – RÁCZ József (szerk.): *Partik, drogok, ártalomcsökkentés – Kvalitatív kutatások a part-szcénában* (Budapest, L'Harmattan, 2008)

³⁶³ DEMETROVICS Zsolt (2001): *Droghasználat Magyarország táncos szórakozóhelyein* Budapest: L'Harmattan 8. Online: http://demetrovics.hu/dokumentumok/Kutatasok_1_DemetrovicsZs_konyv_KEZIRAT.pdf (letöltve: 2024.11.20.)

között.³⁶⁴ Majd a kvantitatív adatokon alapuló fogyasztói megközelítés után a könyv utolsó fejezetében interjúkkal és fókuszcsoporthozon keresztül vizsgálták a drogpolitika és a szórakozóhelyek prevenciós és ártalomcsökkentési kérdéseit.

Demetrovics és munkatársai 2003. őszén/telén kizárólag elektronikus partikat látogató fiatalokkal végzett anonim kérdőíves vizsgálata során összesen 33 partin gyűjtöttek adatokat a szerhasználatról, részben személyes megkérdezés során, részben pedig a partik végén kiosztott kérdőívek segítségével. A kutatás eredményei között jelentős információt tártak fel, mely szerint tíz emberből kilencen használtak már valamilyen illegális szert életük során.³⁶⁵

Egy 2003-ban a nappali szakos egyetemisták körében végzett kutatás szerint minden harmadik hallgató az előző három évben kilátogatott a Sziget fesztiválra. Az Ifjúság által 2004-ben az egész országra kiterjedő reprezentatív felmérés szerint minden tizedik, 15-29 év közötti személy volt a Szigeten az előző három évben.³⁶⁶

A Nemzeti Kulturális Alap kérésére 2004-ben került sor egy átfogó országos fesztiválkutatásra, melynek keretében a Sziget Fesztivált is vizsgálták. A látogatókkal kérdőívet töltettek ki, mely alapján a kutatás reprezentatív jellegre törekedett.³⁶⁷

A 2000-es évek elején indult el az ún. nagymintás, 8000 fős, Ifjúságkutatási Program, melynek keretében a 15-29 év közötti korosztály élethelyzetét vizsgálják négyévente. A reprezentatív mintavétel során kiküldött kérdőívek zárt kérdéseket tartalmaznak, és mivel egy adott időszakra vonatkozóan szolgáltatnak adatokat, a felhasználásukkal készült elemzések főleg leíró jellegűek. A fiatalság által adott válaszok értékelésében az alábbi problémákat jelölték meg szinte minden évben a fiatalok: pénztelenség, elszegényedés, létbizonytalanság; kilátástalan, bizonytalan jövő; munkanélküliség, elhelyezkedési nehézségek; céltalanság, nem tudják, mit akarnak, alkohol; és nem utolsó sorban mindegyik kutatásban megjelent a drogok és kábítószeres elterjedése is.

A 2016-os adatfelvétel során először, új elemként került a kérdőívbe a könnyűzenei koncertek látogatása. A fesztiválokon, koncerteken a kábítószer-fogyasztást is vizsgálta a kutatása fiatalok körében, de nem közvetlen kérdezett rá, hiszen szinte mindenki nemmel válaszolt volna. A baráti körre vonatkozó kábítószer-fogyasztás, szerhez jutás lehetőségeire fókuszáltak a kérdések. A 2016-os kutatás adatai alapján a fiatalok kábítószer-fogyasztása

³⁶⁴ DEMETROVICS Zsolt – RÁCZ József (2008): Partik, drogok, ártalomcsökkentés. Kvalitatív kutatások a partiszcéenában 235.p. Budapest L'Harmattan Online: http://demetrovics.hu/dokumentumok/Kutatasok_8_DemetrovicsZs_konyv.pdf (letöltve: 2024.11.20.)

³⁶⁵ DEMETROVICS – RÁCZ 2008. i.m. 235.p.

³⁶⁶ GÁBOR Kálmán (2005): Fesztiválok ifjúsága és a drog Belvedere Szeged, Online: https://acta.bibl.u-szeged.hu/58277/1/2005_fesztivalok_ifjusaga_041-070.pdf (letöltve: 2024.11.20.)

³⁶⁷ HUNYADI Zsuzsanna - INKE Péter- SZABÓ János Zoltán (2006): Fesztivál-világ 2006

esetén megállapították, hogy 37 %-ük baráti körében van olyan személy, aki fogyasztott már valamilyen drogot. Arra a kérdésre, hogy tudnának-e kábítószer szerezni, 60 %-uk adott pozitív választ, 36% azt a választ adta, hogy könnyen tudna droghoz jutni.³⁶⁸

A Budapesti Gazdasági Egyetem az „Innovatív megoldásokkal Zala megye KFTI tevékenysége hatékonyságának növeléséért” c. FPÖ pályázat keretében különböző régiókban végezett fesztiválkutatásokat 2017-2019. között. A kutatás céljai között szerepelt többek között a fesztiválok társadalmi és kulturális hatásainak vizsgálata is. Az eredmények között kitértek a fesztiválokon mért negatív hatásokra is, melyek között szerepel, hogy a helyi lakosság a zaj mellett a károkokozásra és a vandál viselkedésre panaszkodott leginkább.³⁶⁹

A 2020-as Ifjúságkutatásban a szabadidős tevékenységgel, kultúrával kapcsolatban feltett kérdéseket, kapott válaszokat nagymértékben befolyásolták az értékelt időszakban érvényben lévő járványügyi korlátozások. A korábbi kutatásokhoz hasonlóan szép számmal találhatók olyan fiatalok, akik egyre inkább távol maradnak a kulturális színterektől. A kockázati magatartásokat értékelve, a 2016-os kutatás eredményeihez képest 2020-ban csökkent az alkoholfogyasztások száma, és csökkent a rendszeresen dohányzók száma is. Szintén tovább csökkent azok száma is, akik ismernek olyan személyt, aki már fogyasztott kábítószer. Csökkent azok száma is, akik megítélésük szerint könnyen hozzáférhetnének kábítószerhez. A főváros az, ahol a fiatalok azt mondják, hogy könnyen hozzá tudnának jutni droghoz.³⁷⁰

A hazai zenei fesztiválokkal kapcsolatos attitűdvizsgálat a Z generáció tagjainak körében c. kutatás eredménye 2023-ban jelent meg, melynek egyik megállapítása, hogy fesztiválok népszerűsége töretlen, különös tekintettel a zenei fesztiválokra, amelyek nagymértékű változáson mentek keresztül az utóbbi két évtizedben. A résztvevői kör ismeretében megállapítható, hogy főként a fiatal korosztály látogatja ezeket a rendezvényeket.³⁷¹

A Drogkutató Intézet 2023. nyarán egy előzetes felmérést végzett a hazai zenei fesztiválok látogatói körében az általános és a fesztiválokon jellemző drogfogyasztási szokások feltárására. A kérdőívet kitöltő személyek válaszai szerint korábban kitöltők 11.3%-a

³⁶⁸ Magyar Ifjúságkutatás 2016

³⁶⁹ FORMÁDI Katalin - HUNYADI Zsuzsanna (2019): Helyi büszkeség vagy bosszúság? A fesztiválok hatása a települések életében

³⁷⁰ Magyar Fiatalok 2020, Kérdések és válaszok, fiatalokról és fiatalokról Társadalomkutató Kft, Budapest Magyar Fiatalok

³⁷¹ KOVÁCS Sára – BOROS Kitti (2022): A hazai zenei fesztiválokkal kapcsolatos attitűdvizsgálat a Z generáció tagjainak körében Online: <https://journals.lib.uni-corvinus.hu/index.php/turizmusbulletin/article/view/1516/1015> (letöltve:2024.11.20.)

fogyasztott drogot a fesztiválokon, és 16,7 % tervezett valamilyen drogot fogyasztani a jövőben valamilyen fesztiválon.³⁷² A kutatás részletes leírása még nem került publikálásra.

A Turisztikai és vidékfejlesztési Tanulmányokban jelent meg 2024-ben az kutatási eredmény, mely a fesztivállátogatók motivációját vizsgálja a Covid járvány után, 2022-ben. A megkérdezettek a legnagyobb hazai könnyűzenei fesztiválok látogatói közül kerültek ki. A megkérdezettek majdnem felét a „fesztiválmilliót kedvelők” köre adja, majd ezt követi az ismerkedni vágyók, valamint a fesztivál hangulat szerepelt még kiemelt motivációs okként a zenei fesztiválok látogatásában.³⁷³

9.3. A fejezetben foglaltak rövid összefoglalása, megállapítások

A zenei fesztiválok kutatása az utóbbi évtizedekben intenzívebbé vált, főként a társadalomtudományok, művészetek és bölcsészettudományok területén, de az üzleti és közigazgatási tudományok is egyre inkább foglalkoznak a témával. A kutatások során felmerült kérdések közé tartozik a fesztiválok globalizációja, a közösségi hálózatok szerepe, a turizmusra gyakorolt hatásuk, valamint a kábítószer-használat a rendezvényeken. A bibliometriai elemzések alapján a zenei fesztiválok tanulmányozása még sok lehetőséget rejt magában, és várhatóan a jövőben is növekedni fog a kutatások száma.

A fentiekben bemutatott legjelentősebb kutatások is igazolják, hogy a könnyűzenei fesztiválokon jelen van a kábítószer. A kutatások azonban nem a bűnüldöző hatóságok szemszögéből, hanem szociológiai szempontok alapján kerültek összeállításra, kiértékelésre.

10. A fesztiválokon történő kábítószer-fogyasztás kockázatelemzése

A kábítószer-fogyasztás számos veszélyt rejt magában, mely nem csak az egyénre, hanem a környezetre, a társadalomra is hatással van. A drogfogyasztáshoz különféle kockázatok kapcsolódnak, de hosszú távú negatív hatások is járulnak hozzá.

³⁷² Őszintén a fesztiválokról Online: <https://drogkutato.hu/cikkek/oszinten-a-fesztivalokrol/> (letöltve: 2024.11.04.)

³⁷³ VARGA Tamás – KISS Róbert – MARTON Gergely (2024): A hazai könnyűzenei fesztiválok látogatóinak motivációja Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányok Tourism and Rural Development Studies 9. évfolyam, 3. szám. doi: 10.15170/TVT. Online: <https://www.turisztikaitanulmanyok.hu/2024/11/05/varga-tamas%e2%9c%89-kiss-robert-marton-gergely-a-hazai-konnyuzenei-fesztivalok-latogatoinak-motivacioja/> pp. 50-66. (letöltve: 2024.11.20.)

A leggyakrabban használt drogok mellett a fesztiválok környezetében marginálisabb, függőséget okozó szerek is megjelennek. Közös bennük azonban, hogy fogyasztásuk az zene vagy tánc élményének fokozására, a fesztivál általános hangulatának emelésére szolgál.

A legsúlyosabb kockázat, ami a kábítószer-használót fenyegeti, a kábítószer-függőség kockázata. A kábítószer használatot számos tényező befolyásolhatja. A kábítószer uralhatja a fogyasztó teljes életét, elrabolva minden idejét, energiáját, pénzét. Egy folyamat végső állomása a függőség kialakulása.³⁷⁴ Amikor a dependencia kialakult, akkor a kábítószer-től függő ember büntetőjogi beszámítóképessége hiányzik vagy korlátozott.³⁷⁵ Ezen kockázatok és hatások a fesztivál környezetben fokozottabban vannak jelen.

A kábítószer használattal kapcsolatos kockázatok négy kategóriába sorolom, melyek az alábbiak:

10.1. Egységügyi kockázatok

Minden ember egyedi a maga módján, és így a különféle drogok is különbözőképpen hatnak a fogyasztókra. A hatás sok mindentől függ, különösen az adott személytől, a környezetétől, hol és kivel van, a bevett drog mennyiségétől és koncentrációjától, valamint attól is, hogy a drogot hogyan juttatta szervezetébe. A különböző típusú kábítótószerkeverése növeli a kockázatot. Azzal is lehet érvelni, hogy a kábítószerrel kapcsolatban a használó soha nem lehet biztos semmiben, hatásuk szinte kiszámíthatatlan.

A kábítószer-fogyasztóknak több típusa létezik: a tipizálás alapja elsősorban a droghoz való hozzá szokás intenzitása, a használat rendszeressége, de egyes csoportok során figyelembe veszik a szerhasználat funkcióját is. A WHO Szakértői Bizottsága 1973-ban a fogyasztók három típusát különítette el:³⁷⁶

- a) kísérleti kábítószer-fogyasztó (egyszeri vagy néhány alkalommal történő fogyasztás)
- b) alkalmi kábítószer-fogyasztó (a kábítószerkeverek esetenkénti, speciális alkalmakkor való használata)
- c) függőségi helyzetben lévő fogyasztó.³⁷⁷

Fesztivál környezetben mindhárom típusú fogyasztóval találkozhatunk.

³⁷⁴ KISSZÉKELYI Ödön (1979): Toxikománia, BM Könyvkiadó Budapest 18.p.

³⁷⁵ KISSZÉKELYI 1979. i.m. 24.p.

³⁷⁶ LÉVAI Miklós (1992): Kábítószerkeverek és bűnözés

³⁷⁷ LÉVAI 1992.

Az egészségügyi kockázatok nemcsak a fizikai és mentális egészségre vannak hatással, hanem befolyásolhatják a tudati állapotot, hatnak az érzékelésre is. Az egészségügyi kockázatok lehetnek fizikaiak és pszichológiaiak. A pszichológiai kockázatok közül az agresszió, a hallucinációk, valamint az észlelési és figyelmi zavarok lehetnek kiemelt kockázatok a fesztiválokon.³⁷⁸

10.2. Gazdasági kockázatok

A kábítószer-fogyasztás alapvetően három, egymással kölcsönhatásban lévő tényezőtől függ: a személyiség, a társadalmi környezet és a drog.³⁷⁹ A fogyasztás megjelenhet az egyén és társadalom, valamint a társadalom és az állam szintjén is. Az egyén, főleg fiatalokban még kötődik a családi, baráti környezetéhez. Ahogyan önállóbbá válik, inkább kortársai felé húz, akik szintén fontos szociális közeget jelentenek számára. Az egyén idővel ezt is elhagyja, és elválik baráti és kortársi csoportoktól.³⁸⁰ E folyamat mentén válik az egyén és társadalmi környezetét érintő kábítószerfogyasztás problémája a társadalom egészét érintő kábítószer-bűnözéssé.

10.3. Büntetőjogi kockázatok

A kábítószer bűnözést két típusba osztható:

- elsődleges: Btk. törvényi tényállásai a kábítószeres bűncselekményeknek megfelelően
- másodlagos: a kábítószer megszerzése és hatása alatt elkövetett deliktumok.

Az egyes büntető törvénykönyvi tényállások elkövetési elemeiből most azokat az elkövetési magatartásokat emelem ki, amelyek valamilyen módon kapcsolódhatnak a kábítószerhez fesztivál környezetben. A kábítószer birtoklása elkövetői magatartásai közül a tartás és a fogyasztás, a kábítószer-kereskedelem és az új pszichoaktív szerrel visszaélés elkövetési magatartásai közül a kínálás, átadás és a kereskedelem is megvalósulhat. A megszerzés érdekében a vagyon elleni, nemi erkölcs elleni és erőszakos bűncselekményeket követnek el.

³⁷⁸ GANERI Anita (2001): Drogy: od extáze k agonii.

³⁷⁹ KIELHOLZ Paul – LADEWIG Dieter (1972): Die Drogenabhängigkeit des modernen Menschen 23. p.

³⁸⁰ ARTERBURN Stephen – BURNS Jim (2011): Drogy klepou na dveře: výchova, prevence, léčba

10.4. Társadalmi és morális kockázatok

Napjainkban a kábítószer-fogyasztást széles körben elítélik, a fogyasztókat pedig marginalizálják. A zenei rendezvényeken ez a helyzet már nem jelenik meg ennyire élesen. A kábítószer dílereket továbbra sem látják szívesen a fesztiválokon a nem fogyasztók, de az enyhe szer hatása alatt állókkal, akik nem inzultálják környezetüket, sokszor elnézőbbek, mint az alkoholt fogyasztókkal szemben.

10.5. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások

A fejezetben bemutattam, hogy a kábítószer-fogyasztás a fesztiválokon milyen kockázatokkal jár, milyen hatásai vannak az egyénre és társadalomra. A kockázat egyéni, csoport és társadalmi szintjén is megjelenik. A fesztiválokon a kábítószer-fogyasztás komplex kockázati tényezőket von maga után, amelyek figyelembevételére szükség van a biztonságosabb környezet megteremtése érdekében.

11. A fesztiválokon elkövetett bűncselekmények

A turizmus a világ gazdaság egyik legdinamikusabban növekvő ágazata, mely folyamatot a jelentősebb társadalmi-gazdasági események, mint pl. 2001. évi terrortámadás, vagy 2008. évi gazdasági világválság sem tudták meggátolni.

*„A turizmus fejlődéstörténetének jelen korszakát jellemző totális turizmus egyrészt igényli (generálja) a béke fenntartását, másrészt a mindenhol jelen lévő turisták támadási területet képeznek az agresszorok számára, ezzel potenciális konfliktusforrásként értelmezendők.”*³⁸¹ Az utazások, a szállásokon való tartózkodás, a különféle programok, rendezvények látogatása, mind olyan mozzanatok, melyek során a biztonság garantálása alapvető követelmény.

³⁸¹ MICHALKÓ Gábor (2020): Turizmus a hadviselés árnyékában In: Turizmusbiztonság, Szerkesztő: Michalkó Gábor, Németh József, Ritecz György, Dialóg Campus, Budapest, pp. 73-86.

11.1. A rendezvények szerepe turizmusában

Napjaink turizmusának legfontosabb jellemzője, hogy a tömegturizmust kiváltó kínálatról az egyedi, speciális termékek kínálatára helyeződik a hangsúly. A kulturális jellegű rövid látogatások, a kulturális kikapcsolódások és az aktív nyári és téli üdülések iránti igény növekszik a legintenzívebben. Mint új motiváció jelent meg a rendezvény- és fesztiválturizmus, melyek esetén is felmerülhetnek olyan következmények, esetleges negatív környezeti, társadalmi hatások, melyek megfelelő tervezéssel megelőzhetők, kivédhetők, nagymértékben csökkenthetők.³⁸²

A rendezvények többféleképpen osztályozhatók (kulturális, politikai, sport, gazdasági, katonai, vallási stb). A felsorolt rendezvényfajták szinte mindegyike érinti, illetve érintheti a turizmust, hiszen a kül- és belföldi turisták kedvelt célpontjai az egyes sport- vagy kulturális rendezvények, ahogy a vallási rendezvények és a nemzetközi migráció erősödése mellett a családi látogatások is összefonódhatnak a turizmussal.³⁸³

Annak meghatározása, hogy a rendezvény melyik fajtájáról beszélünk, azért fontos, mert biztosításának megszervezésénél az abban résztvevő magánbiztonsági szolgáltatókra és a rendvédelmi szervekre más-más feladatok hárulnak.

11.2. A fesztiválokon megjelenő bűncselekmények

Mindennapi életünkben, szabadidős elfoglaltságként egyre inkább teret nyernek a tömegrendezvények, és azon belül is a könnyűzenei fesztiválok. Mint a társadalom szinte minden szegmensében, itt is jelen van a bűnözés, a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények is egyre gyakoribbá válnak.

A fesztiválok idején a sajtóban megjelent hírek alapján össze is lehetne állítani a legnagyobb hazai fesztiválok listáját is. A Sziget, Volt, Sound, Ozora, melyek nemzetközileg is jelentős fesztiválok, jelentős számban látogatják külföldiek, ami az itt megjelenő bűncselekmények számára is hatással bír.

Egy, a Magyar Turizmus Zrt. megbízása alapján készült kutatás szerint a legismertebb és legnépszerűbb a Sziget Fesztivál. 2007. január és 2010. márciusa között a magyar lakosság

³⁸² JANDALA Csilla - SÁNDOR Tibor (2016): A rendezvények és a turizmus kapcsolata a múltban és a jelenben

³⁸³ NÉMETH József (2020): A sport- és kulturális rendezvények, tanácskozások, delegációk biztosítása In: Turizmusbiztonság Szerkesztette: Michalkó Gábor, Németh József, Ritecz György Dialóg Campus, Budapest pp.299-334.

65,1 %-a vett részt legalább egy hazai fesztiválon. A fesztivállátogatás továbbra is elsősorban a nyári, szabadtéri tevékenység, barátokkal, családdal együtt töltött időt jelenti. A fesztivál kiválasztásában meghatározó a jelleg, a műfaj, továbbá a konkrét műsor, a hangulat, a fellépő produkciók. A legnépszerűbbek a gasztronómiai és a könnyűzenei fesztiválok. A turizmusban 2010. a Fesztiválok éve volt.³⁸⁴

A kriminálstatisztikában tény, hogy a bűnözés egésze, a teljes bűnözés nem ismerhető meg, és ezért pontosan statisztikailag sem ragadható meg. Az ismertté vált bűnözés adatai, belső arányai a tényleges bűnözéstől eltérhetnek. Ez kimondottan érvényes a zenei fesztiválokra, hiszen számos esetben a jogsértések nem jutnak a hatóságok tudomására. A bűncselekmény sértettje az eseményt később, sokszor a fesztivál végén észleli, az eltulajdonított dolog értéke nem jelentős, és később, vagy egyéb okokból nem tesznek feljelentést.

A fesztiválokon elkövetett bűncselekményeket két kategóriába oszthatjuk az elkövetés helyszíne szerint. Ahogyan a rendezvénybiztosítás esetén beszélhetünk külső és belső helyszínről, így a bűncselekményeket is megkülönböztethetjük aszerint, hogy a rendezvény helyszínén, vagy azon kívül követték el.

A külső helyszínen, azaz a rendezvény területén kívül, de ahhoz közel történik a fesztivált látogató személyek érkezés előtti tömörülése, gépkocsik parkolása a részükre kijelölt parkoló helyen, illetve ennek hiányában a környező, utcákban, egyéb helyeken, ahol szabad parkolóhely található. A külső helyszínen találkozhatunk különféle közlekedési szabályszegésekkel, közlekedési balesetekkel. A leggyakoribb az alkohol vagy kábítószer hatása alatt történő gépjárművezetés,³⁸⁵³⁸⁶ a gépkocsik feltörés, rongálások.³⁸⁷ Vidéki fesztiválok esetén előfordul, hogy a koncertet látogató személyek az adott településen, ahol a fesztivál található, az ott lévő ingatlanokat megrongálják, vagy oda betörnek.³⁸⁸ A fesztiválra érkező vagy onnan távozó személyek között szintén előfordulhat garázdaság,³⁸⁹ vagy az ahhoz kapcsolódó testi sértés.³⁹⁰ Gyakori eset sajnos, hogy drogfogyasztás miatt bódult állapotban lévő személyekkel találkozhatnak a helyi lakosok a település nagyobb csomópontjaiban, boltoknál, vagy buszmegállókban, vasútállomásokon. Az utóbbi években gyakoribbá vált, hogy a kábítószer-terjesztők az általuk értékesíteni kívánt drogot a rendezvény helyszínéhez közel,

³⁸⁴ SÜLYÖK Judit (2010): A magyar lakosság fesztivállátogatási szokásai A Magyar Turizmus Zrt. megbízásából készült kutatás Online:

https://mtu.gov.hu/documents/prod/136_fesztivallatogatasi_szokasok.pdf (letöltve: 2021.01.10.)

³⁸⁵ Btk. 236.§ Járművezetés ittas állapotban

³⁸⁶ Btk. 237.§ Járművezetés bódult állapotban

³⁸⁷ Btk. 371.§ Rongálás

³⁸⁸ Btk. 370.§ Lopás

³⁸⁹ Btk. 339.§ Garázdaság

³⁹⁰ Btk. 164.§ Testi sértés

általuk bérelt szálláson, lakásban tartják és csak kisebb mennyiséget, mintát visznek be a fesztivál területére.

A rendezvényekre való beléptetés a jegyek ellenőrzése mellett csomagátvizsgálással történik. Már itt lebuknak azok az elkövetők, akik hamis belépőjeggyel próbálnak a fesztivál területére bejutni. A csomagok átvizsgálása során lehetőség van a fesztivál területére bevinni szándékozott, tiltott tárgyak (kardok, kések, kábítószer) kiszűrésére is. Már itt találkozhatunk okirat-hamisítással³⁹¹, vagy kábítószer birtoklással.

A rendezvényfajták mindegyikén történhetnek bűncselekmények, melyek jellemzően három kategóriába oszthatók.

11.2.1. Vagyon elleni bűncselekmények

Általában valamilyen idegen, értékkel bíró dolog jogtalan megszerzése érdekében követik el a jogsértéseket, de irányulhat a cselekmény a dolog megsemmisítésére, vagy az abban való károkozásra is. Az elkövetés tárgya tehát a fesztivált látogatók értékei vagy a fesztiválok berendezési tárgyai, objektumai lehetnek. Az egyik leggyakoribb vagyon elleni jogsértés a lopás. A legtipikusabb esete ennek a fesztiválokon, mikor az elkövetők mobiltelefonokat, okosórákat, fényképezőgépeket vagy pénztárcákat tulajdonítanak el. De előfordult már, hogy a fesztiválokon használt berendezési tárgyak, vagy azok tartozékai voltak az elkövetés tárgyai. A lopások közül az alkalmi lopás, a zseblopás és a sátorból lopás a legjellemzőbb.

A bűncselekménynek a sértettje bárki lehet, aki rendelkezik a megszerezni kívánt dologgal. Az ilyen bűncselekmények sértettjeire leginkább az jellemző, hogy nem kellően figyelnek, vagy őrizetlenül hagyják értékeiket, főleg sátraikat. Gyakran előfordul, hogy figyelmetlenségüket, hanyagságukat az is befolyásolja, hogy alkohol vagy kábítószer hatása alatt állnak. Amennyiben az eltulajdonított értékek között okirat, vagy bankkártya található, és azt felhasználják a fesztiválon, vagy később, beszélhetünk készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel³⁹² vagy okirattal visszaélésről³⁹³ is.

A lopásnál súlyosabb esetnek minősül a rablás, mikor dolog megszerzése érdekében erőszakot alkalmaznak. A kifosztás esetén az elkövető leitatja a sértettet, és védekezésre képtelen állapotát kihasználva veszi el értékeit. Vagyon bűncselekmények esetén beszélünk

³⁹¹ Btk. 345.§ Hamis magánokirat felhasználása

³⁹² Btk. 393.§ Készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés

³⁹³ Btk. 346.§ Okirattal visszaélés

kell még a rongálásról, mely főleg a fesztiválokon használt berendezési tárgyak ellen irányulnak.

Az elkövetőkre jellemző, hogy zömében a fiatalabb korosztályból kerülnek ki, és cselekményeiket gyakran alkohol vagy kábítószer hatása alatt követik el. A fesztiválokon a vagyon elleni bűncselekményeket elkövető személyeket két csoportra osztom.

- Az első csoportba azok az elkövetőket sorolom, akiknek elfogyott a pénzük, talán alkohol vagy kábítószer hatása alatt is állnak, és ezt a plusz „töltést” kihasználva követnek el lopást, hogy a fesztiválon további igényeiket ki tudják elégíteni.
- A másik csoportba azok az elkövetők tartoznak, akik tudatosan, az egyes fesztiválok látogatására specializálódva, szervezeten követik el a jogsértéseket. A feladatokat felosztják egymás között, vannak köztük figyelők, a konkrét cselekményt végrehajtók és akik a fesztivál területéről az eltulajdonított értékeket kijuttatják.

A bűncselekmények sértettjei gyakran nem, vagy csak későn tesznek feljelentést. A sértettek az eltulajdonított dolog hiányát sokszor csak jóval az esemény megtörténte után észlelik, esetleg arra gondolnak, hogy azokat elhagyták. A dolog értékének csekély volta miatt nem tesznek feljelentést, vagy ha meg is teszik, azt jóval a cselekmény után, mely jelentős mértékben nehezíti a nyomozást.

11.2.2. Kábítószeres bűncselekmények

A befejezett büntetőeljárások adatai alapján elmondható, hogy ma már szinte mindenfajta kábítószer megtalálható a fesztiválokon, a klasszikus drogoktól a legújabb szintetikus szerekig.

A kábítószer-bűnözést a hazai és a nemzetközi szakirodalom is kriminológiai szempontból kínálati és keresleti oldali bűncselekményekre osztja. A kínálati oldalon beszélhetünk a kábítószer-terjesztésével, -kereskedelmével összefüggő elkövetési magatartásokról, melyek ma már a szervezett bűnelkövetői körök egyik fő tevékenységét is képezik.³⁹⁴ Keresleti oldalon a direkt jogsértések (kábitószer-birtoklás, kábítószer-kereskedelem, pszichotróp anyaggal visszaélés), az indirekt oldalon a kábítószer megszerzése érdekében, valamint a kábítószer hatása alatt elkövetett deliktumok figyelhetők meg.³⁹⁵

³⁹⁴ LÉVAI Miklós - RITTER Ildikó (2019): Az alkoholizmus, a kábítószerprobléma és a bűnözés In: Kriminológia, Szerkesztette: Borbíró Andrea-Gönczöl Katalin-Kerezsi Klára-Lévai Miklós, Wolters Kluwer Hungary Kiadó, Budapest, 2019 ISBN 9789632959023, pp. 522-556.

³⁹⁵ LÉVAI-RITTER 2019.

A keresleti oldalon az alábbi cselekmények jelennek meg:

- direkt kábítószer-bűnözés: a Btk-ban szereplő kábítószeres bűncselekményekkel kapcsolatos tényállások megvalósítása,
- indirekt kábítószer-bűnözés: a kábítószer megszerzése érdekében elkövetett jogsértések, mikor az elkövető a cselekménnyel közvetlenül jut a droghoz, másrészt a bűncselekmény célja az anyagi haszonszerzés, melyből kábítószer lehet vásárolni.
- következmény-bűnözés: a kábítószer hatása alatt elkövetett, valamint a rendszeres kábítószer-fogyasztással összefüggő bűncselekmények, illetve azok az esetek, mikor a drogfogyasztó az áldozat, és a drognak szerepe van az áldozattá válásban.³⁹⁶

A kábítószer hatása alatt elkövetett jogsértések három csoportra oszthatók:

- beszerző bűnözés: az elkövető bűncselekmény elkövetése révén közvetlenül jut kábítószerhez;
- jövedelemszerző bűnözés: az elkövető bűncselekmény elkövetése során jut pénzhez és ebből vásárol kábítószer;
- következménybűnözés: kábítószer befolyása alatt elkövetett, valamint kábítószeres életmóddal összefüggő jogsértések.³⁹⁷

Ma már a nemcsak hazai, hanem nemzetközi elkövetői csoportoknak is célpontjává vált a különféle fesztiválokra való drogterjesztés.

11.2.3. Erőszakos bűncselekmények

Az erőszakos bűncselekmények közül legjellemzőbb a garázdaság, valamint a testi épség elleni bűncselekmények. A garázdaságokra a csoportos elkövetés a leginkább jellemző, bandákba verődve kisebb létszámú csoportokat, társaságokat kezdenek el inzultálni mondva csinált ürüggyel. Az összeütközések eredményeként könnyű, vagy akár súlyos testi sértés is megvalósulhat.

Ide tartoznak azok a nemi élet szabadsága elleni bűncselekmények is, melyeket az elkövetők általában alkoholos vagy drogos befolyásoltság alatt követnek el, vagy a sértett ilyen állapotát használják ki. De előfordul, hogy az elkövető direkt itatja le a sértettet, vagy csempész valamilyen drogot az italába, és a sértettet így kiszolgáltatott, védekezésre képtelen állapotba

³⁹⁶ LÉVAI-RITTER 2019.

³⁹⁷ LÉVAI-RITTER 2019.

juttatja. Ezek a jogsértések a szexuális kényszerítés,³⁹⁸ szexuális erőszak,³⁹⁹ szexuális visszaélés.⁴⁰⁰ A bűncselekmények sértettje általában megteszi a cselekmény után a feljelentést, de előfordul, hogy a sértett csak jóval később kerül olyan állapotba, mikor tudatosul benne, hogy bűncselekmény áldozatává vált.

A fesztiválokon elkövetett jogsértések mellett a terrorcselekmények⁴⁰¹ megelőzése is a hatóságok feladata, melyek a 2000-es évektől a nagyobb tömegrendezvények biztosításának fontos szegmensévé váltak. Hazánkban szerencsére ilyen esemény még nem történt. Franciaországban, Párizsban 2015-ben történt terrortámadás-sorozat során a legtöbb áldozattal járó mészárlást a Bataclan koncertteremnél végezték. A koncert közben az elkövetők fegyverrel rontottak a terembe, és mintegy 70 embert öltek meg.⁴⁰²

11.3. A fesztiválokon elkövetett bűncselekmények kiváltó okai

A fesztiválokon a bűncselekmények megtörténte számos okra vezethető vissza, melyek közül a legjellemzőbbeket emelem ki.

11.3.1. Alkohol

Az alkohol az egyetlen legális élvezeti cikk, pedig túlzott fogyasztása jelentős károkat tud okozni mind az egyénnek, mind a társadalomnak. Az alkohol jelen van, sőt kiemelt szerepet tölt be a fesztiválokon, szinte el sem képzelhető fesztivál alkohol nélkül. Az alkohol hatása alatt elkövetett bűncselekmények között megtalálhatók a vagyon elleni és az erőszakos bűncselekmények is. Külön kell kiemelni azokat az eseteket, ahol a lerészegítés eszközként szolgál a bűncselekmény elkövetéséhez.

11.3.2. Kábítószer

A fesztiválokon elkövetett bűncselekmények és a kábítószer kapcsolatát vizsgálva, az alábbi elkövetés típusok figyelhetők meg:

³⁹⁸ Btk. 196.§ Szexuális kényszerítés

³⁹⁹ Btk. 197.§ Szexuális erőszak

⁴⁰⁰ Btk. 198.§ Szexuális visszaélés

⁴⁰¹ Btk. 314.§ Terrorcselekmény

⁴⁰² Leszakadt ujja alapján azonosították az egyik merénylet. Online:

https://index.hu/kulfold/2015/11/13/lovoldozesek_parizsban_meccs_kozben_legalabb_18-an_meghaltak/leszakadt_ujja_alapjan_azonositottak_az_egyik_merenylet/ (Letöltve: 2024.12.19.)

- pszichofarmakológiai bűncselekmények, amelyeket pszichoaktív anyag akut vagy krónikus fogyasztásának hatása alatt követnek el
- gazdasági kényszerből elkövetett bűncselekmények, amelyeket a kábítószer vagy a kábítószer megvásárlásához szükséges pénz megszerzése érdekében követnek el
- rendszerszintű bűncselekmények: az illegális drogpiacon működésével összefüggésben piaci szereplőként, kereskedőként, disztribútorként vagy fogyasztóként követnek el,
- direkt kábítószer bűncselekmények: a Btk-ban szereplő kábítószer-bűnözéssel kapcsolatos tényállások megvalósítása.⁴⁰³

A fesztiválokon jelen van a direkt, indirekt és a következménybűnözés is. A leggyakoribb természetesen a kábítószerfogyasztás. Szinte minden fogyasztó ellen a fesztiválokon is lehetetlen fellépni, ezért inkább cél a terjesztők elfogása.

11.3.3. Sértett közrehatása

Leggyakrabban a sértett figyelmetlensége, vagy hanyagsága vezet a vagyon elleni bűncselekmények, főleg a lopások elkövetéséhez, de annak is gyakran kiváltó oka, hogy valaki erőszakos bűncselekmény áldozatává válik. A fesztiválokon a látogatók néha feleslegesen visznek magukkal nagyobb értékű tárgyakat (pl. fényképező gép, tablet, okosóra, ékszer), melyeket aztán nem használnak és őrizetlenül hagynak. Emellett alkohol vagy kábítószer hatása alatt figyelmetlenekké válnak. Amennyiben észlelik a jogsértést, számos esetben csak a fesztivál végén, vagy akkor tesznek csak feljelentést, amikor az eltulajdonított tárgyat használata merül fel.

11.3.4. Bűnözői életmód

Egyes elkövetők azért látogatják a fesztiválokat, hogy ott bűncselekményeket kövessenek el. Általában jellemző rájuk a csoportos elkövetés, de előfordul, hogy a cselekményeket szervezeten követik el. Cselekményeik leginkább vagyon elleni és kábítószerterjesztéssel kapcsolatos jogsértések. Részükre a fesztiválokon számos, a bűncselekmények elkövetését „könnyítő feltétel” van jelen, alkoholos vagy kábítószeres befolyásoltság, hatalmas tömeg, őrizetlenül hagyott értékek stb.

⁴⁰³ LÉVAI-RITER, 2019.

11.3.5. Rossz baráti társaság

A fesztiválokat látogató személyek száma ma már zömében olyan fiatalokból tevődik össze, akik saját vagy a családjuk anyagi helyzete alapján megengedhetik maguknak, hogy a fesztiválokon részt vegyenek. Jellemző rájuk az alkohol és kábítószer-fogyasztás. Emellett megfigyelhetők a szerényebb anyagi háttérrel rendelkező fiatalok is, akik a gazdagabbak közé csapódnak, és azért követnek el jogsértéseket, hogy a csoport befogadja őket, kiadásukat fedezni tudják.

11.4. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások

A fejezetben bemutatam a fesztiválokon előforduló bűncselekményeket, azok okait és hatásait, kiemelve a biztonsági intézkedések fontosságát a rendezvények sikeres lebonyolításához. fesztiválokon elkövetett bűncselekményeket és azok kiváltó okait. A bűncselekmények száma korántsem tükrözi a tényleges jogsértések számát, hatalmas látencia érvényesül. A hatóság előtt ismertté vált kisebb súlyú bűncselekmények mellett a garázda, az erőszakos, valamint a testi épségét veszélyeztető cselekmények is nagymértékben jelen vannak. Ezek a jogsértések számos esetben kapcsolódnak az alkoholhoz vagy a kábítószerhez, zömében ezek hatása alatt követik el a súlyosabb bűncselekményeket.

12. A könnyűzenei fesztiválok biztosítása

A tömegrendezvény fogalma tág kategória, egyedül a Rendészettudományi Szaklexikonban találtam rá konkrét meghatározást, mely szerint "hivatásos és/vagy nem hivatásos szervezők által, meghatározott céllal, időben és helyen/helyszíneken szervezeten, ill. spontán módon rendezett/tartott állami, társadalmi, politikai, vallási, művészeti, közművelődési, tudományos, szakmai, sport- és más rendezvény az előre tervezett, ill. ténylegesen megjelent nagyszámú résztvevővel. Így pl. tüntetés, kiállítás, koncert, fesztivál, konferencia, sportesemény."⁴⁰⁴

⁴⁰⁴ Rendészettudományi Szaklexikon 2019, Vezető-szerkesztő: Beregnyei Józsed, Budapest, Dialóg Campus Kiadó 572.p.

Szűkebb meghatározás szerepel egy, a rendőrség által tömegrendezvény biztosítással kapcsolatos oktató anyagban: "Tömegrendezvény: Azonos helyen és időben szervezett programszerű összejövetelen jelenlévő nagyszámú emberek csoportja."⁴⁰⁵

A tömegrendezvények lebonyolítása, és biztosítása komplex feladat, mely több szerv, hatóság közös együttműködésével valósítható meg sikeresen. A jogi környezetet nézve, a rendezvények biztosítása részletes szabályozáson alapul, melyek alapján az abban részt vállaló szervek is kidolgozták saját szakmai protokolljukat, továbbá némely felsőoktatási intézményekben tananyag a rendezvénybiztosítás.

A rendezvények többféleképpen oszthatók (kulturális, politikai, sport, gazdasági, katonai, vallási stb.). Annak meghatározása, hogy a rendezvény melyik fajtájáról beszélünk, azért fontos, mert a biztosításának megszervezésénél az abban résztvevő magánbiztonsági szolgálatokra és a rendvédelmi szervekre más-más feladatok hárulnak. Helyszín szerinti felosztása lehet:

- szabadtéren megtartandó rendezvények,
- fedett létesítményben, zárt objektumban megtartandó rendezvények,
- magánterületen megtartandó rendezvények,
- közterületen megtartandó rendezvények.⁴⁰⁶

A közönség szempontjából:

- nyilvános, bárki által látogatható rendezvények,
- zártkörű (meghatározott személyek számára látogatható) rendezvények.

A rendezvénybiztosítás részletes szabályozásának kialakulásában fontos szerepe volt pl. a 2011-ben a West Balkán szórakozóhelyen történt tragédiának is, ahol a szervezők több személyt engedtek be zárt térbe, mint amennyit a biztonsági előírások megengedtek.⁴⁰⁷ Az ügyben az idei évben született a kártérítés tekintetében jogerős ítélet. A hosszú idő alatt azonban a rendezvénybiztosítással kapcsolatban több norma is keletkezett.

A rendezvénybiztosítás a magánbiztonsági tevékenységek közül talán a legösszetettebb, magában foglalja szinte minden tevékenység feladatait. Kiterjed a személybiztosításra, a területbiztosításra, esetenként az objektumvédelemre, de feladatokat ad a katasztrófák elkerülésében. Összetettségét, komplexitását jellemzi a tartalmi sokszínűsége. Nagy

⁴⁰⁵ KASZA Anett (2015): A fővárosi metró alkalmazási lehetőségei a tömegrendezvények biztosítása során Online: <https://vedelem.hu/letoltes/anyagok/455-a-fovarosi-metro-alkalmazasi-lehetosegei-a-tomegrendezvenyek-biztositasa-soran.pdf> (letöltve: 2024.12.04.)

⁴⁰⁶ NÉMETH József (2020): I.m. 302.p.

⁴⁰⁷ 3. 162 millió kártérítés jár a West Balkánban meghalt lányok családjának Online: <https://24.hu/belfold/2024/03/25/west-balkan-karterites-jogeros-itelet-162-millio-meghalt-lanyok-csaladjanak/> (letöltve: 2024.08.04.)

körültekintést igényel az egyes rendvédelmi szervek, rendezők, a biztonságot biztosító szervezetek közötti együttműködés megszervezésében.

A rendezvények többféle csoportosításából is következik, hogy a rendezvény fogalmához szorosan kapcsolódik a turizmus is, hiszen számos nagy tömegeket vonzó rendezvény a turizmus égisze alatt kerül megszervezésre.

A turizmus egy dinamikusan fejlődő üzletág, melynek egyik jelentős szegmense a fesztiválturizmus. A nyár legjobban várt eseménye a fesztiválok tömkelege, ahol egyre több, főleg külföldi turista vesz részt. A fesztiválok közül talán a könnyűzenei fesztiválok látogatása a legnépszerűbb. Hazánk is számos könnyűzenei fesztiválnak ad helyet a nyári időszakban, melyek közül a legismertebb, legnépszerűbb a Sziget Fesztivál. Egy internetes portál (Slingo) által közzétett, 2024-ben a világ 50 legjelentősebb zenei fesztiválját tartalmazó listán az első helyen szerepel a Sziget. A portál információi szerint a fesztivál évente megrendezésre kerülő rendezvény Magyarország fővárosában, Budapesten, és 90 ezres befogadóképességével minden évben vonzza a zenebarát rajokat.⁴⁰⁸

A biztonság a fesztiválok sikeres lebonyolításának kulcseleme. Akkor sikeres egy fesztivál, ha a fesztiválozók (közönség, művészek, dolgozók stb.) biztonsága és a fesztiválszervező biztonsága is érvényre jut.⁴⁰⁹ A tömegrendezvények, és azon belül a különféle fesztiválok, koncertek megszervezése, lebonyolítása és biztosítása komplex feladat, mely több szerv, hatóság közös együttműködésével valósítható meg sikeresen. A jogi környezetet nézve, a rendezvények biztosítása részletes szabályozáson alapul, melyek alapján az abban részt vállaló szervek is kidolgozták saját szakmai protokolljukat. Külön-külön feladatok hárulnak a rendvédelmi szervekre és a magánbiztonsági szolgáltatókra, amelyek hatékony együttműködése nélkülözhetetlen.

A nagy tömegeket vonzó rendezvények szinte mindegyik helyszínén megjelenthet a kábítószer. A kutatásom helyszíneként azért a könnyűzenei fesztiválokat választottam, mivel nemcsak fesztiválozóként, hanem rendőrként is volt számos alkalommal módom betekinteni a zenei fesztiválok különös világába, szembesülni az ottani drogfogyasztással. A statisztikai adatok nem igazolják kellően, de a kábítószer értékesítés, fogyasztás egyik állandó helyszínének mondhatjuk napjainkban a könnyűzenei fesztiválokat.

⁴⁰⁸ The Biggest and best Music Festivals from Across the World Online: <https://www.slingo.com/blog/lifestyle/biggest-and-best-music-festivals-2024/> (letöltve ideje: 2024.08.04.)

⁴⁰⁹ NEWBOLD Chris – JORDAN Jenny – KELLY Paul – DIAZ Kristy (2019): Principles of Festival Managament, Goodfellow Publishers ISBN: 9781911396840

A tömegrendezvények, és azon belül a különféle fesztiválok, koncertek megszervezése, lebonyolítása és biztosítása komplex feladat, mely több szerv, hatóság közös együttműködésével valósítható meg sikeresen.

A rendezvények sikeres lebonyolítása érdekében készült el a Zenés, táncos rendezvények működésének biztonságosabbá tételéről szóló 23/2011. (III.8.) Kormányrendelet.

A norma alapján a szervező feladata, hogy a rendezvény jellegének megfelelően elvégezze a szükséges bejelentéseket a szakhatóság felé, beszerezze az engedélyeket és megkösse a megbízási szerződést a megfelelő vagyonvédelmi céggel a rendezői feladatok ellátására. Továbbá, szerveznie kell a helyszínbejárást a rendőrséggel, a rendezővel, a szakhatóság képviselőivel és egyéb közreműködőkkel, pontosítania kell a rendezvény lebonyolításának részfeladatait és a felelősöket, valamint meg kell határoznia a közreműködői és rendezői létszámot és feladatokat. Emellett biztosítania kell a közreműködők infrastrukturális igényeit és a szükséges technikai eszközöket.⁴¹⁰

A rendezvénybiztosítás legfőbb célja az összegyűlt emberek személy- és vagyonbiztonságának a védelme.⁴¹¹ A jogsértések, bűncselekmények megelőzése mellett további feladat a terrorcselekmények megakadályozása is, mely a 2000-es években a nagyobb tömegrendezvények biztosításának fontos elemévé vált.

E rendezvények biztosítása különleges figyelmet igényel, mivel a résztvevők nagy száma, a nyílt terek és a különféle veszélyforrások fokozott kockázatot jelentenek. A zenés-táncos rendezvények népszerűsége világszerte folyamatosan növekszik, ami növeli a biztonsági kihívások számát és komplexitását. A rendezvénybiztosításban két szegmens tölt be kulcsfontosságú szerepet, a rendőrség és a magánbiztonsági (vagyonvédelmi) cégek, akik a rendezvények belső biztonságáért felelnek.

A továbbiakban a már korábban említett Sziget Fesztivál biztosításán keresztül mutatom be, hogy a rendvédelmi szervek, és a magánbiztonsági szolgáltatók milyen feladatokat látnak el a fesztivál biztosítása során.

⁴¹⁰ 23/2011. (III.8.) Korm.rendelet 8.§

⁴¹¹ CHRISTIÁN László (2019): Rendezvénybiztosítási gyakorlat In. Dr. Szalay Ferenc – Kutsera Péter – Miklós István: Szakmai módszertani ismeretek a közszolgálati pályaeorientációs képzés oktatói számára III. Magánbiztonság, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, pp. 9-20.18. p.

12.1. A fesztivál biztosításának szereplői

A Sziget Fesztivál biztosítására való felkészülés már hónapokkal korábban megkezdődik. A rendőrség egyeztet a főszervezővel, a rendezővel, illetve a vagyonvédelmi cégekkel. A biztosításban állami szereplőként a rendőrség, a titkosszolgálatok, katasztrófavédelem, nem állami szereplőként a szervező és a magánbiztonsági szolgáltatókon kívül a mentők, polgárőrség, közüzemi szolgáltatók, közterület-felügyelet, önkormányzati rendészet is részt vesz.

A fesztivál megkezdése előtt a biztosítási feladatnak részét képezi az előzetes helyszínbejárás is, mely a működéshez szükséges személyi-tárgyi feltételek meghatározása, telepítése mellett a helyszínre korábban bevitt és elrejtett (pl. elásott) dolgok, pl. kábítószer felkutatására is kiterjed.

A Szigeten 2013. óta beszélhetünk belső és külső biztosításról. A rendőrség elsősorban a Sziget külső biztosítását hajtja végre. Napközben a kisebb létszám különféle elektromos járművekkel és gyalogosan, vagy akár a Sziget területén golfkocsival járőrözve teljesít szolgálatot. A külső biztosításért felelnek. Egyenruhában látnak el szolgálatot, felügyelik a fesztiválra érkezők nagy létszámát, és a közlekedést, hogy a legkisebb korlátozással járjon a tömegnek a "K" hídon keresztül történő bejutása a fesztivál területére. Ennek érdekében, amennyiben szükséges, részleges vagy teljes zárásokat hajtanak végre a közlekedési forgalomban. A közlekedésrendészeti feladat mellett bűnmegelőzési feladatokat is ellátnak, hogy a fesztivál környékén, a környező lakótelepen ne történjen a látogatók sérelmére bűncselekmény.⁴¹²

A fesztivál területén a bűnügyi szolgálat kollégái civilben vannak, a fesztiválozók közé vegyülve figyelnek, igyekeznek különféle jogsértéseket felderíteni, megelőzni és amennyiben intézkedés szükséges, maguk lépnek fel vagy jelzik a rendészeti állomány részére. Szintén fedve, civilben látnak el szolgálatot a titkosszolgálatok munkatársai is, védett személy esetén a Készenléti Rendőrség speciális egységei is jelen vannak.

A rendőrség a kinti biztosítás során egy őrsöt üzemeltet a fesztivál területén kívül. Ide futnak be a különféle jelzések, ahonnan a rendőrök átveszik az intézkedést a biztonsági szolgálat alkalmazottjaitól.

⁴¹² WIESZT Ferenc r. ezredes a Sziget fesztivál biztosításáról, 2024. augusztus 1. Budapesti Zsaruk Podcast - <https://www.youtube.com/watch?v=-RuDJ8l2k2c> (letöltve: 2024.08.04.)

A fesztivál területén történő (belső) biztosításért a magánbiztonsági szolgáltatók a felelősek. A Sziget Fesztiválon a biztosítási feladatokat évek óta az In-Kal Zrt. és a Valton-Sec Zrt. látja el. A Valton a színpadok környékének biztosításáért felel, míg az In-Kal a beléptetésért. Ők végzik a Szigetre történő be- és kiléptetést, ellenőrzik a belépő személyek és tárgyak biztonságát, és gyorsan reagálnak az esetleges incidensekre. Amikor olyan eseményt vagy cselekményt észlelnek, ahol egy biztonsági őr felléphet, megteszik az elsődleges intézkedéseket, de azzal egyidőben értesítik a rendőri szerveket is. Fegyverük nincs, de gázspray-t, testi kényszert alkalmazhatnak, ha verekedés vagy rendbontás történik. A biztonsági szolgálat tagjai a Szigeten civilben és formaruhában is járőröznek, melynek a bűnmegelőzésben nélkülözhetetlen a szerepe. Intézkedésre is jogosultak, de azt zömében a rendőrséggel közösen hajtják végre.

A Sziget területén a biztonsági szolgálatok üzemeltetik a panaszfelvételi irodát. Ha bent történik bármilyen esemény, a Sziget területéről a biztonsági szolgálat kikíséri és átadja a rendőrségnek, akik tájékoztatják, hogy hol (BRFK III. kerületi Rendőrkapitányságon) tud feljelentést tenni.

A rendezvény zavartalan lebonyolításában részt vevő szervek részvételével működő közös vezetési ponton történik a beérkezett adatok elemzése, értékelése, a reagáló egységek mozgására vonatkozó döntések és ez alapján az intézkedések meghozatala.

12.2. Technikai eszközök a biztosításban

A beléptetéshez fémkereső kapukat is használnak, mivel különféle veszélyeztetett tárgyakkal a fesztivál területére történő bevitele tilos. A fesztiválokon közreműködők munkáját a térfigyelő- és egyéb, rögzített megfigyelést biztosító vagyongvédelmi kamerarendszerek telepítése is támogatja. A kamerák élőképes és rögzített megfigyelést lehetővé tevő, a nagyobb csomópontok, valamint a beléptetési helyszínek és pénztárak megfigyelése céljából kerülnek telepítésre. A nappali és éjszakai fényviszonyok mellett készült, megfelelő minőségű felvételek nagyban segíthetnek a bűnelkövetők mozgásának, tevékenységeinek és kapcsolatrendszerének feltérképezésében.⁴¹³ A kamerafelvételek szabálysértési vagy büntetőeljárás esetén az azokat lefolytató hatóságok, bíróságok felé kerülnek továbbításra.

⁴¹³ TÓTH Levente (2016): Limitation in the Application of High Resolution Image Sensors National Security Review. 2. 2016. 2. szám, pp. 108-122. 110.p. Online: https://www.knbsz.gov.hu/hu/letoltes/szsz/2016_2_NSR.pdf (letöltve: 2024.07.30.)

A hazai rendőri szervek is alkalmaznak napjaikban már drónokat, elsődlegesen a közlekedésrendészet területén, forgalomirányítás, és balesetmegelőzés tekintetében. A fesztivál környékén történő alkalmazása esetén a közlekedés és a parkolás irányításában tudnak kiemelkedő szerepet betölteni.

A drónok képesek madártávlatból átfogó képet nyújtani a fesztivál területéről, lehetővé téve a biztonsági személyzet számára a tömeg mozgásának valós idejű monitorozását, amely által gyorsan azonosíthatók a zsúfolt területek, amelyeken szükség lehet beavatkozásra.

A drónok infravörös kamerákkal is felszerelhetők, ami éjszaka is hatékony megfigyelést tesz lehetővé. Ez különösen fontos a fesztiválok estéjén, amikor a sötétség miatt nehezebb a hagyományos módszerekkel megfigyelni a területet. A drónok a kommunikáció területén is hasznosak, segítségükkel azonnali információkat lehet közvetíteni a résztvevők felé is, például a fesztivál területén kialakított digitális kijelzőkön (bannereken) keresztül. Ez segíthet a közönség irányításában és tájékoztatásában.

A bűnügyi elemzés új aspektusai között kell még megemlíteni az arcfelismerés rendszerét, mint a biometrikus azonosítás egyik elemét. Az arcfelismerésnek különös előnye, hogy az arcképeket távolról is lehet rögzíteni anélkül, hogy megismernénk az azonosítandó személyt, és az azonosításhoz nincs szükség az emberrel való interakcióra, elég hozzá egy róla készült fotó vagy videofelvétel, melyen értékelhető az arc.⁴¹⁴ Alkalmazása fesztivál biztosítása során is elengedhetetlen, hiszen fontos ott is, hogy igazoltatott, intézkedés alá vont személy valós személyazonossága minél előbb megállapítást nyerjen, mely az alapja a vele szemben fogantatandó további intézkedéseknek. A büntetőeljárás, titkos információgyűjtés során a hatóság látókörébe került személy kilétének megállapítása, mozgásának figyelemmel kísérése szintén számos további cselekmény kiinduló pontját képezheti a fesztiválon lévő kamerarendszerek, drónok által rögzítettek felvételek alapján.⁴¹⁵

A személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló törvény (Szvtv) szerint a szervezőknek rögzíteniük kell a 25 ezer főnél nagyobb, belépőjegy vásárlásához kötött zenei rendezvények résztvevőinek személyes adatait és az okmányon szereplő arcképét.⁴¹⁶ A kezelt személyes adatok köre kiterjed a látogató családi és utónevére, állampolgárságára, születési idejére, nemére, személyazonosításra alkalmas,

⁴¹⁴ TÓTH Nikolett Ágnes (2020): Innovatív sportrendészeti eszközök Belügyi Szemle 2020/4. különszám DOI: 10.38146/BSZ.SPEC.2020.4.8

⁴¹⁵ NÉMETH Ágota (2022): Az arcfelismerés szerepe a bűnügyi munkában Magyar Rendészet 2022/2. DOI: 10.32577/mr.2022.2.11 pp. 171—182.

⁴¹⁶ 2005. évi CXXXIII. törvény A személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól (továbbiakban: Szvtv) 72/C.§

arcképmását tartalmazó okmányát kiállító hatóság székhelye szerinti állam megnevezésére és arcképmására.⁴¹⁷ A rendelkezés célja a tömegrendezvényre, a Fesztiválra belépő természetes személyek személyi biztonságának biztosítása, a bűncselekmények - kiemelten terrorcselekmények - hatékony megelőzésének, illetve felderítésének elősegítése, így különösen a tömegrendezvényen elkövetett bűncselekmények bizonyítása, körözött személyek azonosítása és elfogása, a bűncselekmények, valamint terrorcselekmények megelőzésének és felderítésének, a körözött személyek azonosíthatóságának, elfogásának segítése.⁴¹⁸

Ez érvényes a könnyűzenei fesztiválok, azaz a Sziget esetén is. Az információkat megkeresés alapján a rendőrség, a Terrorelhárítási Központ, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, az ügyészség és a bíróság kaphatja meg. A jegyhez tartozóan az adatok rögzítésére sor kerülhet előzetes rögzítés keretében (a Sziget által előre közölt helyszíneken) és a Fesztivál helyszínén is. Az előzetes rögzítés esetén felvett adatokat a Fesztiválra való belépést megelőzően össze kell vetni a látogató okmányának adataival. Ha az előzetes rögzítés során megadott adatok nem egyeznek meg a látogató okmányának adataival, akkor helyszíni rögzítés történik. Ekkor azonban a Fesztiválra való belépése esetén az előzetes rögzítés során megadott adatokat haladéktalanul törlésre kerülnek. A Fesztivál befejezésének időpontjától számított 90 nap elteltével kerül sor az adatok törlésére.⁴¹⁹

12.3. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások

A fesztiválok biztonsága kiemelten fontos, és számos szerv együttműködését igényli, hogy a résztvevők személy- és vagyonbiztonsága biztosított legyen, és a rendezvény zavartalanul lezajlhasson. Az esemény zavartalan lebonyolításában kiemelt feladat hárul a magánbiztonsági szolgálatokra, valamint a rendőrségre.

Közös érdek, hogy a fesztiválok zökkenőmentesen, azaz negatív események nélkül záruljanak. A biztosításra való felkészülés pedig lehetetlen az annak lebonyolításában részt vevő szervezeti elemeknek a korábbi és más hasonló rendezvények adatainak közös elemzése, értékelése, folyamatos együttműködése nélkül.

⁴¹⁷ Szvtv. 72/C.§ (2)

⁴¹⁸ Szvtv. 72/C.§ (1)

⁴¹⁹ Sziget Fesztivál adatkezelési tájékoztatója az előzetes rögzítés és a helyszíni check-in során felvett személyes adatok kezeléséről (2024. Sziget)

13. Saját kutatás bemutatása

A kutatásom középpontjában a Btk-ban büntetni rendelt kábítószer-fogyasztással és kábítószer-terjesztéssel kapcsolatos tényállási elemek állnak. Ebben a körben végzett kutatás során a kvantitatív módszerek alkalmasak a jelenség létezésének, tendenciáinak, új módszereknek és elkövetési formáknak időbeli és térbeli elemzésére, valamint az elkövetőkre jellemzők leírására. Azonban ahhoz, hogy a jelenséget, és azon belül annak egy szegmensét, a zenei fesztiválokon a kábítószer jelenlétét mélyebben megismerjük, kvalitatív módszerek is szükségesek.

13.1. Kvantitatív módszer - A bűnügyi statisztika adatainak elemzése

A rendőri tevékenység mérése során különösen érvényesül a statisztikai szemlélet, hiszen annak értékelése főleg a bűnügyi statisztikai adatok, nyomozási és felderítési mutatók alapján történik. A statisztikai szemlélet viszont nem számol a szubjektív biztonságérzettel és a látenciával.⁴²⁰ A bűnözés mérésére a hatóságok tudomására jutott bűncselekményi körben van lehetőség. A látens bűnözést kutatási mérések alapján csak becsülni lehet.⁴²¹

Információk, adatok, diagrammok tömkelegével találkozhatunk a sajtóban, mely tartalma mellett mutatja azt is, hogy milyen jelentősége van napjainkban az adatoknak, a különféle kimutatásoknak.

13.1.1. A bűnügyi statisztika kialakulása

A statisztika fogalmát a már általánosan elfogadott felfogás szerint - eltekintve a mindennapi élet szélesebb körű értelmezésétől - kettős értelemben használjuk. Egyrészt a statisztika jelenti azt a gyakorlati tevékenységet, amellyel a társadalmi-gazdasági élet tömegjelenségeire vonatkozó adatok számba vétele, feldolgozása, elemzése történik, másrészt jelenti e tevékenység elméleti és módszertani ismereteinek rendszerét.⁴²² A legáltalánosabban elfogadott definíció szerint a tömegesen előforduló jelenségekre vonatkozó számszerű információk gyűjtésének, elemzésének, feldolgozásának és közlésének tudománya a statisztika.

⁴²⁰ Rendészettudományi Szaklexikon 507.p.

⁴²¹ Rendészettudományi Szaklexikon 88.p.

⁴²² BALÁZS József (1969): A magyar bűnügyi statisztika kialakulása és fejlődése. Különös tekintettel annak módszertani kérdéseire. Szeged, In: Acta Universitatis Szegediensis: acta juridica et politica 16. pp.1-62.

Tömegjelenségekkel foglalkozik, mint a bűnözés. Az egyedi jelenségek, mint pl. az egyetlen bűncselekmény, a vizsgálódási körén kívülre esnek.⁴²³

Szerte Európában, a statisztika viszonylag későn, a XIX. században alakult csak ki. Ennek magyarázata lehet a büntetőjogi kódexek, a modern értelemben vett igazságszolgáltatási szervezetek és az eljárások hiánya, melyek együttese nélkül nem lehet bűnügyi statisztikát „művelni”.⁴²⁴

Franciaországban történt az első olyan adatok számbavétele a XVII. század végén, a XVIII. század elején, melyek közelítenek a bűnügyi statisztika megjelenéséhez. Az első adatgyűjtések a halál és egyéb súlyos büntetéssel járó bűncselekmények számáról nyújtottak ismereteket, amelyeket bűncselekménytípusok szerint osztályoztak. A század elején már számos európai országban, Bajorországban, Poroszországban, Angliában és az Osztrák-Magyar Monarchián belül is találunk igazságügyi, bírósági adatokat.⁴²⁵

A bűnözésnek, mint társadalmi tömegjelenségnek a vizsgálatát elsőként a francia igazságügyi miniszter által 1827-től kezdődően közreadott bűnügyi statisztika éves jelentései adták, amelyek „Compte général de l'administration de la justice criminelle” címen jelentek meg évenként (kivéve a két világháború időszakát).⁴²⁶

A szocialista társadalomtudományi irodalomban található a bűnözés okainak egy másfajta megközelítése. Marx⁴²⁷ és Engels⁴²⁸, mint társadalomtudósok főleg a kapitalista társadalom alapvető törvényszerűségeit és ellentmondásait kutatták és innen kiindulva elemezték a bűnözési viszonyokat.⁴²⁹ Statisztikai adatok alapján is értékelték különösen Anglia, Franciaország, Belgium bűnözésének alakulását és rámutattak arra, hogy a bűnözés vizsgálatánál nem lehet csupán növekedésének vagy csökkenésének megállapítására koncentrálni, hanem vizsgálni kell a tendenciáknak a társadalomban végbemenő legfontosabb alapvető folyamatokkal való dinamikus kapcsolatát is.⁴³⁰

⁴²³ GÁL László István (2019): Korrelációs kapcsolatok a gazdasági mutatók és a bűnözés között.

⁴²⁴ TIBA István (1968): A hivatalos magyar bűnügyi statisztika történetének áttekintése a reformkortól, A magyar hivatalos statisztika történetéből Budapest Online:

https://acta.bibl.u-szeged.hu/72320/1/juridpol_015_fasc_002.pdf (letöltve: 2024.12.03.)

⁴²⁵ DÁVID Zoltán (1965): Statisztikai adatgyűjtések Magyarországon a XVIII—XIX. században Statisztikai Szemle, 1965. 6. sz. 631. p. Online: https://acta.bibl.u-szeged.hu/72320/1/juridpol_015_fasc_002.pdf (letöltve: 2024.11.24.)

⁴²⁶ BALÁZS József (1968): A bűnügyi statisztika elméletének első felmerülése és kialakulása a statisztikai tudományban Szeged Online: https://acta.bibl.u-szeged.hu/72320/1/juridpol_015_fasc_002.pdf (letöltve: 2024.11.20.)

⁴²⁷ Karl Marx (1818-1883) német filozófus, közgazdász, szociológus, a kommunista munkásmozgalom teoretikusa

⁴²⁸ Engels Fridrich (1820-1895) német kereskedő, társadalomtudós, író, filozófus, gondolkodó, politikai teoretikus, a szociográfia műfajának megteremtője

⁴²⁹ ENGELS Fridrich (1845): A munkásosztály helyzete Angliában. Magyar Helikon, Budapest, 1980.

⁴³⁰ BALÁZS 1968.

A bűnözésre vonatkozó adatok gyűjtése Magyarországon először a XVIII. század első felében figyelhető meg és egészen a XIX. század közepéig – a feudális viszonyok hatására – csak kezdetleges statisztika létezett, melynek tartalma nem a valós adatokra épített. Azonban valószínűsíthető, hogy a legalapvetőbb bűnügyi adatokat (elítéltek és bűncselekményeik) már a XVIII. században is nyilvántartották. Az akkori közigazgatás nem tette lehetővé a rendszeres és módszeres statisztikai adatgyűjtést, valamint a részleges törvénykezés sem adott erre módot.⁴³¹

A mai értelemben vett bűnügyi statisztikai számbavételről Magyarországon a Csemegi-kódex⁴³² megjelenését követően beszélhetünk. A dualizmus időszakában, a Monarchiában a magyarországi bűnözés adatai lényegében az osztrák statisztikával egybefésülve készültek. Az I. világháború után jelent meg A Magyar Birodalom bűnügyi statisztikája az 1909–1913. évekről című kiadvány, mely abban az időszakban sokáig egyedülálló volt.⁴³³

A bűnügyi statisztika az igazságügyi statisztikának a bűnözésre, mint társadalmi tömegjelenségre és a bűnözéssel foglalkozó állami szervekre vonatkozó adatok gyűjtésével, rendszerezésével, feldolgozásával és elemzésével foglalkozó ága.⁴³⁴

Kialakításában az első lépést a bűnügyi adatszolgáltatásra és a büntetőlapokra vonatkozó 104000/1950. (1950. I. 1.) IM. számú rendelet⁴³⁵ jelentette, mely már nem csak „ügylapot”, hanem eljárási adatokat is tartalmazott, mely megteremtette az alapjait az ügyészségi statisztikának.⁴³⁶

Az 1960-as évek elején született a ma is használatban lévő, kezdetben manuálisan végrehajtott számbavételi módszer, amelyet 1964. január 1-én vezettek be Egységes Rendőrségi és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika (ERÜBS) néven.⁴³⁷ A módszer már annak az elvárásnak próbált megfelelni, hogy a bűnözés, mint társadalmi jelenség megismerésének és statisztikai mérhetőségének eleget tegyen.

⁴³¹ PERÉNYI Roland (2007): A bűnügyi statisztika Magyarországon a „hosszú” XIX. században. Statisztikai Szemle 85. évfolyam 6. szám Online: https://www.ksh.hu/statszemle_archive/2007/2007_06/2007_06_524.pdf (letöltve: 2024.12.04.)

⁴³² 1878. évi V. törvénycikk A büntettekről és vétségekről

⁴³³ Magyar birodalom bűnügyi statisztikája az 1909–1913. évekről. Magyar Statisztikai Közlemények. 59. Online: <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Petrik-magyar-konyveszet-17121920-2/19111920ii-2FB2A/magyar-birodalom-bunugyi-statisztikaja-az-19091913-evekről-a-ld-magyar-statisztikai-kozlemenyek-59-30220/> (letöltve: 2024.10.27.)

⁴³⁴ Rendészettudományi Szaklexikon, 98.o.

⁴³⁵ 104.000/1949. (1950. I.1.) IM rendelet a bűnügyi adatszolgáltatásra és a büntetőlapokra vonatkozó rendelkezések tárgyában

⁴³⁶ BALÁZS 1969.

⁴³⁷ 0011/1963. számú Közös Utasítása Belügyminiszter és a Legfőbb Ügyész az Egységes Rendőrségi és Ügyészségi Statisztikáról (ERÜBS)

A XXI. század elején a rendőri munkába bevezetett Robotzsaru 2000 informatikai rendszer alkalmazásával lehetővé vált, hogy a papír alapú adatszolgáltatást az elektronikus adattovábbítás váltsa fel. A rendszer alkalmazásával nyomon követhetőbb, pontosabb, áttekinthetőbb statisztikai adatszolgáltatás jött létre.

A 2009. január 1-jétől alkalmazott Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika, röviden ENyÜBS néven vált ismertté. Az ENyÜBS-t a rendőrség bűnözési statisztikáját a 12/2018 (VI. 7.) számú BM rendelet szabályozza. Az új Btk.⁴³⁸ 2013. július 1-jei hatályba lépése nagymértékben befolyásolta az ENyÜBS módszertanát, tartalmát és adatgyűjtési rendszerét. Az adatsoroknál az új Btk. fejezetei és tényállásai adják a bűncselekmények csoportosításának alapját, és a visszatekintő adatokat is ezekhez igazították. Számbavételi rendjét az Be.⁴³⁹ hatályba lépése is befolyásolta. Mindezek együttes hatására megszületett egy input statisztikai adatgyűjtés, amely követő jellegű. A követő jelleg azt jelenti, hogy *„Az ENyÜBS-ben az adatok akkor kerülnek rögzítésre, ha a nyomozó hatóság, illetve az ügyészség a bűncselekmény kapcsán statisztikai adatszolgáltatást megalapozó eljárási döntést hozott (pl.: feljelentés elutasítása, megszüntetés, felfüggesztés, vádemelés), melyhez kapcsolódóan a statisztikai adatszolgáltatás megtörtént.”*⁴⁴⁰ A bűncselekmények száma a valóságban jellemzően kétszerese a hatóság tudomására jutott jogsértő bűncselekmények alakulásának, az áldozat nélküli bűncselekmények esetén a látencia azonban ennél jóval magasabb.⁴⁴¹

13.1.2. A bűnügyi statisztika szerepe bűnüldöző szervek munkájában

A rendészeti szervek működésének meghatározásához és megítéléséhez nélkülözhetetlen a közbiztonság jól körül határolható megfogalmazása, mely *„a társadalmi jelenségek mérhető tartományába illeszkedik, a személy- és vagyonbiztonság objektív állapotát a bűnügyi statisztika tükrözi, a közbiztonságról kialakult közvélemény a szubjektív biztonságról tudósít.”*⁴⁴²

⁴³⁸ Btk.

⁴³⁹ Be.

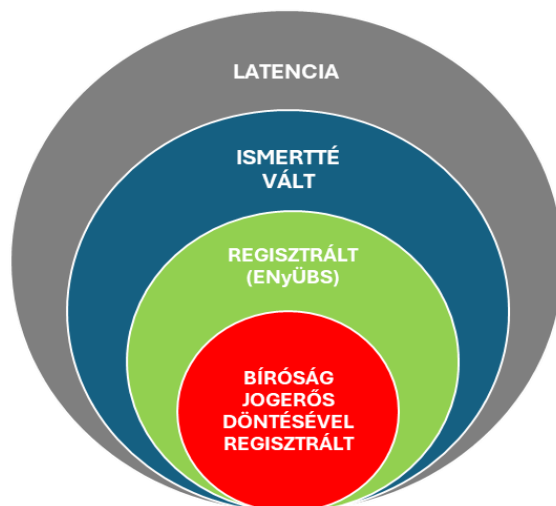
⁴⁴⁰ LFIIGA//175-4/2019. Legfőbb Ügyészség Informatikai Főosztály, 2019. február 28-án kelt tájékoztatása

⁴⁴¹ RITTER Ildikó (2015): A kábítószerekkel összefüggő bűncselekmények esetén a Be. 222.§ (2) és a 225. §(4) bekezdéseiben foglalt hatásvizsgálata Kutatási beszámoló, Országos Kriminológiai Intézet, Online: https://okri.hu/images/stories/kutatok/ritterildiko/eltereles_hatasvizsg_kutjel_2015.pdf (letöltve: 2024.11.02.)

⁴⁴² FINSZTER Géza (2013): A rendészeti szervek működésének jogi alapjai Rendőrtisztai Főiskola MA jegyzet (átdolgozott változat) 18. p.

A bűnözés egy folyamatosan változó társadalmi tömegjelenség, amely bizonyos földrajzi területen, adott időszak során elkövetett bűncselekmények és elkövetőik összességét jelenti. Ezen adatok gyűjtése, elemzése során különféle tényezőket kell figyelembe venni, amelyek szoros összefüggésben vannak egymással. Ez a bűnözés két oldala, amely áll egyrészt egy objektív, büntetőjogi normákba ütköző, ember által megvalósított magatartásból, másik része pedig a szubjektív oldal, maga a személy, aki a jogsértő cselekményt megvalósítja. A társadalom értékítélete alapján a szubjektív oldal folyamatosan változik, így ennek mérése meglehetősen nehéz feladat. A számunkra rendszerezhetőbb, feldolgozhatóbb a tárgyi oldal, amely a társadalom éppen hatályos jogi normákhoz fűződő viszonyát vizsgálja. Az ebben való eligazodáshoz nyújt segítséget a kriminálstatisztika. „A bűnözésről egyéni és társadalmi szinten kialakuló kép formálásában számtalan objektív és szubjektív tényező fejt ki együttes hatását. A társadalmi szinten kialakuló bűnözési kép egyik forrása a bűnügyi statisztika, amelyből az ismertté vált bűnözésről tájékozódhatunk. Maga a bűnözés rendkívül összetett jelenség, nehezen mérhető, ezért különbséget kell tenni az ismertté vált bűnözés mérése és az össz-bűnözés becslése között.”⁴⁴³

Kriminológiai tanulmányok igazolták, hogy a rendőrségi statisztikák sokkal kevesebb bűncselekményt mutatnak a valósághoz képest. A rejtett vagy látens bűnözés a mindenkori bűnözés jelentősebb hányadát teszi ki. A rejtve maradó bűnözési ráta aránya sok mindent elárul a bűnözés társadalmi összefüggéseiről, valamint a bűnüldözés és a bűnözés kapcsolatáról.⁴⁴⁴

9. ábra: Az ismertté vált/regisztrált bűnözés
Forrás: Istvanovszki⁴⁴⁵

⁴⁴³ KORINEK László (2010): Kriminológia I. Magyar Közlöny és Lapkiadó Vállalat, Budapest, 305–306. p.

⁴⁴⁴ VÁRI Vince (2016): Rejtett bűnözés, rendőrségi statisztika — objektív és szubjektív biztonság Magyar Rendészet 2016/1.

⁴⁴⁵ ISTVANOVSZKI László (2019): Stratégiai elemzés c. előadása - A rendészeti bűnügyi elemző alapképzés tanfolyamon, 2019. május 17.

Az adatok elemzéséhez mindenképp szükséges a fenti ábra értelmezése, mely a kábítószeres bűncselekményeket is jellemzi. A hatalmas látencia mellett fontos tisztázni a regisztrált bűncselekmény fogalmát, mely a bűnügyi statisztikában „*A nyomozó hatóság, illetve az ügyészség meghatározott büntetőeljárási döntését követően rögzített, és a rögzítés időpontjára elszámolt cselekmény.*”⁴⁴⁶

A dokumentumelemzés részben a bíróság jogerős döntésével regisztrált körbe tartozó adatok szerepelnek, mikor megtörtént az egyes ügyek tekintetében a jogerős döntéshozatal.

13.1.3. A kábítószeres bűncselekmények statisztikája

A kábítószeres bűncselekmények ún. áldozat nélküli bűncselekmények, és emiatt jellegüknél fogva még hatalmasabb látenciaérték jellemzi.⁴⁴⁷ Az ügyek szinte csak a rendőri szervek felderítése alapján indulnak. Jellemző továbbá, hogy a fogyasztók nemcsak olyan szerekek kerülnek kapcsolatba, amelyek fogyasztása és terjesztése büntetendő, hanem olyan drogokkal is, amelyek még nem szerepelnek semmilyen tiltólistán.⁴⁴⁸

A számadatok alakulását a jogi környezet is jelentős mértékben befolyásolja, hiszen egy bűncselekményként kell értékelni a természetes egységben megvalósult bűncselekményeket,⁴⁴⁹ mely a kábítószeres deliktumokat különösen érvényes.

A jogalkotás és a jogalkalmazás időrendben egymást követő folyamatok, de egy adott jelenségre való reagálás a jogalkotásban hamarabb végbemegy, mint a jogalkalmazásban. Az eljárási gyakorlatban a változás szintén lassan alakul ki, melyet jelentős mértékben tükröz a kábítószeres bűncselekmények statisztikája is.

A bűnüldöző hatóságok hivatalos statisztikájának, az ENyÜBS-nek a leggyakrabban elemzett mutatója az ismertté vált, azaz regisztrált bűncselekmények számának alakulása.

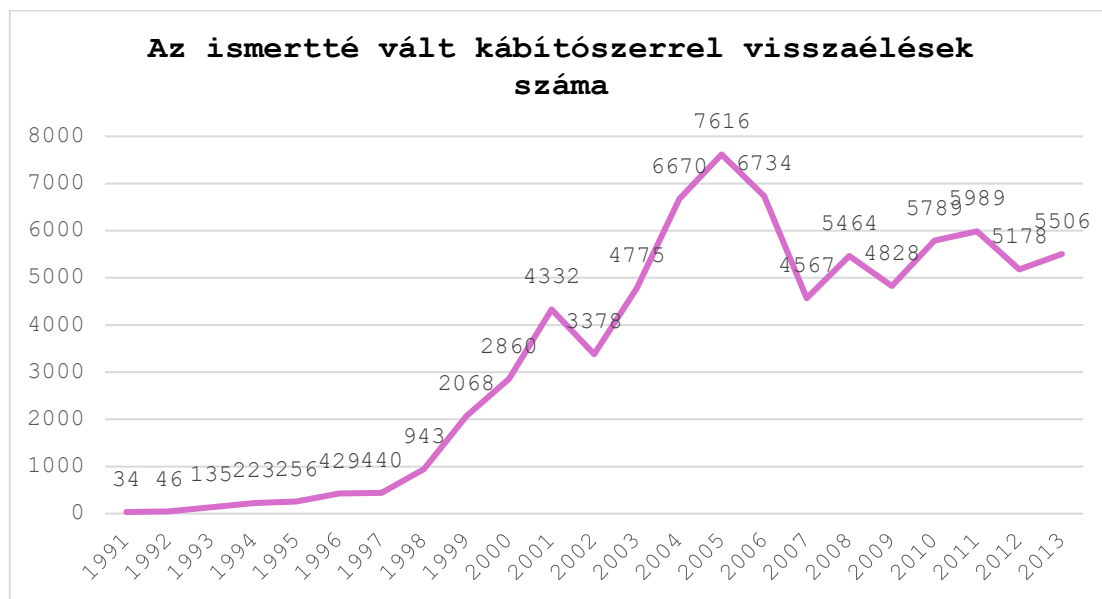
⁴⁴⁶ Belügyminisztérium - Legfőbb Ügyészség: Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika Módszertani útmutató az adatok leválogatásához (2019. július 11.)

⁴⁴⁷ RITTER Ildikó (2013): A bűnüldözés és a büntető igazságszolgáltatás nagy kihívása: Kínálati oldali kábítószeres-bűncselekmények felderítése és nyomozása * Ügyészek a libikókán Online: https://www.okri.hu/images/stories/kutatok/ritterildiko/visszaeles_kabszer_bcs_hatasvizsg_kutjel_2013.pdf (letöltve: 2024.11.02.)

⁴⁴⁸ MÁTYÁS Szabolcs (2022): A kábítószer-bűnözés térbeli változásai az elmúlt évtizedek statisztikai adatainak tükrében.11.02.) Online: https://drogkutato.hu/wp-content/uploads/2022/01/01-162_IDSZ-teljes_NET-74-95-1.pdf f (letöltve: 2022.09.23.)

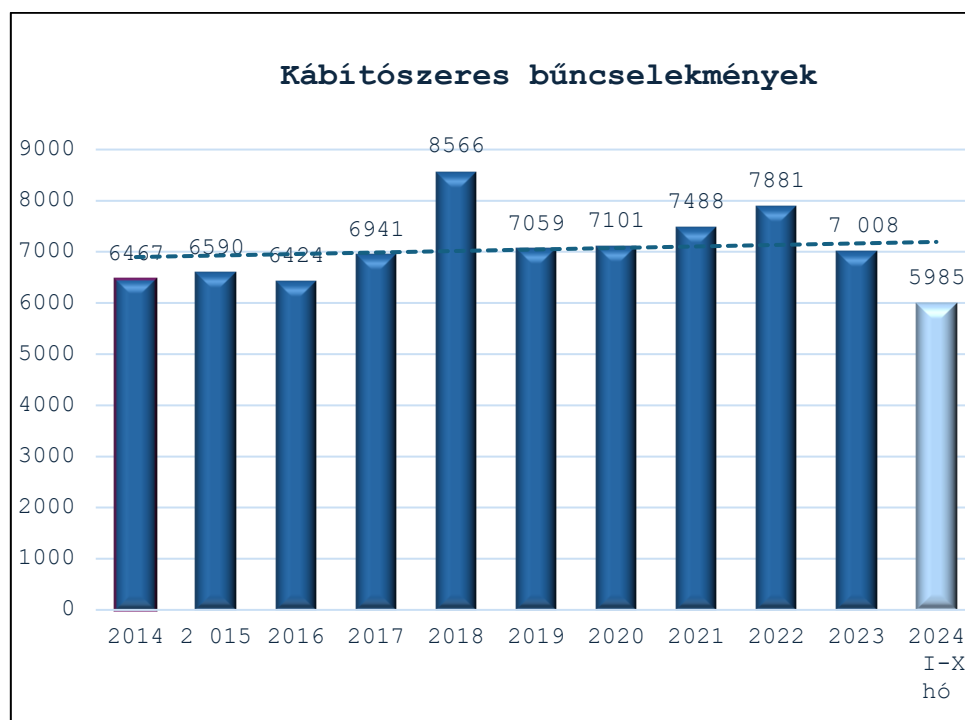
⁴⁴⁹ Belügyminisztérium - Legfőbb Ügyészség: Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika Kitöltési Szabályzata 2.0. (letöltve: 2022.06.01.)

13.1.3.1. A bűncselekmények számának alakulása

10. ábra: Az ismertté vált kábítószerrel visszaélések száma
Forrás: ERÜBS, ENYÜBS

A kábítószeres bűncselekmények számának alakulásában megjelennek a korábban ismertetett társadalmi-gazdasági okok is, mely szerint az 1990-es években jelent meg hazánkban is nagyobb mennyiségben a kábítószer, és a határok megnyitásával automatikusan emelkedett a bűncselekményszám. Ebben az időszakban jelent meg nálunk is a szervezett bűnözés, melynek egyik fő szegmense a kábítószer-kereskedelem lett. Szintén ebben az időszakban vált hazánk a balkáni kábítószer-kereskedelemben tranzit országgá. A 2004-es EU-hoz csatlakozásunkkal, a határok megnyitásával e folyamatok felerősödtek, melyet a kiugróan magas, 8000-hez közelítő számok is igazolnak.

11. ábra: A kábítószeres bűncselekmények számának alakulása
Forrás: ENYÜBS (saját szerkesztés)

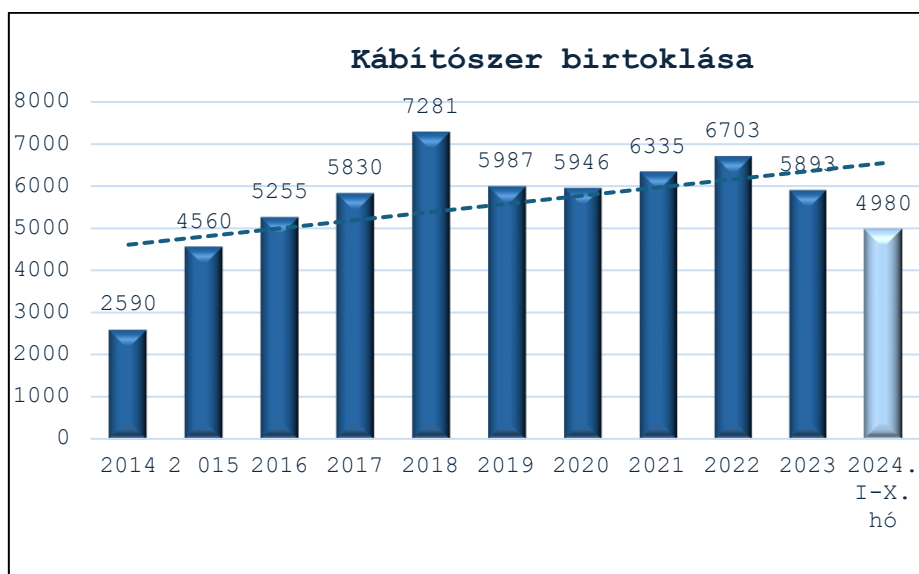
A 2000-es évek elejétől nézve a kábítószeres bűncselekmények adatait (2004-2013), összehasonlítva az utolsó 10 év adataival (2014-2023), elmondható, hogy mintegy 25%-kal emelkedett a bűncselekmények száma, mely rámutat a jelenség súlyosságára is. Az enyhén hullámzó tendencia ellenére kijelenthető, hogy napjainkban éves szinten 7000 felett van a kábítószeres bűncselekmények száma, mely a határok megnyitása óta állandósulni látszik.

A továbbiakban az utolsó tíz év (2014-2023) év adatait elemzem. Megítélésem szerint ezen időszak alkalmas arra egy jelenség leírására, megismerésére.

A 2023. év adatait a bázis évhez (2014) viszonyítva 8,36%-os emelkedés figyelhető meg. Kedvező tendencia kezdete lehet, hogy 2023. év adatait az előző év adataihoz hasonlítva pedig 11,07%-os csökkenés állapítható meg.

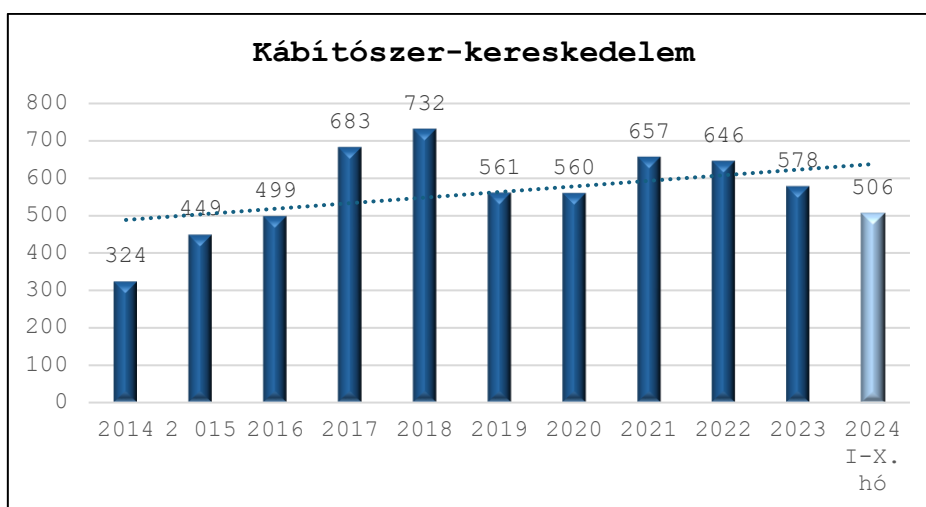
A kábítószeres bűncselekmények megoszlását nézve 84,4%-a kábítószer birtoklásával, 8,5%-a kereskedelemmel és 7,1%-a az Új pszichoaktív szerrel visszaéléssel valósul meg.

A kábítószeres bűncselekményeken belül a kábítószer tartása, kereskedelme és az új pszichoaktív szerekkel történő visszaélések adatait külön-külön is fontosnak tartom szemléltetni, hogy részletesebb bűnügyi helyzetképet kapjunk.

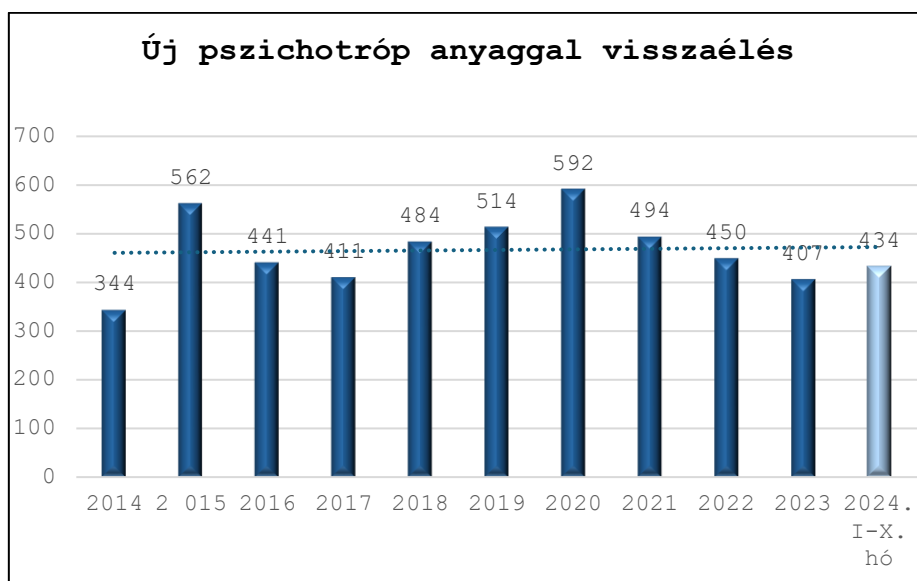
12. ábra: A kábítószer birtoklása bűncselekmények számának alakulása
Forrás: ENyÜBS (saját szerkesztés)

A kábítószer birtoklása bűncselekmény kategóriában az utolsó évek adatait elemezve kijelenthető, hogy a Covid19 időszakában emelkedett a kábítószer birtoklások száma, mely 2023-ra enyhé, 12%-os csökkenést mutat.

13. ábra: A kábítószer-kereskedelem bűncselekmények számának alakulása
Forrás: ENyÜBS

Hasonló tendencia figyelhető meg a kábítószer-kereskedelem bűncselekmények esetén is, azaz a Covid19 időszakában történő emelkedést követően folyamatos a csökkenés figyelhető meg.

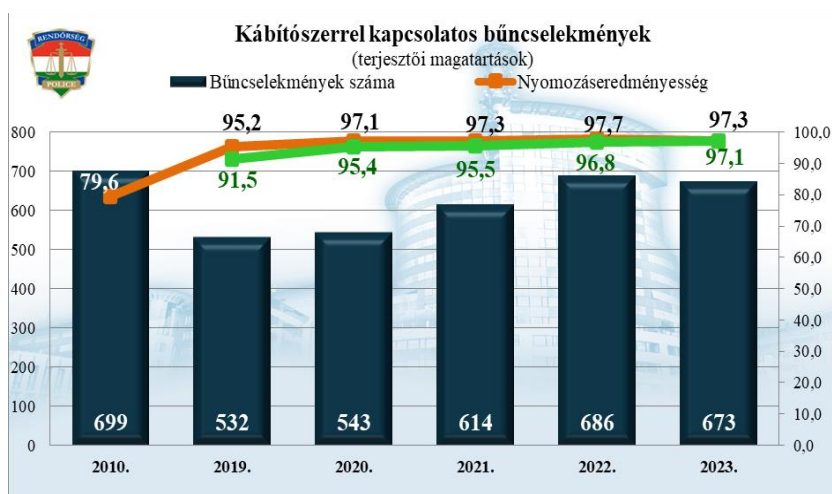

14. ábra Új pszichotróp anyaggal visszaélés bűncselekmények száma
Forrás: ENyÜBS

A Covid19 járvány óta folyamatosan csökken az új pszichotróp anyagokkal visszaélések száma is, mely már a 2020-as évek elején kezdődött.

Mindhárom bűncselekmény típus esetén az utolsó 5-6 év számadatainak változása alapján 2019-től emelkedő, majd csökkenő tendencia figyelhető meg. Az értékek közötti különbség jelentős, ami kizárja azt, hogy csupán a bűnüldöző hatóságok nyomozási aktivitása játszana szerepet a számadatok alakulásában.

A bűncselekmények számadatainak elemzése mellett a felderítési mutató is egy mérőszám a rendőri szervek tevékenységének értékelésekor.

15. ábra: Kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények mutatói
Forrás: ENyÜBS

A felderítési mutató⁴⁵⁰ azonban a kábítószeres bűncselekmények tekintetében nem mérvadó, hiszen a büntetőeljárások nagy részét titkos információgyűjtés előzi meg, mely alapján történik a realizálás. A mutató ezért mindig 100% közelében van.

13.1.3.2. Az elkövetők számának alakulása

16. ábra: Kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek száma
Forrás: ENyÜBS (saját szerkesztés)

Az elkövetőkre⁴⁵¹ vonatkozó ábra szemlélteti, hogy 2014. év adatait 2023. év adataihoz viszonyítva óriási, 32,55%-os növekedés figyelhető meg, szinte folyamatos emelkedés mellett. Azonban szintén a kedvező tendencia jele lehet 2023. év adatait előző évhez hasonlítani, ahol 5,79%-os csökkenés történt.

Az elkövetők állampolgárságát vizsgálva, kijelenthető, hogy mintegy 95%-uk (80276) magyar állampolgár. A nem magyar állampolgárok között zömében szlovák (282), francia (272), román (264), német (252), szerb (242), osztrák (208), ukrán (160), olasz (126), belga (123), holland (110) és izraeli (98) állampolgár elkövetőket emelem ki.

⁴⁵⁰ Felderítési mutató: megjeleníti az ismeretlen tettes ellen indított eljárásokban bűncselekményekből azokat, mely nyomozásokban a hatóság a tettest felderítette. Számítása Robotzsaru alapú. In: BM-LÜ: Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika Módszertani Útmutató az adatok leválogatásához 2019. július 11.

⁴⁵¹ Elkövetők száma: regisztrált elkövető (a regisztrált bűncselekmények elkövetőjeként rögzített, a rögzítés időpontjára, az adott ügyben egyszer elszámolt személy) és azok, akikkel szemben büntethetőséget kizáró ok miatt elutasították a feljelentést vagy megszüntették a nyomozást In: BM-LÜ: Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika Módszertani Útmutató az adatok leválogatásához 2019. július 11.

Az elkövetők kor szerinti megoszlását az alábbi táblázat szemlélteti:

Elkövetők - Korcsoportok	%-os arány
Gyermekek (0-13)	0,1
Fiatalok (14-17)	6,2
Fiatal felnőtt (18-24)	34,7
Felnőtt (25-59)	59
Idős (60-)	0

17. ábra: A kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek korcsoport szerinti megoszlása
Forrás: ENYÜBS (saját szerkesztés)

A fenti ábra szemlélteti, hogy a kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek közel 40%-a fiatal és kb. 60%-a felnőtt korú.

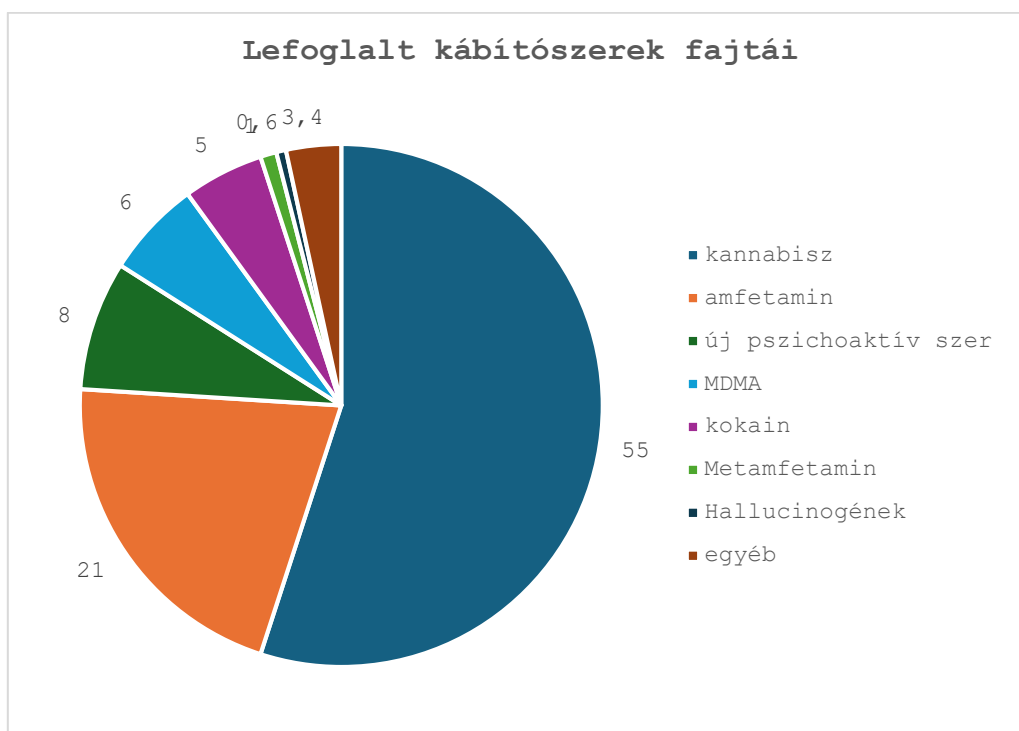
13.1.3.3. Az elkövetés tárgya

A bűncselekmények statisztikai adatainak elemzése során indokolt lenne az elkövetés tárgyára vonatkozó mutatók, azaz regisztrált bűncselekményekhez és az elkövetőkhöz kapcsolható, az egyes büntetőeljárások során lefoglalt kábítószer mennyiségének, összetételének elemzése is.

A Nemzeti Szakértő és Kutató Központ Kábítószervizsgáló Szakértői Intézetében történik a hatóságok által lefoglalt kábítószer vizsgálat, mely alapján kerül sor a fekete piaci kábítószer-készítmények átlagos hatóanyag-tartalmának megállapítására is.

Az ENYÜBS-ből származó lefoglalási adatok bemutatásától azonban eltekintek értekezésemben, mivel a kábítószer mennyiségének meghatározásakor a tiszta hatóanyag-tartalmat kell figyelembe venni, amelyet igazságügyi toxikológus szakértő állapít meg.

Adataik szerint 2022-ben az ismertté vált kábítószer-bűncselekmények során a kábítószer lefoglalások az alábbiak szerint alakultak:

18. ábra: A lefoglalt kábítószeres fajtái
Forrás: NSZKK, 2022.

A táblázat szemlélteti, hogy a lefoglalt kábítószer mennyiség több mint fele kannabisz, majd azt követi az amfetaminszármazékok használata, mely igazodik a kábítószer ügynökségek által készített kábítószer útját bemutató elemzésekhez.

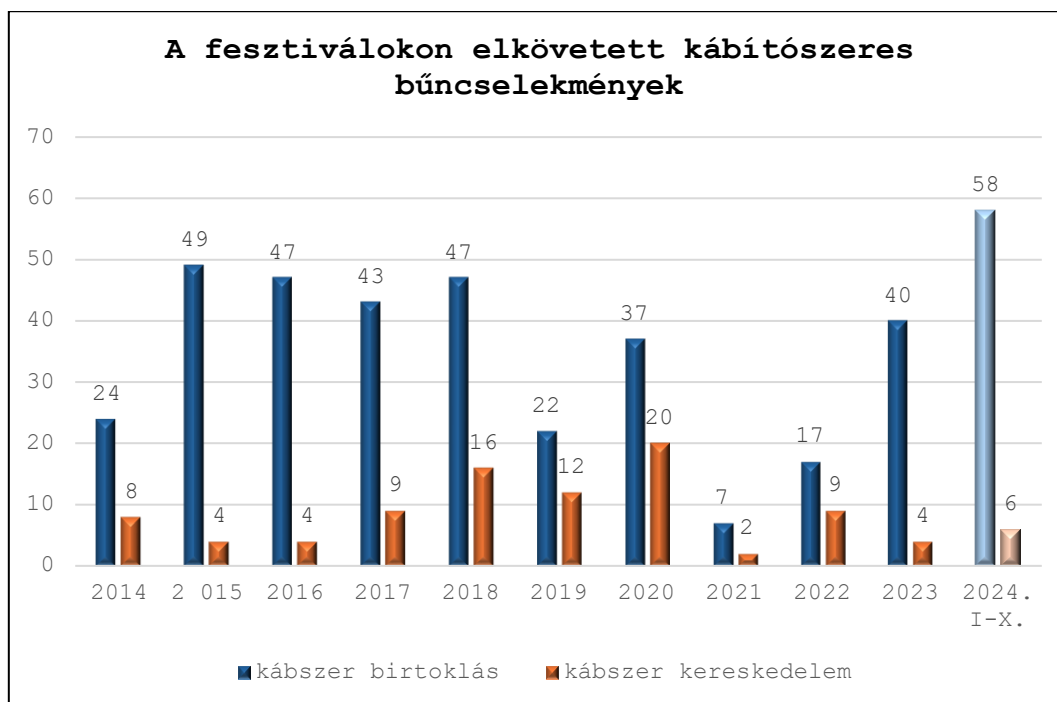
13.1.4. Kábítószer a fesztiválokon

Napjainkban is a kábítószer terjesztés, fogyasztás egyik színterét a fesztiválok adják. Számos kutatás eredményében, újságcikkben, de gyanúsítottai vallomásokban is olvasható, hogy van aki azért megy fesztiválra, hogy a kábítószeret kipróbálja, és vannak azok az elkövetők, akik ugyanebből a gondolatból indulnak ki, hogy a nagyobb kereslet miatt ott könnyebben lehet jó áron különféle drogokat értékesíteni.

A statisztikai adatok szerint a fesztiválokon történő kábítószeres bűncselekmények 1-2 %-át teszik ki a teljes regisztrált kábítószeres bűncselekményeknek. Azonban a fesztiválokon történő kábítószer-terjesztés, -fogyasztás sokkal nagyobb jelentőséggel bír, mint amit a számadatok sugallnak és itt is hatalmas látencia érvényesül.

Az ENyÜBS kódszótárban a fesztiválnak, mint elkövetés helyszínnek a szabadtéri kulturális, szórakoztató rendezvény kód felel meg, mely alapján történt az adatok szűkítése a kábítószeres bűncselekményeken belül.

13.1.4.1. Bűncselekmények

19. ábra: A fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények számának alakulása
Forrás: ENyÜBS (saját szerkesztés)

A fesztiválokon elkövetett bűncselekmények esetén 2024. év statisztikai adatait is értékelni lehet, hiszen a fesztiválszezon ősszel befejeződött. Azért tartom fontosnak kiemelni, mert amennyiben csak 2023-ig nézzük a számadatokat, akkor hullámzó tendencia figyelhető meg. A pandémia időszakáig enyhe csökkenés, majd azt követően markáns emelkedés figyelhető meg. Éves szinten eddig 60 volt a legtöbb bűncselekmény (kivétel 2018. év, mikor a statisztikai számbavételben módosítás történt), azonban 2024-re a bűncselekményszám 66-ra emelkedett, mely 45%-os növekedést jelent előző évhez viszonyítva.

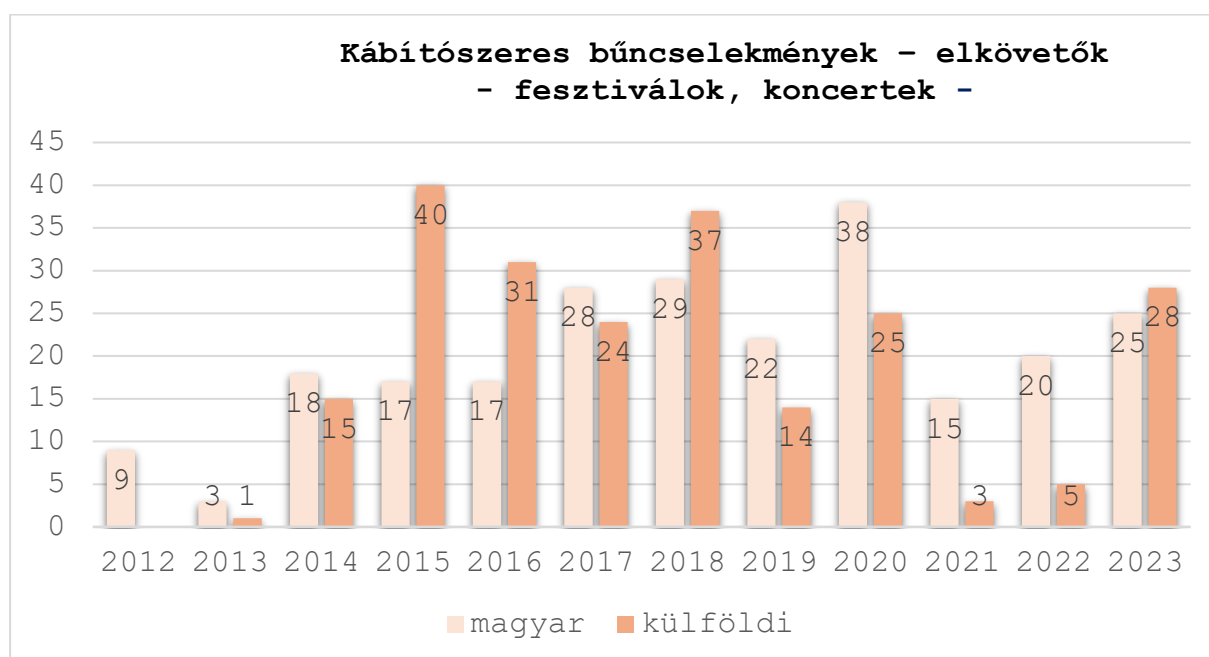
13.1.4.2. Elkövetők

Korcsoportok	%-os arány
Gyermekek (0-13)	0,0
Fiatalok (14-17)	11,0
Fiatal felnőtt (18-24)	36,2
Felnőtt (25-59)	52,5
Idős korú (60-)	0,4

20. ábra: Fesztiválokon történő kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek korcsoport szerint megoszlása
Forrás: ENyÜBS (saját szerkesztés)

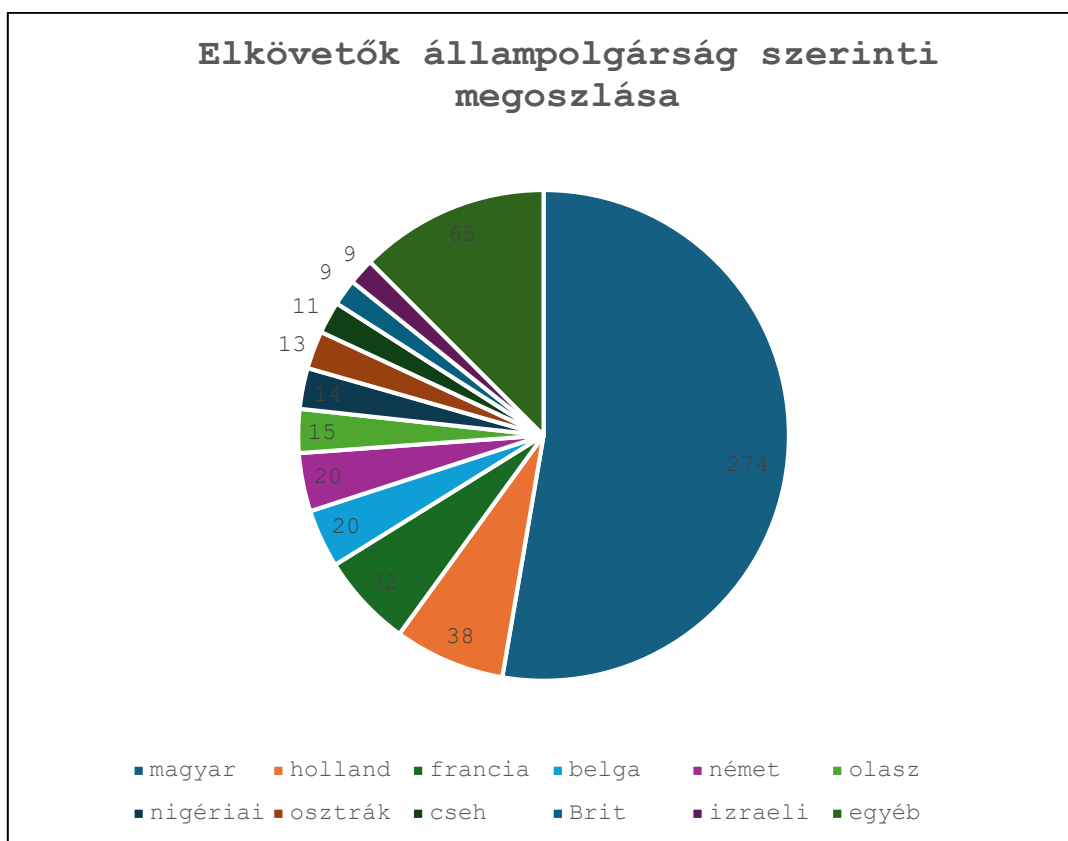
A fesztiválokon kábítószeres bűncselekményeket elkövető személyek korcsoport szerinti adatait kiemelve elmondható, hogy a felnőttek vannak jelen a legnagyobb arányban, de 10% felett található a fiatalok elkövetők aránya, ami igazodik ahhoz a trendhez, hogy egyre több fiatal találkozik valamilyen formában a droggal.

Az összes kábítószeres bűncselekmény elkövetőinek korcsoport szerinti megoszlását összehasonlítva a fenti táblázattal, szembejövő változás, hogy a fesztiválokon 5%-kal magasabb a fiatalok által elkövetett jogsértések száma.

21. ábra: A fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek száma
Forrás: ENyÜBS (saját szerkesztés)

A kábítószeres bűncselekmények elkövetőire vonatkozó statisztikai adatokat elemezve itt már jelentősebb számban találkozunk nem magyar elkövetőkkel.

22. ábra: A fesztiválokon elkövetett bűncselekmények elkövetőinek állampolgárság szerinti megoszlása
Forrás: ENyÜBS (saját szerkesztés)

A fesztiválokon elkövetett kábítószer birtoklása bűncselekmény elkövetőinek 53%-a magyar, 9. 47%-a külföldi, akik közül a 7%-a francia, 7%-a holland, 4%-a belga, 4 %-a német elkövetőket emelem ki. A fesztiválokon elkövetett kábítószer-kereskedelem bűncselekmény elkövetőinek 44%-a magyar állampolgár, 56%-a külföldi, akik közül 16%-a holland, 8%-a brit állampolgár, de nigériai elkövetők is több esetben kerültek elfogásra. (részletesen lásd 3. sz. melléklet)

A fesztiválokon elfogott, kábítószer terjesztésével foglalkozó elkövetők nagyrésze azonban nemcsak fesztiválon értékesít drogot, valamint a tettenérést, elfogást követő ruházataátvizsgálások, motozások, kutatások, szemlék során lefoglalt drogok esetén nem lehet szétválasztani sem a nyomozásban, sem a statisztika szempontjától, hogy mennyi drogot szántak a fesztiválokon történő értékesítésre.

13.2. Dokumentumelemzés

A dokumentumelemzés kezdetén mindenképpen vissza kell utalni a 9. ábrára, melynek legkisebb köre a bíróság jogerős döntésével regisztrált események tartoznak. Itt kell beszélni az elterelés intézményéről, melynek célja a szer használatának a csökkentése vagy teljes elhagyása. A büntetés kiváltását szolgálja, hiszen az elterelésen való sikeres részvételt követően a büntetőeljárás megszüntetésre kerül, azaz eljárás alá vont személy mentesül a büntetés alól.

A Btk. szerint nem büntethető, aki csekély mennyiségű kábítószer saját használatra természet, előállít, megszerez vagy tart, illetve aki kábítószer fogyaszt, ha a bűncselekmény elkövetését beismeri, és az elsőfokú ügydöntő határozat meghozataláig okirattal igazolja, hogy legalább hat hónapig folyamatos, kábítószer-függőséget gyógyító kezelésben, kábítószer-használatot kezelő más ellátásban részesült, vagy megelőző-felvilágosító szolgáltatáson vett részt. Az elterelés nem alkalmazható, ha a bűncselekmény elkövetését megelőző két éven belül az elkövetővel szemben az eljárást a büntethetőséget megszüntető okra figyelemmel függesztették fel, vagy az elkövető büntetőjogi felelősségét kábítószer-kereskedelem vagy kábítószer birtoklása miatt megállapították.⁴⁵²

Az ENyÜBS Kitöltési Szabályzata kódszótára szerint az elterelés három módon rögzíthető, mint eljárást befejező mód: vádemelés elhalasztása, közvetítői eljárásra utalva, vádemelés elhalasztása kábítószer élvező gyanúsítottal szemben.⁴⁵³

A fentiek alapján kijelenthető, hogy azon elkövetők és ügyek egy része, melyek a statisztikai adatok között szerepelnek, nem jelennek meg a bíróság regisztrált jogerős döntéssel befejezett csoportban.

Rendőri pályafutásom során 2007. óta bűnügyi elemzői területen dolgoztam BRFK és ORFK bűnelemző egységeinél, valamint a Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészettudományi Karán folytatott oktatói tevékenységem során a havi és a nyári szakmai gyakorlatomat szintén a korábbi szerológati helyemen töltöm minden évben. E keretek között végzett munkám során számos olyan kábítószeres ügybe, jelentésbe nyertem betekintést, melyben a fesztiválon elkövetett bűncselekmény is szerepelt. Az ügyiratok áttanulmányozása alapján kellő képet kaptam, a fesztiválokon történő kábítószer-fogyasztásról és terjesztéstől, valamint az ellenük folytatott nyomozó hatóságok munkájáról. A nyílt büntetőügyekhez szinte

⁴⁵² Btk. 180.§ (1)

⁴⁵³ ENYÜBS Kitöltési Szabályzat

minden esetben tartoztak minősített adatok, információk is, melyek a titkos információgyűjtések vagy leplezett eszközök alkalmazása során keletkeztek.

Azonban, hogy a fentiek során megszerzett ismereteimet igazoltan tudjam ismertetni, olyan ügyeket dolgoztam fel dokumentumelemzéssel, melynek adatbázisa nyilvános, bárki számára hozzáférhető, ez pedig az anonimizált bírósági döntések tárháza.

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló törvény szerint a Kúria a jogegységi határozatot, a jogegységi panasz eljárásban, valamint a jogorvoslat a törvényesség érdekében folytatott eljárásban hozott határozatát, az általa az ügy érdemében hozott és a hatályon kívül helyező határozatot digitális formában közzéteszi.⁴⁵⁴ A közzétett bírósági határozathoz kapcsolva, azzal egyidejűleg közzé kell tenni mindazon bírósági és más hatósági vagy egyéb szerv által hozott határozatnak az Országos Bírósági Hivatal elnöke által meghatározott eljárásban a bíróság által anonimizált digitális másolatát is, amelyet a közzétett bírósági határozattal felülbíráltak vagy felülvizsgáltak.⁴⁵⁵ A tárház interneten mindenki számára elérhető oldal, ahol ügyirat szám szerint, valamint többféle szempont, köztük kulcsszavak alapján is lehet keresni bírói döntések között.⁴⁵⁶

A „fesztivál” és a „kábitószer” szóra együttesen történő keresés során 44 ügy képezte vizsgálatom tárgyát. A 44 ügyben összesen 78 ítélet született, első fokon 18, másodfokon 20, valamint a Kúria 6 esetben járt el. (4. sz. melléklet)

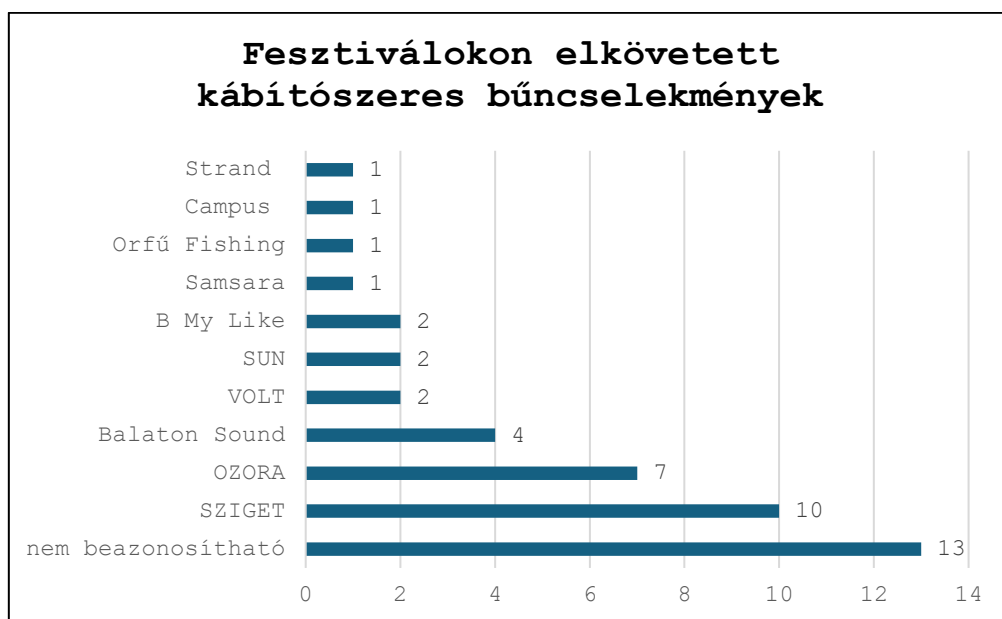
13.2.1. Az elkövetés helyei

A legnépszerűbb fesztiválok mellett kisebb eseményeken is sor került kábítószeres bűncselekmények miatt rendőri intézkedésre. Azokat a fesztiválokat, ahol a legtöbb visszaélés történt, az alábbi ábra szemlélteti.

⁴⁵⁴ 2011. évi CLXI. törvény A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 163. § (1) bekezdés

⁴⁵⁵ 2011. évi CLXI. törvény 163. § (3)

⁴⁵⁶ <https://eakta.birosag.hu/anonimizalt-hatarozatok>

23. ábra: A nagyobb fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények
 Forrás: <https://kuria-birosag.hu/hu/anonimizalt-hatarozatok> (saját szerkesztés)

Az ábra mutatja azt is, hogy a legtöbb kábítószeres bűncselekmény hazánkban a Sziget fesztiválon történik, hiszen hazánk legnagyobb zenei fesztiválja.

13.2.2. Elkövetés helyszíne

A fesztiválra való bejutást megelőző, beléptetésnél történő csomagátvizsgálás során több esetben találtak az érintett személynél kábítószeret, mely a saját fogyasztásra szánt egy-két tablettától kezdve az értékesítésre szánt nagyobb mennyiségig terjedt. A csempészés módja leginkább a különféle helyekre, táskába, ruházatba, illatszeres flakonba, vagy akár testüregbe való elrejtés volt. De előfordult olyan eset is, hogy a lakókocsiban volt a kábítószer elrejtve, melyben a fesztivál ideje alatt laktak. A legmókásabb beviteli móddal talán az az elkövető próbálkozott, aki egy hangfalba rejtette az értékesítésre szánt drogot. A beléptetést végző biztonsági őrnek az tűnt fel, hogy a hangfalhoz semmi egyéb kiegészítő nem tartozott. Ez alapján tételesebb ellenőrzésnek vetették alá az illetőt, és a kábítószerkereső kutya is jelzett.⁴⁵⁷

A 44 feldolgozott ügyből 16 esetben, azaz az ügyek 36,36%-ában, a helyszínen, azaz a fesztivál területén, történt az elsődleges rendőri intézkedés. De ittas járművezetés vagy gyorshajítás miatt indult büntetőeljárás során is sor került olyan kábítószeres bűncselekmények bizonyítására, melyek helyszíne szintén valamelyik fesztivál volt.

⁴⁵⁷ 20.B.795/2014/2.

A többi ügyben maga kábítószeres bűncselekmények miatt indult nyomozások szélesítése során kerültek felderítésre korábbi, fesztiválon történő drogbeszerzések, drogértékesítések.

A fentiekben ismertetett 44 ügyben az elkövetés a helyszíne a fesztivál volt, ahol a bűncselekmény megvalósult. A fesztivál azonban nem csupán olyan hely, ahol könnyebben hozzá lehet jutni droghoz, vagy könnyebben lehet értékesíteni, hanem a különféle kapcsolatok és ismeretségek kialakulásának színtere is. Ezek a kapcsolatok később a droghoz jutásban vagy a kábítószer terjesztésében is megnyilvánulhatnak, az elkövetők, társtettesek lehetnek, vagy ugyanazon elkövetői csoport tagjai is válhatnak.

13.2.3. Az elkövetés ideje

Elsőre mondhatnánk, hogy a fesztivál ideje, de mivel összetett tényállással, természetes vagy törvényi egységgel állunk szemben, a cselekmények nagyobb időszakot fognak át, melyen belül csak egyik cselekmény volt a fesztivál helyszínén való kábítószer terjesztés.

13.2.4. Az elkövetés tárgya

A kábítószeres bűncselekmények elkövetési tárgya maga a kábítószer, illetve az új pszichotróp szer. Előkerül itt is olyan pszichotróp anyag, mely hasonló tüneteteket vált ki, mint az illegális szerek, de mivel nem szerepel a kábítószeres listákon, a vele történő kereskedés, vagy birtoklása nem bűncselekmény.

Arra vonatkozóan, hogy az elkövetők honnan szerzik be a kábítószeret, az egyes ügyek elemzése során számos esetben nem kaptam választ. Az elkövetőnek sem érdeke, hogy pontosan megnevezze, hogy kitől, mennyi és milyen kábítószeret vásárolt. Vallomásukban általában ismeretlen személyre hivatkoznak. Amennyiben egy-egy ügyben több elkövető szerepel, akkor egy-két esetben egy lépcsővel „feljebb” lehet jutni, hogy ki kitől szerezte a kábítószeret. Több elkövető, külföldi és magyar is, személyesen vagy futár közreműködésével hozta be magával a drogot, melyet a fesztiválon kívánt értékesíteni. A kábítószer gépkocsiban, vagy kamionban csempészték az országba, de olyan is volt, mikor az elkövetők vonaton utazva hozták magukkal az anyagot, vagy interneten rendelték, és csomagküldő szolgálat kézbesítette. A fesztiválokon talán a zenei irányzatoknak, fellépőknek megfelelően szinte a klasszikus drogoktól a legújabb szintetikus drogokig, sokféle szer került lefoglalásra, de legtöbbször kokain, marihuána, ketamin, MDMA, amfetamin. (6. sz. melléklet)

13.2.5. Az elkövetés módja

A fesztivál helyszínén történő drogértékesítés talán legismertebb esete, mely engem is inspirált a kutatási témám kiválasztása során a két holland elkövető, akik olyan nyíltan árulták a kábítószer a Sziget Fesztiválon, hogy még 500 példányos árlistát is készítettek.⁴⁵⁸ Szintén hasonlóan nyílt módon történt a kábítószer értékesítése azon elkövetők esetén, akik a kábítószer porciózásáról a telefonjukkal fotókat is készítettek, hogy közösségi oldalukon megosszák és egy kézzel írt árlistával szólították meg a fesztiválozókat, hogy szeretnék-e drogot vásárolni.⁴⁵⁹ Olyan elkövetővel is találkozhatunk, aki éppen civil ruhás rendőröknek próbált kábítószer értékesíteni.⁴⁶⁰

Amennyiben több elkövető együtt értékesít drogot a fesztiválon, akkor náluk is kialakul a feladatok szétosztása, van, aki a konkrét értékesítést végzi, van aki figyel és van akinél a pénz, a drog ellenértéke van.

13.2.6. Az elkövetők

Mátyás Szabolcs vette fel azt a kérdést, ”hogya a kábítószer-kereskedelemmel kapcsolatos felderítések esetén felmerülő bűnözői csoportok, illetve szervezett bűnözői körök mekkora százalékban jelennek meg egy-egy sikeres büntetőeljárást követő letöltendő börtönbüntetést követően újra.”⁴⁶¹ Erre a kérdésre is igyekszem válaszolni, amikor azt vizsgálom, hogy fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények miatt elítéltek előélete hogyan alakul.

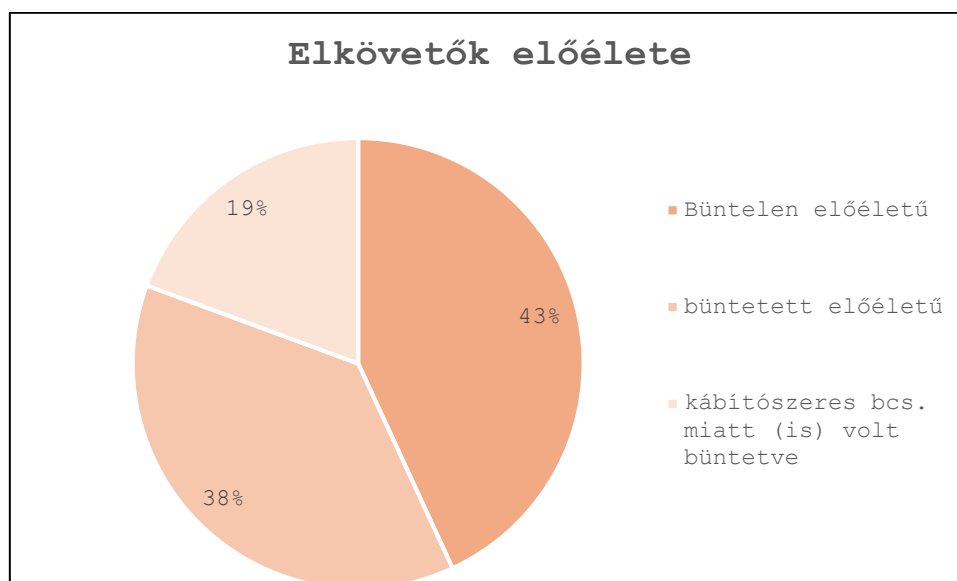
Azon elkövetők tekintetében, akik ügyében jogerős ítélet született, előéletüket az alábbi diagram szemlélteti:

⁴⁵⁸ 25.B.187/2020/24.

⁴⁵⁹ 19.B.77/2019/184.

⁴⁶⁰ 6.B.8/2018/3

⁴⁶¹ MÁTYÁS 2020. 77.p.

24. ábra: A fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek előélete
 Forrás: <https://kuria-birosag.hu/hu/anonymizalt-hatarozatok> (saját szerkesztés)

Az elkövetők több mint fele, 57%-a büntetett előéletű, akik egyharmada kábítószeres bűncselekmény miatt korábban volt már büntetve. A feltett kérdésre válaszolva, a kábítószeres bűncselekmények miatt elítéltek kb. egynegyede szabadulását követően ismételten visszatér a kábítószer-bűnözéshez.

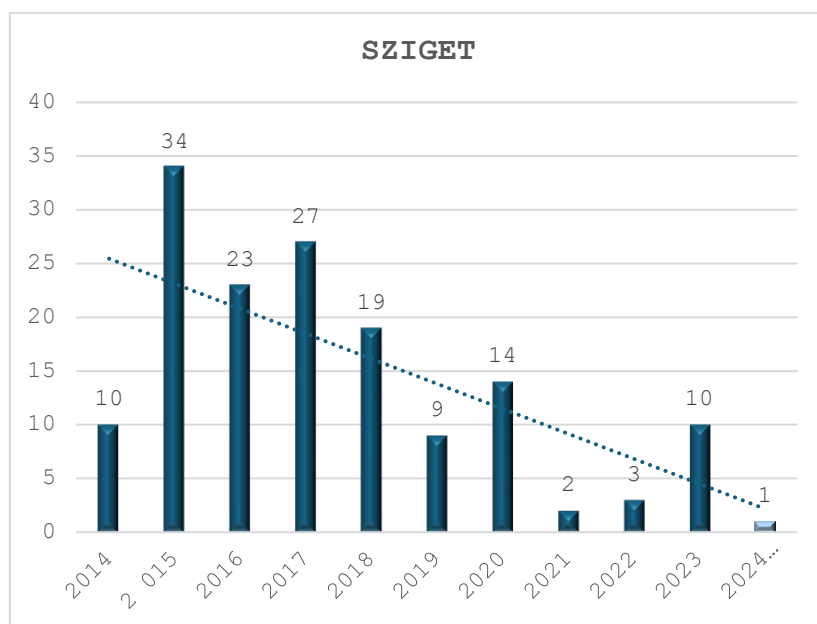
Az elkövetői alakzatokat nézve, az ügyek 36%-ban egy elkövető szerepel, 15%-ában, hat esetben került sor bűnszövetség és egy esetben bűnszervezet megállapítására jogerős ítélettel. Egy bűnszövetség esetén csak fesztiválon történt kábítószer értékesítés, a többi esetben fesztiválon kívül más helyen is. Mind a hét elkövetői csoport tagjai büntetett előéletűek, melyek közül hatnak legalább egy vagy több tagja volt már korábban kábítószeres bűncselekmény miatt jogerősen elítélve. (részletesen 7. melléklet)

13.3. A kábítószeres bűncselekmények a kiemelt fesztiválokon

13.3.1. Sziget Fesztivál

A Sziget Fesztivál napjainkra Európa egyik legnagyobb zenei fesztiváljává nőtte ki magát. A magas látogatószám és köztük a külföldiek nagyarányú részvétele tükröződik a bűnügyi statisztikában is.

A kábítószeres bűncselekmények számának alakulását az alábbi diagram szemlélteti.

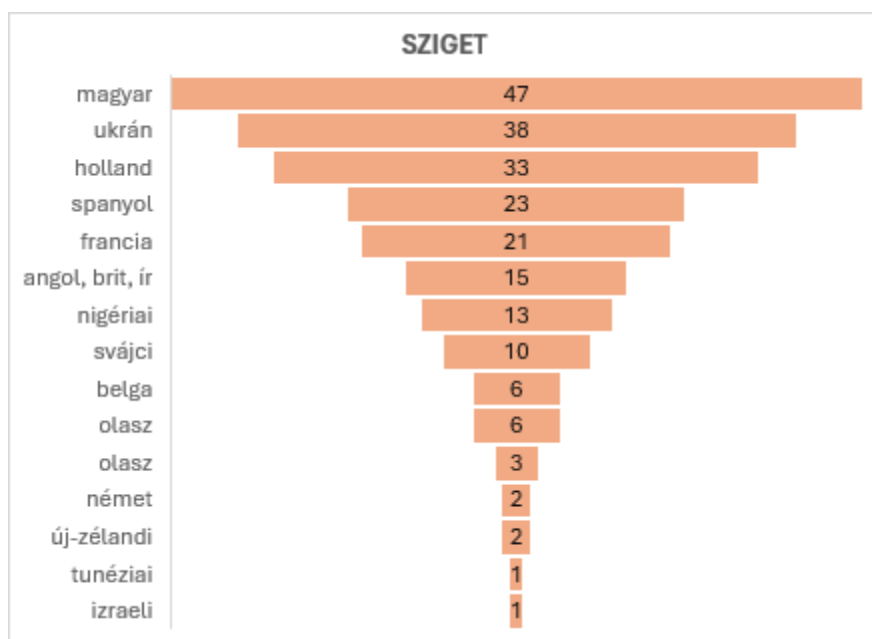

25. ábra: A Sziget fesztiválon elkövetett kábítószeres bűncselekmények

Forrás: ENyÜBS (saját szerkesztés)

A 10 év adatait elemezve elmondható, hogy a kábítószeres bűncselekmények számának alakulásában csökkenő tendencia figyelhető meg.

Ahogy csökken a bűncselekmények száma, annak megfelelően csökken az elkövetők száma is.

26. ábra: A Sziget fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények elkövetői állampolgárság szerinti megoszlásban

Forrás: ENyÜBS (saját szerkesztés)

Az elkövetők állampolgárság szerinti megoszlását nézve, 21%-a magyar és 79%-a külföldi állampolgár. A nem magyar állampolgárok között a holland állampolgárokat emelem ki, akik a fogyasztóként és terjesztőként is jelen vannak szinte minden évben a rendezvényen. A fesztiválon történő kábítószer értékesítő elkövetők elfogása az áttekintett ügyek (10) egy negyedében a fesztivál területére történő bejutás során végrehajtott biztonsági ellenőrzés keretében került elő a kábítószer, vagy a fesztivál területén történő értékesítés során figyelték tevékenységüket és a cselekmény közben történt a tettenérés.

Sikeres volt az a realizálás is, amikor az eseményre tartó nigériai állampolgárt közúti ellenőrzés során igazoltatták a kollégák, majd nála és lakásán tartott kutatás során került elő a fesztiválon értékesíteni szánt kábítószer. Az igazoltatást egy névtelen bejelentés előzte meg, mely szerint a fesztiválon tervez drogot értékesíteni.⁴⁶²

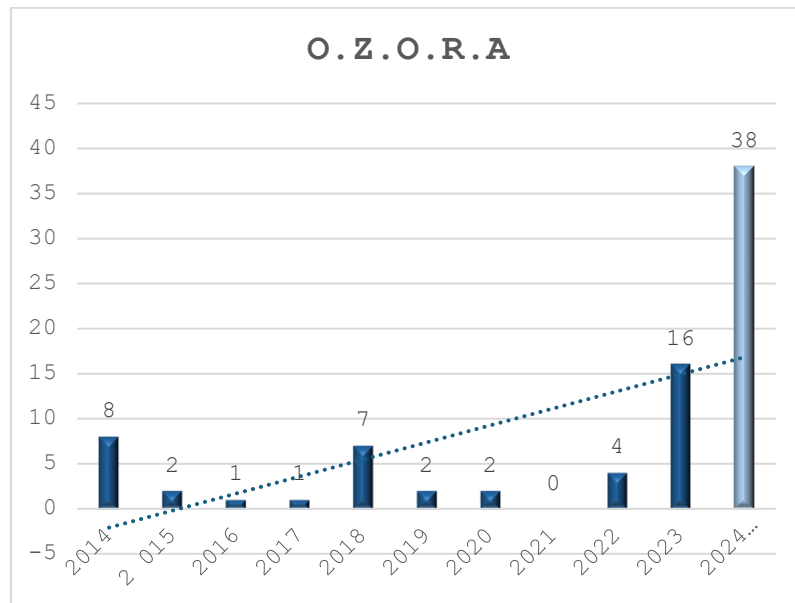
A holland elkövetőket emelném még ki, akik hozták magukkal a drogot, melynek fesztiválon történő értékesítése során került sor tettenérésükre. Annyira nyíltan végezték az árusítást, hogy árlistát osztogattak a fesztiválozóknak az értékesítésre szánt drog fajtákról, összegéről. Az értékesítésre szánt kábítószer nagy részét a fesztivál külterületén kívül, egy kocsiban rejtették el.

A bíróság jogerős ítéletével megállapított kábítószer-kereskedelemmel foglalkozó bűnszervezet tagjainak egyik értékesítési helye a Sziget fesztivál volt.

13.3.2. OZORA Fesztivál

A fesztivál egy egyhetes, pszichedelikus zenei rendezvény, így látogatóinak összetettsége a statisztikában is megjelenik.

⁴⁶² 8.B. 405/2010/25.

27. ábra: Az OZORA fesztiválon elkövetett kábítószeres bűncselekmények
Forrás: ENyÜBS (saját szerkesztés)

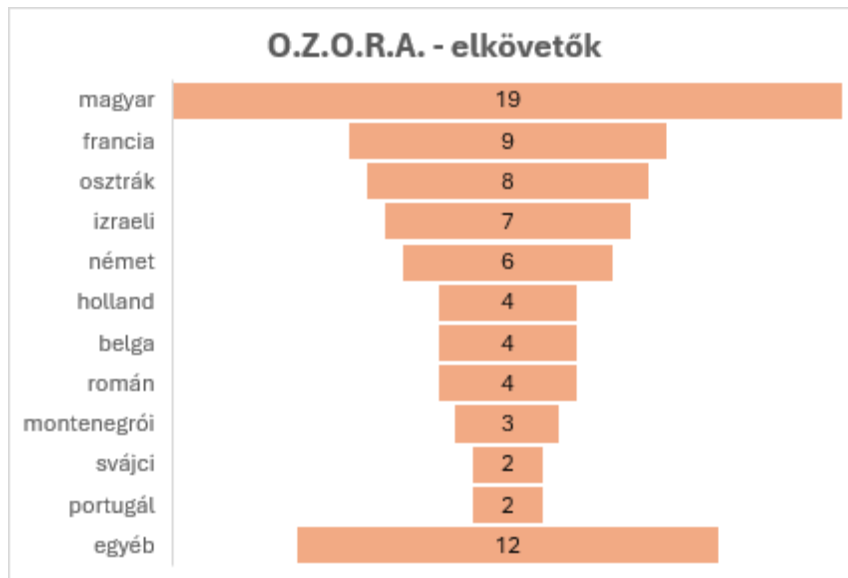
A 2000-es évek elején a fesztivál úgy került be a köztudatba, hogy ott szinte mindenféle droghoz könnyen hozzá lehet jutni, ha már csak az akkori sajtó címet említem, hogy „Térdig ér a drog Ozorán”.⁴⁶³ Egy, a fesztiválon történő kábítószer-kereskedelem miatt indult büntetőügyben hozott jogerős bírói ítélet indokolásában rögzítésre került, hogy „a fesztivál már önmagában kimagaslik az ott elkövetett kábítószeres bűncselekmények miatt.”⁴⁶⁴ Az utóbbi években inkább a fesztiválon történt halálesetek miatt került sajtóba az esemény, 2023-ban egy belga nő lett öngyilkos, felakasztotta magát, 2024-ben pedig egy szingapúri férfi ugrott a tűzbe szintén öngyilkossági szándékkal.

A bűncselekmények számának alakulását tekintve az utolsó két évben jelentős emelkedés figyelhető meg. Az eljárások nagyrésze még folyamatban van, valós magyarázatot adni a hatalmas emelkedésre a ügyek befejezését követően lehetséges csak.

A fesztiválon történő kábítószer értékesítő elkövetők elfogása az áttekintett ügyek (7) szerint minden esetben a fesztivál területén került sor. Az eljárások adatai alapján öt esetben csak a fesztiválon értékesítettek kábítószer, két esetben csak az értékesítés egyik helyszíne volt a fesztivál.

⁴⁶³ Hírt TV riportja: Térdig ér a drog Ozorán <https://www.youtube.com/watch?v=COHsEaed1h0>

⁴⁶⁴ 16/B.8.2000/31.

28. ábra: Az OZORA fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények elkövetői állampolgárság szerinti megoszlásban
Forrás: ENyÜBS (saját szerkesztés)

Az elkövetők adatait elemezve megállapítható, hogy az elkövetők alig egynegyede (23,75%) magyar állampolgár. A külföldiek (76,25%) közül a francia, osztrák és izraeli elkövetőket emelném ki.

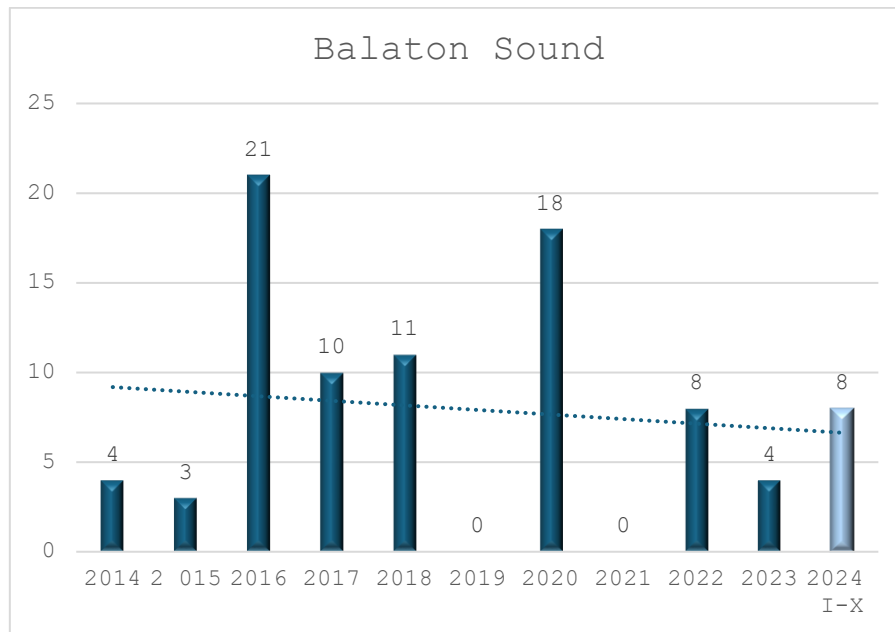
13.3.3. Balaton Sound Fesztivál

A fesztivál a kábítószer jelenléte miatt először 2014-ben került a sajtóba, amikor a fesztiválon vásárolt kábítószer miatt egy belga fiú kábítószer túladagolásban meghalt. A terjesztőt, akitől a kábítószeret vásárolta, még aznap elfogták.⁴⁶⁵

Szintén sok cikk készült 2022-ben a fesztiválról, melynek indokát leginkább az alábbi cím szemlélteti: Az élővilágot is veszélyezteti a Balaton Sound idején vízbe kerülő drog, mely szerint a Pécsi Tudományegyetem kutatócsoportja három éven keresztül vizsgálta a fesztivál mellett a Balaton vizének tartalmát, melynek során a fesztivál idején és az utána következő pár napban több kábítószer nyomát mutatták ki a vízmintákban.⁴⁶⁶

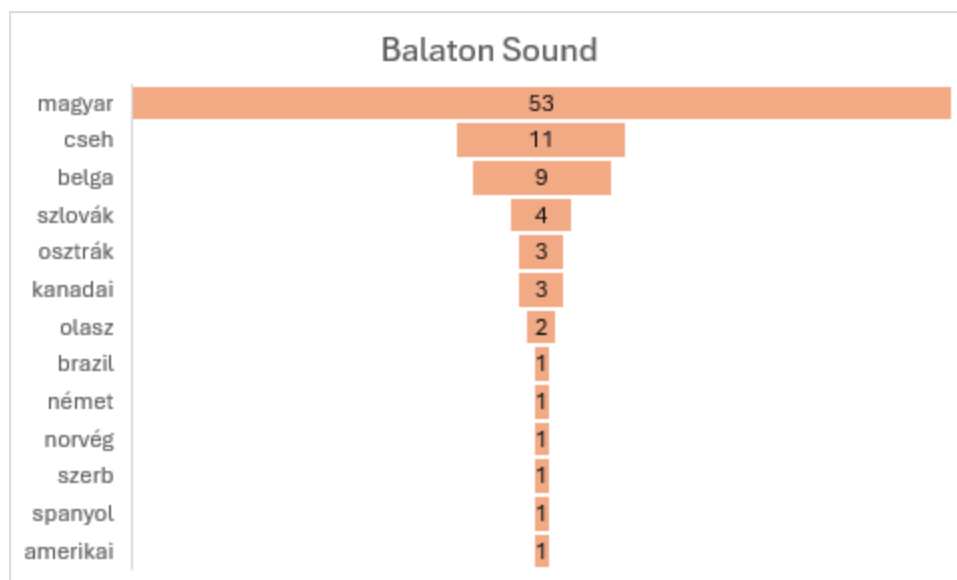
⁴⁶⁵ KIRÁLY Richárd (2015): A Balaton Sound fesztivál bűnügyi-rendészeti szemmel Magyar Rendészet 2015/1. pp. 121-158.

⁴⁶⁶ Az élővilágot is veszélyezteti a Balaton Sound idején a vízbe kerülő drog. Online: https://hvg.hu/élet/20220708_drog_balaton_sound_viz_fesztival (letöltve: 2024.12.29.)

29. ábra: A Balaton Sound fesztiválon elkövetett kábítószeres bűncselekmények
Forrás: ENyÜBS (saját szerkesztés)

A fenti táblázat is szemlélteti, hogy szinte minden évben jelen van a fesztiválokon a kábítószer. Az első kiugró szám 2016-ban látható, melyet talán a fenti esemény miatt itt fokozottabb rendőri fellépés miatt történt.

30. ábra: A Balaton Sound fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények
elkövetői állampolgárság szerinti megoszlásban
Forrás: ENyÜBS (saját szerkesztés)

Az elkövetőket nézve, 58,2% magyar, 41,8%-a külföldi állampolgár, akik közül a cseh és belga állampolgárokat emelem ki.

A Balaton Sound 2024-ben került utoljára megrendezésre.⁴⁶⁷ A rendezvény megszűnésének nyilvánosságra, sajtóba került indokai között közbiztonságra utaló adatok nem szerepeltek.

A fentiekben ismertetett 3 fesztivált azért tartottam fontosnak kiemelni, mert a Sziget szinte Európa legismertebb fesztiválja, a Balaton Sound a Balaton legnagyobb nyári könnyűzenei eseménye, az OZORA fesztivál pedig a pszichedelikus összművészeti fesztivál jellege miatt kedvelt nemcsak itthon, hanem Európában is.

13.4. Kvalitatív módszer - Interjúk

A kutatók mindig kapcsolódnak a kutatási témájukhoz, és nemcsak azért, mert kutatják azt.⁴⁶⁸ Én a zenei fesztiválok kutatását azért is választottam, mert gyerekkorom óta szabadidős elfoglaltságként először szüleimmal, később barátokkal, majd családommal rendszeresen járunk különféle fesztiválokra, koncertekre. Hivatásom miatt is volt lehetőségem számos alkalommal rész venni a Sziget fesztivál biztosításában, ezért kicsit bennfentes kutatónak tartom magam.

Paul Hodkinson⁴⁶⁹ kutatása során a bennfentes kutatói lét előnyeit és hátrányait vizsgálta, mely során kiemelte, hogy a személyes tapasztalatokat szelektíven és célzottan kell felhasználni. Arra is felhívta a figyelmet, hogy ügyelni kell arra, hogy az etnográfiai kutatások során a társadalmi közelség pozíciója inkább hasznos, mint problematikus legyen. A reflexivitás és a pozicionalitás alapvető elv minden etnográfiai kutatásban⁴⁷⁰.

Kihívást jelentett, hogy a drogszcéna illegális, ezért egy hatalmas bizalmatlanság jellemzi. A bizalmatlanságot tovább fokozta rendőri mivoltom, hiába egyetemi oktatóként végeztem kutatásomat. A fesztiválkultúrákkal kapcsolatos kutatói tapasztalatokkal nem rendelkezttem, de a fesztivál-környezetben való otthonosabb mozgásom nagyban hozzájárult ahhoz, hogy kapcsolatot tudjak teremteni a résztvevőkkel, így lehetőségem volt arra, hogy megállapításaimat valós időben elemezhessem. Érdekes volt, hogy olyan dolgokról kérdeztek, melyek eredményei már előttem részben ismertek voltak.

⁴⁶⁷ A lehető legrosszabb konstelláció következett be- utána jártunk miért nem rendeznek meg jövőre VOLT fesztivált. https://hvg.hu/kultura/20221117_volt_fesztival_sziget_koncert_valsag (letöltve: 2024.08.04.)

⁴⁶⁸ HODKINSON Paul (2005): Insider Research in the Study of Youth Cultures *Journal of Youth Studies* 8(2): pp. 131-149 Online: DOI: 10.1080/13676260500149238 (letöltve: 2022.09.24.)

⁴⁶⁹ Paul Hodkinson: Universitat of Surrey szociológiai professzora

⁴⁷⁰ BERGER Roni (2015): "Now I see it, now I don't: researcher's position and reflexivity in qualitative research" *Qualitative Research* 15(2): pp. 219-234. Online: <https://doi.org/10.1177/146879411246847> (letöltve: 2024.11.12.)

Ismereteim segítettek az interjúk struktúrájának kialakításában, de a kapott válaszok egy része a résztvevők által vezérelt. Személyközpontúra sikerült a kutatásom, hiszen interjúkra és informális beszélgetésekre összpontosítottam kérdőíves kutatás helyett.

Kutatásom során kvalitatív módszerek közül a célzott mintavételt, félig strukturált interjút választottam:

Három kiemelt fesztivált vizsgáltam statisztikai adatok alapján kiemelten, a Sziget, Balaton Sound és OZORA, ezért az interjúalanyokat is ezeken a helyszíneken választottam ki. Összesen 18 félig strukturált interjút készítettem, 13 fesztiválozóval és 5 fő közreműködővel, a 2021-2023. évi fesztivál szezonban.

Az interjú alanyokat két kategóriába soroltam, mely alapján a fesztiválozó és közreműködő kifejezést használom. A közreműködő alatt azon személyeket értem, akik annak a szolgáltatnak, szervezetnek, gazdasági társaságnak a tagjai, akik felelősek a rendezvények zavartalan lebonyolításáért, azaz mentőtiszt, polgárőr, biztonsági őr. A fesztiválozó kifejezés egyértelmű. A fesztiválozók kiválasztása kényelmi szempontok (azaz ismerősök lévén), valamint hólabda mintavételezéssel történt. Olyan személyeket igyekeztem megszólítani, akik rendszeresen járnak fesztiválokra, és ők vagy baráti környezetükben tudnak olyan személyekről, akik fogyasztottak vagy rendszeresen fogyasztanak a fesztiválokon kábítószer.

Az interjú alanyok nem szerinti megoszlása 12 férfi, 6 nő. A kor megoszlása 25-70 között alakul, mellyel próbáltam igazodni ahhoz a feltevéshez, hogy különféle zenei irányzatok más-más szer használatát vonzzák. A fesztiválozók között két osztrák állampolgár is volt.

A fesztiválozókkal az interjúk a megbeszélthelyen, a fesztivál adottságaihoz viszonyítva nyugodt környezetben, az informális beszélgetések sorban állás, fellépő zenekarra várakozás közben történtek. A közreműködőkkel az interjúk készítése séta közben, vagy táborhelyükön ülve nyugodt környezetben történt. A kérdések feltevése előtt mindenkitől szóbeli beleegyezést kaptam a beszélgetés rögzítéséhez is, melyet a nagy hangzavar miatt nem minden esetben sikerült később visszahallgatni.

Egy-egy interjú időtartama 20-30 perc között zajlott le. Igyekeztem ügyelni arra, hogy az interjú időtartama során legyen elegendő idő a kérdéseim következetes megfogalmazására és válaszadásra. Igyekeztem azt is figyelembe venni, hogy a látogató szabad idejéből mennyi időt hajlandó áldozni rám, illetve a közreműködőt nem zavarjam munkájában. Az interjú vázlat mellett, ahol lehetőség volt felhasználtam az egyes látogatók válaszaiból szerzett előzetes ismereteket. Mindegyik interjúalany tisztában volt rendőri mivoltommal. Azt éreztem, hogy a kérdéseimre kicsit megfontoltabban igyekeztek válaszolni, de nem zavarta, nem feszélyezte őket.

A beszélgetések során olyan adat, információ nem keletkezett, mely alapján rendőri intézkedést kellett volna kezdeményeznem. Az interjúalanyok anonimitásának megőrzése érdekében nem készültek írásbeli beleegyező nyilatkozatok, az alanyok maximális védelme érdekében elsősorban a szóbeliségre törekedtem. Nem készültek azonosító fényképek, videók, a beszélgetések rögzítése, feljegyzések készítése is elenyésző volt a hagyományos interjúkhoz viszonyítva.

13.4.1 Interjúk a fesztivállátogatókkal

A fesztivállátogatók részére feltett kérdések az alábbiakra fókuszáltak:

1. Hogyan érzékelik a fesztivál-látogatók a drog jelenlétét a fesztiválokon? Csak fogyasztókat látni, vagy a helyszínen is beszerezhető a kábítószer?

A megkérdezettek közül nem mindenkinek volt tapasztalata a drogfogyasztással kapcsolatban, elmondása szerint, pedig ismerősei állították róla, hogy fogyasztott drogot. Volt, aki azt válaszolta, hogy csak azért ment a fesztiválra, mert ott szerinte könnyen hozzá lehet jutni a drogokhoz. Olyan választ kaptam egyik interjú alanytól, hogy ő rendszeresen fogyaszt drogot, fesztiválra pedig a társaság miatt jár, illetve kedvenc zenekarát kísérte el.

Szinte minden megkérdezett úgy nyilatkozott, hogy a fesztiválokon könnyen hozzá lehet jutni a droghoz, de fenn áll a hamisított szerek vásárlásának az veszélye is.

Amennyiben a kérdések során nem határoztam meg, hogy milyen drogról van szó, többen válaszolták, hogy az alkohol a legelterjedtebb drog a fesztiválokon. A kábítószeresek közül a kannabiszt, ecstasyt/MDMA-t, amfetaminokat és a kokaint használtak leginkább. Véleményük szerint a kannabiszt legkönnyebb érzékelni, hiszen jellegzetes szaga van.

Arra kérdésemre, hogy hány napig maradnak a fesztiválokon, egyöntetűen azt válaszolták, hogy régebben végig ott voltak, de ma már olyan megfizethetetlenek az árak, hogy a fellépők, programok függvényében, egy vagy két napot tudnak kifizetni.

2. Mi a véleményük a rendezvénybiztosításért felelős szervek, szervezők, különösen a rendőrség és a magánbiztonsági szolgálatok a kábítószerrel szembeni fellépéseiről (bejáratnál biztonsági személyzet által ellenőrzés, egyen- és civil ruhás rendőrök, biztonsági őrök, az érvényes droggopolitikára vonatkozó információk – honlap, hirdetőtáblák, bannerek)?

Válaszaik szerint a nem igazán profi terjesztők, valamint a saját használatra szánt drogot leginkább ruházatban, melltartóba rejtve, vagy valamilyen hétköznapi használati tárgyba, pl. kibelezett mobil telefonba, tamponba, kozmetikai termék dobozába rejtve csempészik be a fesztiválra. A beléptetésnél a biztonsági szolgálat emberei az első napon nagyon alaposan igyekeznek mindent átkutatni. Amikor érzékelik, hogy szigorú ellenőrzés van, vannak, akik inkább beveszik az összes drogot, de nem dobják el, amiért sok pénzt fizettek. Ekkor még az nem jut eszükbe, hogy ennek milyen következményei lehetnek, hanem arra fókuszálnak, hogy sikeresen jussanak be a fesztiválra. A további napokon már nem olyan alaposak a beléptetésnél történő ellenőrzések.

A megkérdezettek többsége úgy nyilatkozott, hogy a beléptetésnél történő szigorú ellenőrzésnek van elrettentő hatása, valaki meg is jegyezte, hogy ő még a beléptetés előtt eladta a nála lévő kábítószer.

A rendőri szervek, biztonsági szolgálatok által történő beavatkozásoknak megítélésük szerint van elrettentő hatása van, de a területen egyikük sem látott rendőri intézkedést kábítószer terjesztés miatt.

A fesztiválozók ellenőrzésével, a megfigyeléssel, és a bűnüldözéssel kapcsolatos kezdeményezésekről, az általam megkérdezettek ambivalensen nyilatkoztak. Az egyik nő interjúalany azt válaszolta, hogy rendőri jelenlét őt személy szerint megnyugtatja, de szerinte rejtettebb, gyorsabb drogfogyasztást idézi elő. A többiek válasza szerint a fesztiválok között is van eltérés, van ahol lazább, van ahol szigorúbb a biztonság. Utóbbi esetben a kábítószeresek sokszor érzik úgy, hogy figyelik őket, melyet csak fokoz a kamerák jelenléte. Szerintük ennek ellenére a rendőri intézkedés abban a pillanatban elrettentő, de ennek sokáig olyan nagy hatása nincs.

A megkérdezettek azonban egyöntetűen azt válaszolták, hogy a kábítószeresekkel szembeni rendőri intézkedések nem befolyásolják jelentős mértékben a szerhasználatot.

Arra a kérdésemre, hogy a külföldön található relaxzónák, drogbevizsgáló állomások, drogtemetők, mennyire befolyásolnák a drogfogyasztást, nem tudtak érdemben nyilatkozni. Egy személy válaszolta, aki kedvenc zenekara koncertjére kiutazott Belgiumba, ott hallott róla, de nem merte volna kipróbálni.

13.4.2. Interjúk a közreműködőkkel

A megkérdezettek egyöntetűen úgy kezdték a válaszadást, hogy szerintük az alkohol sokszor veszélyesebb a fesztiválózókra tekintve, mint a kábítószer. A fiataloknál mentalitásbeli változást észleltek, már nem preferálják az alkoholt, helyette inkább drogot vásárolnak, kisebb kiszerelesben. Az illegális drogok használata egyre nyíltabban történik a fesztiválokon, és van, aki ezt már elfogadottnak tekinti, holott ő nem él vele.

Mentőtiszt interjúalanyom a segítségre vagy ellátásra szoruló személyekkel szemben kiemelte, hogy leginkább az nehezíti munkájukat, hogy nem minden esetben őszinték velük szemben, különösen a bevitt drog mennyiségében, mely nehezíti ellátásukat. Szerinte pedig fontos lenne, hogy az elsősegélynyújtó helyen a drogosok legalább biztonságban érezzék magukat.

A magánbiztonsági szolgálat munkatársaitól kapott válaszokból leginkább azt emelem ki, hogy számos esetben kötve van a kezük, pl. a bejáratnál nem intézkedhetnek a dílerrel szemben, vagy elküldik, vagy rendőrt hívnak hozzá. Megjegyezte még, hogy az alkoholistákkal „tudnak bánni”, de előfordult, hogy nem tudták hogyan viselkedjenek azzal szemben, aki valamilyen drogot szedett be. Szerinte a fesztiválok drogárusai csak azért vannak ott, hogy a drogot eladják, a zenét sem élvezik.

A fesztiválszervezőknek nagyon fontos, hogy a kábítószer használat árthat az image-nek, hiszen ha a média is felkapja, akkor negatív kép vetül a fesztiválra. Amennyiben a fogyasztót találják, sokszor nem rendőrt hívnak, hanem inkább kikísérik a fesztivál területéről a szolgálat emberei. Szerinte az is fontos, hogy ahol nagyon sok szabályt be kell tartani, ott a fesztiválózók lehet, nem érzik feltétlenül jól magukat.

A megkérdezettek mindegyike hangsúlyozta a rendezvénybiztosításban résztvevő felek közötti együttműködést, az információk megosztását.

13.5. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások

A bűncselekmények száma a valóságban jellemzően kétszerese a hatóság tudomására jutott jogsértő bűncselekmények alakulásának, az áldozat nélküli bűncselekmények esetén a látencia azonban ennél jóval magasabb. A rejtve maradó bűnözési ráta aránya sok mindent elárul a bűnözés társadalmi összefüggéseiről, valamint a bűnüldözés és a bűnözés kapcsolatáról.

A kábítószeres bűncselekmények ún. áldozat nélküli bűncselekmények, és emiatt jellegüknél fogva még hatalmasabb látenciaérték jellemzi. Az ügyek szinte csak a rendőri szervek felderítése alapján indulnak.

Az 1990-es években jelent meg hazánkban is nagyobb mennyiségben a kábítószer, a 2004-es EU-hoz csatlakozásunkkal a határok megnyitásával e folyamatok felerősödtek, melyet a kiugróan magas, 8000-hez közelítő számok is igazolnak.

A 2004-2013-as évek kábítószeres bűncselekmények adatait az utolsó 10 év adataival (2014-2023) összehasonlítva, elmondható, hogy mintegy 25%-kal emelkedett a bűncselekmények száma, mely rámutat a jelenség súlyosságára is. Az enyhén hullámzó tendencia ellenére kijelenthető, hogy napjainkban éves szinten 7000 felett van a kábítószeres bűncselekmények száma, mely a határok megnyitása óta állandósulni látszik. Az elkövetők állampolgárságát vizsgálva, kijelenthető, hogy majd 95%-uk magyar állampolgár.

A fesztiválokon történő kábítószeres bűncselekmények, a statisztikai adatok szerint, 1-2 %-át teszik ki a teljes regisztrált kábítószeres bűncselekményeknek. Azonban a fesztiválokon történő kábítószer-terjesztés, -fogyasztás esetén még nagyobb látencia érvényesül. Amennyiben 2014-től nézzük az adatokat, a kábítószeres bűncselekmények tekintetében hullámzó tendencia figyelhető meg. Éves szinten eddig 60 volt a legtöbb bűncselekmény (kivétel 2018. év, mikor a statisztikai számbavételben módosítás történt), azonban 2024-re a bűncselekményszám 66-ra emelkedett, mely egyharmados növekedést jelent előző évhez viszonyítva. (1. hipotézis)

A fesztiválokon elkövetett kábítószer bűncselekmények elkövetőinek állampolgárságát tekintve elmondható, hogy majd 50%-a magyar és közel kb. 50% külföldi. A külföldiek elkövetők viszonylag magas aránya az összes kábítószeres bűncselekmény elkövetőihez viszonyítva, igazolja azon hipotézisemet, hogy nemcsak hazai, hanem külföldi elkövetőknek is jelen vannak a fesztiválokon fogyasztóként és terjesztőként egyaránt. (2. hipotézis)

Az elkövetők több mint fele, 57%-a büntetett előéletű, akik egyharmada kábítószeres bűncselekmény miatt korábban volt már büntetve. Ez választ arra a kutatási kérdésre, hogy az elkövetők egyharmada ismételten kábítószer-terjesztéssel fog foglalkozni.

Az ügyek 36%-ban egy elkövető került felelősségre vonásra, 15%-ában bünszövetséget, egy esetben pedig bünszervezetet állapítottak meg. A bünszövetségek esetében a kábítószer értékesítése főként fesztiválokon történt, a bünszervezet esetén a fesztivál csupán csak egy helyszín a többféle helyen és módon történő értékesítés során. A fentiek alapján azon hipotézisem, hogy a fesztiválon a kábítószer szervezett bűnözői körök árulják, nem nyer egyértelműen igazolást. A vizsgált ügyekben 15,9%-ban született jogerős ítélet, mely alapján bünszövetség vagy bünszervezet került megállapításra. (3. hipotézis)

A fesztiválokon történő kábítószeres ügyek 36,36%-ában a helyszínen, azaz a fesztivál területén, történt az elsődleges rendőri intézkedés. Az elkövetőnek sem érdeke, hogy pontosan megnevezze, hogy kitől, mennyi és milyen kábítószerrel vásárolt. A 2000-es években még jellemző volt, különösen a Sziget fesztiválon, hogy pár nappal az esemény előtt a fesztivál területén elásták a kábítószerrel. Ma is érvényes, hogy a fogyasztók, dílerek a drogot elsősorban ruházatba, testüregbe, csomagba, dezodorba, más használati tárgyakba rejtve igyekeznek a fesztivál területére bevinni, de ahol lehetőség van rá, lakóautóban, személygépkocsiban rejtik el. Az áttekintett ügyekben is találkoztam olyannal, amit a fesztiválszervezőkkel készített interjúk, biztosításban résztvevő nyomozókkal, felderítőkkal folytatott informális beszélgetések is megerősítettek, hogy ma már jellemző, hogy a terjesztők a teljes értékesítésre szánt mennyiséget nem viszik be a fesztivál területére, hanem csak kisebb adagokat, és az ún. mintavásárlást követően már a fesztivál területén kívül parkoló autóhoz vagy bérelt lakáshoz közel történik a drogértékesítés. (Ezek az ügyek, amennyiben tettenérés történik, már nem a fesztiválokon történő kábítószeres bűncselekmények statisztikájában jelennek meg.) (2. kutatási kérdés)

Az áttekintett ügyek alapján kijelenthető, hogy a fesztiválokon szinte mindenfajta kábítószer jelen van, a klasszikus drogoktól a szintetikus szerekig. Ezzel választ kaptam arra a kutatási kérdésemre, hogy milyen drogok vannak jelen a fesztiválokon. (1. kutatási kérdés)

Az elkövetők több mint fele, 57%-a büntetett előéletű, akik egyharmada kábítószeres bűncselekmény miatt korábban volt már büntetve.

Az ügyek 36%-ban egy elkövető került felelősségre vonásra, 15%-ában bünszövetséget, egy esetben pedig bűnszervezetet állapítottak meg. A bünszövetségek esetében a kábítószer értékesítése főként fesztiválokon történt, a bűnszervezet esetén a fesztivál csupán csak egy helyszín a többféle helyen és módon történő értékesítés során. A fentiek alapján azon hipotézisem, hogy a fesztiválon a kábítószerrel szervezett bűnözői körök árulják, nem nyer egyértelműen igazolást. A vizsgált ügyekben 15,9%-ban született jogerős ítélet, mely alapján bünszövetség vagy bűnszervezet került megállapításra. (2. hipotézis)

Az általam készített interjúk alátámasztották a statisztikai adatok alapján megállapítottakat, különösen azt, hogy a fesztiválokon jelen van a kábítószer. Ami a statisztikai adatokból viszont nem tűnik ki, véleményük szerint a fesztiválon történő rendőri beavatkozások nem befolyásolják a szer használatát.

14. A kábítószeres bűncselekmények felderítését támogató bűnügyi elemző-értékelő munka

A szervezett bűnözés jelensége a világ szinte összes országát foglalkoztatja, az Európai Unió is igyekszik minden lehetséges eszközt és módszert biztosítani az ellene való küzdelemhez a tagállamok számára. Az Europol által 2021-ben közzétett SOCTA jelentés alapján az Európai Unió területén tapasztalható súlyos és szervezett bűnözői tevékenységek, - különös figyelmet fordítva a kiberbűnözésre, az illegális kábítószer-kereskedelemre, a környezeti bűnözésre, a lőfegyverek és robbanóanyagok illegális kereskedelmére, az ember-kereskedelemre, valamint a különféle csalásokra és hamisítványokra, - esetében az adatelemzés kiemelkedő jelentőséggel bír. Ez a folyamat nemcsak a jogsértések felderítésében, hanem az elkövetők azonosításában, a közöttük fennálló kapcsolatok, elkövetői csoportok és azok belső struktúrájának feltárásában is alapvető szerepet játszik.⁴⁷¹

A kábítószer-bűnözés egyik specifikumának tekinthető, hogy a különböző bűnelkövetői csoportok között rendszerint nem területi alapú a „működési terület” felosztása, hanem kábítószer típus szerinti. Azaz az egyes bűnszervezetek rendszerint békében árulják egymás mellett a különböző típusú kábítószereket.⁴⁷²

A nemzetközi kábítószer-kereskedelem egyik legérzékenyebb pontja az árumozgatás. Ez lehet az egyik oka annak, hogy a hagyományos kábítószerek csempészetével zárt elkövetői csoportok próbálkoznak, tagjainak tevékenységében a külső és belső konspiráció mellett szigorú életviteli szabályok betartása, bűnös tevékenységük álcázása figyelhető meg. Velük szemben a rendőri fellépés - a beépülés vagy a szállítmány figyelemmel kísérése - szinte lehetetlen.⁴⁷³ Az együttműködés földrajzi terjedelme is korlátlan, a felvevőpiac több országhatáron átível.

A pandémia komoly befolyással bírt a kábítószerpiacra. A kábítószerrel foglalkozó bűnszervezetek, felismerve a kiber-bűnözésben és az online értékesítésben rejlő lehetőségeket, kihasználták a darknet, a csomagküldő szolgáltatások és a kriptovaluták illegális kereskedelemben jelentkező előnyeit. A fogyasztók széles rétege számára tették elérhetővé a kábítószerekhez, új pszichotróp szerekhez való könnyű és lebukásmentes hozzáférést.⁴⁷⁴

⁴⁷¹ European Union Agency for Law Enforcement Cooperation

⁴⁷² MÁTYÁS 2020. i.m. 73.p.

⁴⁷³ NYESTE Péter (2019): A nyugat-európai szervezett bűnözés jellemzői In: Antalóczy-Gáspár-Istvanovszki-Nyeste-Pató-Szendrei-Szűcs: A nemzetközi és honos szervezett bűnözés története, XX. századi fejlődése és várható tendenciái, pp. 41-53.

⁴⁷⁴ VÁRI Vince (2022): A bűnüldözés aktuális kihívása: az online kábítószerpiac Online: https://drogkutato.hu/wp-content/uploads/2022/01/01-162_IDSZ-teljes_NET-139-161-1.pdf

A bűnüldöző hatóságok nem minden esetben rendelkeznek ellenőrzött, megbízható információkkal az ország területén működő csoportok aktivitásáról, jellemzőiről. A beszerzett bizonyítékok alapján a csoport egy-egy vezető, vagy végrehajtó tagjával szemben büntetőeljárás kezdeményezhető, amelyek azonban ügyészi, illetve bírói szakban nem elégségesek ahhoz, hogy az érintett olyan büntetést kapjon, mely a csoportból történő hosszabb távú kivonását biztosítaná. A folyamatos felderítő tevékenység, a szervezetek bomlasztása, az egyes vezetők, illetve tagok büntetőeljárás alá vonása csak időleges eredményeket hoznak, a csoportok általában újra élednek, folytatják tevékenységüket, de az is előfordulhat, hogy a csoportok tagjai irányítás nélkül, szervezetlen formában, de továbbra is elkövetnek kisebb súlyú bűncselekményeket.

A szervezett bűnözés jelenlétét, valós helyzetét csak folyamatos bűnügyi hírszerzéssel, a helyi, területi, országos és szükség esetén a nemzetközi felderítő szervek folyamatos együttműködésével lehetséges megítélni.⁴⁷⁵ A nemzetközi és hazai bűnüldözési tapasztalatok azt igazolják, hogy a bűnelkövetők cselekményük sikere és leplezése érdekében maguk is rendszeresen végeznek titkos információgyűjtést. A szervezett, országhatárokon átlépő bűnözés pedig már a tudomány és a technika legújabb vívmányait alkalmazza.⁴⁷⁶

A bűnüldöző szervek tevékenységében a bűnelemzés még mindig a kevésbé alkalmazott kriminalisztikai módszerek közé tartozik. Mutatja ezt az alkalmazott bűnelemzési formák szűk keresztmetszete is.⁴⁷⁷

A bűnügyi elemzés csakúgy, mint maga a bűnüldözés egy folyamatosan fejlődő, soha meg nem álló, a bűnözést utol nem érő ága a rendőrség munkájának. A mai világban a technológia robbanásszerű fejlődése figyelhető meg, melynek eredményeit a modern kor bűnelkövetői nagyon gyorsan és ügyesen használják. A bűnelkövetők naprakészek a technika, az internet világában, melyhez a hatóságoknak is alkalmazkodni kell.⁴⁷⁸ Mindez hathatósabban érvényesül a szervezett bűnözői csoportok tevékenységében, akik működésük sikere érdekében különféle ismeretekben jártas szakembereket, akár jogi, pénzügyi-számviteli, de különösen megfelelő számítástechnikai ismeretekkel rendelkező személyeket is foglalkoztatnak.

(letöltve: 2024.11.02.)

⁴⁷⁵ SZENDREI 2019. A magyarországi szervezett bűnözés a 2000-es évektől napjainkig 255.p.

⁴⁷⁶ SZENDREI Ferenc (2019): A rendészeti célú titkos információgyűjtés In. Nyeste Péter – Szendrei Ferenc: A bűnügyi hírszerzés kézikönyve Dialóg Campus Kiadó, Budapest, pp. 57-84. 59.p.

⁴⁷⁷ MÁTYÁS Szabolcs (2017): A bűnelemzés kartográfiai lehetőségei - avagy a bűnözési térképek alkalmazása a mindennapi rendőri munka során Pro Publico Bono – Magyar Közigazgatás, 2017/2, pp. 158–175. 159.p.

⁴⁷⁸ NÉMETH Ágota 2020. i.m. 859.p.

14.1. A szervezett bűnözés fogalmi meghatározása

A kábítószer-kereskedelem térhódítása miatt az 1970-es és 1980-as években került a figyelem középpontjába a szervezett bűnözés elleni küzdelem az európai országokban, az ezzel kapcsolatos kriminológiai kutatások megindulása is erre az időszakra tehető.⁴⁷⁹

Hazánkban a rendszerváltás előtt, 1980-as években kezdődött meg az erőszakos vagyon elleni bűncselekményt elkövető bűnözők és a gazdasági jellegű bűnelkövetést lehetővé tevő második gazdaságban szerepet játszó vállalkozók összefonódása, melyek a szervezett bűnözés megjelenésének első fázisait jelentik. Az 1990-es évek jelenségei, mint a transzformációs válság, a feketegazdaság kialakulása, a szervezeten biztosított hitelkihelyezés, behajtási és védelmi pénzeken keresztül kontrol a különböző gazdasági ágazatokban, szintén táptalajul szolgáltak a szervezett bűnözés térnyerésének. A 2000-es években az egyes bűncselekmények elkövetési értéke jelentősen megemelkedett, számos vagyon elleni bűncselekmény száma megnőtt, a kábítószer-kereskedelem nemzetközi jelleget öltött, megjelentek a fiktív befektetési alapok, az uniós pénzek illegális felhasználása.

A társadalmi változásokra a bűnözés egyszerre, a bűnüldözés, jogalkalmazás lassabban reagál. A bűnözés ugrásszerű növekedésével, szervezettségének fokozódásával társadalmi igényként fogalmazódott meg az 1990-es évek végére a szervezett bűnözés elleni hatékonyabb fellépés.

A szervezett bűnözésnek nincs általánosan elfogadott meghatározása, melyet a fogalom többszöri módosítása is igazol.⁴⁸⁰ Magyarországon a bűnszervezet fogalma első ízben az 1997-ben került meghatározásra, mely szerint bűnszervezet a „*bűncselekmények folyamatos elkövetésére létrejött olyan – munkamegosztáson alapuló – bűnszövetség, amelynek célja a rendszeres haszonszerzés.*”⁴⁸¹ Ez a fogalom meghatározásban hiányosságként vetődött fel, hogy a jogalkotó nem fejezte ki azt a tényt, hogy a bűnszervezet sokkal inkább veszélyt jelent a társadalomra, mint a bűnszövetség. Két személynél több elkövetőt nem említ, és nem jelöli meg a szóba jöhető bűncselekmények körét, tehát bármilyen jellegű és típusú cselekmények elkövetésére létrejöhett bűnszervezet. Hamar felismerték, hogy ez a meghatározás nem elég

⁴⁷⁹ KLEEMANS, Edward R. (2007): Organized Crime, Transit Crime, and Racketeering Crime and Justice, Vol. 35, No. 1., Chicago, pp. 163–164 Online: DOI: 10.1086/501509 (letöltve: 204.10.11.)

⁴⁸⁰ BROADHURST Roderic - GRABOSKY Peter - ALAZAB Mamoun - BOUHOURS Brigitte - CHON Steve (2014): An Analysis of the Nature of Groups engaged in Cyber Crime. International Journal of Cyber Criminology January-June 2014, Volume 8 (1): pp. 1–20. Online: <https://ssrn.com/abstract=2461983> (letöltve: 2024.11.12.)

⁴⁸¹ 1997. évi LXXIII. törvény a büntető jogszabályok módosításáról 9. §

a szervezett bűnözés elleni hatékony fellépésben, így 1998-ban, módosítottak több büntetőjogi norma megváltoztatásával egyetemben.

Az újabb definíció szerint „*Bűnszervezet: bűncselekmények rendszeres elkövetése révén, haszonszerzés végett létrejött olyan bűnszövetség, amely feladatmegosztáson, alá-fölérendeltségi rendszeren és személyi kapcsolatokon nyugvó szerepvállaláson alapul.*”⁴⁸² Új elemként megjelent az alá-fölé rendeltségi viszony és a személyi kapcsolatokon nyugvó szerepvállalás.

Mindkét meghatározás közös vonása, hogy a bűnszervezet fogalmát a - már a Btk. eredeti szövegében szereplő - bűnszövetség fogalmára építette, és ahhoz további ismérveket kapcsolt, mely szerint a bűnszervezet olyan bűnszövetség, amely bűncselekmények rendszeres elkövetése révén, haszonszerzés végett létrejött, feladatmegosztáson, alá-fölérendeltségi rendszeren, személyi kapcsolatokon nyugvó, szerepvállaláson alapul.

A Palermói Egyezményre⁴⁸³ és az együttes fellépésre figyelemmel a törvényi fogalmat 2001-ben ismét módosították. Ennek értelmében "*bűnszervezet: három vagy több személyből álló, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoport, amelynek célja ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése.*"⁴⁸⁴

A legutolsó módosítás 2019. július 10-től határozza meg a bűnszervezet fogalmát: „*legalább három személyből álló, hosszabb időre, hierarchikusan szervezett, konspiratíván működő csoport, amelynek célja ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése.*”⁴⁸⁵ Ez a szabályozás egyben megfelel a nemzetközi normák kritériumainak is.

A bűnszervezetben elkövetés részben klasszikusan kábítószer-kereskedelemhez, emberkereskedelemhez, embercsempészéshez, lőfegyverrel, lőszerrel visszaéléshez, mint határon átnyúló bűnözéshez kapcsolódik az élet és testi épség elleni bűncselekmények, erőszakos vagyon elleni bűncselekmények mellett, részben pedig egyre inkább érzékelhetően a hangsúly eltolódik az ún. puhább bűncselekmények irányába, úgymint a költségvetési csalás, valamint a pénzmosás bűncselekménye. Az ún. puha bűncselekmények jellemzője a klasszikus

⁴⁸² 1998. évi LXXXVII. törvény a büntető jogszabályok módosításáról 35. §

⁴⁸³ Az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban, 2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezmény magyar kihirdetéséről.

⁴⁸⁴ 2001. évi CXXI.tv. A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról

⁴⁸⁵ 2019. évi LXVI. törvény Magyarország 2020. évi központi költségvetésének megalapozásáról 107.§

jogsértésekkel szemben, hogy nehezebben felderíthetők, azaz jobban leplezhetők, és nem kevésbé jövedelmező bűncselekmények.⁴⁸⁶

A bíróság jogegységi határozata az alanyi bűnösség és a bűnszervezet tárgyi ismérvei közötti viszonyt fogalmazza meg. Ennek lényege, hogy elsődlegesen mindig az adott, konkrét bűncselekmény elkövetését kell vizsgálni és bizonyítani, mivel ebben rejlik a vád tárgyi és alanyi meghatározottsága. A bűncselekmény megvalósulását, mint tárgyi körülményt kell elhelyezni egy másik tárgyi körülmény, a bűnszervezet keretében.⁴⁸⁷

Ezt követően alanyi oldalon azt kell vizsgálni, hogy ha az elkövetési magatartás a bűnszervezet keretein belül történik, akkor az elkövető ezt felismerte-e. Ez megvalósulhat úgy, hogy az elkövetés még a bűnszervezeten kívül kezdődik, és az elkövetőben csak később (az elkövetés közben) tudatosul, hogy bűnszervezeten belül tevékenykedik, és ott belül maradva folytatja vagy megismétli az elkövetést. De történhet úgy is, hogy az elkövetés eleve bűnszervezet keretein belül, illetve annak létrejöttével kezdődik, tehát az elkövető tudja, hogy abban vesz részt.⁴⁸⁸

A Kúria gyakorlata szerint a bűnszervezetben elkövetés megállapítása nem minősítési, hanem olyan büntető anyagi jogi kérdés, amely közvetlenül a büntetés kiszabásához kapcsolódik, így felülvizsgálati oknak⁴⁸⁹ kell tekinteni.⁴⁹⁰

14.2. Bűnszervezet elemzése

A bírósági ítéletek tárházában egy ügy szerepelt, mely bűnszervezetben történő kábítószer-kereskedelem miatt került büntetés kiszabásra, ahol a bűncselekmény helyszínéként a fesztivál is szerepelt. Az ügy rövid összefoglalása az alábbi:

„2009. decembere és 2010. augusztusa közötti időszakban az I.r. vádlott irányításával egy hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő kábítószercsempész bűnszervezet működött, amely jellemzően értékesítési célból, Hollandiából, település 2-ről hozott be Magyarországra, alkalmanként több kilogramm mennyiségű, többnyire szintetikus kábítószer (amfetamint).

⁴⁸⁶ SZMODICS Zoltán (2024): Az ügyészség helye és szerepe, valamint jogalkalmazói tapasztalatai a szervezett bűnözés elleni fellépésben c. előadása (Legfőbb Ügyészség Kiemelt és Korrupciós Ügyek Főosztálya) a Nemzeti Közszerológiai Egyetem Rendészettudományi Karán – 2024.09.20

⁴⁸⁷ 4/2005. BJE határozat

⁴⁸⁸ Bfv.III.228/2018/5.

⁴⁸⁹ Bfv.I.1725/2015/7.

⁴⁹⁰ Be. 649. § (1) b) pont ba) alpont

A kábítószert település 2-n az I.r. vádlott vásárolta meg, több alkalommal ő volt az, aki azt a Magyarországra szállító futár gépkocsijába elrejtette. A II.r. vádlott a bűnszervezet működtetésében részben közvetítői, részben szervezői szerepet játszott, a "személy³" a kábítószer vásárlások egy részét finanszírozta, valamint a kábítószer vásárlások anyagi hátterét elemezte, némely esetben a behozott kábítószert értékesítette, illetve több alkalommal a kábítószer elrejtésében közreműködött. A III.r., a IV.r., az V.r., a VI.r., a VII.r. vádlottak, mint kábítószert szállító futárok vettek részt a bűncselekményben. A VIII.r. vádlott az V. r. vádlott kábítószert szállító futárkénti beszerzésben vett részt. A IX.r. és a X.r vádlottak a Magyarországra behozott kábítószer tekintetében továbbértékesítési céllal történő rendszeres vásárlóként, ennek következtében megbízóként, nagyrészt biztosították a szállítások anyagi fedezetét, illetve ők biztosították a futároknak a mobiltelefonokat."⁴⁹¹

Számos olyan ügy összefoglaló jelentését olvastam, ahol a bűnszervezet meglétét is bizonyítottanak látta a nyomozó hatóság, de a jogerős ítéletben mégsem szerepelt a bűnszervezetben történő elkövetés. A bűnelemzés eszköztárának és metodikájának megválasztását mindig az határozza meg, hogy mivel állunk szemben. A szervezett bűnözés tükrében, az elemzés metodikája a bűnszervezet fogalmi elemeiből vezethető le.

14.2.1. A bűnszervezet fogalmi ismérvei

A fent ismertetett ügyben harmadfokon eljáró Kúria végzésében megállapította, hogy a bűnszervezet törvényi fogalmi elemeinek nem az elkövetők, hanem a bűnszervezet oldalán kellett fennállnia, azaz az összehangolt működés a bűnözésre alakult csoport külvilágban történő megjelenési formájának tekintendő.⁴⁹²

*A bűnszervezet cselekmény jogi minősítése szempontjából közömbös, nem része annak. A szándékos bűncselekmény elkövetéséhez kapcsolódó többes elkövetési forma, mely büntetési tétel emelkedését vonja maga után.*⁴⁹³

⁴⁹¹ B.387/2012/183.

⁴⁹² Bfv.2228/2018/5.

⁴⁹³ Bfv.2228/2018/5.

14.2.1.1. Elkövetők: három vagy több személy

„Az elkövetőnek csak azt kell tudnia – és a büntetőeljárás során ezt a tudattartalmat kell a hatóságoknak bizonyítani – hogy azt a bűncselekményt, amelyhez kapcsolódik, bűnözésre alakult csoport hajtja végre. A csoporthoz eseti jelleggel csatlakozó elkövetőnek nem, de a csoportban rendszeresen megjelenő elkövetőnek sem kell tisztában lenni a csoport pontos működésével, struktúrájával, a résztvevők körével.”⁴⁹⁴

Az elkövetői csoportot vezető személyeknek, a tagok között fennálló kapcsolatoknak meghatározása szintén az elemzés feladata. Az általuk megvalósított elkövetési magatartások kiegészítő jellegűek, ezért az elkövetők között funkcionális kapcsolat áll fenn. Több elkövető esetén több szubjektív körülmény merül fel, ami elsősorban a tagok eltérő szellemi, pszichikai, fizikai kvalitásukból ered. Ez több hibázási lehetőséget is rejt magában, ami nagyobb támadási felületet jelent a bűnüldöző hatóságok számára. A tagok között az ún. gyenge láncszem megkeresése alapján lehetőség lehet a jövőbeni együttműködők kiválasztására, akik érdemben tudnak a bűnszervezetről információkat szolgáltatni a nyomozó hatóságnak. A több hibázási lehetőség egyben nagyobb támadási felületet is jelent az elkövetői csoport elleni fellépésben. A fentiek az alábbi indokolás részlet is igazol:

„A Kúria álláspontja szerint V-VIII. r. vádlottak esetében,- akik futári illetve szervező szerepet töltöttek be a bűncselekményekben- a tudattartalmuk alapján lehet állást foglalni a bűnszervezetbeni elkövetés kérdésében. E vizsgálat során nem hagyható figyelmen kívül, hogy az érintett vádlottak bérelt gépkocsival utaztak Hollandiába, ahol a kábítószer beszerzésre került, több esetben GPS-t, mobiltelefont biztosítottak a számukra, szállást béreltek részükre az ott tartózkodás idejére, ismertették előttük a kábítószer gépkocsiban való elrejtésének módját. Az a körülmény is jelzésértékű kellett, hogy legyen számukra, hogy a pár napos munkáért 100 ezer forint nagyságú fizetést kaptak. Ezekből a körülményekből az érintett vádlottaknak tudnia kellett, hogy bűnszervezetben vagy eseti jelleggel ahhoz kapcsolódóan fejtik ki adott tevékenységüket. Az általuk megismert vádlott-társak számából, a kábítószer mennyiségéből, az egyes cselekményeknél tapasztalt magas

⁴⁹⁴ 4/2005. BJE

*szintű konspirációból, a végrehajtás körülményeiből tudatuknak át kellett fognia, hogy adott cselekményük mások megelőző, ismét mások további láncolatos cselekményeinek részét képezi. Így V., VI., VII. és VIII. r. vádlottak vonatkozásában is megállapítható, - figyelemmel a 4/2005.Büntető jogegységi határozatban foglaltakra is- hogy cselekményeiket bűnszervezetben követték el.*⁴⁹⁵

14.2.1.2.Hosszabb idő

Az időtartamra vonatkozó hosszabb időre való szervezettség jelentést nehéz megfogalmazni. A lényeg, hogy a szervezetet olyan időtartamra hozzák létre, amely idő alatt a tagok összehangoltan tudnak működni. A bírói gyakorlat szerint fél-egy éves időtartamot jelent a hosszabb időtartam.

A Kúria álláspontja szerint

*„A „hosszabb időre szervezettség” szempontjából közömbös, hogy az elkövető milyen időtartamon keresztül vett részt a bűnszervezet működésében. Jelentősége annak van, hogy nem csupán a tervbe vett bűncselekmény elkövetésének feltétlen tartamára, hanem a bűncselekmények elkövetését célzó csoport kialakulására, működésének összehangolására is történik vállalkozás. E törvényi feltétel lényege a szervezettség fokmérője, és megléte nem feltétlenül köthető valamely időtartam elteltéhez. Mindemellett a további törvényi feltételek - a létszám és a tervbe vett bűncselekmény - az elkövetés megkísérlésével értelemszerűen egyben teljesülnek, különösebb vizsgálatot ezért nem igényelnek.”*⁴⁹⁶

A hosszabb idő megállapításához a bűnügyi elemzés során szükség van a történetiség vizsgálatára. A szereplők személyiségfejlődésének vizsgálata során látható, hogy változás következhet be a személyi kapcsolatrendszerében, érdekellentétek, szövetségek alakulhatnak ki és bomolhatnak fel, változás történhet a személyes értékrendben, ideológiában.

A látókörbe került deliktumok elkövetési magatartásban is bekövetkezhetnek változások. Változhat az elkövetés eszköze, módszere. A „hosszabb időre” fogalmi elem magában hordozza a bűncselekmények folyamatos, üzletszerű, rendszeres haszonszerzés céljából történő

⁴⁹⁵ Bf.39/2015/26.

⁴⁹⁶ Bfv.III.228/2018/5.

elkövetését. Emiatt az egyes cselekmények finanszírozására és a /pénzmosásra irányuló ismérvek feltárását is az elemzés egyik sarokpontjának kell tekinteni.

14.2.1.3. Bűncselekmények száma

A bűnszervezetben történő elkövetéshez egyetlen egy ötévi vagy azt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmény is elégséges, feltéve, hogy a terhelt tudata átfogta a bűnszervezet létét, és azt, hogy a bűnszervezet működésének keretei között cselekszik.⁴⁹⁷ A Legfelsőbb Bíróság jogegységi határozatában kimondta, hogy a bűnszervezetben elkövetés megállapítható azzal szemben is, aki - eseti jelleggel - akár egyetlen cselekményt tettesként vagy részesként valósít meg.⁴⁹⁸ A bűnszervezet léte megállapítható akkor is, ha még egyetlen bűncselekményt sem követett el, de több, a törvényben meghatározott súlyú bűncselekmény elkövetése a célja.⁴⁹⁹

Valamennyi bűncselekményi stádium szerepe felértékelődik. Nemcsak a befejezett deliktumok elkövetési magatartásának körülményei fontosak az elemzésnél. Ki kell terjeszteni a figyelmet az elkövetés előtti esetleges előkészületi stádium körülményeire is.

Az irányadó bírói gyakorlat szerint természetes egység, ha az elkövető egyidejűleg különböző kábítószerre követi el a cselekményét, a természetes egység szükségszerű következménye pedig az, hogy a kábítószer mennyiségeket a tiszta hatóanyag alapulvételével összegezni kell, s a bűncselekmény minősítése szempontjából az összmennyiség az irányadó (1/2007. Büntető jogegységi határozat a kábítószerrel visszaélés bűncselekménye megvalósulásának kritériumairól).⁵⁰⁰

*Az elfogás miatti veszteség pótlása érdekében újabb szállítás megszervezésére került sor; melynek keretében I. rendű terhelt 2010. június 7. napján gépkocsit bérelt.*⁵⁰¹

Az egységet mutatja az alábbi cselekmény is, mely arra utal, hogy az egyik kábítószer futár elfogása miatt, másik futár részvételével a kábítószerek ismételt behozatalát kell megszervezni.

⁴⁹⁷ BH 2008.6.139

⁴⁹⁸ 4/2005. BJE

⁴⁹⁹ BH 2008.6.139.

⁵⁰⁰ B.1262/2019/82

⁵⁰¹ Bfv.III.228/2018/5.

14.2.1.4. Hierarchia

A hierarchikus szervezettség nem jelenti valamennyi bűnszervezetben résztvevő személy hierarchiában való elhelyezkedését. Akár csak egy tagnak a szervező, koordináló, irányító szerepére vonatkozik a feladatok megosztása során, akkor e körülmény olyan alá-fölérendeltséget jelentő személykapcsolatnak tekinthető, amely megalapozhatja a bűnszervezet megállapítását. A hierarchikus szervezettség nem jelenti valamennyi bűnszervezetben résztvevő személy hierarchiában való elhelyezkedését⁵⁰²

A hierarchikus felépítéssel szemben a mai bűnszervezetekre a klasszikus piramisszerű felépítés helyett inkább a sejtszerű felépítés a jellemző. Ebben az esetben is érvényesül a hierarchia, hiszen a feladatott adó és a végrehajtó személyek között itt is megtalálható a két szint.

A bűnszervezet tagjainak feltérképezésénél, valamint kapcsolatrendszerük megállapítása során, az egyének szervezeti hierarchiában betöltött szerepükre is figyelemmel kell lenni, valamint arra, hogy az egyén tudatában van annak, hogy a saját cselekménye hol helyezkedik el a rendszerben.

14.2.1.5. Konspiráció

A konspiráció a titkos, azaz illegális tevékenység biztonságos megszervezése, illetéktelenek, azaz a hatóságok és a bűnözői csoporton kívülállók elől történő elrejtése, elleplezése.⁵⁰³

A konspiráció fogalmára történő egyetlen utalás az 1995. február 4. napi 154. számú Legfelsőbb Bíróság Büntető Kollégiumának állásfoglalásában lelhető fel:

„A társas bűnelkövetés sajátos formája a szervezett bűnözés. Megkülönböztető jegye a bűnözés céljára létrehozott jól tagolt és irányított konspiratív szervezet, amely a bűnözést folyamatosan üzleti vállalkozásként űzi, és gyakran monopolhelyzetet alakít ki bizonyos bűncselekmények elkövetésére. Jellemző lehet a bűncselekmények pontos megtervezése és végrehajtása, a részfeladatok munkamegosztásban való végrehajtása, a részfeladatokra specialisták alkalmazása, a tanúk, sértettek, érdekelték megfélemlítése, az árulás megtorlása, az

⁵⁰² Kúria Bhar.III.571/2018/41. számú végzése

⁵⁰³ SZMODICS 2024.

ellenfelekkel való leszámolás; gyakran rendelkeznek nemzetközi kapcsolatokkal.”⁵⁰⁴

A bírósági gyakorlat szerint „A csoport konspiratív működése az összehangolt működésének feleltethető meg, amennyiben az a külvilág előtt rejtve valósul meg, de nem jelenti a teljes szervezet minden tagjával való együttműködést, hanem az egyes cselekményekhez rendelt személyek összehangolt tevékenységét feltételezi.”⁵⁰⁵

Konspirációra utal az alábbi indokolás részlet is:

Elfogása előtt I.rendű vádlottól egy feltöltött új telefont kapott, melyről sms-t kellett írnia, ha átlépte a határt. Mindebből tudnia kellett, hogy nem legális dolog szállításában közreműködik, hiszen akkor nem lett volna szükség erre a konspirált szervezésre. Az sem lehet erre a szervezettségre indok, hogy ha elvették volna a határon, akkor a bevizsgálásáig nem adták volna vissza.”⁵⁰⁶

A szervezet „önvédelmi” mechanizmusának a része a konspirált kapcsolattartás és kommunikáció. Célszerű lehet mindig valamilyen rendszert, ciklikusságot, szokást keresni az elemzés során, akár a telekommunikációban, akár a személyes találkozókat jellege kapcsán. Azonban előfordulhat, hogy nem lehetséges vagy egyéb okból nem történik meg a leplezett eszközök alkalmazása során a további társak felderítése, és emiatt nem állapítható meg szervezett szerű elkövetés, az alábbi idézet is szemlélteti.

„A vádlottak egy része többször is hivatkozott arra, hogy az ügyben további fel nem derített személyek lehetnek. A bíróság észlelte, hogy vannak erre utaló jelek, de ez nem jelenti azt, hogy jelen ügy vádlottjait mások által elkövetett bűncselekmények miatt vonták volna felelősségre. Mindenki a saját maga által elkövetett cselekményért felel, és nem menti az, hogy más személyek cselekménye felderítetlen maradt.”⁵⁰⁷

⁵⁰⁴ A normát az 5/2007. Büntető jogegységi határozat 2007. november 7-én hatályon kívül helyezte

⁵⁰⁵ Kúria Bhar.III.571/2019/41.

⁵⁰⁶ Bfv.III.228/2018/5.

⁵⁰⁷ B.387/2012/183.

14.2.2. A bűnszövetség és a bűnszervezet elhatárolása

A jogalkalmazó a bűnszervezetben történő elkövetéshez rendkívül szigorú következményeket fűz, ezért az ítékezés során a bűnszervezet fogalmi kritériumainak szigorúan kell értelmezni, bizonyítékokkal alátámasztani. Ez igazolja az a bírósági ítélet is:

„A rendelkezésre álló bizonyítékokból nem állapítható meg, és alapos következtetés sem vonható arra nézve, hogy a vádlottak közül eleve három vagy több személy előzetes megállapodásaként létrejött-e a bűnszervezet, s ennek tudatában ahhoz kapcsolódtak-e további elkövetők, vagy ennél lazább, a társas elkövetés talaján mozgó személyek saját érdekből történő együttműködéséről volt szó csupán.”⁵⁰⁸

14.3. A bűnügyi tevékenység szakaszai

Mint, ahogy a 7. fejezetben ismertettem, a rendőrségnek helyi és területi szintű egységei is rendelkeznek hatáskörrel kábítószeres bűncselekmények miatt a büntetőeljárás lefolytatására, valamint a bűncselekmények megelőzése érdekében titkos információgyűjtő tevékenység végzésére.

Az eljárások egyik alapproblémája, hogy nincs feljelentő, nincs sértett, aki a hatóság segítségét kérné. Ezek a magatartások általában a szervezett bűnözéshez kapcsolódnak, azonban ezt konkrét esetben kétséget kizáróan bizonyítani nagyon nehéz, ahogy a bűnszövetség, valamint a bűnszervezet megállapítása és bizonyítása is.

A kábítószeres bűncselekményekre utaló tájékoztatás keletkezhet bejelentésből, feljelentésből, társszervek jelzéséből, folyamatban lévő eljárásból, humán vagy technikai forrásból. Az információ alapján dől el, hogy melyik eljárás megindítására kerül sor.

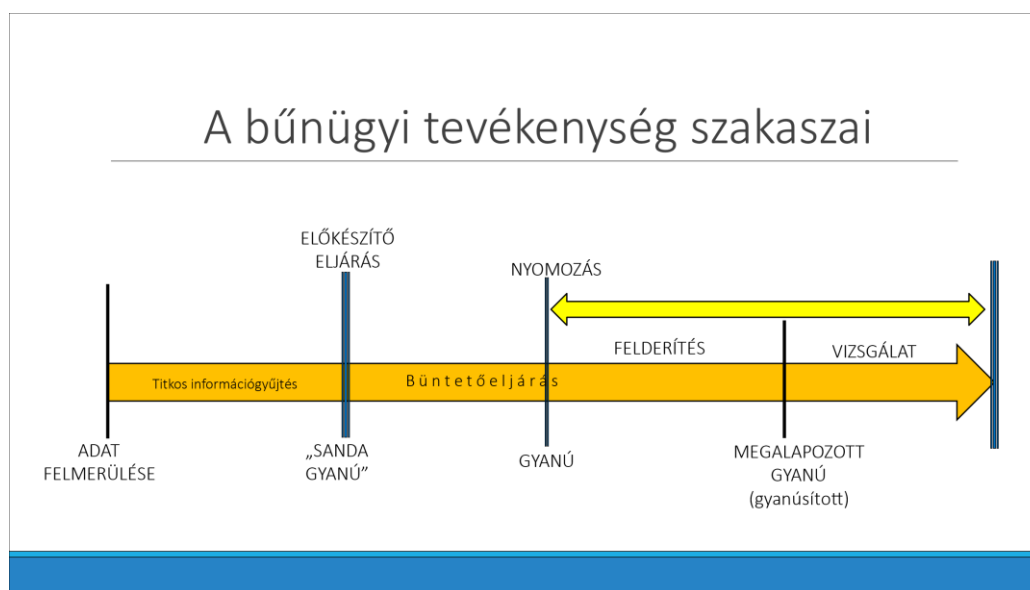
A kábítószeres bűncselekményekkel kapcsolatos nyomozás, vagyis a büntetőeljárás elrendelése főként ún. realizálást⁵⁰⁹ követően történik, amelyet titkos információgyűjtő munka előz meg. Az ebben a szakaszban összegyűjtött adatok és információk képezik a büntetőeljárás alapját, ahol a további adatok és információk beszerzése ritkán valósul meg, mivel a gyanúsítottak nem áll érdekében, hogy teljes körű, feltáró beismerő vallomást tegyen, vagy társait megnevezze. Emiatt különösen fontosak a büntetőeljárás előtti szakaszban összegyűjtött,

⁵⁰⁸ Bf.114/2007/49.

⁵⁰⁹ Realizálás: a titkos felderítésből keletkezett ismeretek alapján végrehajtott konkrét elhárító – korlátozó, megszakító, bűnügyi – intézkedés. Rendészettudományi Szaklexikon, 458.p.

ellenőrzött, rendszerezett és értékelt információk, amelyek alapján meghatározható a felderítés további iránya. A tevékenység magában foglalja a bizonyítási eszközök biztosítását, valamint mindazon bizonyítási források feltárását, amelyek jogszerűen felhasználhatók a büntetőeljárás során.

A kábítószer bűnözés elleni fellépés során a bűnügyi elemző tevékenységnek alapja a folyamatos hírszerzés, különösen a hipotézisek⁵¹⁰ igazolása, cáfolása vagy elvetése során.

31. ábra: A bűnügyi tevékenység szakaszai
Forrás: Bodor⁵¹¹

Ahogy a fenti ábra is mutatja, a bűnüldöző hatóságok tevékenysége négy szakaszra osztható.

Az elsődlegesen rendelkezésre álló adatok alapján dönt a hatóság, hogy a bűnügyi tevékenység melyik szakasza került elrendelésre. Mindegyik szakaszt átszövi az adatok, információk beszerzése, értékelése, mely alapján az eljárás további szakaszai, irányai meghatározhatók.

14.3.1. Adatszerző tevékenység

A bűnügyi tevékenység folytatásához elengedhetetlen a minőségi és a kellő mennyiségű releváns adatok beszerzése. Az információk, adatok és bizonyítékok közötti különbségek

⁵¹⁰ Hipotézis: adatok alapján tételként megfogalmazható feltételezés, Rendészettudományi Szaklexikon, 252.p.

⁵¹¹ BODOR László (2024): A 2017. évi CX. törvény (új Be.) rendelkezései c. előadása 2024.05.11. Nemzeti Közszerzői Egyetem

fontosak: az adat objektív tényekre vonatkozik, az információ az adat értelmezése, míg a bizonyíték jogilag releváns adat.

A Rendészettudományi Szaklexikon szerint az adat az információ hordozója, a tények, fogalmak vagy utasítások formális ábrázolása, amely az emberek vagy automatikus eszközök feldolgozására alkalmas.⁵¹² Az információ valamely személyre, ügyre vagy dologra vonatkozó olyan tájékoztatás, felvilágosítás, értesülés, hír, amely a címzettet választásra, döntésre, meghatározott cselekvésre, magatartásra vagy gondolkodásra készítet.⁵¹³

14.3.1.1. Adatkérés

Az adatkérés nyílt módszere az adatok megszerzésének egy formális eljárása, amely lehetővé teszi, hogy a büntetőeljárást folytató szerv a kérdéses adatok kezelőjétől kérje azok rendelkezésre bocsátását.⁵¹⁴

A feltételes adatkérés egy speciális esete az adatkérésnek, amely lehetővé teszi, hogy az előkészítő eljárás során az adatszolgáltatást az arra kötelezett az adatkérő által meghatározott feltétel bekövetkezése esetén és időpontjában teljesíti. Tárgya kizárólag olyan adat lehet, amelyet az adatszolgáltatásra kötelezett a feladatkörében vagy tevékenysége során kezel (például ingatlan-nyilvántartásban bejegyzés).⁵¹⁵

14.3.1.2. Adatgyűjtés

Az adatgyűjtés célja, a bűncselekmény gyanújának megállapítása, illetve annak tisztázása, hogy vannak-e bizonyítási eszközök, és ezek hol találhatók.⁵¹⁶

Az adatgyűjtés során az ügyészégi törvényben,⁵¹⁷ az Rtv-ben, illetve a NAV tv-ben⁵¹⁸ meghatározott nyilvántartásokból adatok gyűjthetők, a nyilvánosságra hozatal céljából készített vagy jogszerűen nyilvánosságra hozott adatállományból, illetve forrásból adatok gyűjthetők, bárkitől felvilágosítás kérhető, kép-, hang- vagy kép- és hangfelvétel bemutatásával személy vagy tárgy kiválasztása, illetve azonosítása kérhető, illetve a bűncselekmény helyszínét meg lehet vizsgálni.⁵¹⁹ Szerepe az eljárás eredményes feltételeinek biztosítása, az eljárás tárgyát

⁵¹² Rendészettudományi Szaklexikon 14. p.

⁵¹³ Rendészettudományi Szaklexikon 273.p.

⁵¹⁴ Be. 261. § (1)

⁵¹⁵ Be. 266. § (1)

⁵¹⁶ Be. 267.§ (1)

⁵¹⁷ Ütv.

⁵¹⁸ 2010. évi CXXII. törvény a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról

⁵¹⁹ Be. 267§. (3)

képező cselekmény körülményeinek, az érintettek tevékenységének, személyi körülményeinek tisztázása.

14.3.1.3. Egyéb adatszerző tevékenység

Az egyéb adatszerző tevékenység során elrendelhető annak a dolognak a körözése, amely bizonyítási eszköz, amelyre vagyonekobjás rendelhető el vagy elkobozható, a tanú, vagy bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy körözése, ha a személyazonossága ismeretlen, ismeretlen helyen tartózkodó tanú vagy bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy körözése elérhetőségének megállapítása érdekében, holttestnek vagy holttestrésznek a körözését azok azonosítása érdekében, ha bizonyítási eszközként szolgálnak.⁵²⁰

Az adatszerzés célja a bűncselekmény gyanújának megállapítása, illetve annak tisztázása, hogy vannak-e bizonyítási eszközök, és azok hol találhatók.⁵²¹ Az adatszerző tevékenységből származó adatok elemzése-értékelése révén készül egy adatintegrációs jelentés, mely a bűnügyi tevékenység kezdetén a kiindulópont lehet.

A titkos adatszerzés során beszerzett információk korlátozott terjesztésű minőségét megszüntette a nyomozó hatóság. Így a büntetőeljárásban ezek felhasználhatóságához kétség nem férhet, a bíróság megállapítása szerint tehát a titkos adatszerzés eredményeként beszerzett bizonyítékok a Be. 78.§ (4) bekezdése alapján olyan bizonyítéknak minősül, aminek felhasználása a büntetőeljárásban nem kizárt. Megállapította tehát a bíróság, hogy a titkos adatszerzés során az engedélyezés kereteinek túllépésére nem került sor, teljesültek a célhoz kötöttség jogszabályi feltételei is, tehát ezen bizonyíték felhasználhatósága jogszabályilag megalapozott volt, így azokat a bíróság bizonyítékként értékelhette.⁵²²

A felderítő és nyomozó tevékenységek során a leplezett eszközök alkalmazását megelőzi az adatgyűjtés és egyéb adatszerző tevékenységek végrehajtása. Ezt követően, a fokozatosság elvének megfelelően, a leplezett eszközök alkalmazása következik.

⁵²⁰ Be. 268.§ (1)

⁵²¹ Kommentár a Büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényhez

⁵²² B.243/2016/190

14.3.2. Titkos információgyűjtés

Titkos információgyűjtés elrendelésére akkor kerül sor, amikor valamilyen adat keletkezik. A titkos információgyűjtés elsődleges célja a bűncselekmények megelőzése.⁵²³ Olyan, a magánlakás sérthetlenségéhez, valamint a magántitok, a levéltitok és a személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogok korlátozásával járó, a rendőrség által végzett különleges tevékenység, amelyet a rendőrség erre feljogosított szervei az érintett tudta nélkül végeznek.⁵²⁴ Rendészeti célú titkos információgyűjtésnek is nevezik.

14.3.3. Előkészítő eljárás

A bűnügyi tevékenység következő szakasz az előkészítő eljárás, melynek célja annak megállapítása, hogy a bűncselekmény gyanúja fenn áll-e.⁵²⁵ Elrendelésére sor kerülhet hivatalból tudomására jutott, a feljelentés elutasítását követően a feljelentésben szereplő, valamint a titkos információgyűjtést követően a titkos információgyűjtést folytató szerv kezdeményezésében foglalt információk alapján.⁵²⁶ Az előkészítő eljárást folytató szerv hivatalból rendel el előkészítő eljárást különösen az általa vagy más hatóság által folytatott büntetőeljárás során felmerült információkról vagy más eljárásban felmerült adatokról kapott tájékoztatás elemzése, értékelése alapján.⁵²⁷

14.3.4. Leplezett eszközök

Minkét eljárási formában lehetőség van bírói engedélyhez nem kötött és bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazására.⁵²⁸ A Rendésztudományi Szaklexikon meghatározása szerint leplezett eszköz a büntetőeljárás törvényben meghatározott olyan speciális erők, eszközök, módszerek összessége, amelyeket az előkészítő eljárásban, a nyomozásban, illetve vizsgálat során akár a magánlakás sérthetlenségéhez, valamint a magántitok, a levéltitok, és a személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogok

⁵²³ Rtv. 64.§

⁵²⁴ Rtv. 63.§ (1)

⁵²⁵ Be. 340. § (1)

⁵²⁶ Be. 340.§ (3)

⁵²⁷ 100/2018. (VI. 8.) Korm. rendelet a nyomozás és az előkészítő eljárás részletes szabályairól 95. § (1) bekezdés

⁵²⁸ Rtv. 63. § (2), Be. 343.§ (1)

korlátozásával célszemély (terhelt) és környezete nélkül alkalmaz az arra feljogosított szervezet.⁵²⁹

Ha az előkészítő eljárás során beszerzett adatok alapján megállapítható a bűncselekmény gyanúja, a nyomozást el kell rendelni.⁵³⁰ A nyomozás felderítésből és vizsgálatból áll.⁵³¹ A felderítés során a megalapozott gyanú megállapításához szükséges mértékben fel kell deríteni a bűncselekményt és az elkövető személyét, valamint fel kell kutatni és biztosítani kell a bizonyítási eszközöket. A gyanúsított kihallgatásával, azaz a megalapozott gyanú közlésével veszi kezdetét a vizsgálati szak.⁵³² A nyomozás során leplezett eszközt a bűncselekmény felderítése, bizonyítása, folyamatban lévő bűncselekmény megszakítása, az elkövető kilétének, tartózkodási helyének megállapítása, felkutatása és elfogása, illetve a bűncselekményből származó vagyon felderítése, illetve visszaszerzése érdekében lehet alkalmazni.⁵³³

A kábítószer, illetve új pszichoaktív anyagok kereskedelmével összefüggésbe hozható csoportok felderítése és a nyomozások sikeres befejezése érdekében elengedhetetlen, kötelező érvényű feladat a beérkező, illetve a felderítő tevékenység során megszerzett adatok, információk elemzése-értékelése. A kábítószer-kereskedelemben érintett csoportokra általánosan jellemző, hogy az sok esetben ismerik egymás tevékenységét, és sokszor különböző módon segítik - egyes kábítószerek cseréje, szállítmányozási, logisztikai tevékenység - is egymás tevékenységét, de természetesen a bűncselekmény jellegéből fakadóan nagyfokú konspiráció jellemző a csoportok tevékenységére.

A felderítések során alapvető „problémaként” jelentkezik a nagy mennyiségű és sokféle adat, illetve információ, amelyek felhasználhatóságát nem lehetett azonnal megállapítani, azonban a későbbi felderítés vagy nyomozás során jelentős relevanciával bírhatnak. A bűnözői csoportokra jellemző sajátosságokon túl – a csoport nemzetisége, a forgalmazott kábítószer- új pszichoaktív anyagok fajtája, a különböző elkövetési módok – a felderítő, nyomozó szervektől a rendelkezésre álló erők, eszközök és módszerek egyidejű alkalmazását követelik meg, amelyek eredményességéről szintén nem lehetett a felderítés kezdeti szakaszában állást foglalni.

Külső engedélyhez nem kötött leplezett eszközök:

- titkosan együttműködő személy igénybevétele,

⁵²⁹ Rendészettudományi Szaklexikon 366.p.

⁵³⁰ Be. 344.§ (5)

⁵³¹ Be. 344.§ (3)

⁵³² Be. 344.§ (4)

⁵³³ Be. 356.§ (2)

- információ gyűjtése, ellenőrzése az eljárás valódi céljának titokban tartásával
- csapda alkalmazása,
- sértett vagy más személy helyettesítése,⁵³⁴
- rejtett figyelés,
- valótlán vagy megtévesztő információ közlése (dezinformálás).

Az ügyészi engedélyhez kötött leplezett eszközök

- fizetési műveletek megfigyelése,
- büntetőjogi felelősségre vonás elkerülésének kilátásba helyezése (nyomozati alku),
- hozzájárulással alkalmazott megfigyelés,⁵³⁵
- álvásárlás,
- fedett nyomozó alkalmazása,
- fedőokirat, fedőintézmény és fedőadat felhasználása.⁵³⁶

A bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök

- információs rendszer titkos megfigyelése,
- titkos kutatás,
- hely titkos megfigyelése,
- küldemény titkos megismerése,
- lehallgatás.

A továbbiakban részletesen azokat a leplezett eszközöket ismertetem, melyek a kábítószeres bűncselekmények felderítése során leggyakrabban alkalmaznak a nyomozó hatóságok.

A titkosan együttműködő személy, azaz bizalmi személy vagy informátor alkalmazására akkor kerül sor, ha a bűncselekmény gyanúját keltő információ, - amely a nyomozó hatóság tudomására jutott, de nem ott keletkezett -, jellege folytán a további információgyűjtés és adatellenőrzés rábízható az informátorra vagy más bizalmi személyre, és nem szükséges fedett

⁵³⁴ Be. 215.§ (4) „A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv tagja a bűncselekmény megszakítása, a bűncselekmény elkövetőjének azonosítása, illetve a bizonyítás érdekében a sértettet vagy más személyt az életének és testi épségének megóvása céljából helyettesítheti”.

⁵³⁵ Be. 220.§ (1) „A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv az ügyészség engedélyével, a sértett írásbeli hozzájárulásával megfigyelést alkalmazhat a) uzsora-bűncselekmény, kapcsolati erőszak, illetve zaklatás bűncselekménye miatt, vagy b) olyan bűncselekmény miatt, amely fenyegetéssel valósul meg”.

⁵³⁶ 227. § (1) „A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv az ügyészség engedélyével más leplezett eszköz alkalmazása során a) a bűncselekmény felderítése, illetve bizonyítása érdekében valótlán adatot, tényt vagy nyilatkozatot tartalmazó okiratot vagy közokiratot (a továbbiakban: fedőokirat) készíthet vagy használhat fel, b) a bűncselekmény felderítése, illetve bizonyítása érdekében a rá irányadó törvények szerinti fedőintézményre vonatkozó rendelkezések megfelelő alkalmazásával szervezetet hozhat létre és tarthat fenn, illetve c) a bűncselekmény felderítése, illetve bizonyítása, továbbá a fedőokirat és a b) pont szerinti szervezet védelme érdekében a közhiteles nyilvántartásokban valótlán adatot (a továbbiakban: fedőadat) jegyeztethet be.”

nyomozó igénybevétele.⁵³⁷ Az igénybevétel függ attól is, hogy a szervezett bűnözői kör mennyire konspirált, vagy csak egyéb leplezett eszközökkel lehetséges a további információgyűjtés. Lehetőség van arra, hogy az együttműködő a meglévő pozíciója útján szerez újabb információt, vagy a foglalkoztató szerv meghatározza részére, hogy milyen pozícióba épüljön be, vagy oda helyezi. Segíthet a fedett nyomozó bevezetésében a szervezett bűnözői körbe, rejtett figyelést is végre hajthat. Az együttműködők alkalmazása, foglalkoztatása speciális felkészültséget igényel. Az NNI-nél és a BRFK-n is a centralizált humán hírszerzés működik, külön humán hírszerzési egységet alakítottak ki a szervezeten belül. (NNI Humán Hírszerzési Osztály, BRFK Nyomozó Főosztály Humán Hírszerzési Osztály)

Rejtett figyelés alkalmazására feljogosított szerv a bűncselekménnyel kapcsolatba hozható személyt, lakást, egyéb helyiséget, bekerített helyet, nyilvános vagy a közönség részére nyitva álló helyet, illetve járművet, vagy tárgyi bizonyítási eszközt képező dolgot titokban megfigyelhet, a történekről információt gyűjthet, valamint az észlelteket technikai eszközzel rögzítheti.⁵³⁸

Hely titkos megfigyelése során a hatóság a nyilvános vagy a közönség részére nyitva álló hely kivételével lakásban, egyéb helyiségben, bekerített helyen, továbbá a közösségi közlekedési eszköz kivételével járművön történeket titokban technikai eszközzel bírói engedéllyel figyelhet meg és rögzíthet. Ennek érdekében az ehhez szükséges technikai eszköz az alkalmazás helyén elhelyezhető.⁵³⁹ Megfigyelhetünk továbbá személyeket, járműveket, épület objektumokat, mely történhet személyes észlelés útján, amit a nyomozó vagy az együttműködő hajt végre, vagy akár technikai eszköz útján, pl. kamerával, vagy akár műholdas nyomkövetővel. A kínálati oldali kábítószeres bűncselekmények esetén események megfigyelése is lehetséges, melyre a nyílt büntető eljárásban keretében is sor kerülhet.

A megfigyeléshez szorosan kapcsolódik a rejtett figyelés speciális esete az ún. ellenőrzött szállítás.⁵⁴⁰ Az ellenőrzött szállítás olyan főként nemzetközi bűnügyi együttműködés során alkalmazott rejtett figyelés, amely során a szállítmányt titokban nyomon követik, dokumentálva az útvonalat, valamint azt, helyezett-e el a járműbe vagy vett-e ki a járműből bárki bármit.

Puhatolás alkalmazására feljogosított szerv puhatolást végző hivatásos tagja az eljárás valódi céljának titokban tartásával kerül sor.⁵⁴¹

⁵³⁷ Be. 215. § (1)

⁵³⁸ Be. 215.§ (5) bekezdés

⁵³⁹ Be. 232.§ (2) bekezdés

⁵⁴⁰ 1996. évi XXXVIII. törvény A nemzetközi bűnügyi jogsegélyről 69.§

⁵⁴¹ Be. 215.§ (2)

A csapda alkalmazásának célja elsősorban nem az ismeretlen elkövető kilétének tisztázása, hanem a gyanú által már terhelt személy tettenérése, és a bizonyítás megalapozása. sorozat bűncselekménysorozat megszakítására, elkövetőjének azonosítására és bizonyítására alkalmazható.⁵⁴² Bűncselekmény-sorozat alatt az üzletszerű⁵⁴³, valamint a természetes vagy folytatólagos egységet⁵⁴⁴ képező többmozzanatú cselekmények értendők, mint pl. a kábítószer-kereskedelem. A csapda főleg olyan bűncselekmények bizonyításánál lehet szükséges és célszerű, amelyeket zárt közösségben, viszonylag behatárolt területen követnek el.

A dezinformálás alkalmazására feljogosított szerv a bűncselekmény megszakítása, a bűncselekmény elkövetőjének azonosítása, illetve a bizonyítás érdekében az információ forrásának leplezésével a leplezett eszköz alkalmazásával érintett személlyel valótlán vagy megtévesztő információt közölhet.⁵⁴⁵ A valótlán vagy megtévesztő információ közlés végrehajtója lehet a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv tagja, titkosan együttműködő személy, valamint fedett nyomozó is.

A fizetési műveletek megfigyelésének alkalmazása során a pénzügyi szolgáltatási vagy kiegészítő pénzügyi szolgáltatási tevékenységet végző szervezet meghatározott időszakban a fizetési műveletekkel⁵⁴⁶ kapcsolatos adatok rögzít, megőriz, illetve azokat az elrendelőnek továbbítja.⁵⁴⁷

A nyomozati alku alkalmazására feljogosított szerv az ügyészség engedélyével bűncselekmény elkövetőjével megállapodást köthet, amelyben számára kilátásba helyezi, hogy vele szemben büntetőeljárást nem indítanak, illetve a folyamatban lévő büntetőeljárást megszüntetik, ha az ügy, illetve más büntetőügy felderítésével, bizonyításával összefüggő információkat és bizonyítékokat bocsát rendelkezésre. Feltétele a megállapodással elérhető nemzetbiztonsági vagy bűnüldözési érdek jelentősebb, mint az elkövető büntetőjogi felelősségre vonásához fűződő érdek. A büntetőjogi felelősségre vonás elkerülésének kilátásba helyezése során feltételként szabható, hogy az elkövető az állam közvetítésével, részben vagy

⁵⁴² Be. 215.§ (3)

⁵⁴³ Be. 459.§ 28.: "Üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik".

⁵⁴⁴ Bűncselekmény egység: az elkövető egy bűncselekményt követ el akár egy, akár több magatartással

⁵⁴⁵ Be. 215.§ (7)

⁵⁴⁶ 2009. évi LXXXV. törvény A pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról 2. § (7) pont: *Fizetési művelet: a fizető fél, a kedvezményezett, a hatósági átutalási megbízás adására jogosult és az átutalási végzést kibocsátó által kezdeményezett megbízás - valamely fizetési mód szerinti lebonyolítása -, függetlenül a fizető fél és a kedvezményezett közötti jogviszonytól.*

⁵⁴⁷ Be. 216.§ (1) bekezdés

egészben térítse meg azt a kárt, illetve sérelemdíjat, amelynek megtérítésére a polgári jog szabályai szerint köteles.⁵⁴⁸

Az eszköz keretében a gyanúsított által elmondottak a büntetőeljárás eredményes befejezéséhez, további bűncselekmények bizonyításához és elkövetők gyanúsított felelősségre vonásához járulnak hozzá. Amennyiben az alku mégsem jön létre, a gyanúsított által elmondottak, mint bűnügyi információ megmarad, mely további ellenőrzést-értékelést igényel felhasználását megelőzően.⁵⁴⁹

A Be. álvásárlás fogalmába vonta össze a korábban önállóan érvényesülő mintavásárlást, bizalmi vásárlást és álvásárlást. A leplezett eszköz alkalmazásának tárgya valamely bűncselekménnyel feltehetően összefüggésbe hozható, vagy arra vonatkozó tárgyi bizonyítási eszközt eredményező dolog vagy szolgáltatás. A megállapodás színlelt mivolta elsősorban a hatóság körében merül föl, mivel a másik oldal szándéka valós, a dolog eladására, illetve a szolgáltatás nyújtására irányul.⁵⁵⁰ Az álvásárlás egyik célja lehet a bizonyítékok beszerzése, a bűncselekmény elkövetőjének elfogása, illetve tárgyi bizonyítási eszköz biztosítása érdekében dolog megszerzésére vagy szolgáltatás igénybevételére irányuló színlelt megállapodás megkötését és teljesítését jelenti. A mintavásárlás a bűncselekménnyel feltehetően összefüggésbe hozható dolog vagy annak mintája megszerzésére vagy szolgáltatás igénybevételére irányuló színlelt megállapodás megkötését és teljesítést jelenti. A bizalmi vásárlás az eladó bizalmának erősítése céljából a bűncselekményre vonatkozó tárgyi bizonyítási eszközt eredményező dolog megszerzésére vagy szolgáltatás igénybevételére irányuló színlelt megállapodás megkötését és teljesítést jelenti.⁵⁵¹

*Az illegális kapcsolatfelvételnek fontos a bizalmat megalapozó első találkozás, majd a vásárolt anyag minőségét tesztelő kisebb vásárlás megfelelő, jó minőségű kábítószer esetén indokolt a következő vásárlásnál a nagyobb mennyiség.*⁵⁵²

A fedett nyomozó alkalmazására feljogosított szerv a szervhez tartozását, illetve kilétét tartósan leplező, kifejezetten ilyen feladat ellátása érdekében foglalkoztatott tagja, azonban tevékenységét nem szolgálati viszonya keretében végzi. Gyűjthet önállóan információt, más

⁵⁴⁸ Be. 219.§ (1)

⁵⁴⁹ 1/2024. (VIII.31.) Legfőbb Ügyész helyettesének körlevele az egyezségről

⁵⁵⁰ Be. 222.§ (2) c.

⁵⁵¹ Kommentár a Büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényhez.

⁵⁵² 1/2007. Jogegységi határozat

leplezett eszköz alkalmazását támogathatja, illetve végrehajthatja. Azonban leginkább a szervezett bűnözői körökbe történő beépülés érdekében kerül sor foglalkoztatására.⁵⁵³

Az információs rendszer titkos megfigyelése során a felderítő szerv a célszemély információs rendszerében kezelt adatokat ismerheti meg titokban, az észlelteket technikai eszközzel rögzítheti, illetve az ehhez szükséges elektronikus adatot az információs rendszerben, illetve a szükséges technikai eszközt – a nyilvános vagy a közönség részére nyitva álló hely kivételével – lakásban, egyéb helyiségben, bekerített helyen, járműben, továbbá az érintett személy használatában lévő tárgyban elhelyezheti.⁵⁵⁴

A titkos kutatás alkalmazása során a feljogosított szerv lakást, egyéb helyiséget, bekerített helyet, illetve járművet, valamint az érintett személy használatában lévő tárgyat titokban átkutathat, az észlelteket technikai eszközzel rögzítheti.⁵⁵⁵

A küldemény titkos megismerése esetén a nyomozó hatóság postai küldeményt, illetve zárt küldeményt titokban felbonthat, annak tartalmát megismerheti, ellenőrizheti és rögzítheti.⁵⁵⁶

A lehallgatás alkalmazására feljogosított szerv elektronikus hírközlési szolgáltatás keretében elektronikus hírközlő hálózat vagy eszköz útján, illetve információs rendszeren folytatott kommunikáció tartalmát titokban megismerheti és rögzítheti.⁵⁵⁷

A bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök (információs rendszer titkos megfigyelése, titkos kutatás, hely titkos megfigyelése, küldemény titkos megismerése, lehallgatás) valamennyi bünszervezetben elkövetett bűncselekmény eredményes felderítését, bizonyítását szolgálják.⁵⁵⁸

14.3.5. Hírszerzési elemzés

A hírszerzési elemzés főként titkos módszerekkel megszerzett információkat használ, beleértve a műveleti és felderítő tevékenységeket, a bűnügyi hírszerzést, a nyilvános forrásokból származó hírszerzést. A nyomozó hatóságok által történő leplezett eszközök alkalmazása során az engedélyhez nem kötött eszközök közül leggyakrabban (90%-ban) rejtett figyelés alkalmazása, engedélyhez kötött eszközök közül pedig a lehallgatás (70%) a leggyakoribb.⁵⁵⁹

⁵⁵³ Be. 222.§ (1)

⁵⁵⁴ Be. 232.§ (1)

⁵⁵⁵ Be. 232.§ (2)

⁵⁵⁶ Be. 232.§ (4)

⁵⁵⁷ Be. 232.§ (5)

⁵⁵⁸ SZMODICS 2024.

⁵⁵⁹ ORFK BEFO 29000-312/2024.

„A nyomozó bíró által a titkos információgyűjtéssel kapcsolatban hozott döntései a büntetőeljárásban eljáró bíróságot nem köti, így az eljáró bíróság külön is megvizsgálja a Be. 261.§ (1) bekezdés alapján a felhasználhatóságot.”⁵⁶⁰

A fenti idézetből is kitűnik, hogy a leplezett eszközök alkalmazása a büntetőeljárásban önálló bizonyítékként is részt ehet. *A titkos információgyűjtés, előkészítő eljárás, vagy a nyomozás során alkalmazott leplezett eszközök alkalmazása a kábítószeres bűncselekmények tekintetében elengedhetetlen, ahogyan a szervezett bűnözői körök felderítése is.*

Leplezett eszközök alkalmazására csak jelen időben kerülhet sor, az időben elnyúló bűncselekmények teljes nyomon követésére nem alkalmazhatók, befejezett bűncselekmény bizonyítására kevésbé alkalmasak.⁵⁶¹

A kábítószer-kereskedelemben érintett csoportokra általánosan jellemző, hogy sok esetben ismerik egymás tevékenységét, és sokszor különböző módon segítik - egyes kábítószeres cseréje, szállítmányozási, logisztikai tevékenység - is egymást, de természetesen a bűncselekmény jellegéből fakadóan nagy fokú konspiráció jellemző a csoportok tevékenységére.

A szervezett bűnözői csoportokkal szemben folytatott nyomozások során meg kell határozni azokat az általános érvényű jellemzőket, amelyek később feltehetően más ügyekben is felhasználásra kerülhetnek. A végrehajtandó feladatok típusok szerint elkülönítésre kerülnek. A lehető legpontosabban elkülönítésre kerül a feldolgozás, az ellenőrzés, az új információk igénylése és az adatrögzítés, valamint az értékelés-elemzés feladatköreibe tartozó tevékenység.

A feladatok a feladatcsoportok szerint kerülnek felosztásra, és meghatározásra kerül azok végrehajtásának sorrendje. Alapvető kérdés a csomópontok meghatározásakor, hogy az adatok dokumentálása úgy valósuljon meg, hogy biztosítsa az új adatok és információk tárolását, ugyanakkor ne váljon a napi tevékenység legmarkánsabb részévé, azaz ne csupán adatrögzítésből álljon a felderítés. Fontos, hogy a feladatok tervezetten, és lehetőség szerint folyamatosan, ne egyszerre, egy időben jelentkezzenek, és az új adatok igénylése is ezzel párhuzamosan, a lehetőségek szerint szintén folyamatosan, időben történjen meg, figyelembe véve, hogy a megkeresésekre adott válaszok visszaérkezési idejével is számolni kell.

A beérkező adatok és információk két csoportra oszthatók: azok, amelyek további ellenőrzést igényelnek, és azok, amelyek nem. Ezek jellemzően külső információk, vagy a

⁵⁶⁰ 5.B.14/2016/16.

⁵⁶¹ SZMODICS 2024

felderítések során korábban, illetve az éppen aktuálisan alkalmazott erők, eszközök és módszerek során beszerzett belső információk. A külső forrásból származó információk mindig felül ellenőrzésre kerülnek, amely rendszerint kiterjed az információ hitelességére, valamint arra, hogy az adott információ esetlegesen már rendelkezésre áll-e.

A belső információk rendszerint a felderítések, nyomozások végrehajtása során keletkeznek, jellemzően a leplezett eszközök alkalmazása során. Kiemelt feladatként jelennek meg a lehallgatások során keletkező közlemények elolvasása, az esetleges hanganyagok meghallgatása, fordítása, a beszerzett kamera felvételek kiértékelése, vagy a postai küldemények kiemelése, majd az így kapott adatok elemzése, amit némely esetben dekódolás előz meg. A feldolgozások során előfordulhat, hogy olyan információ kerül beszerzésre (például futár érkezése, kábítószer gyanús anyagot tartalmazó csomag, átadás érdekében egyeztetett találkozó), amely alapján szükséges az azonnali intézkedés vagy realizálás végrehajtása, amely az információ egyfajta ellenőrzésének tekinthető.

Az információk normál rend szerinti ellenőrzése során szintén megállapításra kerülhet olyan adat vagy körülmény, amely szükségessé teszi valamely feladat azonnali elvégzését, bár ezek az alkalmak jelentősen kevesebb esetben fordulnak elő. Ilyen eset lehet egy „depólakás” címének felmerülése, az előfizetői adatokból azonosított futár kilétére történő adatok igazolása, vagy egy lehallgatással érintett azonosító „eldobása”.

A fentieket követően történik meg esetlegesen az elrendelésre kerülő nyomozások, felderítések irányának meghatározása, illetve a folyamatban lévő nyomozások esetében a korábbi irány módosítása, valamint ezt követően kerülnek végrehajtásra a szükségessé vált új információk beszerzéséhez kapcsolódó feladatok. Ezek rendszerint a friss hívásforgalmi adatok beszerzése az újonnan megállapított telefonszámokhoz, internet azonosítóhoz, környezettanulmány elkészítésének megrendelése, új postaforgalmi lekérdezés, vagy csak egy „egyszerű” helyszíni puhatolás, adatgyűjtés formájában jelennek meg.

Ezeket követően történhet meg az új erők, eszközök, módszerek igénylése, amelyek jellemzően az ügyészi, illetve bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök, ezek közül is főként a telefonon, interneten folytatott kommunikáció megismerése, postai küldemények ellenőrzése vagy magánlakás megfigyelése, esetlegesen informátor vagy fedett nyomozó alkalmazása.

Az új információk igénylése és az újabb erők, eszközök, módszerek bevezetése abban különbözik egymástól, hogy az első esetben már meglévő információkat igénylünk egy időben visszafelé mutató időtartamban, míg a második esetben egy új tevékenység kezdődik meg, amelyből a jövőben származhatnak a bizonyítás szempontjából kiemelkedő információk. Az eljárás során az elfogásokat megelőző időszakban a bevezetett lehallgatások, információs

rendszer útján továbbított közlések ellenőrzése során, figyelemmel arra, hogy a kábítószer értékesítése internetes felületen történt, kiemelkedően magas számú adat beérkezését generálhat.

J. Ratcliffe a hírszerzési elemzést a bűnügyi hírszerzéssel azonosítja, hangsúlyozva, hogy ez egy olyan folyamat, amely hírszerzési termékek létrehozására irányul, amelyek támogatják a döntéshozatalt a bűnüldöző szerveknél, csökkentik a bűnözést és megelőzik a bűnözést.

A hírszerzési elemzés elsősorban a nyomozás kezdeti szakaszában, sőt, még annak tényleges megkezdése előtt alkalmazható, a bűnügyi elemzés a nyomozási szakaszban, míg a bizonyítékok elemzése a végső szakaszban, valamint a bírósági eljárás során.⁵⁶²

14.6. Nyomozati cselekmények

A kábítószeres bűncselekmények miatt folytatott nyomozásokban több nyomozati cselekményeknek van kiemelt jelentősége.

A realizálást követően az elsődleges az intézkedés alá vont személlyel szemben a ruházatának átvizsgálása⁵⁶³ és indokolt esetben motorozás fogantatosítására kerül sor.⁵⁶⁴ Célja a bizonyítási eszközként lefoglalható, támadásra, vagy önveszély okozására alkalmas, illetve a jogosulatlanul birtokolt dolgot a jogosultnak vagy az eljáró hatóságnak történő átadásig, zár alá vétel vagy lefoglalás elrendeléséig, de legfeljebb három munkanapra elvehető.⁵⁶⁵

„A gyanúsított rendőr előtt tett kijelentései a következetes bíróin gyakorlat szerint bizonyítékként nem használható fel. A büntetőeljárásban a terhelt cselekményével kapcsolatos közlése csak vallomás formájában válhat a bizonyítás eszközévé.”⁵⁶⁶

⁵⁶² RATCLIFFE Herry J. (2007): Integrated Intelligence and Crime Analysis Enhanced Information Management for Law Enforcement Leaders, COPS, Washington Online: <https://www.policinginstitute.org/wp-content/uploads/2015/06/Ratcliffe-2007-Integrated-Intelligence-and-Crime-Analysis.pdf> (letöltve: 2020.12.03.)

⁵⁶³ Rtv. 30.§ (3) bekezdés *A Rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja.*

⁵⁶⁴ Rtv. 31.§ (1)

⁵⁶⁵ Rtv. 29/B. (1)

⁵⁶⁶ B.515/2018/30.

A büntetőeljárás eredményes lefolytatása érdekében a Be. alapján a nyomozó hatóságnak lehetősége van lakás, egyéb helyiség, bekerített hely vagy a jármű átkutatása, információs rendszer, adathordozó átvizsgálására.⁵⁶⁷ A kutatás kiterjed az intézkedés alá vont személy tulajdonában, használatában levő gépjárműre is.

Az idősebb kollégák által a mai napig házkutatásnak mondott eljárási cselekmény a kábítószer-bűncselekmények nyomozása során elsősorban tárgyi bizonyítékok felkutatása és lefoglalása céljából kerül alkalmazásra. A kutatás elsősorban a kábítószerre, annak csomagolására, vagy kábítószer által szennyezett eszközre is kiterjedhet. A kutatásban komoly szerep hárul kábítószer kereső kutyára.

„A digitális mérleg minden esetben a kábítószer porciózását, kimérését, adagolását segíti elő, amely egyértelműen kereskedői tevékenységre utal.”⁵⁶⁸

A fenti idézet is szemlélteti, hogy a lefoglalt tárgyak lehetnek a mindennapi életben használatos dolgok, de a vizsgált bűncselekmény vonatkozásában teljesen más szerep hárul rájuk, tárgyi bizonyítékká lépnek elő.

Szemle elrendelésére akkor kerül sor, amennyiben a bizonyítandó tény megismeréséhez vagy megállapításához személy, tárgy vagy helyszín megtekintése, illetve tárgy vagy helyszín megfigyelése szükséges.⁵⁶⁹ A szemlén fel kell kutatni és össze kell gyűjteni a tárgyi bizonyítási eszközöket.”⁵⁷⁰

A drogkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekmények nyomozása során a szakértői tevékenység elengedhetetlen a drogokkal összefüggő bűncselekmények bizonyításához.⁵⁷¹ A vegyész szakértők véleménye a leggyakoribb, hiszen hatáskörébe tartozik annak megválaszolása, hogy az ügyben lefoglalt anyag kábítószernek minősül-e, valamint annak minőségére, összetételére, előállítási módjára, kiindulási nyersanyagára és gyártási folyamatára vonatkozóan is részletes információt nyújt.

⁵⁶⁷ Be. 302. § (1)

⁵⁶⁸ Bf. 212/2018/21.

⁵⁶⁹ Be. 207.§ (1)

⁵⁷⁰ Be. 207.§ (2)

⁵⁷¹ Be. 188.§ (1)

„Hatóanyaggal nem rendelkező szer ugyanis nem minősülhet kábítószernek, lehet alapja egy egészen más bűncselekménynek, de kábítószerrel visszaélés nem valósítható meg hatóanyaggal nem bíró szerre nézve”⁵⁷²

A toxikológiai szakvélemény többek között a kábítószerhez és más pszichoaktív szerekhez kapcsolódó anyagok vizsgálatával foglalkozik, ide tartozik a vér, vizelet, hányás, de a drogokkal érintkezésbe került tárgyak, oldatok, vegyszerek is elemzése is. De sor kerülhet további szakértők, botanikus, informatikai szakértők, vagy akár daktiloszkópiai szakértő igénybevételére a nyomozások során.

„....a simítózáras zacskóról, amelyen a II. r. vádlott DNS-e azonosításra került.”⁵⁷³

Az idézetből is kitűnik, hogy nem csak a személy azonosítására, hanem cselekményének minősítésében is szerepe lehet, hiszen utalhat a drog csomagolására vagy akár értékesítésére is.

A kábítószer-bűncselekmények nyomozásának bizonyítási eszközei közé tartozik továbbá a tanúkihallgatás, gyanúsított kihallgatás, szembesítés, felismerésre bemutatás is. Az utóbbi kettőre ritkán kerül sor. A büntetőeljárás során a tanúként kihallgatott személy⁵⁷⁴ számos esetben fogyasztó, de az eljárási szabályok miatt nem került sor vele szemben büntetőjogi felelősség megállapítására. Azonban így sem érdeke, hogy az eljárást segítő, érdemi vallomást tegyen. A fesztiválokra történő tettenérés alapján indult büntetőügyekben szinte minden alkalommal sor kerül az intézkedő rendőrök tanúkénti kihallgatására, akiknek vallomása szubjektív bizonyítékok közé tartozik, ahogy az alábbi szöveg is szemlélteti.

„A fesztiválon szolgálatot ellátó rendőrtanúk feladata a kábítószer értékesítő személyek kiszűrése. Fesztiválokra évek óta szolgálatot teljesítenek ezzel a feladattal, ennek eredményeképpen alakult ki az a rutin, amely elősegítette részükre a kábítószer értékesítő személyek felismerését, megfigyelését, tettenérését.”⁵⁷⁵

A gyanúsítottak szintén nem érdeke, hogy teljes körű beismerő vallomást tegyen.⁵⁷⁶

⁵⁷² Bf.39/2015/26.

⁵⁷³ B.77/2019/184

⁵⁷⁴ Be. 526.§ (1)

⁵⁷⁵ 5.B.14/2016/16.

⁵⁷⁶ Be. 385.§ (1)

„A diler személyének megnevezése előnyt jelenthet az ellenük folyó eljárásban, azonban ilyen ügyekben megszokott, hogy a terheltek valamilyen be nem azonosított, kitalált személyt neveznek meg.”⁵⁷⁷

Az előkészítő eljárás, valamint a nyomozás során keletkezett, nem minősített adatok, információk a Robotzsaru adatbázisában kapnak helyet. Mivel az iratok ebben a rendszerben készülnek, az abban szereplő adatok, információk automatikusan kerülnek a rendszerbe.

A határozatok elemzése alapján megállapítható, hogy a kábítószer-kereskedelem esetében a bíróságok által bizonyíthatónak ítélt esetek csupán a személyi bizonyítékok kisebb részét képezik, mint például a vádlott ritkán előforduló beismerő vallomása, valamint a kábítószer-fogyasztók által tett terhelti vagy tanúvallomások. A bizonyítékok köre kiterjed a terhelttől lefoglalt tárgyi bizonyítékokra, amelyek magukban foglalják a felütéshez, adagoláshoz és csomagoláshoz használt eszközöket, valamint magát a kábítószeret. Továbbá, a terheltek kommunikációját igazoló elektronikus adatok, a telefonlehallgatások során rögzített információk, valamint a terhelt vagyoni és jövedelmi viszonyait, illetve pénzügyi tranzakcióit igazoló okirati bizonyítékok is a bizonyítékok körébe tartoznak. Mint általában a közvetett bizonyítékokra alapozott bizonyítékértékelési tevékenység során, ezek a bizonyítékok önállóan nem elegendőek a terhelt kereskedői magatartásának bizonyítására. Mindazonáltal, amennyiben több olyan bizonyíték áll rendelkezésre, amelyek lehetővé teszik a terhelt terjesztői szándékára vonatkozó következtetések levonását, kerülhet sor kábítószer-kereskedelem megállapítására.

A bizonyíték-elemzés a vizsgálat során összegyűjtött bizonyítékok anyagának tanulmányozza. Összefügg a bizonyítékokkal kapcsolatos következtetésekkel, ezért alkalmazása kulcsfontosságú készség a bizonyítékjog megértésében, mivel a büntetőeljárás minden szereplőjének következtetéseket kell levonnia a bizonyítékokból, hogy megállapítsa, mi történt. Továbbá, a büntetőeljárás során ezek a következtetések gyakran nem észlelhetők azonnal.

A bizonyítékok kérdése egy multidiszciplináris terület, amely nem csupán a jogtudományok, hanem más tudományágak eredményeit is magában foglalja. A bírósági bizonyítékok standardja, a tanúk hitelességének értékelése, valamint a generalizáció szerepe a bizonyítékokkal kapcsolatos érvelésekben a jogászok általi egyetértés nyomait mutatja.

⁵⁷⁷ B.158/2012/3.

Azonban problémát jelenthetnek még a valószínűség vagy a bírósági bizonyítás eltérő koncepciói,⁵⁷⁸ melyek hatással lesznek a nyomozóhatóságok tevékenysége során is a beszerzett adatok, információk többféle módon történő igazolására.

14.7. A bűnügyi elemzés

A bűnügyi tevékenység bármelyik szakaszában szükség van a beszerzett adatok, információk folyamatos értékelésére, elemzésére, mely alapján lehet különféle hipotéziseket, verziókat felállítani, igazolni vagy elvetni.

14.7.1. A bűnügyi elemzés forrásai

A fentiekben ismertetett eljárások során beszerzett adatok, információk képezik az alapját a bűnügyi elemző-értékelő tevékenységnek, kiegészülve a más szervtől kapott tájékoztatásokkal, információkkal.

Napjainkban az egyes nyomozásokban, a felderítésekben a klasszikus információszerzési módszerek és nyomozási cselekmények alkalmazása mellett egyre nagyobb szerepet tölt be a digitális nyomkutatás és nyomrögzítés, nemcsak az online térben elkövetett bűncselekmények esetén. Egyre jelentősebb részt alkotnak a digitálisan keletkezett és beszerzett információk, amelyek a szakértői vagy elemzői tevékenység során válnak digitális adattá, bizonyítékká.

Ezzel egyidejűleg megfigyelhető, hogy a keletkezett adat- és információmennyiség jelentős mértékű növekedése nemcsak többletlehetőségeket teremt, hanem egyúttal jelentős terheket és munkatöbbletet is ró a bűnüldöző szervekre. Ezen adatmennyiség rendszerezése és feldolgozása egyre inkább megköveteli az elemzési módszerek és technikák alkalmazását.⁵⁷⁹

Már az Interpol Kézikönyvben rögzítésre került, hogy az elemzés eredménye nagymértékben függ a hozzáférhető nyílt és minősített információk mennyiségétől, minőségétől.⁵⁸⁰

A bűncselekmények eredményes felderítéséhez minél több információra van szükség, amelyet beszerezhetnek az eljáró nyomozók, felderítők, a hiányzó adatokra pedig következtethetnek, illetve valószínűsíthetnek az elemzők. Problémát jelenthet az információk

⁵⁷⁸ ROBERTS Paul - REDMAYNE Mike (2007): Innovations in Evidence and Proof: Integrating Theory, Research and Teaching Hart Publishing, Oxford 2007. Online: DOI: 10.1093/lpr/mgp027 (letöltve: 2024.11.02.)

⁵⁷⁹ BÁNÁTI Tibor - NAGY Ivett- NÉMETH Ágota (2022): Adat az adatról, azaz a metaadatok elemzésének lehetőségei, különös tekintettel a szervezett bűnözésre. Belügyi Szemle, 2022.7.4

⁵⁸⁰ Bűnelemzői Kézikönyv

hiánya és az információk dömpingje is, mert mindkettő eset nehezíti az elemző-értékelő tevékenységet.

A bűnügyi elemzésben használt információ fogalma nem azonos az információ általános fogalmi meghatározásával, ugyanis itt az információ mindig valamilyen bűnügyi tartalommal, relevanciával rendelkezik, és igazodik a felhasználó igényéhez is. Az információhoz hasonló, de attól eltér, mélyebb tartalommal bír az adatok köre, mely konkrét egyedi azonosítóval rendelkezik. Lehetnek nyílt forrásúak, mint például világhálón, vagy a könyvtárakban, illetve a különböző publikációkban megtalálható, bárki számára hozzáférhető információk. De lehetnek olyan korlátozott hozzáférésnek is, mint például a közhitelű nyilvántartások, a pénzügyi szolgáltatóktól származó adatok, a telekommunikációs szolgáltatók adatai vagy akár a bűnügyi nyilvántartások adatai, a rendőri jelentések, illetve a bűnügyi iratok is, de ide lehet sorolni a nemzetközi bűnügyi együttműködés során kapott információkat is. Ezen felül a bűnügyi elemzésben fel lehet használni minősített információkat, jelentéseket, amelyek a titkos információgyűjtések, vagy leplezett eszközök alkalmazása során keletkeztek.⁵⁸¹ A nyílt hozzáférésű információk a minősített forrásokat nem tudják kiváltani, de kiegészíthetik, ellenőrzöttebbé tehetik a minősített és egyéb forrásokból szerzett információkat, illetve azok megfelelő elemzést és értékelést követően önmagukban is felhasználhatók.

Az információnak számos megjelenési formája lehetséges, de a leggyakoribb a beszélt -hallott, látott - képileg rögzített, írott, numerikus, kódolt, rejtjelezett, digitális forrásból származó stb. A felderítő és nyomozó tevékenységek során különböző típusú, formátumú, szerkezetű és méretű információkat és adatokat gyűjtünk és hasznosítunk. Amennyiben a legjellemzőbb adattípusokat kívánjuk felsorolni, elsősorban írott dokumentumokat, valamint számadatokat tartalmazó híváslistákat, toronyforgalmi adatokat, gazdasági társaságokkal kapcsolatos információkat, pénzügyi tranzakciós adatokat, továbbá kép- és videóformátumú információkat emelhetünk ki. Ezen adatok rendkívül eltérő típusúak és szerkezetűek, ami befolyásolja a későbbi feldolgozásukat és elemzésüket. Ennek következtében a feldolgozási fázis előtt tisztításra, átalakításra, rendezésre és rendszerezésre van szükség.

A rendészeti területek adatvagyonának, beleértve a dokumentumtárat is, jelentős része a strukturálatlan kategóriába sorolható, ami az elemző munka szempontjából azt jelenti, hogy a bennük található információk közvetlenül nem hasznosíthatók. Keresési és kutatási feladatokat ezen strukturálatlan adatállományokban is végrehajthatunk, akár általunk

⁵⁸¹ 2009. évi CLV. törvény a minősített adat védelméről 3.§ 1. és 2.

meghatározott keresőparancsok, akár kifejezetten ilyen célokra kifejlesztett keresőszoftverek alkalmazásával.

Az adatfeldolgozó és a bűnügyi elemző tevékenységeihez az ideális adattípus olyan formát ölt, amely oszlopokba, sorokba és mezőkbe rendezhető, az adatok azonos tartalma és szerkezete alapján. Még ezen adatok esetében is elengedhetetlen az elemzés előtti ellenőrzés, rendezés és adattisztítás. Ekkor beszélhetünk strukturált adatbázisokról, mely az elemzői munka alapja. A sikeresen strukturált információk alkalmasak diagramok készítésére, kapcsolati mátrixok és kapcsolati ábrák összeállítására, valamint ezekből következtetések és javaslatok levonására.

14.7.2. A bűnügyi elemzést támogató rendszerek

Napjainkban már a bűnügyi elemzői tevékenységet különféle informatikai eszközök, elemzési programok támogatják, különösen a szöveges kereső, statisztikai adatokat feldolgozó, diagramkészítő, az adatokat különböző módokon összekapcsoló és megjelenítő szoftverek, valamint különféle térinformatikai alkalmazások.

A bűnügyi elemzéshez leggyakrabban használt alkalmazások a Microsoft szövegszerkesztő (World), táblázatkezelő, adatábrázoló rendszere (Excel), adatbázis létrehozó felülete (Access), illetve a különféle prezentációk, bemutatók készítésére szolgáló PowerPoint alkalmazás, melyek szinte minden elemző, nyomozó, felderítő számítógépén megtalálhatók.

A bűnügyi adatbázisok alappillére a Robotzsaru integrált ügyviteli és ügyfeldolgozó rendszer (továbbiakban: RobotzsaruNeo), és a Netzsaru, amely az összes, a rendőrség hatáskörébe tartozó eseményt és a hozzájuk kapcsolódó személy adatait tartalmazza, mely össze van kapcsolva további nyilvántartási rendszerekkel. A RobotzsaruNeo rendszerből leválogatott adatok térképen (akár pont, akár foltterképen) való szemléltetésére alkalmas a program térképészeti alrendszerében szereplő bűnügyi térkép. Emellett a rendszer különféle elemző és megjelenítő, ábrázoló funkciói is nagyban segítik az elemzők munkáját.

„Rendőri jelentés, amely 2015.06.11 napján készült megállapítása, miszerint a II rendű vádlott által megadott telefonszám a netzsaru rendszeren keresztül történő adatgyűjtés során I rendű vádlott nevéhez van regisztrálva.”⁵⁸²

⁵⁸² 11.B.183/2017/85.

„megkeresik az Elemző-Értékelő Osztályt, hogy a szövegbányász rendszerekben kulcsszavak és telefonszámok után”⁵⁸³

Az elemző-értékelő munkát támogatják további belső nyilvántartások, adattárak, melyek közül szükséges kiemelni az Elektronikus Modus Operandi nyilvántartást (eModus) és a NOVA Kajtár nyilvántartást.

Az eMODus a szándékos bűncselekmények bizonyos körét⁵⁸⁴ kezeli, amelyeknél fellelhető a módszerhez történő ragaszkodás (pl. emberölés, rablás, nemi erkölcs elleni bűncselekmények, lopás), vagy súlyossága, társadalomra veszélyessége indokolja a nyilvántartását, köztük a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekményeket. A rendszer a kriminalisztikai információkra fókuszál és igyekszik a bűncselekmény és az elkövető teljes modus képét tárolni.

Szinte minden szándékos bűncselekmény gyanúja miatt kihallgatott személy adatai és kriminalisztikai jellemzői rögzítésre kerülnek.⁵⁸⁵

A NOVA Kajtár⁵⁸⁶ a Netzsaru rendszerből kiszervezett és új igényeknek megfelelően létrehozott kimutatások és lekérdezések felülete, mely az eModus kódszótárat használja. A kellő részletességgel feldolgozott bűncselekményi adatok sok halmazának közös metszete megmutatja azokat a bűncselekményeket, amelyek arra utalnak, hogy a közös metszetben lévők sorozatba illeszkednek. A részmetszetek pedig olyan bűncselekményeket tartalmaznak, amelyek sorozatba illeszthetőségét érdemes tovább vizsgálni.⁵⁸⁷

A Titkos Információgyűjtés Adatkezelési Rendjét (továbbiakban: TIAR) szabályozó ORFK Utasítás tartalmazza a titkos információgyűjtésből, illetve a leplezett eszközök alkalmazásából eredő összes érdemleges információt. Célja a beszerzett információk gyors és naprakész feldolgozása (információk jelenidejűsége), elemzett információk visszacsatolása a felderítő szervekhez, információ megosztása és koordináció az információval érintett szervek és szervezetek között, végül a felderítések összehangolása, ezzel együtt a párhuzamos eljárások kiszűrése és megakadályozása.⁵⁸⁸

⁵⁸³ B.70/2017/311

⁵⁸⁴ 12/2021. (IV.30.) ORFK Utasítás az elektronikus Modus Operandi Nyilvántartás működtetésével kapcsolatos feladatokról 1. melléklet

⁵⁸⁵ 12/2021. (IV.30.) ORFK Utasítás

⁵⁸⁶ 20/2024. (VI.28.) ORFK Utasítás a Robotzsaru rendszer bűnügyi moduljának használatáról

⁵⁸⁷ IPSITS Csaba – OSZLÁNSZKI Sándor (2020): Koordinált nyomozás – A (vagyon elleni) sorozatbűncselekmények felderítése In: Közbiztonság Szerkesztette: Ruzsonyi Péter, Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, pp. 714-731.

⁵⁸⁸ 35/2018. (VI. 27.) ORFK Utasítás A titkos információgyűjtés adatkezelési rendjéről, valamint a D és F adattárakkal kapcsolatos feladatokról

A TIAR hatálya kiterjed - a fedett nyomozók és fedőokiratok, fedő vállalkozások kivételével - a titkos információgyűjtések, leplezett eszközök alkalmazása során keletkezett adatokra, az alkalmazásukkal érintett személyekre, az alkalmazásukra feljogosított szervvel titkosan együttműködő személyek adataira, valamint az adatok és információk rögzítésére, tárolására, feldolgozására, továbbítására, módosítására, koordinációjára.⁵⁸⁹

Fontos, hogy az elemző egységek a titkos információgyűjtés, valamint a leplezett eszközök alkalmazása során keletkezett információkban szereplő adatok rögzítsék, a közötti kapcsolatok feltárása érdekében, információt szolgáltatassanak az operatív és stratégiai döntéshozatalhoz, valamint ellássák a bűnügyi információk koordinálását.⁵⁹⁰

A TIAR felépítése szerint vertikális, így könnyebben összeegyeztethetők a különféle felderítési, hírszerzési műveletek. A titkos információgyűjtések feldolgozására használt teljesen különálló POLYGON hálózaton feldolgozott TIAR adatbázisban tárolt anyagok statisztikai adatai is szolgálhatnak stratégiai, taktikai elemzés alapjául, de az abban szereplő objektumok, és azok elemzése során kapott újabb információk szintén nagy segítséget nyújtanak a bűnügyi elemzőknek az egyes ügyek felderítése során. A rendszer volt az első olyan elemző program, mely az információkat tartalmazó dokumentumok tárolása mellett alkalmas arra is, hogy egy ügyben hajtson végre elemzést, a kigyűjtött objektumokat, és a közöttük lévő kapcsolatokat megjelenítse, az egy szervezett bűnözői csoporttal kapcsolatos objektumokat egy rendszerben kezelje.⁵⁹¹

A TIAR adatbázisban található információk minősített jellegűek. Az elemzés során hátrányt jelent, hogy a nyomozó nem tud közvetlenül keresni az adatbázisban, hanem csak a megkeresés útján kérheti az adatokat és információkat az Elemző-Értékelő Osztálytól. Az adatok rendszerbe történő integrálása sem történik egyszerre, hanem manuálisan valósul meg. Kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények esetén az információk gyorsan változnak, és sok esetben késlekedve érkezik érdemi tájékoztatás, továbbá több párhuzamos eljárás is folyamatban van.

14.7.3. Stratégiai elemzési módszerek

A statisztikai alapú elemzési formákhoz használt adatok különösen az ENyÜBS, az ügyszolgalmi adatok, titkos információgyűjtések, leplezett eszközök statisztikai adatai,

⁵⁸⁹ 35/2018. ORFK Utasítás 2.

⁵⁹⁰ 35/2018. ORFK Utasítás 9.c.

⁵⁹¹ POLYGON Kezelő és Felhasználó Kézikönyv 1996. ORFK Budapest

népesség-nyilvántartási adatok, pénzügyi statisztikai, történelmi, kulturális, politikai, gazdasági adatok, földrajzi, közlekedési adatok, szociológiai kutatások, felmérések adatai, közvélemény-kutatási adatok stb. lehetnek.

A *bűncselekményi mintaelemzés* a bűncselekmények (összes vagy egyes bűncselekmény-kategóriák) számának, jellemzőinek, változásainak vizsgálata egy meghatározott földrajzi területen, egy adott időszakban. A jelenség általános leírása mellett vizsgálja az események okát, az események és jellemzők közötti kapcsolatot, a rendőri tevékenységnek a jelenségre gyakorolt hatását.⁵⁹² Hasonlóságot mutat, de nem azonos, és nem része a bűncselekményi mintaelemzésnek a *trendelemzés*, mely az összes bűncselekmény, vagy egyes bűncselekmény-típusok mennyiségi és minőségi változásának irányát, és annak okait elemzi. A trend lehet csökkenő, növekvő, stagnáló, időszakos, de véletlen ingadozású is.

A kábítószeres bűncselekmények tekintetében a 13. fejezetben bemutattam az elmúlt 10 évre vonatkozóan a bűncselekmények, valamint az elkövetőkre vonatkozó mutatók alakulását, a tendenciákat. Külön elemeztem a fesztiválokon, azon belül is a kiemelt fesztiválokon történt kábítószeres visszaéléseket.

A felderítési módszerek elemzése a korábbi nyomozások során alkalmazott eszközök, módszerek, eljárások elemzése, értékelése révén fogalmaz meg ajánlásokat az eszközök, módszerek hatékonyabb alkalmazására. Többségében specifikus bűncselekményeket, köztük kábítószeres bűncselekményeket vizsgál, mely során az elkövetési módszereket, elkövetési magatartásokat és az elkövetési okokat helyezi középpontba.⁵⁹³

A szervezett bűnözés elleni küzdelemmel foglalkozó szervezetek tevékenységében központi helyet foglal el, a bűnügyi helyzetértékelés, mely adott területi egységre vizsgálódva az idősíkokkal is kombinál. Visszatekintő, hiszen a múlt konkrétumaira alapozva vizsgálódik, tár fel összefüggéseket, állapít meg következtetéseket.⁵⁹⁴

A bűnügyi helyzet a rendőrség vagy egy rendőri szerve által biztosított illetékességi területre, valamely bűnügyi vonalra, védett objektumra adott időszakban bűnügyileg releváns hatást gyakorló külső és belső tényezők összessége.

A bűnügyi helyzetre

- közvetve ható elemek: gazdasági helyzet, politikai helyzet, földrajzi helyzet, egyéb tényezők (urbanizáció, mobilitás, demográfiai jellemzők, stb.),

⁵⁹² NÉMETH Ágota (2020): i.m. 857.o.

⁵⁹³ NÉMETH Ágota (2020) i.m. 857.p.

⁵⁹⁴ NÉMETH Ágota (2020) i.m. 857.p.

- közvetlenül ható elemek: az elkövetett bűncselekmények, bűnöző személyek, bűncselekményt kiváltó okok és körülmények, értékesítési lehetőségek, gyanús költekezések, rendőri szerv jellemzői, állapota.⁵⁹⁵

A kockázatelemzés a jelenre koncentrálnak, az aktuális, a lehetséges negatív hatású eseményeket és azok okait azonosítja, majd sorrendet állít fel a bekövetkezés valószínűsége és az okozott kár nagysága szerint, és olyan ellenintézkedéseket fogalmaz meg, amelyekkel kockázatarányos védekezést lehet megvalósítani.⁵⁹⁶ Azaz arra keressük a választ, hogy a kábítószeres bűncselekmények számának növekedése milyen káros hatással van a társadalomra, az egyénre.

A fenyegetettség elemzés feltárja az aktuális és várható kockázatokat, magába foglalva a bűnözés társadalmi, gazdasági és politikai és egyéb tényezők összefüggéseit is, majd prioritásokat fogalmaz meg, javaslatok megfogalmazásával segíti a műveleti és stratégiai döntéshozatalt.⁵⁹⁷

A három elemzési forma komplex alkalmazásával készül az EU területét átfogó, a súlyos és szervezett bűnözés általi fenyegetettség értékelése (SOCTA), amihez a tagállami bűnüldöző hatóságoktól, a saját adatbázisaiból, egyéb uniós ügynökségektől, az Europolban részt vevő nem uniós partnerországoktól, valamint nyilvános forrásokból származó adatokat használ fel. A stratégiai jelentés mindkét bűncselekményi kategóriában részletesen elemzi mind az EU-n belüli, mind a hazai helyzetet, jellemzőket, az EU-t fenyegető jelenlegi és jövőbeli veszélyek elemzését, másrészt a bűnügyi prioritások javasolt listáját.⁵⁹⁸ A jelentés nem tárja fel teljeskörűen a magyar szervezett bűnözés jelenlegi konkrét helyzetét, de uniós tagállamként a magyar adatok és körülmények is alapul szolgáltak hozzá. Magyarországra is érvényes megállapítása, hogy a szervezett bűnözési környezet jellemzően hálózatos, ahol a bűnözők gördülékenyen, szisztematikusan és profitorientáltan működnek együtt. A bűnözők kihasználják a változásokat és tiltott tevékenységeiket a válsághelyzethez igazították, mely a kábítószer-terjesztés útvonalainak, módszereinek kialakításában is érvényesül.⁵⁹⁹

⁵⁹⁵ SZENDREI (2019): A bűnügyi helyzet 119. p.

⁵⁹⁶ NÉMETH Ágota (2020) 858.p.

⁵⁹⁷ NÉMETH Ágota (2020) i.m. 858.p.

⁵⁹⁸ SOCTA 2021.

⁵⁹⁹ FELMÉRY Zoltán (2021): A szervezett bűnözés hatása az európai gazdasági és társadalmi helyzetre Stratégiai Védelmi Kutatóintézet Elemzések 2021/20. pp.1-14. 1.p. Online: [https://svkk.uni-nke.hu/document/svkk-uni-nke-hu-1506332684763/SVKI_Elemz%C3%A9sek_2021_20_A%20szervezett%20b%C5%B1n%C3%B6z%C3%A9s%20hat%C3%A1sa%20az%20eur%C3%B3pai%20gazdas%C3%A1gi%20%C3%A9s%20t%C3%A1rsadalmi%20helyzetre_\(Felm%C3%A9ry%20Z.\).pdf](https://svkk.uni-nke.hu/document/svkk-uni-nke-hu-1506332684763/SVKI_Elemz%C3%A9sek_2021_20_A%20szervezett%20b%C5%B1n%C3%B6z%C3%A9s%20hat%C3%A1sa%20az%20eur%C3%B3pai%20gazdas%C3%A1gi%20%C3%A9s%20t%C3%A1rsadalmi%20helyzetre_(Felm%C3%A9ry%20Z.).pdf) (letöltve: 2024.01.15.)

Az UNODC 2021. évi jelentése szintén részletes elemzést ad a globális drogpiacokról, és átfogó képet fest a Covid19 válság mérhető és lehetséges hatásairól a világ kábítószer-problémájára.⁶⁰⁰ A kábítószerrel kapcsolatos visszaélésekkel kapcsolatban szintén számos kutatás közül a legjelentősebbek a Drogfókuszközpont által készített éves jelentések, melyek az aktuális trendekről tájékoztatják a hazai döntéshozókat, szakembereket, a közvéleményt, valamint az Európai Unió Kábítószerügyi Központját, az EUDA-t.⁶⁰¹

A statisztikai alapú bűnelemzési módszerek végén indokolt kitérni a prediktív rendszetet támogató elemző munkára, mely a „bűncselekmények statisztikai adatai (elsősorban földrajzi koordináták) alapján próbál következtetni a jövőbeli bűncselekmények megtörténte és lehetőség szerint megelőzni azokat.”⁶⁰² A bűncselekmények adatai mellett felhasznál más adatokat is, mint pl. gazdasági, népességi, jövedelmi mutatókat, vagy pl. a segélyhívások adatait. A tendenciákból, az adatok mintázataiból, azok ismétlődéséből, bizonyos változók egymáshoz való viszonyából, viszonyuk állandóságából vagy változásából, közeledéséből vagy távolodásából von le következtetéseket.

14.7.4. Nyomozást támogató elemzési módszerek

A nyomozást támogató elemzési formák alkalmazásakor elsősorban a folyamatban lévő, és a befejezett büntetőeljárások, titkos információgyűjtések, leplezett eszközök alkalmazása során keletkezett információk, adatok kerülnek feldolgozásra, melyek kiegészülnek a rendelkezésre álló nyilvántartásokban, adattárakban történő priorálás adataival. Az információk osztályozása a 4x4x4-es rendszer alkalmazásával történik, mely az információ megbízhatósága, az információ és forrásának távolsága, valamint az információ felhasználhatósága szerint rendszerez.⁶⁰³

Az egyes adatok, információk elemzése-értékelése során elsődleges elemzési forma az eseményelemzés, az egyes bűncselekmények elkövetési folyamatának rekonstruálása, az abban részt vevő személyek tevékenységének, bűnösségüket igazoló adatoknak, információknak az analizálása.⁶⁰⁴ Az elemzés során széleskörű, idő-tér-esemény-személy kapcsolati halmazt kapunk.”⁶⁰⁵

⁶⁰⁰ UNODC World Drug Report 2021.

⁶⁰¹ <https://www.emcdda.europa.eu> (letöltve: 2024.01.25.)

⁶⁰² SUHAJDA Attila (2019): Néhány gondolat a prediktív rendszetről. Rendőrségi Tanulmányok, 2019/3. pp. 75-85. 76.p.

⁶⁰³ 35/2018. (VI. 27.) ORFK Utasítás

⁶⁰⁴ ISTVANOVSZKI 2012. 52.p.

⁶⁰⁵ ISTVANOVSZKI 2012. 52.p.

Mivel a kábítószer-terjesztéssel, kereskedelemmel foglalkozó elkövetői csoportok folyamatosan, több helyszínen, több időpontban különféle személyek számára értékesítenek kábítószereket, több nyomozás elrendelésére is sor kerülhet. Az összehasonlító ügyelemzés a hasonló módszerrel, hasonló helyen, hasonló időszakban és hasonló tárgyra elkövetett bűncselekmények elemeinek vizsgálata során arra próbál választ adni, hogy az elkövetések sorozat-jellegbe illeszthetők-e, azaz egy tettes vagy azonos tettesek követték-e el a jogsértéseket. Több bűncselekmény értelemszerűen több információt tartalmaz, mint az egyszer elkövetett cselekmény.⁶⁰⁶ Az összehasonlító elemzés irányulhat:

- az azonos tulajdonságokkal rendelkező bűncselekmények összekapcsolására a még ismeretlen elkövető felderítése érdekében (az ügyek ismertek, az elkövető nem),
- az elkövető, vagy elkövetői csoport által elkövetett további bűncselekmények felderítése céljából (az elkövető ismert, és ez idáig fel nem derített bűncselekmények párosulnak hozzá).

*Az egyes nyomozati cselekmények több szálon futottak, majd még nyomozati szakban elrendelték az ügyek egyesítését, így időben eltérően került sor a további vádlottak eljárásba vonására, velük szemben az alapos gyanú közlésére.*⁶⁰⁷

A bűnözői csoportok tevékenységének felderítése során a hatóságok látókörébe került személyek elsődleges ellenőrzésének ma már elengedhetetlen része a nyílt forrású információszerzés. Ezt a tevékenységi formát azonban nemcsak a bűnüldöző szervek használják, hanem számos esetben az elkövetői oldal is.

A nyomozó hatóságok a nyílt forrású információszerzéshez (OSINT) belső és külső adatforrásokat egyaránt használnak. Belső adatforrások különösen az adóhatóságok listái, a közhiteles nyilvántartások, adatbázisok adatai (híváslisták, cellaadatok, pénzügyi tranzakcióadatok stb.), valamint a nyomozások során beszerzett adatok, az adatszolgáltatásra kötelezett szervek, cégek adatbázisai. A külső források között az online médiaszolgáltatók, hírforrásfelületek, a közösségi profilok (Facebook, Instagram, X, LinkedIn stb.), a feltöltött tartalmak (például blog, vlog, weblap, képek, videók, hangfájlok stb.), valamint az online információk metaadatai bírnak nagy jelentőséggel. Az így összegyűjtött információkat minden esetben ellenőrizni kell.

⁶⁰⁶ NÉMETH Ágota (2020) i.m. 859.p.

⁶⁰⁷ Bf.39/2015/26.

A fesztiválokon gyakran készülnek szponzorok, fellépők, jelenlévő társaságok, cégek által videofelvételek, melyek reklám céljából az interneten számos céggel, fesztivállal kapcsolatos oldalon megjelenhet. Emellett a fesztiválozók is számos képet, videót, vlogot, blogot használnak, ahol szintén megjelenhet az általuk fesztiválon készített kép vagy videó anyag. Segítheti a kapcsolatrendszerek feltérképezését, események megtörténtét igazolhatja, további információkra mutathat rá, vagy adatok ellenőrzésében nyújthat támogatást.

A bűnözői csoportok felépítésének, működésének megállapítása szolgálja többek közt az elkövetői csoportelemzés. Alkalmazása során az adatok információk aszerint kerülnek rendszerezésre, hogy feltárható a bűnöző csoportok struktúrája, tagjai közötti feladatmegosztás, legális és illegális tevékenységük. Az egyes bűnözői csoportok működését nemcsak statikusan kell nézni, hanem szükséges nyomon követésük, hiszen képesek tovább fejlődni, szélesedni, újabb bűncselekményeket elkövetni, mely a támadhatóságuk, bomlasztásuk elősegítése érdekében is fontos, mely a kábítószer terjesztéssel foglalkozó csoportokra különösen igaz. Bár a nyomozást támogató bűnelemzési formák inkább rövid távúak, az elkövetői csoportelemzésen belül megállapítottak mögött sokszor hónapokig vagy akár évekig tartó felderítő munka húzódik meg.

Az elkövetői csoportelemzés végrehajtása során, különösen a kábítószer-terjesztéssel foglalkozó bűnszervezetek felderítése esetén kiemelt szerepe van a különféle hálóelemzési formáknak. Leggyakoribb a telefonos és internetes kommunikációs kapcsolatok ellenőrzése, de a pénzügyi tranzakciók elemzése, a személyi, gazdasági vagy pénzügyi kapcsolati hálózatok feltárása legalább akkora jelentőséggel bír, mint a klasszikus nyomozási cselekmények végrehajtása. Azonban más forrásból, beszerzett információk is igazolhatják a többes elkövetési alakzatokat.

„A cselekményt Személy 1 és Személy 3 vallomásán túl a Wizz Air légitársaságtól beszerzett utaslisták vizsgálata alapján készült feljegyzés és a nyomozati iratok 1017. oldalán lévő táblázat adatai szerint Személy 1 és egy „III. r. vádlott” nevű személy 2010. március 15-én együtt utazott település 4-ről település 1-be.”⁶⁰⁸

⁶⁰⁸ B.387/2012/183.

„A jegyek sorszáma, megvételének időpontja alátámasztja, hogy a vádlottak nem csak a fesztiválon, hanem már előtte találkoztak, vagyis korábbi a kapcsolat köztük, egymás között pedig kapcsolati viszony áll fenn.”⁶⁰⁹

Az internetszolgáltatóktól kapott metaadatok alapján megállapítható, hogy a megfigyelt személynek milyen felhasználási szokásai vannak, milyen szolgáltatásokat és weboldalakat használ, mikor, hol tartózkodik, milyen kommunikációt folytat.⁶¹⁰

Amennyiben a készüléken van helymeghatározó, a célszemély mozgása ezen adatok elemzésével is rekonstruálható.

„a futároktól lefoglalt GPS-ekből kinyert adatokat elemezték”⁶¹¹

A hivatkozott ügyben a GPS adatok elemzésével lehetett többek közt 12 rendbeli Hollandiából történő kábítószer behozatalt bizonyítani.

Különösen a telefonos és internetes kommunikációs kapcsolatok ellenőrzését emelem ki, ahol számos metaadat keletkezik. A hálózatelemzés szempontjából kulcsfontosságúak azok a szereplők, akiken keresztül a csoport tagjai összekapcsolódnak. Fontos szerepet töltenek be a hálózatban, hiszen rajtuk keresztül a hálózat szempontjából jelentős információk áramlanak egyik szoros kapcsolatot mutató csoport és a másik között. Ezek a személyek a szervezett bűnözés kontextusában potenciális célpontjai lehetnek az általuk használt távközlési eszközökben továbbított közlések „elfogásának” (lehallgatásnak), a közlésekhez kapcsolódó metaadatok megismerésére tett intézkedéseknek, a személyekes kapcsolatrendszerük tanulmányozásának, vagy akár hosszabb távon informátorként történő foglalkoztatásnak is.⁶¹²

14.4.7.1. A nyomozást támogató elemzések speciális formái

A kommunikációs kapcsolatok elemzése során a telefonon, vagy internet alapú kommunikáció során a kapcsolatok megismerése mellett a törvényi feltételek fennállása esetén arra is lehetőség van, hogy a kommunikáció tartalmát megismerjük. Azonban ma már egyre inkább terjed a szervezett bűnözői körökben a kospiráció miatt, hogy az elektronikus

⁶⁰⁹ 5.B.14/2016/6.

⁶¹⁰ BITTNER Jan – SCHREIBER Daniel (2019). Überwachungsstaat mittels neuer Technologien, Seminar Informatik und Gesellschaft Sommersemester

⁶¹¹ B.387/2012/183.

⁶¹² CSABA 2019.

eszközökön történt kommunikáció tartalmát megismerhetik, ezért ismételten előtérbe kerülnek a személyes találkozókön történő megbeszélések.

„Arra azonban kétségkívül alkalmasak, hogy az egyes bizonyítékok alapján rögzített tényeket igazolják, azok valóságát még inkább alátámasztják. Kezdeményezett – fogadott hívások aránya: 704-2086 – eladói pozícióba kerültek. A leggyakrabban szereplő számok között voltak olyanok is, amelyek használói ellen már folyt büntetőeljárás kábítószeres bűncselekmény miatt. A hét második felére eső hívásforgalmazások jóval meghaladják a hét elejét, feltehetőleg a fogyasztók keresték a hétvégi szórakozáshoz beszerzendő kábítószer miatt.” „A híváslista jelentés alapján megállapítható, hogy a vádlottak az adott időszakban rendszeres kapcsolatban álltak egymással. melynek oka lehetett a fesztivál szervezésével kapcsolatos kérdések megbeszélése is, de akár a kábítószer értékesítésének, szállításának egyeztetése is. Minden azonban csupán feltételezés.”⁶¹³

„Mobil távbeszélőn tartották a kapcsolatot, telefonon személyes találkozókat egyeztettek, és személyesen beszéltek meg, hogy mikor és milyen fajta kábítószer akar vásárolni.”⁶¹⁴

„A beszélgetések konspirált jelleggel zajlottak, bár leplezett szóhasználattal éltek, azonban helyenként egyértelmű utalások történtek. Olyan kódneveket használtak, ami illik szakmájukhoz, pl. hangfal, Cd.”⁶¹⁵

A kommunikációs kapcsolatok elemzésére sor kerülhet lehallgatások, valamint információs rendszer titkos megfigyelésére során beszerzett információk alapján is.

„Az sms-ek, e-mailek, Whatsapp, Viber és egyéb internet alapú kommunikációs csatornákon, Facebook és más közösségi oldalakon folytatott kommunikáció üzenetei is bizonyítéku szolgálhatnak.”⁶¹⁶

⁶¹³ B.204/2014/31.

⁶¹⁴ B.625/2015/111

⁶¹⁵ B.302/2021/105.

⁶¹⁶ 11.B.183/2017/85.

A kapcsolatok elemzése mellett lehetőség van, amennyiben a törvényi feltételek adottak, a kommunikáció tartalmának megismerésére is. Ehhez a tömeges adatelemzéshez kapcsolódhat a Nemzeti Útdíjfizetési Szolgáltató Zrt. által működtetett ellenőrző pontokon rögzített áthaladási adatok és a VÉDA Közúti Intelligens Kamerahálózat adatainak, valamint a térfigyelő és egyéb közterületi kamerák adatainak elemzése is. Itt nemcsak a kapcsolatok megállapítására irányul az elemzés, nyomon követhető vagy igazolható a feltételezett elkövető útvonala, mozgása is, a bűncselekmény helyszínen vagy annak közelében járhatott-e, milyen útvonalon érkezett vagy távozott. Ezen adatok összevethetők a kommunikációs adatokkal is. Adott esetben kiegészíthető ez a komplex elemzési módszer a bankkártya tranzakciók helyszíneivel, időpontjaival is. Hasonlít az Europol által alkalmazott ún. többretegű elemzési módszerhez, hiszen ezen adatok összevetése során is több síkon folyik az elemzés.⁶¹⁷

„I. és III. rendű vádlottak által használt és vezetett gépjárművek ugyanazon a napon, ugyanazon az útszakaszon, szinte azonos időpontban közlekedtek az M6 autópályán, amely alkalmas a fesztiválnak és a környékének az elérésére⁶¹⁸

„Ezt támasztja alá a Személy 5 által vezetett gépkocsi GPS-ében az utolsó bejegyzés a „haza” menüpont alatt: település 11. Vagyis nem a GPS navigálta őket ebbe az irányba.”⁶¹⁹

„Az objektív bizonyítékok körében a bíróság utal a térfigyelő kamerák felvételeiről készült feljegyzésekre⁶²⁰

Az idézetek is szemléltetik, hogy a rendszerek segítségével készült elemzések tárgya bizonyításban is fontos szerepet játszik.

A szociális háló összeállítását általában kiemelt súlyú bűncselekményeknél, a kábítószeres bűncselekmények is ebbe a kategóriába sorolhatók -, indokolt alkalmazni és főként olyanoknál, ahol a felderítés időben elhúzódik, mert az elkövető felkutatása nem vezetett eredményre, vagy az illegális úton megszerzett vagyont elrejtették. Az elemzés kiterjedhet személyes, kommunikációs kapcsolatok feltérképezése mellett a pénzügyi, gazdasági

⁶¹⁷ ISTVANOVSKI 2012.

⁶¹⁸ 5.B.14/2016/16.

⁶¹⁹ B.387/2012/183.

⁶²⁰ 5.B.14/2016/16.

kapcsolatok feltárására is.⁶²¹ A kapcsolati hálóelemzés a leggyakrabban vizsgált társas kapcsolatokat, a kommunikációt, befolyásolást, a barátságot, a bizalmi, üzleti viszonyokat vizsgálja. Az elemzés során az összes kapcsolathoz viszonyítva a megvalósított kapcsolatok arányát, a presztízst, az adott közösségben elfoglalt státuszt lehet kimutatni a kapcsolatok és a környezet folytonosan változó mozgása mentén.⁶²²

Ez az elemzési forma alkalmas a kábítószer-piac szerkezetének feltérképezésére is, valamint az abban részt vevő közreműködők magatartásának nyomon követésére.

A pénzügyi tranzakciók elemzésének a kábítószeres bűncselekmények felderítése során kiemelt jelentősége van. A lefoglalt kábítószer mennyiség mellett a lefoglalt készpénz is gyakran nagyobb összeget tesz ki. A nagyobb bűnözői csoportosulások esetén azonban indokolt elemezni a csoport tagjai, valamint az érdekeltségükbe tartozó gazdasági társaságok bankszámláin történő pénzmozgásokat is. A fellelt pénzüsszegek, jövedelmek esetén azt kell vizsgálni, hogy vannak-e olyan pénzelemek, melyeket a legális jövedelmi, vagyoni viszonyok nem fednek le. Emiatt az érintettek vagyoni pénzügyi helyzetét a legszélesebb körben fel kell tární, melynek a vagyonvisszaszerzési eljárás során is kiemelt jelentősége lesz. A bankszámlákon lévő pénzmozgások, vagy nagyobb összegek elhelyezése is utalhat kábítószer-kereskedelemre. Az elemzés során kiemelten figyelni kell a pénzmosás gyanújára utaló elemekre, hiszen a szervezett bűnözői köröknek egyik pénzszerzési forrása a kábítószer-kereskedelem.

„Mivel a kábítószerrel való kereskedés jellegéből fakadóan banki átutalások alapján a pénzmozgások nem tárhatók fel, a készpénzküldő szolgáltatásoknak lehet szerepe (Western Union, Moneygram). Ezek is inkább a nemzetközi forgalomban jelennek meg, belföldi szereplők esetében nem ésszerű vállalni a pénzmozgás dokumentálásával kapcsolatos kockázatokat akkor, amikor a pénz személyes átadása is viszonylag gond nélkül megoldható. A személyes átadás esetében komoly jelentősége lehet annak, hogy az egyik terheltnél megtalált készpénz mennyisége megfelel-e a másik terheltnél talált kábítószer feketepiaci értékének.”⁶²³

⁶²¹ NÉMETH Ágota 2020. i.m. 862.p.

⁶²² RITTER 2013. 17 p.

⁶²³ Bf.14/2015/9., Bf.III.9/2015/41.

Emellett a kábítószeres bűncselekmények esetén a cselekmény minősítésében is támpontot nyújthat, amikor arra próbálunk meg következtetést levonni az adatokból, hogy hány alkalommal értékesített kábítószert.

„A nyomozó hatóság nem kereste meg a bankkártyát kibocsátó pénzintézetet annak érdekében, hogy mekkora volt az egyenlege, milyen tranzakciók voltak rajta.”⁶²⁴

A profilelemzés egy stratégiai, taktikai eszköz a bűnügyi elemzés rendszerében, amellyel egy konkrét bűncselekménytípus vonatkozásában trendek, új jelenségek megállapítása lehetséges. Az előrejelző szerep érvényesül a nagy mennyiségű adatokból kinyert profilok elkészítése során. Az elkövetőkre vonatkozó profilelemzési megoldásokat alkalmaznak több csempészeti típusú bűncselekmények esetében a vám-, illetve a határőrizeti szervek, de a profilelemzés módszertanára épül a légiközlekedési adatokat felhasználó nemzetközi utasforgalom-ellenőrző egység, a PNR⁶²⁵ is. A kockázati profilalkotással meghatározható az a kör, akik bűncselekményt követtek el, vagy fognak elkövetni, valamint a bűncselekmények várható áldozatainak köre. Profilelemzéssel a kábítószerral kapcsolatos nyomozások során főként a nemzetközi viszonylatban tevékenykedő futárok beazonosítása kapcsán találkozhatunk.

A lehetséges futárok beazonosítására, illetve a már feltételezett futárként azonosított személyek vonatkozásában a Nemzeti Nyomozó Iroda Nemzetközi Bűnözés Elleni Főosztály Kábítószér Bűnözés Elleni Osztály rendszeresen fordul megkeresésekkel a NIK PIU-hoz.

A megkeresések leginkább a Találatkezelő Központ (Passanger Information Unit) felé irányulnak, amelyekben a már feltételezett futárgyanús személyek utazási szokásaira, a rendelési, illetve fizetési módokra, valamint az esetleges utastársakra vonatkozó adatokat igyekszünk beszerezni. A NIK összeveti a korábban hasonló jellegű bűncselekmények miatt eljárás alá vont személyekkel kapcsolatban rendelkezésre álló adatokat, az általuk hozzáférhető adatbázisokban fellelhető adatokkal és az adatokhoz rendelt természetes személyek vonatkozásában jelzést küld az érintett rendőri szerv részére. Az elmúlt évek tapasztalatai, illetve az egyre nagyobb számban eljárás alá vont személyek kapcsán beszerezett adatok

⁶²⁴ B.16/2018/25.

⁶²⁵ Helyesbítés az utas-nyilvántartási adatállományhoz (PNR) Utasadat-információs egység – Az utas-nyilvántartási adatállománynak (PNR) a terrorista bűncselekmények és súlyos bűncselekmények megelőzése, felderítése, nyomozása és a vádeljárás lefolytatása érdekében történő felhasználásáról szóló (EU) 2016/681 európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikkében említett utasadat-információs egységek jegyzéke A tagállamokból származó tájékoztatások utas-nyilvántartási adatállomány (PNR) (2018/C 230/05)

sikeresen visszaigazolják, valamint pontosítják a kábítószer futárokra jellemző általános profilokat.

A profilalkotás fontosságát hangsúlyozza, hogy ezek a személyek nagy valószínűséggel nem lettek volna elfogva, mivel a kábítószer nem csomagban vagy a testükre rejtve - amit manuális átvizsgálással vagy kereső kutya alkalmazásával könnyebben felfedtek volna - hanem jellemzően úgynevezett nyelős módszerrel, a testükbe juttatott kapszulákban próbálták meg a célállomásra eljuttatni, amit a fent említett hagyományos módszerekkel nem lehetett volna felfedezni.

Az Europol által alkalmazott elemzési módszerek egyike a *keresztltalati elemzés*, melynek alapját az Europolhoz beérkező új információk összessége, valamint a már korábban nyilvántartásban szereplő adatok összevetése adja. Az informatikai rendszer naponta többször ellenőrzi az új információkat az adatbázisban. *„Az azonos, vagy két AWF (elemzői munkafájl) közötti keresztltalat (ismételt előfordulás) esetén pedig egy olyan folyamat indul el, melynek célja, hogy az adatkezelési korlátozásokat is figyelembe véve értesítsék az érintett szervezeteket arról, hogy más bűnüldöző szervek eljárásaiban is felmerültek azok a szereplők, amelyekről ők is teljesítettek már korábban adatszolgáltatást.”*⁶²⁶ Ezek az információk jelentősen megkönnyítik a szervezett bűnözés hálózatainak feltérképezését is.

Másik gyakran alkalmazott elemzési forma a többretegű elemzés, ahol többek között anyagáramlási elemzés folyik, melynek célja, a bűnszervezet belső folyamatainak, üzleti profiljának, hierarchikus viszonyainak, logisztikai és elosztó hálózatainak megismerése. Az anyag, melynek áramlását vizsgálja, lehet a bűncselekmény tárgya (kábitószer, fegyver stb.), de lehet az elkövető által használt eszköz, pl. mobiltelefon is.⁶²⁷ A többretegű elemzés nem csak egy releváns adatforrást vizsgál, mint az egydimenziós elemzés esetében, hanem párhuzamosan más információk, pl. GPS adatok, közterületi kamera felvételek, bankkártya adatok is elemezhetők. Ezek együttes elemzése sokkal összetettebb feladat, és jelentősen nagyobb időráfordítást és erőforrást igényel, azonban meglehetősen komplexebb képet mutathat a szervezett bűnözői csoportról.

⁶²⁶ CSABA 2019.

⁶²⁷ CSABA 2019.

14.8. A fejezet rövid összefoglalása, következtetések

A szervezeten elkövetett bűncselekmények, különösen a kábítószer-terjesztés felderítése és nyomozása bűnügyi elemzés nélkül ma már elképzelhetetlen. Mivel a kábítószeres bűncselekmények esetén nincs sértett, az elkövetőknek pedig nem érdekük a büntetőeljárás megindítása, ezek zömében nem állampolgári bejelentés vagy feljelentés alapján indulnak. A büntetőeljárás elrendelésére általában tetten érés vagy realizálás alapján kerül sor, amit szinte mindig megelőz titkos információgyűjtő munka és leplezett eszközök alkalmazása. Ezért kiemelten fontos a bűnügyi tevékenység során, hogy a titkos információgyűjtés, az előkészítő eljárás és a nyomozás szakaszában az elemző-értékelő munka hangsúlyos szerepet kapjon.

A fejezetben először bemutatam a szervezett bűnözői körök felderítéséhez és a bűnszervezetben történő elkövetéshez szükséges fogalmi elemeket, valamint azokat az adatokat és információkat, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a felderítési, nyomozási és bírói szakban is érvényesüljön a szervezeten történő elkövetés meghatározása. A bűnszervezet zárt működése, konspiratív és leplezett tevékenysége felértékeli az elemzés jelentőségét. A bemutatott fogalmi elemeken nyugvó sarokpontok mentén végrehajtott elemzés elősegíti a releváns információk azonosítását és az összefüggések feltárását.

Ismertettem az adatszerző tevékenység fajtáit, majd a kábítószeres bűncselekmények felderítése során leginkább alkalmazott leplezett eszközöket. Bemutattam azokat az eljárási cselekményeket, amelyek szinte minden kábítószeres bűncselekmény miatt elrendelt büntetőeljárásban kötelező nyomozati cselekmények.

A fejezet második részében a bűnügyi elemzéshez használt adatbázisokat ismertettem. Bemutattam a Robotzsaru rendszert és a hozzá kapcsolódó sorozat keresést támogató külön adatbázist, amelyekben a nem minősített információk találhatók. A minősített adatok a TIAR rendszerben találhatók. Mindkét rendszer rendelkezik elemző funkcióval.

Ezt követően részletesen ismertettem az egyes statisztikai alapú és nyomozást támogató elemzési formákat, amelyek a kábítószer bűnözés elleni eljárásokat és a vezetői döntéshozatalt hivatottak segíteni. Fontos rögzíteni, hogy ezeket az elemzési formákat napjainkban nem önállóan, hanem komplexen alkalmazzuk.

„A teljeskörű, rendkívül részletes bizonyítási eljárásban beszerzett bizonyítékok köre alapvetően három csoportra osztható. Az első csoportba a személyi bizonyítékok, melyek sorában kétségtelenül döntő az I. r. vádlott védelmi oldalról

vitatott teljeskörű, magára és vádlott-társaira is terhelő, feltáró vallomása. A második bizonyítéki kört a titkos információgyűjtés, az ehhez kapcsolódó konkrét megfigyelések, a beszerzett okirati bizonyítékok és rögzített kép- és hanganyagok adatsora képezi.

A harmadik fő csoportot a tettenérésekhez kapcsolható tevékenységek, titkos felderítési munka, elfogás, a kábítószer lefoglalása eredményeként beszerzett bizonyítékok alkotják, így a helyszínelések során biztosított adatok, ezekhez kapcsolódóan a pontos, nehezen vitatható vegyészszakértői vizsgálatok és az ennek eredményeként tett megállapítások. Az első fokú bíróság mindezen bizonyítékokat egyenként és együttesen is elemezte, mérlegelte.⁶²⁸

Az elemzett ügyek 36%-ában egy, míg a többi, azaz 64%-ában több elkövetővel szemben került sor jogerős ítélet kiszabására. Annak bizonyításában, hogy többes elkövetői alakzatok, bűnszövetség vagy bűnszervezet áll fenn, kiemelt szerep jut a titkos információgyűjtésnek és a leplezett eszközök alkalmazásának. Az elemzési fajták közül pedig kiemelten fontosak az ún. hálóelemzések, összehasonlító ügyelemzések, amelyek elengedhetetlenek a szervezett elkövetői körök feltérképezése során.

A kábítószer bűnözés elleni küzdelem nem csupán a rendőri szervek feladata, hanem a nemzetbiztonsági szolgálatok tevékenységi körét is érinti, amennyiben kapcsolódik a szervezett bűnözéshez. Az eredményes munkához azonban a többi rendvédelmi szolgálati ág fellépése is szükséges.

A bűnügyi tevékenység egyes szakaszainak, az ott beszerzett információk, adatoknak a kábítószeres bűncselekmények betöltött szerepének ismertetése alapján igazolást nyert, azon feltevésem, hogy a kábítószeres bűncselekmények felderítése, az elkövetők büntetőjogi felelősségének megállapítása során a titkos információgyűjtésnek, leplezett eszközök alkalmazásának nélkülözhetetlen, hiszen számos itt keletkezett adat, információ válik bizonyítékká a büntetőeljáráásban, bírói szakban is.

A beszerzett adatok, információk rendszerezése, a közti lévő kapcsolatok megállapítása, megjelenítése a bűnügyi elemzés módszereivel, technikáival történik, mely alapján kijelenthető, hogy a bűnügyi elemzésnek a szervezett bűnözői körök, kábítószeres bűncselekmények felderítésében elengedhetetlen.

⁶²⁸ Bf.39/2015/26.

A fentiek alapján igazolást nyert az a hipotézisem is, hogy a kábítószer-bűnözés felderítése elemzéssel interaktív módon támogatott hírszerzés nélkül nem lehetséges. (4. hipotézis)

15. Javaslat a kábítószeres bűncselekmények felderítését támogató bűnügyi elemző-értékelő munka javítására

Az EMCDDA és az Europol 2024. évi jelentése a Kábítószerpiac elemzéséről felvázolja azokat a kulcsfontosságú területeket, amelyeken cselekvésre van szükség, hogy hatékonyan tudjunk reagálni az EU kábítószer-piacaiból eredő jelenlegi és jövőbeli veszélyekre: elsődleges feladat az uniós kábítószerpiac szisztematikus nyomon követésének és elemzésének megerősítése a fejlett módszerek és technológiák, például a mesterséges intelligencia és a műholdas képelemzés további felhasználásával. Ezzel együtt szükséges a legnagyobb veszélyt jelentő bűnszervezetek feltérképezésének prioritásként történő kezelése.

Kiemelten fontos a hírszerzések, felderítések, elemzések fokozása, hiszen a bűnözői csoportok elleni operatív válaszlépések, különösen a magas kockázatú bűnözői hálózatok elleni fellépés ezek nélkül lehetetlen. Mindezekhez a koordináció és a nemzetközi együttműködés, különösen az operatív munkacsoportoknak és a közös nyomozócsoportoknak a teljes körű kihasználására kell törekedni. Különös figyelmet kell fordítani az együttműködés javítására az Európai Unióba irányuló kábítószer-áramlás kulcsfontosságú csomópontjainál. A kábítószer-kereskedelmi hálózatokra, útvonalakra és tendenciákra vonatkozó adatok és hírszerzési információk cseréjének előmozdítása, a helyzetfelismerés segíti az Európai Unió és harmadik országok közötti összehangolt válaszlépések fokozását.⁶²⁹

15.1. Információk, adatok, adatbázisok

Az 14. fejezetben bemutattam, hogy a különféle forrásból származó, különféle formában megjelenő információk a rendőri szervek munkája során két adatbázisba, a minősített adatok a TIAR-ba, a nem minősített információk a Robotzsaruban kerülnek rögzítésre, tárolásra. A Robotzsaruba az adatok közvetlenül kerülnek be, hiszen az eljárások során az egyes iratok a rendszerben keletkeznek. Az iratok készítése során az egyes mezőkbe felvitt adatok helyes rögzítése alapján lehetőség van a különféle szempontok szerint leválogatott adatok,

⁶²⁹ Understanding Europe's drug situation in 2024 – key developments (European Drug Report 2024)

információk strukturált adatbázisba rendezésére. Az iratokban szereplő adatok, valamint a PDF formájában csatolt dokumentumban a keresés pedig csak célzottan, a szövegbányász alapú kereső programokkal lehetséges. Mivel mindkét esetben konkrét adatra keresünk rá, számos olyan információ marad az adatbázisban, mely az általunk adott keresési paraméterekhez nem kapcsolódik direkt, de más információhoz kapcsolva kiemelt szerepe lehet.

A gyanúsított rendőr előtt tett kijelentései a következetes bírói gyakorlat szerint bizonyítékként nem használható fel. A büntetőeljáráásban a terhelt cselekményével kapcsolatos közlése csak vallomás formájában válhat a bizonyítás eszközévé.”⁶³⁰

Nehezíti az elemző munkát, hogy a Robotzsaruban meglévő teljes adatbázisban nem mindenki, hanem csak az országos elemzői szereppel rendelkező kollégák jogosultak bekérdezni.⁶³¹ Így az elemzőkhöz továbbított megkeresés, majd az arra kapott válasz miatti időkiesés hátrányosan befolyásolja felderítő munkát.

A TIAR-ba a minősített adatok bevitele hosszabb időt vesz igénybe, hiszen akinél keletkezett az információ, a felderítő, nyomozó egy adathordozón küldi be a minősített információt tartalmazó adathordozót a vármegyei rendőr-főkapitányságok elemző-értékelő osztályaira, ahol megtörténik azok berögzítése a rendszerbe. A lekérdezés szintén megkeresés formájában történik, és szintén adathordozón keresztül történik a válaszadás. Az információra várakozás, az időkiesés nagyon hátráltató tényező tud lenni a felderítő szervek munkájában, hiszen az információk nagyon gyorsan változnak.

A külön adatbázisokban lévő információk, külön jogosultsági szintek a hozzáféréshez, az információvesztés, az adatbázisból kapott információkhoz való hozzáférés ideje, mind-mind hátráltatja a kábítószeres bűncselekmények felderítését, ahol az információk, pl. telefonszámok cseréje van amikor szinte mindennapos a szervezett bűnözői körök tagjai esetén.

A 2010-es években, mikor a BRFK Bűnügyi Elemző-Értékelő Osztály vezetője voltam, létrehozásra került az Országos Kábítószer Adatbázis, amelynek tervezett célja először az volt, hogy az országban kábítószerrel, új pszichoaktív anyaggal kapcsolatos valamennyi eljárás adatait összegyűjtse az elemzések elvégzése, ezáltal a terjesztőkkel szembeni fellépés hatékonyabbá tétele érdekében. Az adatbázis kezelésére a KR NNI és a BRFK Kábítószer Bűnözés Elleni Osztályai kerültek kijelölésre, akiknél - párhuzamosan, vagy többszörösen -

⁶³⁰ B.515/2018/30.

⁶³¹ 13/2023.(V.31.) ORFK Utasítás A Robotzsaru rendszer alkalmazás-támogatásáról, fejlesztéséről és az alkalmazásához szükséges képzésről 4. rész, 7. pont

olyan mennyiségű adat keletkezett melynek érdemi feldolgozására nem volt és jelenleg sem lenne lehetőség. Alapvetően gátolta az elképzelés hatékony megvalósulását az a tény, hogy a két speciális szakegység nem rendelkezett bűnügyi elemzővel, és nem rendelkezett ekkora mennyiségű adathalmaz kezelésére szolgáló technikai eszközzel. Ezt követően a BRFK és az NNI Bűnügyi Elemző-Értékelő Osztályait jelölték ki az adatbázisokban szereplő adatok, információk feldolgozására. Az elemző egységek egyéb feladataik ellátása mellett igyekeztek feldolgozni az információkat, adatokat. A technika, az adatbázisok adottak voltak az elemzői feladat végrehajtásához, náluk viszonyt az idő tényező volt a gátló körülmény. Egyéb feladataik ellátása mellett az egyes elemzések elkészítése, a koordináció olyan hosszú időt vett igénybe, mely a kábítószeres ügyekben a nyomozást kellő időben nem tudta segíteni.

Már ekkor megfogalmazódott az az igény, hogy az információk egy adatbázisban összpontosuljanak. De mivel az adatbázis feltöltése manuálisan történt, és nem volt kezeléséért felelős egység, ezért sem sikerült a hozzáfűzött igények beváltása.

15.2. Javaslat egységes kábítószer adatbázis létrehozása

A fentiek alapján a kábítószeres bűncselekmények felderítése érdekében javaslatok teszek egy egységes adatbázis létrehozására, melyben a kábítószeres bűncselekményekkel kapcsolatban az összes nyílt és minősített információk és háttértámogatásként az azokat tartalmazó dokumentumok is megtalálhatók. Természetesen ehhez szükséges a mindezt lehetővé tevő jogi környezet megteremtése is. Ahhoz, hogy az adatbázis működjön, szükséges megfelelő eljárási rendet kialakítani az adatok továbbításának, a kapott információk folyamatos elemzéséhez, értékeléséhez. A várható hatalmas információ mennyiségre tekintettel ehhez megfelelő informatikai háttér és az adatok, információk feldolgozásához megfelelő elemző program is szükséges. Az adatbázis létrehozásával megvalósul az a közös információs vagyon szemlélet, mely a TIAR működésének is alapelve. Az adatok és információk továbbítási módjának a legideálisabb esete az automatikus adatátvitel lenne. A beérkezett információk alapján lehetségessé válik az adatbázis építés, mely alapján elkövetőkre, elkövetői körök, kábítószeres hazánkba érkezési módja, útvonala, ismert értékesítési helyek lennének az adatok strukturálásának fő ismérvei. Az adatok mögött lévő dokumentumtárban pedig továbbá keresések, láncolt keresések is végrehajthatók lennének továbbá kapcsolatok, összefüggések feltárására.

A működtetéséhez azonban szükség van egy szervezeti egységre, amely többek között ellátják az adatbázisok működtetésével kapcsolatos feladatokat is a folyamatos információcsere, a koordináció és a célzott elemzések készítése mellett.

15.3. Speciális elemző egységek

A 2001. szeptember 11-i események értékelése alapján a hírszerzésben és az elemzésben is egy szemléletváltás történt, mely alapján létrejött az elemzéssel interaktív módon történő hírszerzés. Ezzel egyben felmerült az a koncepciók kérdése, hogy a speciális igényeknek megfelelően elemzőket delegálnak a felderítő, nyomozó egységekhez vagy marad a távoli eléréssel történő elemzés. Kérdésként merült fel, hogy az elemző egységek mennyire tudnak tovább szakosodni.

Napjainkban is aktuális kérdés, hogy általános elemző egységek hajtják végre minden bűnügyi vonalra vonatkozóan az elemzéseket, vagy pedig speciális elemző egységeket hozunk létre, melynek feladata „csupán” az adott vonalon keletkezett információk adatok vizsgálata. Boba-Santos 2014-ben a bűnügyi elemzők kábítószer bűnözés elleni egységekhez történő delegálását vizsgálta, mely alapján arra a következtetésre jutott, hogy fontos a megfelelő elemzőtípus hozzárendelése az egység személyre szabott igényeihez.⁶³²

A kutatási terve szerint 2007-ben a National Directory of Law Enforcement Agencies listájáról 1023 helyi rendőri szervből véletlenszerű mintát gyűjtöttek össze, mely alapján méret, típus és helyszín szerint rétegezték.

Boba-Santos és munkatársai félig strukturált interjúkat végeztek annak érdekében, hogy feltárják a bűnügyi elemzők kábítószerbűnözés elleni egységekbe történő integrálásának dinamikáját. A nyomozók kifejezték, hogy nagyra értékelik a hírszerzési elemzők munkáját. Az elemzők integrálása lehetővé tette számukra, hogy hatékonyan és eredményesen használják fel idejüket, miközben mindkét szerepkör kiemelkedett saját erősségeiben.

A kutatási eredmények azt mutatták, hogy a bűnügyi elemzők központosítása az egységeken belül javítja a kapcsolatok minőségét, valamint elősegíti az együttműködést és az eredményességet.

Santos analógiát dolgozott ki a bűnügyi elemzők rendőrségi szerepével kapcsolatban: ahogyan az MRI segíti a diagnózist az orvostudományban, de nem gyógyítja meg a betegségeket, úgy a bűnügyi elemzők is kulcsszerepet játszanak a problémák

⁶³² BOBA-Santos Rachel – TAYLOR Bob 2014.

diagnosztizálásában, de nem határozzák meg a problémákra adott válaszokat vagy a válaszok sikerességét. A bűnügyi elemzők helyett a frontvonalban dolgozó rendőrök felelősek az átfogó válaszlépések meghozataláért és végrehajtásáért. A bűnügyi elemző szerepe a bűnügyi munkában nem a nyomozói vagy a rendőri munka helyettesítése, hanem kollektív munkavégzés, melynek keretében a speciális egységek tevékenységét kiegészítik, támogatják.⁶³³

Az elemzőknek a speciális egységekhez delegálása Európa több országában is elterjedt a közös munkában, mely igazolja is egyben hatékonyságát. Ez az elemzői támogatás azonban egy kiemelt ügyre, egy sorozat felderítésére, egy bűnszervezet felszámolására valósul meg. Mivel az elemző „együtt él” a felderítőkkal, nyomozókkal, az újonnan keletkezett adatok, információk egyszerre, valós időben eljutnak az elemzőhöz, aki azt azonnal feldolgozza. a korábbi információkhoz kapcsolja, és ezzel a felderítés, nyomozás következő lépésének meghatározását segíteni tudja.

Azonban, hogy ne „csak” egy ügy kerüljön eredményesen megoldásra, hanem egy jelentősebb kockázatot ígérő jelenség, mint pl. a kábítószeres rohamos terjedése ellen lépjen fel a hatóság, szükségessé válik az „adott vonalra” szakosodott szervezeti egységen belül egy elemző egység létrehozására, ahol az összes információ, adat összpontosul, az elemzéshez szükséges technikai eszközök, programok, humán erő is rendelkezésre és elméletileg az idő tényező sem akadály.

Részben ennek a szemléletnek felel meg a KR NNI Szervezett Bűnözés Elleni Főosztályán belül január 1-jével létrejött a Kábítószer Bűnözés Elleni Hivatal. A KR NNI vidéki osztályainak létszámát is ideszámítva a KR NNI-n belül már közel 150 fő vesz részt a drogelhárításban. A hivatal olyan értékelő-elemző tevékenységet is folytat majd, amely segít feltérképezni a bűnszervezetek tevékenységét, a csempészeti módszereket és útvonalakat, a kereskedői hálózatok közötti kapcsolatokat. Ezzel támogatják a KR NNI felderítő egységeinek tevékenységét.⁶³⁴

A KÖFOP által támogatott, a Kriminálisztika fejlesztési irányai elnevezésű kutatás keretében a kutatócsoport tagjai interjúkat készítettek több megyei és az NNI kábítószer-bűnözés elleni szakvonalas nyomozóival és rendőri vezetőivel, akik feltárták azokat a problémákat, amelyekkel a napi munkájuk során szembesülnek. A nemzetközi együttműködés hatékonyságára megfogalmazott válaszaik között szerepelt a jogszabályi korlátok és a

⁶³³ BOBA-Santos Rachel – TAYLOR Bob 2014.

⁶³⁴ Sörnek álcázta a kábítószer Online: <https://www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/bunugyek/sornek-alcazta-a-kabitoszer-alapanyagot> (letöltve: 2021.02.24.)

bürokrácia, a megkeresett szervek eltérő válaszadási hajlandósága nehezítik a rugalmas együttműködést. Problémaként jelölték meg továbbá, hogy „a NEBEK beékelődése a megkereső és a megkeresett szerv közé okozhat bizonyos esetekben információtorzulást, ezért előnyösebb lenne a közvetlen, személyes kapcsolatfelvétel a két ország végrehajtói szerve között.”⁶³⁵ Azonban, hogy az általam felvázolt elvárások teljes egészében megvalósuljanak, szükségesnek tartom egy olyan szervezet létrehozását, mely országos hatáskörrel és illetékessel rendelkezik.

15.4. Javaslat egy központi kábítószer bűnözés elleni egység – fúziós központ létrehozására

A fúziós központok megjelenése a rendőri szervezetben jól példázza, hogyan alakította át a technológia a közbiztonság területét. Ezek a központok lehetővé teszik a valós idejű bűnüldözést, ahol a nyomozók és elemzők a valós idejű és múltbeli események adatait felhasználva hatékonyabb bűnüldözési stratégiákat dolgoznak ki. Ezek a központok egyesítik a humán forrásokból származó információkat és a különböző formátumú, több forrásból származó adatokat, hogy átfogó képet nyújtsanak a fenyegetésekről.

A fúziós központok működésének egyik legfontosabb technológiai szabványa az információs architektúra, amely meghatározza a szervezeten belül tárolt és kezelt adatok jelentését, helyét és tulajdonjogát, valamint azt, hogy a központ hogyan strukturálja és osztja meg az információkat külső partnerekkel.

Működéséhez szükség van elemző szoftverekre, melyek lehetővé teszik a nagy mennyiségű adat összegyűjtését és elemzését, beleértve a kritikus infrastruktúrák, műholdképek és bűnügyi adatbázisok adatait is, valamint adatmegjelenítési technológiákra, hiszen az adatvizualizáció kulcsfontosságú az elemzés során, mivel lehetővé teszi a komplex információk könnyed értelmezését és a gyors döntéshozatalt.⁶³⁶

A fenti elvek alapján a rendőri szerveken belül létrehozni javasolt központi kábítószer egység, mint országos hatáskörű szerv is a fúziós központ elven működne, és működtetné a fentiekben létrehozni javasolt egységes kábítószer adatbázist. Közvetlen

⁶³⁵ MÁTYÁS 2020. i.m. 80.p.

⁶³⁶ Mik azok a fúziós központok és milyen technológiát szolgálnak? Online: <https://statetechmagazine.com/article/2020/12/what-are-fusion-centers-and-what-kind-technology-do-they-use-perfcon> (letöltve: 2024.12.30.)

kapcsolatban állna a NIK-kel és az Europollal, hiszen a tőlük kapott információk a határon átnyúló felderítések során nélkülözhetetlenek.

Az itt dolgozó állomány számára az elemző-értékelő munkához szükséges képességek, tudás mellett elengedhetetlen a kábítószeres ügyek nyomozásához tartozó speciális ismeretek birtoklása is, a nyelvismeret pedig nélkülözhetetlen.

Kutatásom szempontjait figyelembe véve, az elemző-értékelő munka fontosságát jelöltem meg elsődleges indokként a központi egység létrehozásánál. Amennyiben rendelkezik továbbá felderítő és beavatkozó egységgel is, akkor eleget tesz a klasszikus fúziós központokkal szemben megfogalmazott elvárásoknak, alkalmassá válik széleskörű fenyegetések elleni fellépésre.

Az adatbázisban szereplő adatok, információk alapján különféle stratégiai és taktikai értékelő jelentések, helyzetértékelések, kockázatelemzések fenyegetettség értékelések is készíthetők. Az információcsere, a koordináció felgyorsulhat. Az adatvagyon alapján lehetőség lenne sorozat- és kapcsolat-kutatásokra, melyek a szervezeten elkövetett bűncselekmények és a kábítószeres bűncselekmények felderítése során elengedhetetlenek. A big data elemzések mellett a mesterséges intelligencia bevonásával lehetőség lenne kontrollált big data elemzések végrehajtására is.

A kábítószer bűnözés elleni egységes fellépés keretein belül a fesztiválokon történő kábítószer értékesítés ellen is még hatékonyabban lehetne fellépni, hiszen az adatbázisban az elkövetés helyére, idejére, valamint a már a hatóság látókörébe került (de jogerősen nem elítélt) személyekre vonatkozóan is célzott keresések futtathatók lennének és figyelőztetés alkalmazásával tevékenységük nyomon követhető lenne.

Mindez felveti azt a kutatási kérdést, hogy az adatvezérelt rendőri munka mellett a prediktív analitika alkalmazható-e a könnyűzenei fesztiválokon kábítószer értékesítés elleni fellépésben? Amennyiben a látókörbe került, és fesztiválokon kábítószer terjesztéssel foglalkozó személyek figyelőztetése, fesztiválok előtt már tevékenységének figyelemmel kísérése megtörténik, akkor prognosztizálható, hogy tervezik-e fesztiválon való részvételüket.

Véleményem szerint a fesztiválok környezetében lévő természetes vizek mintáinak elemzése, a fesztiválok zenei irányzata, a fellépő zenekarok, és az átlagos látogatószám alapján statisztikai módszerekkel készíthető előrejelzés a fesztiválon előforduló kábítószer nagyságára.

15.5. Javaslat a fesztiválok területéről kábítószeres bűncselekmények miatt jogerősen elítélt személyek kitiltására

A footballhuliganizmus elleni válaszlépésként került megalkotásra a sportrendezvények látogatásától való eltiltás, mint Btk-ban megfogalmazott mellékbüntetésként, mely önállóan vagy más büntetés mellett egyaránt kiszabható. A törvényhely szerint a bíróság az elkövetőt a sportrendezvényen való részvétel, az odamenetel vagy az onnan történő távozás során a sportrendezvénnyel összefüggésben elkövetett bűncselekmény miatt eltilthatja bármelyik sportszövetség versenyrendszerében megrendezésre kerülő sportrendezvény látogatásától, vagy bármelyik sportlétesítménybe való belépéstől, amikor az valamely sportszövetség versenyrendszerében megrendezett sportesemény helyszínéül szolgál.⁶³⁷ A fenti rendelkezés érvényesülése érdekében került az ún. Sport törvényben szabályozásra a kitiltott személyekről egy nyilvántartás létrehozására, mely a rendőrség a sportrendezvényen történő részvételből a szervező által kizárt, a szabálysértési hatóság vagy a bíróság által a sportrendezvényről, illetve a sportlétesítményből kitiltott vagy a sportrendezvények látogatásától eltiltott személyek, továbbá külföldi sportszervezet, hatóság, bíróság hasonló tartalmú döntésének hatálya alatt álló személyek nyilvántartott személyes adatait kezeli.⁶³⁸

A fentiek szerinti, a sport rendezvényekről történő távoltartás intézményének elvei alapján javaslatok tesznek a Büntető törvénykönyvben egy olyan mellékbüntetés vagy intézkedés megfogalmazására, mely a zenei fesztiválok kábítószer birtoklása vagy kábítószer terjesztése miatt jogerősen elítélt személyekre vonatkozóan jelent kitiltást az esemény területéről. Az intézkedés célja az lenne, hogy az elítélt személyek nem léphetnének a fesztivál területére, vagy abba a létesítménybe, ahol az esemény megrendezésre kerül, és az esemény helyszínét sem közelíthetnék meg az esemény idején. Ezzel megakadályozható lenne, hogy a hatóságok előtt már ismert terjesztők ne léphessenek a fesztiválra, megelőzve ezzel kábítószer értékesítő tevékenységüket.

A javaslat megvalósításához az intézményi struktúra részben adott, hiszen a fesztiválokra történő jegyvásárlás és a beléptetés már személyes adatok kontrolálása alapján történik.

Azon elítéltekről, akik számára a javasolt mellékbüntetés vagy intézkedés kiszabásra kerülne, az eljáró szerv tájékoztatást küldene a rendőrség részére, aki a nyilvántartást kezelné.

⁶³⁷ Btk. 58. §

⁶³⁸ 2004. évi I. törvény a sportról 76/A. § * (1)

A fesztiválszervezők a részükre rendelkezésre bocsátott nyilvántartást összevetve a jegyvásárlók adatbázisával, kiszűrhetők azok a személyek, akiknek beléptetése a fesztiválra nem engedélyezett. Így a fesztiválra történő becsekkolás alapján, mely névre szóló, ők már nem tudnák jegyüket érvényesíteni.

15.6. A fejezet összegzése, megállapítások

A kábítószeres bűncselekmények és a szervezett bűnözői körök felderítése hazánkban tagolt struktúrában zajlik. Szinte minden szervezeti egységnél, nemcsak a bűnügyi területen, keletkeznek olyan adatok és információk, amelyek a kábítószeres bűncselekmények elkövetésére vonatkoznak vagy ahhoz kapcsolódnak. Az információk nemcsak a felderítő és nyomozati szervek által, hanem különböző adatbázisokban is tárolódnak. Az adatok adatbázisba történő továbbítása, feldolgozása, valamint az elemzések és értékelések készítése tagoltan, időben és szervezeti egységek szerint elkülönülten valósul meg. Ez a tagoltság gátat jelenthet az egyes ügyekben történő eredményes fellépésnek, valamint a rövidebb távú stratégiák kialakításának is.

Az elemzők speciális egységekhez való delegálásával az elemzői támogatás csupán egy kiemelt ügyre, egy sorozat felderítésére vagy egy bűnszervezet felszámolására irányul. Mivel az elemző „együtt él” a felderítőkkal és nyomozókkal, az újonnan keletkezett adatok és információk valós időben eljutnak hozzá, aki azokat azonnal feldolgozza. A korábbi információkhoz kapcsolva ezzel segíti a felderítés és nyomozás következő lépésének meghatározását. Ennek igazolására jött létre az NNI Kábítószer Bűnözés Elleni Hivatala. (4. kutatási kérdés)

A létrehozni javasolt központi kábítószer adatbázisban nyílt és minősített információk, valamint a kapcsolódó dokumentumok lennének elérhetők. A működéshez szükséges a megfelelő jogi környezet, eljárási rend, informatikai háttér és elemző programok kialakítása. Az automatikus adatátvitel ideális lenne az adatok továbbítására, lehetővé téve az elkövetőkre, kábítószeresekre és értékesítési helyekre vonatkozó információk strukturált gyűjtését. A dokumentumtárban keresések és összefüggések feltárása is lehetséges lenne. A rendszer működtetéséhez egy szervezeti egység szükséges, amely a folyamatos információcserét, koordinációt és célzott elemzéseket is ellátja.

A javasolt központi kábítószer-egység a rendőri szerveken belül egy országos hatáskörű fúziós központként működne, amely kezelné az egységes kábítószer adatbázist. Közvetlen kapcsolatban állna a NIK-kel és az Europollal, mivel az ő információik elengedhetetlenek a

határon átnyúló bűnüldözéshez. Az itt dolgozó munkatársaknak nemcsak elemző-értékelő képességekkel, hanem a kábítószeres ügyekhez kapcsolódó speciális ismeretekkel és nyelvismerettel is rendelkezniük kell. A központ létrehozásának fő indoka az elemző-értékelő munka fontossága, de ha felderítő és beavatkozó egységgel is bővül, akkor képes lesz széleskörű fenyegetések kezelésére. A kábítószer bűnözés elleni fellépés keretében a fesztiválokra történő kábítószer-értékesítés hatékonyabb megakadályozása érdekében az adatbázis lehetővé tenné a célzott kereséseket és a tevékenységek automatikus nyomon követését. Az adatvagyon alapján lehetőség nyílna sorozat- és kapcsolat kutatásokra, valamint a big data elemzések mellett a mesterséges intelligencia alkalmazásával kontrollált big data elemzések végrehajtására is lehetőség nyílna.

Mindez felveti azt a kutatási kérdést, hogy a prediktív analitika alkalmazható-e a könnyűzenei fesztiválokra kábítószer-értékesítés elleni fellépésben. Amennyiben a látókörbe került, és fesztiválokra kábítószer-terjesztéssel foglalkozó személyek figyelése, fesztiválok előtt már tevékenységük figyelemmel kísérése megtörténik, akkor prognosztizálható, hogy tervezik-e a fesztiválon való részvételt. (5. kutatási kérdés)

Mivel javaslatot tettem központi egység létrehozására, ahol részletesen ismertettem létrehozásának indokait, választ adtam arra a kutatási hipotézisemre, hogy a kábítószer-bűnözés elleni bűncselekmények eredményes felderítéséhez szükséges a fúziós központ elven működő szervezeti egység létrehozása. (5. hipotézis)

Véleményem szerint a fesztiválok környezetében lévő természetes vizek mintáinak elemzése, a fesztiválok zenei irányzata, a fellépő zenekarok, és az átlagos látogatószám alapján statisztikai módszerekkel készíthető előrejelzés a fesztiválon előforduló kábítószer mennyiségére. A prognózisok a tervezésben fontos szerepet játszhatnak.

A kábítószeres bűncselekmények miatt elítélt személyek fesztiválról történő kitiltására tett javaslat célja, hogy az ilyen személyek ne léphessenek be a fesztivál területére, és így csökkentsék a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények kockázatát.

Az intézkedés bevezetésével a kábítószer terjesztő személyeket nem lehet teljesen a fesztiválok területétől távol tartani, ahogy a többi biztonsági intézkedés sem működik 100%-al, de megelőzés tekintetében eredményes lehet.

16. Összegzés, javaslatok

16.1. Az összefoglalás célja

A kutatási összegzés célja, hogy átfogó és tömör kivonatot nyújtson a vizsgált témáról, miközben szintetizálja a legfontosabb eredményeket, lehetővé téve a konklúziók levonását. A nagyobb léptékű kutatások során a kutatási anyag gyakran több szubjektumot is magában foglal, és a kutatás irányát jelentősen befolyásolja a kutató személyes érdeklődése, valamint tudományos és szakmai célkitűzései. Ezért kiemelt jelentőségű az értekezés témaválasztása, a logikai szerkezetének kialakítása, valamint a kutatási célok pontos meghatározása. Fontos az statisztikai megközelítés és az alkalmazott módszertan a kutatás sikerességében.

A kutatásom célja nem csupán az volt, hogy a fesztiválokra történő kábítószeres bűncselekményekről aktuális értékelést adjon, hanem az is, hogy következtetéseimmel, javaslataimmal hozzájáruljak a bűnügyi elemző-értékelő munka jobbításához, mellyel a fesztiválokra történő kábítószeres bűncselekmények is jobban felderíthetőbbé és ezzel megelőzhetőbbé válnak.

16.2. A kutatási elméleti keret részeinek összefoglalása

Az értékezésem elméleti keret részében először bemutattam azoknak a jogi fogalmak hazai szabályozását, melyek értekezésem alapját képezik.

A fesztiválok és a drogok kapcsolatát történelmi, kulturális és társadalmi szempontból is elemeztem. A fesztiválok már az ókori kultúrákban, főként vallási ünnepek keretében jelentek meg, az ókori görögök, rómaiak és aztékok által rendezett sportversenyek és művészeti előadások formájában. A középkorban is megmaradt a vallási jellegük, de a zenei és táncos események is elterjedtek ebben az időszakban. A zene és a drogok kapcsolata is az ókorig nyúlik vissza. A drogok használata gyakran a zenei élmények fokozását célozta. A modern fesztiválok, különösen a 20. századi könnyűzenei fesztiváljai, mint pl. Woodstock, a társadalmi változások és a fiatalok kultúrájának fontos szimbólumaivá váltak. Számos zenei stílus szoros kapcsolatba került a drogokkal, különösen a zenei fesztiválokon, ahol a résztvevők gyakran használnak különféle kábítószereket a tánc és zene élményének fokozására, a közösségi élmények erősítésére. A fesztiválok ideális terepet biztosítanak a drogok terjesztésére és fogyasztására, a zenei események gyakran a drogkultúra központjává válnak napjainkban.

A szervezett bűnözés, kábítószer bűnözés c. fejezetben bemutattam a szervezett bűnözés és a kábítószer-kereskedelem aktuális trendjeit, valamint az ezek elleni küzdelem jogi és gyakorlati kérdéseit, különös hangsúlyt fektetve az Európai Unió jogi kereteire, valamint a nemzetközi együttműködésre. A szervezett bűnözés elleni fellépés az EU politikájának központi eleme. Bár az EU-ban nincs egységes definíciója a szervezett bűnözésnek, a kerethatározatok segítik a tagállamok büntetőjogának harmonizációját. Az EU a kábítószer-kereskedelem elleni küzdelemre vonatkozó minimumszabályokat határozott meg, amelyek szerint a drogok illegális előállítása, forgalmazása és szállítása büntetendő. Egyes országokban, például Hollandiában és Németországban megkezdődött a kannabisz dekriminalizációja, ami ellentétes az ENSZ és az EU jogi kereteivel.

Az ügynökségek által készített helyzetértékelések szerint a kannabisz a legelterjedtebb drog az EU-ban, de a kokain és egyéb szintetikus drogok is egyre nagyobb teret hódítanak. A drogcsempészet kifinomult módszereket, technológiákat használ mind a kábítószer csempészete, mint az elkövetők közötti kommunikáció során, mint például drónok használata vagy titkosított kommunikáció elterjedése. Magyarország továbbra is fontos tranzit- és célország az európai kábítószer-kereskedelemben. Hazánkban a kannabisz továbbra a legnépszerűbb, de a kokain és egyéb szintetikus drogok is egyre elterjedtebbek. A drogcsempészet útvonalai folyamatosan változnak, újabb módszerek jelentek meg, ami további kihívásokat jelent a hatóságok számára. Az EU-nak és a tagállamoknak folyamatosan alkalmazkodniuk kell ezekhez a változásokhoz, és erősíteniük kell a közös munkát a hatékonyabb bűnüldözés érdekében.

A nemzetközi együttműködés és a jogi harmonizáció kulcsfontosságú a bűnözés elleni harcban.

A jogi szabályozás rendszere, valamint az európai kábítószer-helyzet kép arra mutat rá, hogy a szervezett bűnözés és a kábítószer-kereskedelem továbbra is jelentős kihívást jelent az EU és a tagállamok számára.

A további fejezetekben bemutatom a szervezett bűnözés, valamint azon belül a kábítószer bűnözés elleni közös fellépés nemzetközi és hazai intézményrendszerét. Az EU keretein belül az Europol, az Eurojust és a Frontex, kulcsszerepet játszanak, míg globális szinten az Interpol és az UNODC, valamint a WCO fontos közreműködők. A jövőben az ETIAS és a Prümi szerződés is további eszközöket nyújtanak a bűnözés elleni harcban. Mindegyik szervezeti elemnek feladata és egyben közös érdeke is a szervezett bűnözés ellen eredményes fellépés, melyet közösen tudnak csak megoldani. Minden szervezeti egység tekintetében az információk továbbítása, az információcsere, a koordináció és az együttműködés a hívószó. Az intézményekből az Europol és az Interpol szerepét külön kiemelem, hiszen a nemzetközi

szervezett bűnözés elleni fellépés terén fontos szereplők, nemcsak az adatbázisukban szereplő számos információ felhasználásával történő elkövetői csoportok tetten érése, kábítószeres lefoglalása során, hanem a stratégiai tervezés alapját jelentő értékelő jelentések készítése miatt is.

A hazai szervezett bűnözés, kábítószer bűnözés elleni küzdelemben a vármegyei rendőr-főkapitányságok, az RRI és az NNI bűnüldöző egységeinek hatáskörét és illetékességi szabályait ismertettem a szervezett bűnözés és a kábítószeres bűncselekmények vonatkozásában. Munkájuk mellett kiemelt szerepe van az ügyészségnek és a bíróságoknak, hiszen az ő eljárásuk végén születik jogerős döntés a büntetőügyekben. Az NBSZ elsősorban technikai háttértámogatást nyújt, míg a többi szerv a hazai és nemzetközi információcserét, valamint a koordinációt hivatott segíteni.

A szervezett bűnözés ellen fellépő szinte minden szerv a gyors információcsere, a koordináció, szakértői tanácsadás, operatív és stratégia elemzések készítésének fontosságát hangsúlyozza.

A Bűnügyi elemzés intézményrendszere című fejezetben bemutattam a bűnügyi elemzés kialakulását, mely intézményesülése során a bűnügyi munka szerves részévé vált. Napjainkban az elemzés nélkülözhetetlen az eredményes felderítés, nyomozás és a stratégiai döntések meghozatala szempontjából. A bűnügyi elemzés fogalma, céljai, feladatai, módszerei, alapelvei és területei részletesen bemutatásra kerültek, kiemelve az elemzés folyamatában részt vevő személyek és egységek szerepét.

A társadalmi, gazdasági és politikai változások hatására bővülő rendőri feladatokkal párhuzamosan nő a bűnügyi elemző egységek szerepe. A rendőri adatrendszerek és elemzési technológiák jelenlegi szerkezete és közös jellege főként reaktív szemléletű rendőri intézkedések támogatására épült. Azonban a proaktív szemlélet érvényesüléséhez szükséges az adatbázisok szerkezetének és rendszerének átalakítása, hogy a rendőrség hatékonyabban tudjon reagálni a bűnözésre és megelőző intézkedéseket hozni. Az elemzés segítségével a rendelkezésre álló erőforrások optimalizálhatók és a legfontosabb területekre lehet fókuszálni, növelve a bűnüldözés hatékonyságát. Kijelenthető, hogy a bűnügyi elemzés ma már nemcsak a bűnügyi munka szerves részévé vált, hanem a modern rendőrségi tevékenység alapvető eleme, amely nélkülözhetetlen a hatékony bűnmegelőzés és bűnüldözés szempontjából.

16.3. A fesztiválok elemzései

Az elméleti keret leírása után a *fesztiválok témakörében* először a *fesztiválkutatásokat* elemeztem. A zenei fesztiválok kutatása az utóbbi évtizedekben intenzívebbé vált, főként a társadalomtudományok, művészetek és bölcsészettudományok területén, de az üzleti és közigazgatási tudományok is egyre inkább foglalkoznak a témával. A kutatások során felmerült kérdések közé tartozik a fesztiválok globalizációja, a közösségi hálózatok szerepe, a turizmusra gyakorolt hatásuk, valamint a rendezvényeken történő kábítószer használat. A bibliometriai elemzések alapján elmondható, hogy a zenei fesztiválok tanulmányozása még sok lehetőséget rejt magában, és várhatóan a jövőben is növekedni fog a kutatások száma. A bemutatott legjelentősebb kutatások is igazolják, hogy a könnyűzenei fesztiválokon jelen van a kábítószer. A kutatások azonban nem a bűnüldöző hatóságok szemszögéből, hanem szociológiai szempontok alapján kerültek összeállításra, kiértékelésre.

Bemutattam, hogy fesztiválokon történő kábítószerfogyasztás egészségügyi, gazdasági, büntetőjogi, valamint társadalmi és morális kockázatait, melyek hatással vannak az egyénre és társadalomra egyaránt. Elemeztem a fesztiválokon előforduló bűncselekményeket, azok okait és hatásait. A hatóság előtt ismertté vált kisebb súlyú bűncselekmények mellett a garázda, az erőszakos, valamint a testi épségét veszélyeztető cselekmények is nagymértékben jelen vannak a fesztiválon. Ezek a jogsértések számos esetben kapcsolódnak az alkoholhoz vagy a kábítószerhez, zömében ezek hatása alatt követik el a súlyosabb bűncselekményeket. A jogsértéseket hatalmas látencia jellemzi, hiszen nem minden jogsértés jut a hatóság tudomására, mely különösen a kábítószeres bűncselekmények esetén jelentkezik.

16.4. Saját kutatás

A bűnügyi statisztika adatok elemzésénél fontos kiemelni, hogy a kábítószeres bűncselekmények magas látenciával bírnak, és a legtöbb eset a rendőrségi nyomozások alapján indul. Ez különösen érvényes a zenei fesztiválokon történő elfogás esetén. Ritka, amikor utólag kerül felderítésre fesztiválon történő értékesítés.

A hazánkban a 2000-es évek elejétől nézve a kábítószeres bűncselekmények adatait (2004-2013), összehasonlítva az utolsó 10 év adataival (2014-2023), elmondható, hogy mintegy 25%-kal emelkedett a bűncselekmények száma, mely rámutat a jelenség súlyosságára is. Az enyhén

hullámzó tendencia ellenére kijelenthető, hogy napjainkban éves szinten 7000 felett van a kábítószeres bűncselekmények száma, mely a határok megnyitása óta állandósulni látszik.

A fesztiválokon történő kábítószeres bűncselekmények számát elemezve elmondható, hogy éves szinten eddig 60 volt a legtöbb bűncselekmény, azonban 2024-re a bűncselekményszám 66-ra emelkedett, mely egyharmados növekedést jelent előző évhez viszonyítva. (1. hipotézis igazolása)

Az áttekintett ügyek alapján kijelenthető, hogy a fesztiválokon szinte mindenfajta kábítószer jelen van, a klasszikus drogoktól a szintetikus szerekig. Ezzel választ kaptam arra a kutatási kérdésemre, hogy milyen drogok vannak jelen a fesztiválokon. (1. kutatási kérdés.)

A fesztiválokon történő kábítószeres ügyek 36,36%-ában a helyszínen, azaz a fesztivál területén, történt az elsődleges rendőri intézkedés. Ma már jellemző, hogy a terjesztők a teljes értékesítésre szánt mennyiséget nem viszik be a fesztivál területére, hanem csak kisebb adagokat, és az ún. mintavásárlást követően már a fesztivál területén kívül parkoló autóhoz vagy bérelt lakáshoz közel történik a drogértékesítés. (2. kutatási kérdés)

A fesztiválokon elkövetett kábítószer bűncselekmények elkövetőinek állampolgárságát tekintve elmondható, hogy majd 50%-a magyar és közel kb. 50% külföldi. A külföldiek elkövetők viszonylag magas aránya az összes kábítószeres bűncselekmény elkövetőéhez viszonyítva, igazolja azon hipotézisemet, hogy nemcsak hazai, hanem külföldi elkövetőknek is jelen vannak a fesztiválokon fogyasztóként és terjesztőként egyaránt. (2. hipotézis)

A bünszövetségben történt elkövetések során a kábítószer értékesítése főként fesztiválokon történt, a bünszervezet esetén a fesztivál csupán csak egy helyszín a többféle helyen és módon történő értékesítés során. A fentiek alapján azon hipotézisem, hogy a fesztiválon a kábítószer szervezett bűnözői körök árulják, nem nyer egyértelműen igazolást. A vizsgált ügyekben 15,9%-ban született jogerős ítélet, mely alapján bünszövetség vagy bünszervezet került megállapításra. (3. hipotézis) Az elkövetők több, mint fele, 57%-a büntetett előéletű, akik egyharmada kábítószeres bűncselekmény miatt korábban volt már büntetve. Ez választ adhat arra a kutatási kérdésre, hogy a kábítószer-terjesztők közel egyharmada szabadulását követően ismét kábítószer-terjesztéssel foglalkozik. (3. kutatási kérdés)

A kábítószeres bűncselekmények esetén nincs sértett, az elkövetőknek pedig nem érdekük a büntetőeljárás megindítása, ezek zömében nem állampolgári bejelentés vagy feljelentés alapján indulnak. A büntetőeljárás elrendelésére általában tetten érés vagy realizálás alapján kerül sor, amit szinte mindig megelőz titkos információgyűjtő munka és leplezett eszközök alkalmazása. A cselekményeken szervezett elkövetői körök hajtják végre, melyre tevékenységük leplezése, konspiráció jellemző. Ezért kiemelten fontos a bűnügyi tevékenység

során, hogy a titkos információgyűjtés, az előkészítő eljárás és a nyomozás szakaszában az elemző-értékelő munka hangsúlyos szerepet kapjon.

A bűnügyi tevékenység egyes szakaszainak, az ott beszerzett információknak, adatoknak, valamint a különféle adatbázisokból, nyilvántartásokból kinyert adatok rendszerezése, a közti lévő kapcsolatok megállapítása, megjelenítése a bűnügyi elemzés módszereivel, technikáival történik, mely alapján kijelenthető, hogy a bűnügyi elemzésnek a szervezett bűnözői körök, kábítószeres bűncselekmények felderítésében elengedhetetlen. A fentiek alapján igazolást nyert az a hipotézisem is, hogy a kábítószer-bűnözés felderítése elemzéssel interaktív módon támogatott hírszerzés nélkül nem lehetséges. (4. hipotézis)

A fesztiválok biztosítása számos szerv együttműködését igényli, hogy a résztvevők személy- és vagyonbiztonsága biztosított legyen, és a rendezvény zavartalanul lezajlhasson. Az esemény zavartalan lebonyolításában kiemelt feladat hárul a magánbiztonsági szolgálatokra, valamint a rendőrségre. A kábítószeres bűncselekmények fesztiválról való kiszorítása érdekében javaslatot tettem a kábítószeres bűncselekmények miatt jogerősen elítélt személyek fesztiválról történő kitiltására. Az intézkedés bevezetésével a kábítószer terjesztő személyeket nem lehet teljesen a fesztiválok területétől távol tartani, ahogy a többi biztonsági intézkedés sem működik 100%-al, de megelőzés tekintetében eredményes lehet.

A kábítószeres bűncselekmények és a szervezett bűnözői körök felderítése hazánkban tagolt struktúrában zajlik. Szinte minden szervezeti egységnél, nemcsak a bűnügyi területen, keletkeznek olyan adatok és információk, amelyek a kábítószeres bűncselekmények elkövetésére vonatkoznak vagy ahhoz kapcsolódnak. Az információk nemcsak a felderítő és nyomozati szervek által, hanem különböző adatbázisokban is tárolódnak. Az adatok adatbázisba történő továbbítása, feldolgozása, valamint az elemzések és értékelések készítése tagoltan, időben és szervezeti egységek szerint elkülönülten valósul meg. Ez a tagoltság gátat jelenthet az egyes ügyekben történő eredményes fellépésnek, valamint a rövidebb távú stratégiák kialakításának is.

Az elemzők speciális egységekhez való delegálásával az elemzői támogatás csupán egy kiemelt ügyre, egy sorozat felderítésére vagy egy bűnszervezet felszámolására irányul. Mivel az elemző „együtt él” a felderítőkkal és nyomozókkal, az újonnan keletkezett adatok és információk valós időben eljutnak hozzá, aki azokat azonnal feldolgozza. A korábbi információkhoz kapcsolva ezzel segíti a felderítés és nyomozás következő lépésének meghatározását. Ennek igazolására jött létre az NNI Kábítószer Bűnözés Elleni Hivatala. (4. kutatási kérdés)

A létrehozni javasolt központi kábítószer adatbázisban nyílt és minősített információk, valamint a kapcsolódó dokumentumok lennének elérhetők. A működéshez szükséges a megfelelő jogi környezet, eljárási rend, informatikai háttér és elemző programok kialakítása. Az automatikus adatátvitel ideális lenne az adatok továbbítására, lehetővé téve az elkövetőkre, kábítószerre és értékesítési helyekre vonatkozó információk strukturált gyűjtését. A dokumentumtárban keresések és összefüggések feltárása is lehetséges lenne. A rendszer működtetéséhez egy szervezeti egység szükséges, amely a folyamatos információcserét, koordinációt és célzott elemzéseket is ellátja.

A javasolt központi kábítószer-egység a rendőri szerveken belül egy országos hatáskörű fúziós központként működne, amely kezelné az egységes kábítószer adatbázist. Közvetlen kapcsolatban állna a NIK-kel és az Europolal, mivel az ő információik elengedhetetlenek a határon átnyúló bűnüldözéshez. Az itt dolgozó munkatársaknak nemcsak elemző-értékelő képességekkel, hanem a kábítószeres ügyekhez kapcsolódó speciális ismeretekkel és nyelvismerettel is rendelkezniük kell. A központ létrehozásának fő indoka az elemző-értékelő munka fontossága, de ha felderítő és beavatkozó egységgel is bővül, akkor képes lesz széleskörű fenyegetések kezelésére. A kábítószer bűnözés elleni fellépés keretében a fesztiválokban történő kábítószer-értékesítés hatékonyabb megakadályozása érdekében az adatbázis lehetővé tenné a célzott kereséseket és a tevékenységek automatikus nyomon követését.

Kutatási kérdésként fogalmaztam meg, hogy a prediktív analitika alkalmazható-e a könnyűzenei fesztiválokban kábítószer-értékesítés elleni fellépés során. Amennyiben a látókörbe került, és fesztiválokban kábítószer-terjesztéssel foglalkozó személyek tevékenységének, kiemelten a fesztivál szezonban történő tevékenységének folyamatos nyomon követésével prognosztizálható, hogy tervezik-e a fesztiválon való részvételt. (5. kutatási kérdés)

A központi kábítószer-bűnözés elleni egység létrehozására tett javaslatommal választ adtam arra a kutatási hipotézisemre, hogy a kábítószer-bűnözés elleni bűncselekmények eredményes felderítéséhez szükséges a fúziós központ elven működő szervezeti egység létrehozása. (5. hipotézis)

A fesztiválok környezetében található természetes vizek mintáinak elemzése, a fesztiválok zenei irányzata, a fellépő zenekarok, valamint az átlagos látogatószám figyelembe vételével statisztikai módszerekkel előrejelzés készíthető a fesztiválon előforduló kábítószer mennyiségére vonatkozóan.

A fesztivál helyszínek környezetében lévő természetes vizek mintáinak elemzése, a fesztiválok zenei irányzata, a fellépő zenekarok, az átlagos látogatószám alapján pedig előrejelzés készíthető a fesztiválon előforduló kábítószer mennyiségére.

A kábítószer bűnözés elleni küzdelem sikere erősen függ a hazai és nemzetközi intézmények közötti együttműködéstől, az információcsere hatékonyságától és a központosított adatkezeléstől. Egy központi kábítószer adatbázis és egy koordináló egység létrehozása jelentős lépés lehet a probléma hatékonyabb kezelése érdekében.

16.5. Hipotézisekre, kutatási kérdésekre adott válaszok összegzése

1. hipotézis: Minden könnyűzenei fesztiválon jelen van a kábítószer.

A hipotézis igazolása érdekében kvantitatív elemzési módszert, a bűnügyi statisztika adatainak elemzését alkalmaztam. A 12. fejezetben részletesen elemeztem az összes kábítószeres bűncselekmény és a fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények számát. A statisztikai adatok szerint a fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények a teljes regisztrált kábítószeres bűncselekmények 1-2%-át teszik ki. Ugyanakkor a fesztiválokon történő kábítószer-terjesztés és -fogyasztás sokkal nagyobb jelentőséggel bír, mint amit a számadatok sugallnak, és itt is hatalmas látencia érvényesül. A fesztiválokon elkövetett bűncselekmények esetén a 2024. év statisztikai adatait is értékelni lehet, mivel a fesztiválszezon ősszel befejeződött. Ezt fontosnak tartom kiemelni, mert ha csak 2023-ig nézzük a számadatokat, hullámzó tendencia figyelhető meg. A pandémia időszakáig enyhe csökkenés, majd azt követően markáns emelkedés figyelhető meg. Éves szinten eddig 60 volt a legtöbb bűncselekmény, azonban 2024-re a bűncselekményszám 66-ra emelkedett, ami 45%-os növekedést jelent az előző évhez viszonyítva. A fesztiválok számát, a látenciát és a bűncselekményi adatokat összegezve hipotézisem igazolást nyert.

2. hipotézis: A fesztiválokon hazai és külföldi terjesztők és fogyasztók is jelen vannak.

A hipotézis igazolása érdekében az ENYÜBS-ből származó adatokat elemeztem. Az összes kábítószeres bűncselekmény elkövetőinek 95%-a magyar állampolgár. A fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek állampolgárságát tekintve elmondható, hogy majd 50%-a magyar és közel 50% külföldi. A kábítószer birtoklása elkövetőinek 53%-a magyar, 47%-a külföldi, akik közül 7%-a francia, 7%-a holland, 4%-a belga, 4%-a német

elkövetőket emelem ki. A kábítószer-kereskedelem elkövetőinek 44%-a magyar állampolgár, 56%-a külföldi, akik közül 16%-a holland, 8%-a brit állampolgár, de nigériai elkövetők is több esetben kerültek elfogásra. A külföldiek elkövetők viszonylag magas aránya az összes kábítószeres bűncselekmény elkövetőihez viszonyítva igazolja azon hipotézisemet, hogy nemcsak hazai, hanem külföldi elkövetők is jelen vannak a fesztiválokon fogyasztóként és terjesztőként egyaránt.

3. hipotézis: A fesztiválokon történő drogértékesítést szervezett bűnözői körök hajtják végre.

Az anonimizált bírósági ítéletek alapján elemeztem az elkövetők előéletét, valamint az elkövetői alakzatokat. Az elkövetők több mint fele, 57%-a büntetett előéletű, akik egyharmada kábítószeres bűncselekmény miatt volt már korábban büntetve. Elemzéseik szerint az elítéltek kb. egynegyede szabadulását követően ismételten visszatér a kábítószer-bűnözéshez. Az elkövetői alakzatokat nézve, az ügyek 36%-ában egy elkövető szerepel, az ügyek 15%-ában, pontosabban hat esetben került sor bűnszövetség és egy esetben bűnszervezet megállapítására jogerős ítélettel. Egy bűnszövetség esetén csak fesztiválon történt kábítószer értékesítés, a többi esetben fesztiválon kívül más helyen is. Mind a hét elkövetői csoport tagjai büntetett előéletűek, melyek közül hatnak legalább egy vagy több tagja volt már korábban kábítószeres bűncselekmény miatt jogerősen elítélve. A bűnszövetségek esetében a kábítószer értékesítése főként fesztiválokon történt, a bűnszervezet esetén a fesztivál csupán egy helyszín a többféle helyen és módon történő értékesítés során. A fentiek alapján azon hipotézisem, hogy a fesztiválon a kábítószer szervezett bűnözői körök árulják, nem nyer egyértelműen igazolást.

4. hipotézis: A kábítószer-bűnözés felderítése elemzéssel interaktív módon támogatott hírszerzés nélkül nem lehetséges.

A határozatok elemzése alapján megállapítható, hogy a kábítószer-kereskedelem esetében a bíróságok által bizonyíthatónak ítélt esetek csupán a személyi bizonyítékok kisebb részét képezik. A bizonyítékok köre a terhelttől lefoglalt tárgyi bizonyítékokra, valamint a terheltek kommunikációját igazoló elektronikus adatokra, a telefonlehallgatások során rögzített információkra, valamint a terhelt vagyoni és jövedelmi viszonyait, illetve pénzügyi tranzakcióit igazoló okirati bizonyítékokra terjed ki főleg. Mint általában a közvetett bizonyítékok, ezek a

bizonyítékok sem elegendőek önállóan a terhelt kereskedői magatartásának, valamint a szervezeten történő elkövetés bizonyítására.

Mivel a kábítószeres bűncselekmények esetén nincs sértett, az elkövetőknek pedig nem érdekük a büntetőeljárás megindítása, a büntetőeljárás elrendelésére általában tettenérés vagy realizálás alapján kerül sor, amit szinte mindig titkos információgyűjtő munka és leplezett eszközök alkalmazása során beszerzett adatok, információk alapján történik. A fesztiválon bűnszervezetben elkövetett kábítószer-kereskedelem miatt hozott jogerős végzés indokolásában a bűnszervezetben történő elkövetést igazoló, zömében közvetett bizonyítékok a bűnszervezet egyes fogalmi elemeihez igazodva kerültek megfogalmazásra. Ezen az elven elindulva mutattam be, hogy a bűnügyi tevékenység egyes szakaszaiban keletkezett milyen bűnügyileg releváns adatok, információk és azok közötti kapcsolatok azonosítása szükségesek ahhoz, hogy a felderítési, nyomozási és bírói szakban is érvényesüljön a terjesztő magatartás és a szervezeten történő elkövetés igazolása is. A bűnszervezet fogalmi elemeinek, valamint a bűnügyi tevékenység egyes szakaszainak, az ott beszerzett információknak, adatoknak a kábítószeres bűncselekmények betöltött szerepének ismertetése alapján igazolást nyert azon feltevésem, hogy a kábítószer-kereskedelem felderítése, az elkövetők büntetőjogi felelősségének, a szervezeten történő elkövetés megállapítása során a titkos információgyűjtés, leplezett eszközök alkalmazásának nélkülözhetetlen, hiszen számos itt keletkezett adat, információ válik bizonyítékká a büntetőeljárásban, bírói szakban is. A beszerzett adatok, információk rendszerezése, a közti lévő kapcsolatok megállapítása, megjelenítése a bűnügyi elemzés módszereivel, technikáival történik, mely alapján kijelenthető, hogy a bűnügyi elemzésnek a szervezett bűnözői körök, kábítószeres bűncselekmények felderítésében elengedhetetlen. A fentiek alapján hipotézisem igazolást nyert.

5. hipotézis: A kábítószer-bűnözés elleni bűncselekmények eredményes felderítéséhez szükséges a fúziós központ elven működő szervezeti egység létrehozása.

A 2001. szeptember 11-i események értékelése alapján a hírszerzésben és az elemzésben is egy szemléletváltás történt, mely alapján létrejött az elemzéssel interaktív módon történő hírszerzés.

A 14. fejezetben bemutattam, hogy a nyomozó, felderítő egységek tevékenysége során különféle forrásból származó, különféle formában megjelenő információk munkája során két adatbázisba, a minősített adatok a TIAR-ba, a nem minősített információk a Robotzsaruban kerülnek rögzítésre, tárolásra. A külön adatbázisokban lévő információk, külön jogosultsági

szintek a hozzáféréshez, az információvesztés, az adatbázisból kapott információkhoz való hozzáférés ideje mind-mind hátráltatja a kábítószeres bűncselekmények felderítését, ahol kiemelt jelentősége lenne a valós idejű információk ismeretére.

A fenti indokok alapján tettem javaslatot egy egységes adatbázis létrehozására, melyben a kábítószeres bűncselekményekkel kapcsolatban az összes nyílt és minősített információk és háttértámogatásként az azokat tartalmazó dokumentumok is megtalálhatók. Az adatbázis létrehozásával megvalósul az a közös információsvagyron szemlélet, mely a TIAR működésének is alapelve. Az adatok és információk továbbítási módjának a legideálisabb esete az automatikus adatátvitel lenne. A beérkezett információk alapján lehetővé válik az adatbázis építés, mely alapján elkövetőkre, elkövetői körökre, kábítószeres hazánkba érkezési módjára, útvonalára, ismert értékesítési helyekre vonatkozó adatok lennének az adatok strukturálásának fő ismérvei. Az adatok mögött lévő dokumentumtárban pedig továbbá keresések, láncolt keresések is végrehajthatók lennének, továbbá kapcsolatok, sorozatok feltárására.

A 2001 szeptember 11-i terrortámadás rámutatott arra is, hogy a különféle jogsértő cselekmények ellen hatékonyabb a fellépés, ha több illetékes hatóság összefog és a birtokukban lévő információkat megosztják egymással. Erre a célra jöttek létre a fúziós központok, ahol több szervezeti elemtől érkező információk egyesülnek. Ezek az információk egymást kiegészíthetik, a töredékes információkat teljesebbé, illetve más információkkal is összehasonlítva ellenőrzöttebbé tehetik, elemek között kapcsolatokat, összefüggéseket állapítanak meg, olyan további műveleteket tehetnek lehetővé, amelyek a bűnüldöző hatóságok közötti összehangolt fellépést, műveleti koordinációt jelentős mértékben segítik. Az adatbázis működtetéséhez szükséges egy szervezeti egységre is. A rendőri szerveken belül létrehozni javasolt központi kábítószerregység, mint országos hatáskörű és illetékességű szerv is a fentiekben ismertetett fúziós központ elven működne, és működtetné a fentiekben létrehozni javasolt egységes kábítószer adatbázist. Közvetlen kapcsolatban állna a NIK-kel és az Europollal, hiszen a tőlük kapott információk a határon átnyúló felderítések során nélkülözhetetlenek. Amennyiben rendelkezik felderítő és beavatkozó egységgel is, akkor eleget tenne a klasszikus fúziós központokkal szemben megfogalmazott elvárásoknak.

A fentiek alapján hipotézisem igazolást nyert.

16.6. Új tudományos eredmények

Értekezésem új tudományos eredményeinek tekintem:

1. A kábítószer bűnözés bűnügyi statisztikai adatainak keretében elemeztem a fesztiválokon történő kábítószer bűnözés jelenlegi helyzetét
2. Dokumentumelemzéssel, a fesztiválokon történt kábítószeres bűncselekmények miatt született jogerős ítéletek feldolgozása keretében a fesztiválokon értékesített kábítószeres, azok fesztivál területére történő bejuttatásának módja, a hazai és külföldi elkövetők ismérvei alapján a statisztikai adatokat kiegészítve egy átfogó, globális elemzést készítettem a fesztiválokon történő kábítószer bűnözésről bűnelemzői szemmel.
3. A fesztiválok biztosítása, a kábítószeres bűncselekmények elleni eredményesebb fellépés érdekében javaslatot tettem a korábban fesztiválokon történt kábítószeres bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen elítélt személyek fesztiválról való kitiltására.
4. Javaslatot fogalmaztam meg egy központi kábítószer adatbázis létrehozására.
5. Javaslatot fogalmaztam meg egy központi kábítószer bűnözés elleni egység létrehozására.

Felhasznált irodalom:

1. ASKEV Rebeka (2016): Functional fun: Legitimising adult recreational drug use, International Journal of Drug Policy, 36. pp. 112-119. Online: [DOI: 10.1016/j.drugpo.2016.04.018](https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2016.04.018) (letöltve: 2024.11.12.)
2. ARTERBURN Stephen - BURNS Jim (2001): Drogovzdorné diéta: kniha pre rodičov Brno: Nová naděje, ISBN 8086077039
3. BALÁZS József (1968): A bűnügyi statisztika elméletének első felmerülése és kialakulása a statisztikai tudományban, Szeged Online: https://acta.bibl.u-szeged.hu/72320/1/juridpol_015_fasc_002.pdf (letöltve: 2024.11.20.)
4. BALÁZS József (1969): A magyar bűnügyi statisztika kialakulása és fejlődése. Különös tekintettel annak módszertani kérdéseire. Szeged, In: Acta Universitatis Szegediensis: acta juridica et politica 16. pp.1-62.
5. BALÁZSFI Gusztávné (2003): Amit a drogfogyasztásról tudni kell. Bűnmegelőzési ismeretek Online: <http://www.bunmegelozes.eu/pdf/drogfogyaszt.pdf>. (letöltve: 2024.11.12.)
6. BÁLINT Andor - ERDEY-GRÚZ Tibor – MARX György - RÉNYI Alfréd – SÁRKÁNY Sándor – SZÁDECZKY-KARDOSS Elemér (1967): Természettudományi lexikon, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2. kötet
7. BÁNÁTI Tibor - NAGY Ivett - NÉMETH Ágota (2022): Adat az adatról, azaz a metaadatok elemzésének lehetőségei, különös tekintettel a szervezett bűnözésre. DOI: 10.38146/BSZ.2022.7.4
8. BAYER István (2005): Drogok és emberek, Sprinter Kiadói Csoport, Budapest, ISBN: 96346841x
9. BERGER Roni (2015): "Now I see it, now I don't: researcher's position and reflexivity in qualitative research. Qualitative Research 15 (2): pp. 219-234. Online: <https://doi.org/10.1177/146879411246847> (letöltve: 2024.11.12.)
10. BERTA Krisztina (2006): A szervezett bűnözés In Gönczöl Katalin: et al. (szerk): Kriminológia-Szakkriminológia, Budapest Complex kiadó, pp. 424-426.
11. BITTNER Jan – SCHREIBER Daniel (2019): Überwachungsstaat mittels neuer Technologien, Seminar Informatik und Gesellschaft Sommersemester, Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg Online: https://blogs.urz.uni-halle.de/informatikundgesellschaft/files/2019/10/Bittner_und_Schreiber.pdf (letöltve: 2022.01.15.)

12. BLASKÓ Béla - MADAI Sándor - PALLAGI Anikó - POLT Péter, SCHUBAUER László (2021): Büntetőjog – Különös rész I. Rejtjel Kiadó, Budapest-Debrecen
13. BOBA-Santos Rachel (2001) Introductory Guide to Crime Analysis and Mapping In. Report to the Office of Community Oriented Policing Services u.s. Department of Justice Online: <https://portal.cops.usdoj.gov/resourcecenter/content.ashx/cops-w0273-pub.pdf> (letöltve: 2021.06.23.)
14. BOBA Santos Rachel (2005): Crime analysis defined. Crime analysis and crime mapping, 5-18. Online: https://www.sagepub.com/sites/default/files/upm-binaries/6243_Chapter_2_Boba_Final_PDF_2.pdf (letöltve: 2022.11.03.)
15. BOBA-Santos Rachel – TAYLOR Bob (2014): Integrating crime analysis into police patrol work. Police: An International Journal of Police Strategies & Management, 37 (3), 501-520. Online: <https://doi.org/10.1108/PIJPSM-08-2012-0075> (letöltve: 2024.03.02.)
16. BOBA Santos Rachel (2017): Crime analysis with crime mapping, Sage Publications Inc. ISBN-13: 9781506331034
17. BOBA-Santos Rachel (2022): Crime analysis with crime mapping. Fifth Edition Sage Publications, Inc ISBN: 1071831402
18. BODOR László (2020): A 3. évezred kihívásai a kábítószer bűnözés elleni küzdelemben in: Közbiztonság Szerk: Ruzsonyi Péter, Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest pp. 693-712.
19. BODOR László (2024): A 2017. évi CX. törvény (új Be.) rendelkezései c. előadása 2024.05.11. Nemzeti Közzolgálati Egyetem
20. BROADHURST Roderic - GRABOSKY Peter - ALAZAB Mamoun - BOUHOURS Brigitte - CHON Steve (2014): An Analysis of the Nature of Groups engaged in Cyber Crime, International Journal of Cyber Criminology January-June 2014, Volume 8 (1): pp. 1–20. Online: <https://ssrn.com/abstract=2461983> (letöltve: 2024.11.12.)
21. BRUNT M. Tibor – NIESINK J. M. Raymond (2011): The Drug Information and Monitoring System (DIMS) in the Netherlands: implementation, results and international comparison. Drug Test Anal. DOI 10.1002/dta.323
Online: <https://mrtoasted.com/~vaaguh/dimsdrugtestanalysis.pdf> (letöltve: 2024.09.24.)
22. BÜCHELI Alexander - Trans-European Drug Information project (2013): TEDI Drug Checking Consultation and Counselling Guidelines, Barcelona: Nightlife Empowerment & Wellbeing Implementation Project. Online: <https://apdes.pt/wp-content/uploads/2015/12/Guidelines.pdf> (letöltve: 2024.09.24.)

23. CHRISTIÁN László (2019): Rendezvénybiztosítási gyakorlat. In. Dr. Szalay Ferenc – Kutsera Péter – Miklós István: Szakmai módszertani ismeretek a közszolgálati pályaeorientációs képzés oktatói számára III. Magánbiztonság, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, pp. 9-20.
24. COOKE Mervyn – JIRČÍKOVÁ Kateřina (2016): Kronika jazzu. Přeložil Praha: Knižní klub, Universum (Knižní klub). ISBN 9788024250304
25. ČIZEK Pavel (2002): Robust Estimation in Nonlinear Regression and Limited Dependent Variable Models Econometrics 0203003, University Library of Munich, Germany
26. CSABA Zágón (2019): A bűnelemzés aktuális kihívásai a nemzetközi súlyos és szervezett bűnözés elleni európai fellépés terén Szakmai Szemle: A Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat Tudományos Szakmai Folyóirata 2018/4. szám ISSN 17851181, pp. 118-132 Online: http://knbsz.gov.hu/hu/letoltes/szsz/2018_4_szam.pdf (letöltve: 2020.09.12.)
27. DAVENPORT-HINES Richard (2004): Chasing Oblivion: A Global History of Drugs New York: W.W. Norton & Company Ltd. Online: <https://dancesafe.org/product-category/drug-info-cards/> (letöltve: 2024.09.24.)
28. DAY Niamh - CRISS Joshua -GRIFFTHS Benjamin – GUJRAL Shireen Kaur – JOHN Leader Franklin - JOHNSTON Jennifer – PIT Sabrina (2018): Music festival attendees' illicit drug use, knowledge and practices regarding drug content and purity: a cross-sectional survey Day et al. Harm Reduction Journal 15:1 DOI 10.1186/s12954-017-0205-7. Online: https://www.researchgate.net/publication/322280273_Music_festival_attendees'_illicit_drug_use_knowledge_and_practices_regarding_drug_content_and_purity_a_cross-sectional_survey (letöltve: 2024.11.24.)
29. DÁVID Zoltán (1965): Statisztikai adatgyűjtések Magyarországon a XVIII—XIX. században, Statisztikai Szemle, 1965. 6. sz. Online: https://acta.bibl.u-szeged.hu/72320/1/juridpol_015_fasc_002.pdf (letöltve: 2024.11.24.)
30. DEMETROVICS Zsolt (2001): Droghasználat Magyarország táncos szórakozóhelyein Budapest: L'Harmattan 8. Online: http://demetrovics.hu/dokumentumok/Kutatasok_1_DemetrovicsZs_konyv_KEZIRAT.pdf (letöltve: 2024.11.20.)
31. DEMETROVICS Zsolt – NÁDAS Eszter – KUN Bernadett (2008): „Rekreációs droghasználat Magyarországon: Előzmények” in DEMETROVICS Zsolt – RÁCZ József (szerk.): Partik, drogok, ártalomcsökkentés – Kvalitatív kutatások a part-szcénában (Budapest, L'Harmattan, 2008)

32. DEMETROVICS Zsolt – RÁCZ József (2008): Partik, drogok, ártalomcsökkentés. Kvalitatív kutatások a partizscénában, Budapest L'Harmattan Online: http://demetrovics.hu/dokumentumok/Kutatasok_8_DemetrovicsZs_konyv.pdf (letöltve: 2024.11.20.)
33. DING Hai-Meng - HUNG Kuang-Peng (2021): The antecedents of visitors' flow experience and its influence on memory and behavioral intentions in the music festival context, Journal of Destination Marketing and Management.19.(1) 100551. Online: <https://doi.org/10.1016/j.jdmm.2020.100551> (letöltve: 2024.09.24.)
34. DILKES-FRAYNE Ella (2016): Drugs at the campsite: Socio-spatial relations and drug use at music festivals. International Journal of Drug Policy, pp. 27-35.
35. DOBÁK Imre (2018): A Nemzetbiztonsági alapismeretek In: Rasperger István (szerk.) Nemzetbiztonsági alapismeretek Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, ISBN 9786155845673
36. DORMÁN Tivadar (1998) - sajtótájékoztató: Heti Délkelet, 1998. augusztus 6. szám, 5. oldal
37. ENGELS Fridrich (1845): A munkásosztály helyzete Angliában (1845) Magyar Helikon, Budapest, 1980. ISBN: 9632072316
38. ERDEY-GRÚZ Tibor (1967): Természettudományi lexikon 2. Akadémiai Kiadó, Budapest 2. kötet
39. ESCOHOTADO Antonio (2003): Stručné dějiny drog Práha: Volvox Globator, Labirintus ISBN: 80-7207-512-8
40. FINSZTER Géza (2013): A rendészeti szervek működésének jogi alapjai, Rendőrtiszti Főiskola MA jegyzet (átdolgozott változat)
41. GANERI Anita (2001): Drogy: od extáze k agonii. Praha: Amulet, ISBN 808299708
42. GÁBOR Kálmán (2005): Fesztiválok ifjúsága és a drog, Belvedere Szeged, Online: https://acta.bibl.u-szeged.hu/58277/1/2005_fesztivalok_ifjusaga_041-070.pdf (letöltve: 2024.11.20.)
43. GÁL László István (2019): Korrelációs kapcsolatok a gazdasági mutatók és a bűnözés között. Büntetőjogi szemle. (2019/1.szám). Online: https://ujbtk.hu/wp-content/uploads/lapszam/BJSZ_201901_56-67_GalIstvanLaszlo.pdf (letöltve: 2024.12.06.)
44. GROVES Andrew (2018). Worth the test? Pragmatism, pill testing and drug policy in Australia. Harm Reduction Journal, 15, 12. Online: <https://doi.org/10.1186/s12954-018-0216-z> (letöltve: 2024.09.24.) (letöltve: 2024.09.24.)

45. FALASSI Alessandro (1987): Time Out of Time: Essays on the Festival (1987, In: Getz 2012, 51. old.) ISBN-10: 082630933X. Online:
<https://muse.jhu.edu/pub/25/article/589185/pdf> (letöltve: 2022.09.24.)
46. FELMÉRY Zoltán (2021): A szervezett bűnözés hatása az európai gazdasági és társadalmi helyzetre. Stratégiai Védelmi Kutatóintézet Elemzések 2021/20, Online:
[https://svkk.uni-nke.hu/document/svkk-uni-nke-hu-1506332684763/SVKI_Elemz%C3%A9sek_2021_20_A%20szervezett%20b%C5%B1n%C3%B6z%C3%A9s%20hat%C3%A1sa%20az%20eur%C3%B3pai%20gazdas%C3%A1gi%20%C3%A9s%20t%C3%A1rsadalmi%20helyzetre_\(Felm%C3%A9ry%20Z.\).pdf](https://svkk.uni-nke.hu/document/svkk-uni-nke-hu-1506332684763/SVKI_Elemz%C3%A9sek_2021_20_A%20szervezett%20b%C5%B1n%C3%B6z%C3%A9s%20hat%C3%A1sa%20az%20eur%C3%B3pai%20gazdas%C3%A1gi%20%C3%A9s%20t%C3%A1rsadalmi%20helyzetre_(Felm%C3%A9ry%20Z.).pdf)
(letöltve 2024.01.15.)
47. FERNANDEZ-Calderón, Fermín – DIAZ-Batanero Carmen – BARRATT J. Monika - PALAMAR Joseph (2019): Dosage-related harm reduction strategies and their relationship to harms among festival-goers who use multiple drugs. Drug and Alcohol Review, 38(1), pp. 57-67 Online: <https://doi.org/10.1111/dar.12868> (letöltve: 2024.01.15.)
48. FORMÁDI Katalin-HUNYADI Zsuzsanna (2019): Helyi büszkeség vagy bosszúság? A fesztiválok hatása a települések életében, in: Prosperitas Vol. V.I. 2019/4. pp.95-111. Online: <https://prosperitas.uni-bge.hu/wp-content/prosperitas-upload/helyi-buszkesegegy-bosszusag-a-fesztivalok-hatas-a-telepulesek-eleteben-90.pdf> (letöltve: 2024.11.20.)
49. HAUSPIE Bert - VAN DYCK Edith -Van HAVERE Tina – VAN DER LINDEN Nicolas - PONNET Koen (2023): Percepties rond druggerelateerde interventies op muziekfestivals in België. PANOPTICON, 44 (5), pp. 306–325. Online:
https://www.researchgate.net/publication/377768307_Percepties_rond_druggerelateerde_interventies_op_muziekfestivals_in_Belgie (letöltve: 2024.11.24.)
50. HESSE Morten - TUTEGES Sébastien (2012): Music and substance preferences among festival attendants, Drugs and Alcohol Today, 12 (2), 82-88. ISSN: 1745-9265 Online: <https://doi.org/10.1108/17459261211235100> (letöltve: 2024.11.24.)
51. HOLCZ Csaba (2017): A fesztiválok története Online: <https://socfest.hu/fesztival/a-fesztivalok-tortenete/> (letöltve: 2022.09.24.)
52. HODKINSON Paul (2005): Insider Research in the Study of Youth Cultures. Journal of Youth Studies 8(2): pp. 131-149 Online: DOI: [10.1080/13676260500149238](https://doi.org/10.1080/13676260500149238) (letöltve: 2022.09.24.)
53. HORVÁTH Ágnes (2003): A lázadás drogja, in (szerk): Beck Judit: Nagy drogkönyv, 2003, Glória Kiadó, Budapest, 57-86.p. ISBN: 9639283452

54. HUDÁK István (2024): A NIK, mint fúziós intézmény. 2024. február 21. - előadás a Nemzeti Közszerzői Egyetemen
55. HUNYADI Zsuzsa – INKEI Péter – SZABÓ János Zoltán (2006): Fesztivál – Világ, NKA kutatások 3. Kelet-Közép-Európai Kulturális Obszervatórium Alapítvány, Budapest ISBN: 963060609 7 Online: <https://www.budobs.org/pdf/Fesztival-Vilag.pdf> (letöltve: 204.10.11.)
56. Interpol Bűnügyi Elemző Munkacsoportja: Bűnügyi Elemzési Kézikönyv 2. verzió, 1997. december
57. IPSITS Csaba – OSZLÁNSZKI Sándor (2020): Koordinált nyomozás – A (vagyon elleni) sorozat-bűncselekmények felderítése In: Közbiztonság Szerkesztette: Ruzsonyi Péter, Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, pp. 714-731.
58. ISTVANOVSZKI László (2012): Bűnelemzés a modern bűnüldözésben, Budapest, Patronicum Kft. ISBN: 9786155107580
59. ISTVANOVSZKI László (2019): Stratégiai elemzés c. előadása - A rendészeti bűnügyi elemző alapképzés tanfolyamon, 2019. május 17.
60. JANDALA Csilla - SÁNDOR Tibor (2016): A rendezvények és a turizmus kapcsolata a múltban és a jelenben Online: <https://polgariszemle.hu/archivum/104-2016-augusztus-12-evfolyam-1-3-szam/gazdasagpolitika/754-a-rendezvenyek-es-a-turizmus-kapcsolata-a-multban-es-a-jelenben> (letöltve: 2023.01.10.)
61. KALINA Kamil (2003): Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup Praha: Úřad vlády České republiky, Monografie (Úřad vlády České republiky) ISBN 8086734056
62. KASZA Anett (2015): A fővárosi metró alkalmazási lehetőségei a tömegrendezvények biztosítása során Online: <https://vedelem.hu/letoltes/anyagok/455-a-fovarosi-metro-alkalmazasi-lehetosegei-a-tomegrendezvenyek-biztositasa-soran.pdf> (letöltve: 2024.12.04.)
63. KIELHOLZ Paul – LADEWIG Dieter (1972): Die Drogenabhängigkeit des modernen Menschen, München, Lehmann Kiadó ISBN: 9783469003669
64. KISS Tibor (2021): Miért népszerű a darknetes kábítószer-kereskedelem, Magyar drogfigyelő 1. évf. 7.sz. Online: <https://epa.oszk.hu/04400/04498/00007/pdf/> (letöltve: 204.10.11.)
65. KISSZÉKELYI Ödön (1979): Toxikománia, BM Könyvkiadó Budapest ISBN: 9630306883
66. KIRÁLY Richárd (2015): A Balaton Sound fesztivál bűnügyi-rendészeti szemmel, Magyar Rendészet 2015/1. ISSN 15862895 pp. 121-158.
67. KLEEMANS, Edward R. (2007): Organized Crime, Transit Crime, and Racketeering, Crime and Justice, Vol. 35, No. 1., Chicago, pp. 163–164 Online: [DOI: 10.1086/501509](https://doi.org/10.1086/501509) (letöltve: 204.10.11.)

68. KORINEK László (2010): Kriminológia I. Magyar Közlöny és Lapkiadó Vállalat, Budapest, 305–306. p.
69. KOVÁCS Dominika Sára – BOROS Kitti (2022): A hazai zenei fesztiválokkal kapcsolatos attitűdvizsgálat a Z generáció tagjainak körében. Online: <https://journals.lib.uni-corvinus.hu/index.php/turizmusbulletin/article/view/1516/1015> (letöltve:2024.11.20.)
70. KRINER H.- BILLETH R. - GOLLNER C.- LACHOUT S. - NEUBAUER P. – SCHMID R. (2001): An inventory of on-site pill-testing interventions in the EU. Vienna: European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction; 2001. Online: https://bdoc.ofdt.fr/index.php?lvl=notice_display&id=58030 (letöltve: 204.10.11.)
71. KUNOS Imre (1997): Bűnelemzés Tananyag és Példatár a bűnelemzői tanfolyam hallgatói számára Országos Rendőrfőkapitányság Kriminálisztikai Azonosító Szolgálat
72. LÉVAI Miklós (1991): A kábítószer-probléma és a bűnözés összefüggései - Kandidátusi disszertáció, Miskolc, Online: <https://real-d.mtak.hu/49/1/Le1.pdf> (letöltve: 2024.01.12.)
73. LÉVAI Miklós (1992): Kábítószeres és bűnözés, Közgazdasági és Jogi kiadó Budapest, ISBN: 963222527
74. LÉVAI Miklós - RITTER Ildikó (2019): Az alkoholizmus, a kábítószerprobléma és a bűnözés összefüggései – In: Kriminológia, Szerkesztette: Borbíró Andrea-Gönczöl Katalin-Kerezsi Klára-Lévai Miklós, Wolters Kluwer Hungary Kiadó, Budapest, 2019 ISBN 9789632959023, pp. 522-556.
75. LOPEZ Jiménez - GOMEZ González Rocio (2020): Estudio de demanda de festivales culturales: El festival Flora. Revista de Administración y Dirección de Empresas (4), pp. 171-187. Online: https://www.uco.es/docencia_derecho/index.php/RAYDEM/index (letöltve: 2024.01.12.)
76. LUCKMAN Susan (2003). Going bush and finding one's 'tribe': Raving, escape and the bush doof. Continuum: Journal of Media & Cultural Studies, 17(3), pp. 315–350. Online: <https://doi.org/10.1080/10304310302729> (letöltve: 2024.09.24.)
77. MAASZ Gábor - MOLNÁR Éva - MAYER Mátyás - KUZMA Mónika - TAKÁCS Péter - ZRINYI Zita - PIRGER Zsolt - KISS T (2021): Illicit Drugs as a Potential Risk to the Aquatic Environment of a Large Freshwater Lake after a Major Music Festival, Environmental Toxicology and Chemistry—Volume 40, Number 5—pp. 1491–1498, Online: <https://academic.oup.com/etc/article/40/5/1491/7734438> (letöltve: 2024.09.24.)
78. Magyar birodalom bűnügyi statisztikája az 1909–1913. évekről. Magyar Statisztikai Közlemények. 59. Online: <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Petrik->

[magyar-konyveszet-17121920-2/19111920ii-2FB2A/magyar-birodalom-bunugyi-statisztikaja-az-19091913-evekról-a-lé-magyar-statisztikai-kozlemenyek-59-30220/](https://mek.oszk.hu/1712/1720/2/1911/1920ii-2FB2A/magyar-birodalom-bunugyi-statisztikaja-az-19091913-evekről-a-lé-magyar-statisztikai-kozlemenyek-59-30220/)

(letöltve: 2024.10.27.)

79. Magyar Ifjúságkutatás 2016 Szerkesztők: Székely Levente, Szabó Andrea Új Nemzedék Központ, ISBN 9789631279658 Online: <https://mek.oszk.hu/18600/18654/18654.pdf> (letöltve: 2024.10.27.)
80. Magyar Fiatalok (2020): Kérdések és válaszok, fiatalokról és fiatalokról Társadalomkutató Kft, Budapest Magyar Fiatalok, ISBN 9786156198068 Online: https://tarsadalomkutato.hu/wp-content/uploads/2021/07/magyar_ifjusag_2020_web-v%C3%9Ag.pdf (letöltve: 2024.10.27.)
81. MARTINUS T. - McALANEY J. - McLAUGHLIN L. J. - SMITH H. (2010): Outdoor music festivals: Cacophonic consumption or melodic moderation. Drugs: Education, Prevention and Policy, 17 (6), pp. 795-807.
82. MÁTYÁS Szabolcs (2020): A kábítószer-bűnözés elleni küzdelem, mint stratégiai kihívás a magyar bűnüldözésben, NKE, Budapest ISBN 9789634981312 Online: <https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/16027/A%20kabitoszer-bunozes%20elleni%20kuzdelem.pdf?sequence=1> (letöltve: 2021.09.26.)
83. MÁTYÁS Szabolcs (2017): A bűnelemzés kartográfiai lehetőségei - avagy a bűnözési térképek alkalmazása a mindennapi rendőri munka során - Pro Publico Bono – Magyar Közigazgatás, 2017/2, pp. 158–175.
84. MÁTYÁS Szabolcs (2021): A kábítószer-bűnözés térbeli változásai az elmúlt évek statisztikai adatainak tükrében, Interdiszciplináris Drogszemle Online: https://drogkutato.hu/wp-content/uploads/2022/01/01-162_IDSZ-teljes_NET-74-95-1.pdf (letöltve: 2022.09.23.)
85. MÁTYÁS Szabolcs (2022): A kábítószer-bűnözés térbeli változásai az elmúlt évtizedek statisztikai adatainak tükrében Online: https://drogkutato.hu/wp-content/uploads/2022/01/01-162_IDSZ-teljes_NET-74-95-1.pdf (letöltve: 2022.09.23.)
86. McDONALD Raymond - KREUTZ Gunter - MITCHELL Laura (2012) Music, Health, and Wellbeing, Oxford: Oxford University Press ISBN: 01-995-8697-7.
87. MEIER Fick (2009): Gladiátorok, Gondolat Kiadó. Online: https://romaikor.hu/cirkuszi_es_amphiteatrumi_jatekok/gladiatorok_es_gladiatorviadalok/gladiatorviadalok/a_gladiatorviadalok_kialakulasa/a_gladiatorjatekok eredete es kialakulasa a colosseum epiteseig/cikk/egyeb_jatekok_%E2%80%93_szhaz es kocsi-verseny (letöltve: 2024.10.14.)

88. McCLEARY John Bassett, - McCLEARY Joan Jeffers, ed. Hippy Dictionary, A Cultural Enciklopedia of the 1960s and 1970s Práha: Clrakson Potter/Ten Speed ISBN: 978-1-58008-547-2 Online:
https://books.google.hu/books?id=c487w9PuJOgC&printsec=frontcover&hl=hu&source=gs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false (letöltve: 2020.12.03.)
89. MICHALKÓ Gábor (2020): Turizmus a hadviselés árnyékában – Turizmusbiztonság, Szerkesztő: Michalkó Gábor, Németh József, Ritecz György, Dialóg Campus, Budapest, ISBN 9789635311255, pp. 73-86.
90. MÜLLER Jürgen Leo - NEDOPIL Norbert (2017): Forensische Psychiatrie. Klinik, Begutachtung und Behandlung zwischen Psychiatrie und Recht. 5. Auflage, Stuttgart, Forensische Psychiatrie 165 f.
91. NABBEN Ton (2010): Cops and dogs against party drugs, Amsterdam, Law Forum, pp. 15-28.
92. NÉMETH Ágota (2020): A bűnügyi-elemző értékelő munka in: Közbiztonság Szerk: Ruzsonyi Péter, Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest pp. 853-877.
93. NÉMETH Ágota (2022): Az arcfelismerés szerepe a bűnügyi munkában. Magyar Rendészet 2022/2. DOI: 10.32577/mr.2022.2.11 pp. 171—182.
94. NÉMETH József (2020): A sport- és kulturális rendezvények, tanácskozások biztosítása In: Turizmusbiztonság Szerkesztette: Michalkó Gábor, Németh József, Ritecz György Dialóg Campus, Budapest ISBN: 9789635311262 pp.299-334.
95. NÉMETH Zsolt (2019): Kábítószerügy: Rendőrségi csoda Miskolci Jogi Szemle 14. évfolyam 2. különszám 2. kötet pp. 276-285. 282. p. Online: https://www.mjsz.uni-miskolc.hu/file/6599/27_nemethzsolt_t%C3%B6rdelt.pdf (letöltve: 2024.11.02.)
96. NÖSTER Dominik (2022): Sponsonship Culture in the German University popular music festival market Thesis University of Paderborn Online: <https://doi.org/10.3727/152599505774791149> (letöltve: 2024.11.02.)
97. NYESTE Péter (2013): A nemzetbiztonsági célú stratégiai felderítés/elhárítás és a bűnügyi célú stratégiai hírszerzés összehasonlítása, kiemelten a szervezett bűnözés elleni fellépés területén, Felderítő Szemle 2013/1. szám Online: https://real.mtak.hu/108980/1/felderitoszemle_2013_1-100-119.pdf (letöltve: 2024.11.02.)
98. NYESTE Péter (2019): A nyugat-európai szervezett bűnözés jellemzői In: Antalóczy-Gáspár-Istvanovszki-Nyeste-Pató-Szendrei-Szücs: A nemzetközi és honos szervezett bűnözés története, XX. századi fejlődése és várható tendenciái, pp. 41-53. Online: <https://rtk.uni-nke.hu/document/rtk-uni-nke-hu/SZB%20ko%CC%88nyv.pdf> (letöltve: 2024.11.02.)

99. NYESTE Péter (2022): Hazánk a nemzetközi bűnüldözési együttműködés rendszerében, Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ Rendőrségi Tanulmányok A rendőrség Tudományos Tanácsának Folyóirata V. évfolyam 2022/1 pp. 143-172.
100. NEWBOLD Chris – JORDAN Jenny – KELLY Paul – DIAZ Kristy (2019): Principles of Festival Managment, Goodfellow Publishers ISBN: 9781911396840
101. PALLENBACH Ernst - DITZEL Peter (2003): Drogen und Sucht. Suchtstoffe-Arzneimittel-Abhängigkeit-Therapie. Stuttgart, Pallenbach/Ditzel, Drogen und Sucht pp. 83-86.
102. PERÉNYI Roland (2007): A bűnügyi statisztika Magyarországon a „hosszú” XIX. században. Statisztikai Szemle 85. évfolyam 6. szám Online: https://www.ksh.hu/statszemle_archive/2007/2007_06/2007_06_524.pdf letöltve: 2024.12.04.)
103. PFEIFER Wolfgang (1993): et al., Etymologisches Wörterbuch des Deutschen, digitalisierte und von Wolfgang Pfeifer überarbeitete Version im Digitalen Wörterbuch der deutschen Sprache, Online: <https://www.dwds.de/wb/etymwb/Droge> (letöltve: 2020.12.03.)
104. PIZA L. Eric - ARIETTI A. - Rachael (2022): Crime Analysis in Policing, Northeastern University Online: <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190264079.013.716> (letöltve: 2024.12.04.)
105. POLYGON Kezelő és Felhasználó Kézikönyv 1996. ORFK Budapest
106. RAFFAI Gellért (2020): Mit nevezünk drognak? Gyorstalpaló kezdőknek, Droghutató Intézet, Online: <https://droghutato.hu/cikkek/a-drog-fogalmi-meghatározasa/> (letöltve: 2022. szeptmber 4.)
107. RATCLIFFE Herry J. (2007): Integrated Intelligence and Crime Analysis: Enhanced Information Management for Law Enforcement Leaders, COPS, Washington 2007. ISBN 1884614213 Online: <https://www.policinginstitute.org/wp-content/uploads/2015/06/Ratcliffe-2007-Integrated-Intelligence-and-Crime-Analysis.pdf> (letöltve: 2020.12.03.)
108. Rendészettudományi Szaklexikon 2019, Vezető-szerkesztő: Beregnyei Józsed, Budapest, Dialóg Campus Kiadó
109. REEVES Michelle (2002): Measuring the economic and social impact of the arts. A review: London: Arts Council of England, Online: <https://socialvalueuk.org/wp-content/uploads/2016/09/measuring-the-economic-and-social-impact-of-the-arts-a-review.pdf> (letöltve: 2024.11.24.)
110. RITTER Alison – CAMERON Jacqui (2005): Monograph No. 06: A systematic review of harm reduction. DPMP Monograph Series. Fitzroy: Turning Point Alcohol and Drug

Centre. ISBN: 1740011678w Online:

<https://www.unsw.edu.au/content/dam/pdfs/unsw-adobe-websites/medicine/ndarc/dpmp-monographs/2024-08-monograph-6-new-version.pdf> (letöltve: 2024.11.02.)

111. RITTER Ildikó (2013): A bűnüldözés és a büntető igazságszolgáltatás nagy kihívása: Kínálati oldali kábítószeres-bűncselekmények felderítése és nyomozása * Ügyészek a libikókán, pp. 9-25. Online: https://www.okri.hu/images/stories/kutatok/ritterildiko/visszaeles_kabszer_bcs_hatasvizsg_kutjel_2013.pdf (letöltve: 2024.11.02.)
112. RITTER Ildikó – KÓ József (2002): „A magyarországi illegális amfetaminpiac jellemzői” in IRK Ferenc (szerk.): Kriminológiai Tanulmányok 39. Budapest, OKRI
113. RITTER Ildikó (2015): A kábítószerrel összefüggő bűncselekmények esetén a Be. 222.§ (2) és a 225. §(4) bekezdéseiben foglalt hatásvizsgálata Kutatási beszámoló, Országos Kriminológiai Intézet, Online: https://okri.hu/images/stories/kutatok/ritterildiko/eltereles_hatasvizsg_kutjel_2015.pdf (letöltve: 2024.11.02.)
114. ROBERTS Paul - REDMAYNE Mike (2007): Innovations in Evidence and Proof: Integrating Theory, Research and Teaching, Hart Publishing, Oxford 2007. Online: [DOI: 10.1093/lpr/mgp027](https://doi.org/10.1093/lpr/mgp027) (letöltve: 2024.11.02.)
115. RYCHLÍK Jan (2020): Československo v období socialismu: 1945-1989. V Praze: Vyšehrad. ISBN 9788076013346.
116. SAUNDERS Nicholas - WRIGHT Mary Anna - SHULGIN Alexander (1996): Ecstasy & Techno scene. Brno: Jota, 1996. New horizons (Jota)
117. SCHROOTEN Jochen – VAN DAMME Joris (2019): Why a zero tolerance drug policy for festivals is not working Online: <https://www.lisbonaddictions.eu/lisbon-addictions-2019/sites/lisbonaddictions.eu.lisbon-addictions-2019/files/24%20107%201900%20Jochen%20Schrooten%C2%A0.pdfwell> (letöltve: 2024.11.02.)
118. SHERMAN W. Laurence (2013). The rise of evidence-based policing: Targeting, testing, and tracking. Crime and Justice, 42(1), pp. 377–451. Online: <https://doi.org/10.1086/670819> (letöltve: 2024.11.02.)
119. SIMON Béla (2017): A bűnüldözés előtt álló digitális kihívások, Magyar Rendészet 2017/5. pp. 83-103. Online: <https://folyoirat.ludovika.hu/index.php/magyrend/article/view/1777/1076> (letöltve: 2024.12.03.)

120. SPENCER Espinosa, Cristian (2020): Música, consumo y crítica cultural. Hacia un marco histórico y teórico para el estudio de los festivales en América Latina (1990-2020). Revista Argentina de Musicología, 21 (2), pp. 21-60. Online: <https://ojs.aamusicologia.ar/index.php/ram/article/view/327/347> (letöltve: 2022.09.04.)
121. Study on paving the way for future policy initiatives in the field of fight against organised crime: the effectiveness of specific criminal law measures targeting organised crime – Final report. Brüsszel, Európai Bizottság, 2015. Online: https://www.researchgate.net/publication/303333749_Study_on_paving_the_way_for_future_policy_initiatives_in_the_field_of_fight_against organised_crime_the_effectiveness_of_specific_criminal_law_measures_targeting organised_crime (letöltve: 2022.09.04.)
122. SUHAJDA Attila (2019): Néhány gondolat a prediktív rendészetről - Rendőrségi Tanulmányok, 2019/3. pp. 75-85. Online: https://epa.oszk.hu/04000/04093/00007/pdf/EPA04093_rendorsegi_tanulmanyok_2019_3_075-085.pdf (letöltve: 2022.09.04.)
123. SULYOK Judit – SZIVA Ivett (2009): A fesztivál turizmus nemzetközi és hazai tendenciái. Turizmusbulletin, 13. évfolyam, 3. szám, pp. 3-13. Online: https://igyutazunk.hu/storage/media/2022/Turizmus%20Bulletin_%C3%89vf.13_2009_03.pdf (letöltve: 2021.01.10.)
124. SULYOK Judit (2010): A magyar lakosság fesztivállátogatási szokásai A Magyar Turizmus Zrt. megbízásából készült kutatás Online: https://mtu.gov.hu/documents/prod/136_fesztivallatogatasi_szokasok.pdf (letöltve: 2021.01.10.)
125. SUSZTER Tamás: A fesztiválturizmus biztonságáról Fejér megyében – Interjú dr. Varga Péter r. dandártábornokkal – Rendőrségi Tanulmányok, 2023/1. Online: https://epa.oszk.hu/04000/04093/00021/pdf/EPA04093_rendorsegi_tanulmanyok_2022_4_117-126.pdf (letöltve: 2024. szeptember 25.)
126. SZENDREI Ferenc (2010): A pénzmosás PhD értekezés Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Doktori Iskola, Pécs Online: <https://docplayer.hu/708325-Szendrei-ferenc-a-penzmosas.html> (letöltve: 2020.12.03.)
127. SZENDREI Ferenc (2019): A bűnügyi helyzet In: Nyeste Péter – Szendrei Ferenc: A bűnügyi hírszerzés kézikönyve, Dialóg Campus Kiadó, Budapest, pp. 117-133.

128. SZENDREI Ferenc (2019): A rendészeti célú titkos információgyűjtés In. Nyeste Péter – Szendrei Ferenc: A bűnügyi hírszerzés kézikönyve Dialóg Campus Kiadó, Budapest, pp. 57-84.
129. SZENDREI Ferenc (2019): A magyarországi szervezett bűnözés a 2000-es évektől napjainkig In: Antalóczy-Gáspár-Istvanovszki-Nyeste-Pató-Szendrei-Szűcs: A nemzetközi és honos szervezett bűnözés története, XX. századi fejlődése és várható tendenciái, pp. 251-280.
130. SZMODICS Zoltán (2024): Az ügyészség helye és szerepe, valamint jogalkalmazói tapasztalatai a szervezett bűnözés elleni fellépésben c. előadása (Legfőbb Ügyészség Kiemelt és Korrupciós Ügyek Főosztálya) a Nemzeti Közsolgálati Egyetem Rendészettudományi Karán – 2024.09.20
131. THAMM Berndt Georg (1991): Drogen – legal – illegal. Von Kaffee bis Koks, von Alkohol bis Amphetamin. Hilden, pp. 120–132.
132. TAKÁCS M. József: A dühöngő ifjúságtól a Woodstock nemzedékig Online: <https://rubicon.hu/hu/cikkek/a-duhongo-ifjusagtol-a-woodstock-nemzedekig> (letöltve: 2020.12.03.)
133. TIBA István (1968): A hivatalos magyar bűnügyi statisztika történetének áttekintése a reformkortól, A magyar hivatalos statisztika történetéből, Budapest Online: https://acta.bibl.u-szeged.hu/72320/1/juridpol_015_fasc_002.pdf letöltve: 2024.12.03.)
134. TÓTH Levente (2016): Limitation in the Application of High Resolution Image Sensors. National Security Review. 2. 2016. 2. szám, ISSN 2416-3732 pp. 108-122. Online: https://www.knbsz.gov.hu/hu/letoltes/szsz/2016_2_NSR.pdf (letöltve: 2024.07.30.)
135. TÓTH Nikolett Ágnes (2020): Innovatív sportrendészeti eszközök, Belügyi Szemle 2020/4. különszám DOI: 10.38146/BSZ.SPEC.2020.4.8
136. TURNER Tim - MEASHAM Fiona (2020): Into the Woods: Contextualising Atypical Intoxication by Young Adults in Music Festivals and Nightlife Tourist Resorts" In: D. Conroy, & F. Measham (eds.) Young Adult Drinking Styles: Current Perspectives on Research, Policy and Practice. ISBN (Print) 9783030286064 pp. 87-114
137. VAN DYCK Edith – PONNET Konen – VAN HAVERE Tina – HAUSPIE Bert - DIRKX Nicky - SCHROOTEN Jochen WALDRON Jon – GRABSKI Meryem - FREEMAN P. Tom - CURRAN Helen Valerie -DE NEVE Jan (2023): Substance Use and Attendance Motives of Electronic Dance Music (EDM) Event Attendees: A Survey Study, Online: https://www.researchgate.net/publication/367253498_Substance_Use_and_Attendance_M

[tives of Electronic Dance Music EDM Event Attendees A Survey Study#fullTextFileContent](#) (letöltve: 2020.12.03.)

138. VAN HAVERE, T. - VANDERPLASSCHEN W. - LAMMERTYN J. - BROEKAERT E - BELLIS M. (2021): Substance Abuse Treatment, Prevention, and Policy. Online: <https://substanceabusepolicy.biomedcentral.com/articles/10.1186/1747-597X6-18> (letöltés ideje: 2024. 02. 23.)
139. VARGA Tamás – KISS Róbert – MARTON Gergely (2024): A hazai könnyűzenei fesztiválok látogatóinak motivációja. Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányok Tourism and Rural Development Studies 9. évfolyam, 3. szám, pp. 50-66. doi: 10.15170/TVT. Online: <https://www.turisztikaitanulmanyok.hu/2024/11/05/varga-tamas%e2%9c%89-kiss-robert-marton-gergely-a-hazai-konnyuzenei-fesztivalok-latogatoinak-motivacioja/> (letöltve: 2024.11.20.)
140. VÁRI Vince (2016): Rejtett bűnözés, rendőrségi statisztika — objektív és szubjektív biztonság; Magyar Rendészet 2016/1. Online: https://real.mtak.hu/128804/7/mr_2016_1%20%281%29.pdf (letöltve: 2020.12.03.)
141. VÁRI Vince (2022): A bűnüldözés aktuális kihívása: az online kábítószerpiac Online: https://drogkutato.hu/wp-content/uploads/2022/01/01-162_IDSZ-teljes_NET-139-161-1.pdf (letöltve: 2024.11.02.)
142. White Paper 2014-2. - Definition and Types of Crime Analysis Ed: Laura Wyckoff, University Maryland Online: <https://www.scribd.com/document/434689461/Definition-and-Types-of-Crime-Analysis> (letöltve: 2024.11.20.)
143. VIDA Csaba (2013): A hírszerző elemző-értékelő munka alapjai Online: http://real.mtak.hu/14875/13/iav_real_2013-3.pdf (letöltve: 2024.11.02.)
144. Vitaforum a kriminalisztika magyarországi helyzetéről II. Magyar Rendészet 2000. 1. évfolyam 1-6. szám, pp. 172-173.
145. WALKER Jeffry T- DRAWNE Grant (2018): Foundations of Crime Analysis: Data, analysis, and mapping Routledge, ISBN 1317507002, 9781317507000
146. WIESZT Ferenc r. ezredes a Sziget fesztivál biztosításáról, 2024. augusztus 1., Budapesti Zsaruk Podcast Online: <https://www.youtube.com/watch?v=-RuDJ8l2k2c> (letöltve: 2024.08.04.)
147. WILSON Orlando (1963): Police Administration, McGraw-Hill, New York, Egyesült Államok ISBN13 9780070707245
148. WHO Expert Committee on the Selection of Essential Drugs, 17–21 October 1977. WHO Technical Report Series, No. 615 (1st WHO Model List of Essential Medicines).

149. ZACHER Gábor (2022): Designer drogok a toxikológus szemével Online: https://drogproblemak.hu/wp-content/uploads/2022/02/zacher_gabor.pdf
(letöltve: 2024. szeptember 4.)

Jogszabályok jegyzéke

1. Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
2. 2019. évi LXVI. törvény Magyarország 2020. évi központi költségvetésének megalapozásáról
3. 2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról
4. 2006. évi CI. törvény az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban, 2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezmény kihirdetéséről
5. (UNTOC)
6. 2012. évi II. törvény A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről
7. 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről
8. 2011. évi CLXI. törvény A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról
9. 2011. évi CLXIII. törvény az ügyészségről
10. 2010. évi CXXII. törvény a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról
11. 2009. évi CLV. törvény a minősített adat védelméről
12. 2009. évi LXXXV. törvény A pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról
13. 2005. évi XCV. törvény Az emberi alkalmazásra kerülő gyógyszerekről és egyéb, a gyógyszerpiacot szabályozó törvények módosításáról
14. 2005. évi CXXXIII. törvény A személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól
15. 2004. évi I. törvény a sportról
16. 2003/8. Nemzetközi Szerződés a belügyminisztertől A Magyar Köztársaság és az Európai Rendőrségi Hivatal közötti, Budapesten, 2001. október 4-én aláírt Együttműködési Megállapodásnak (2001. évi LXXXIX. törvény) a Magyar Köztársaság és az Európai Rendőrségi Hivatal közötti, Budapesten, 2001. október 4-én aláírt Együttműködési Megállapodás módosításáról szóló, jegyzékváltás útján létrejött Megállapodással (2002. évi XXXI. törvény) módosított és kiegészített egységes szerkezetbe foglalt
17. 2002. évi LIV. törvény A bűnüldöző szervek nemzetközi együttműködéséről

18. 2001. évi CXXI.tv. a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról
19. 1998. évi LXXXVII. törvény a büntető jogszabályok módosításáról
20. 1997. évi LXXIII. törvény a büntető jogszabályok módosításáról
21. 1996. évi XXXVIII. törvény A nemzetközi bűnügyi jogsegélyről
22. 1995. évi CXXV. törvény a nemzetbiztonsági szolgálatokról
23. 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről
24. 1988. évi 17. törvényerejű rendelettel kihirdetett, az Egységes Kábítószer Egyezmény módosításáról és kiegészítéséről szóló, Genfben, 1972. március 25-én kelt Jegyzőkönyvvel módosított és kiegészített, az 1965. évi 4. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a New Yorkban, 1961. március 30-án kelt Egységes Kábítószer Egyezmény
25. 1979. évi 25. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a pszichotróp anyagokról szóló, Bécsben, az 1971. évi február hó 21. napján aláírt egyezmény mellékletének I. - IV. Jegyzékében meghatározott veszélyes pszichotróp anyagok listája
26. 1878. évi V. törvenycikk A büntettekről és vétségekről
27. 31/2021. (XII.1.) AB határozat A kábítószer fogalmának a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 459. § (1) bekezdés 18. pont a)–b) alpontjaiban való szabályozásával kapcsolatos mulasztásban megnyilvánuló alaptörvényellenesség megállapításáról
28. 100/2018. (VI. 8.) Korm. rendelet a nyomozás és az előkészítő eljárás részletes szabályairól 95. § (1) bekezdés
29. 66/2012. (IV.2.) Korm. rendelet A kábítószerekkel és pszichotróp anyagokkal, valamint az új pszichoaktív anyagokkal végezhető tevékenységekről, valamint ezen anyagok jegyzékre vételéről és jegyzékeinek módosításáról
30. 23/2011. (III.8.) Korm.rendelet a Zenés, táncos rendezvények működésének biztonságosabbá tételéről
31. 1163/2020. (IV.21.) Kormányhatározat Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról
32. 100/2018. (VI. 8.) Korm. rendelet a nyomozás és az előkészítő eljárás részletes szabályairól
33. 24/2024. (V.21.) BM rendelet az ellenőrzött anyagokról szóló 78/2022. (XII. 28.) BM rendelet módosításáról
34. 78/2022. (XII.28.) BM rendelet Az ellenőrzött anyagokról

35. 25/2013. (VI.24.) BM rendelet a Rendőrség nyomozó hatóságainak hatásköréről és illetékességéről
36. 104.000/1949. (1950. I.1.) IM rendelet a bűnügyi adatszolgáltatásra és a büntetőlapokra vonatkozó rendelkezések tárgyában (letöltve: 2024.12.23.)
37. 80/2013. (X.16.) OGY határozat a Nemzeti Drogellenes Stratégiáról
38. 8001/2003. számú BM tájékoztatója BK. különszám, 2003.12.31. 24. szám
39. 0011/1963. számú Közös Utasítása Belügyminiszter és a Legfőbb Ügyész az Egységes Rendőrségi és Ügyészségi Statisztikáról (ERÜBS)
40. 20/2024. (VI.28.) ORFK Utasítás a Robotzsaru rendszer bűnügyi moduljának használatáról
41. 13/2023. (V.31.) ORFK Utasítás A Robotzsaru rendszer alkalmazás-támogatásáról, fejlesztéséről és az alkalmazásához szükséges képzésről
42. 35/2018. (VI. 27.) ORFK Utasítás A titkos információgyűjtés adatkezelési rendjéről, valamint a D és F adattárakkal kapcsolatos feladatokról
43. 12/2021. (IV.30.) ORFK Utasítás az elektronikus Modus Operandi Nyilvántartás működtetésével kapcsolatos feladatokról
44. 23/2018. (VI.21.) ORFK utasítás Bűnügyi Elemzési Szabályzatról
45. 16/2018. (V.31.) ORFK utasítás a kábítószerrel összefüggő bűncselekmények nyomozása során a Rendőrség szerveire háruló feladatokról
46. 485/2015. (XII. 29.) Korm. rendelet a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szerveinek hatásköréről és illetékességéről
47. 4/2014. (II.21.) ORFK utasítás a Rendőrség Drogellenes Stratégiájáról
48. 12/2012. (VI.8.) LÜ Utasítás az ügyészség szervezetéről és működéséről
49. 1/2024. (VIII.31.) Legfőbb Ügyész helyettesének körlevele az egyezségről
50. Belügyminisztérium - Legfőbb Ügyészség: Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika Módszertani útmutató az adatok leválogatásához (2019. július 11.)
51. Belügyminisztérium - Legfőbb Ügyészség: Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika Kitöltési Szabályzata 2.0. (2022.06.01.)
52. Statisztika Módszertani útmutató az adatok leválogatásához (2019. július 11.)
53. Kommentár a 2012. évi C. törvényről
54. Kommentár a Büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényhez
55. NAV Bűnügyi Főigazgatói Körlevél a Nemzeti Adó- és Vámhivatal nyomozóhatósága által folytatandó bűnügyi elemző tevékenység végrehajtásáról, 2022

56. LFIIGA//175-4/2019. Legfőbb Ügyészség Informatikai Főosztály, 2019. február 28-án kelt tájékoztatása
57. ORFK BEFO 29000-312/2024. ált. irat

Nemzetközi normák:

1. Az Európa Parlament és a Tanács (EU) 2025/13 rendelete (2024. december 19.) az előzetes utasinformációknak a terrorista bűncselekmények és súlyos bűncselekmények megelőzése, felderítése, nyomozása és a vádeljárás lefolytatása céljából történő gyűjtéséről és átadásáról, valamint az (EU) 2019/818 rendelet módosításáról
2. Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/991 rendelete (2022. június 8.) az (EU) az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/794 rendelete (2016. május 11.) a Bűnüldözési Együtműködés Európai Unió Ügynökségéről (Europol), valamint a 2009/371/IB, a 2009/934/IB, a 2009/935/IB, a 2009/936/IB és a 2009/968/IB tanácsi határozat felváltásáról és hatályon kívül helyezéséről:
3. C 326/47 Az Európai Unió működéséről szóló szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata
4. Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1896 rendelete az Európai Határ- és Parti Őrségről, valamint az 1052/2013/EU és az (EU) 2016/1624 rendelet hatályon kívül helyezéséről 77.cikk
5. Az Európai Parlament és Tanács (EU) 2018/1240 rendelete (2018. szeptember 12.) az Európai Utasinformációs és Engedélyezési Rendszer (ETIAS) létrehozásáról, valamint az 1077/2011/EU rendelet, az 515/2014/EU rendelet, az (EU) 2016/399 rendelet, az (EU) 2016/1624 rendelet és az (EU) 2017/2226 rendelet módosításáról
6. Az Európai Unió Tanácsa 6128/1/17 REV 1 Brüsszel, 2017. február 14. (OR. en) A közös nyomozócsoportokra vonatkozó gyakorlati útmutatója
7. Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/681 irányelve (2016. április 27.) az utasnyilvántartási adatállomány (PNR) adatainak a terrorista bűncselekmények és súlyos bűncselekmények megelőzése, felderítése, kivizsgálása és büntetőeljárás alá vonása érdekében történő felhasználásáról.
8. Az Európai Parlament és Tanács 2014/41/EU irányelve (2014. április 3.) a büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozatról

9. A Bizottság határozata (2008. március 4.) a SIRENE-kézikönyvnek és a Schengeni Információs Rendszer második generációja (SIS II) további végrehajtási intézkedéseinek elfogadásáról (2008/334/IB)
10. A Tanács 2008/841/IB kerethatározata a szervezett bűnözés elleni küzdelemről
11. A Tanács 2008/615/IB Határozata (2008. június 23.) a különösen a terrorizmus és a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelemre irányuló, határokon átnyúló együttműködés megerősítéséről (Prümi szerződés)
12. 2007/C 306/01 Lisszaboni Szerződés az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Közösséget létrehozó szerződés módosításáról, amelyet Lisszabonban, 2007. december 13-án írtak alá
13. A Tanács 2007/533/JI határozata a Schengeni Információs Rendszer második generációjának (SIS II) létrehozásáról, működtetéséről és használatáról
14. A Tanács kerethatározata (2002. június 13.) a közös nyomozócsoportokról 2002/465/IB
15. 111/2005/EK rendelet a kábítószer-prekurzoroknak a Közösség és harmadik országok közötti kereskedelme nyomon követésére vonatkozó szabályok megállapításáról
16. 273/2004/EK. sz. Európai Parlament és Tanács rendelet (2004.02.11.) A kábítószer prekurzorokról
17. Council of Europe, Committee of Ministers: Recommendation Rec (2001)11 of the Committee of Ministers to member states concerning guiding principles on the fight against organised crime
18. Az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban, 2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezmény magyar kihirdetéséről.
19. 98/73/IB. Együttes fellépés (1998. december 21.), amelyet a Tanács az Európai Unióról szóló szerződés K.3. cikke alapján fogadott el az Európai Unió tagállamaiban a bűnszervezetben való részvétel bűncselekménnyé nyilvánításáról
20. 1992/C 191/01 Maastrichti Szerződés az Európai Unióról szóló szerződés, melyet 1992. február 7-én írtak alá Maastrichtban (rövidítés: EUSz)

Bíróági határozatok:

1. 5/2007. BJE határozat
2. 1/2007. BJE határozat
3. 4/2005. BJE határozat

4. BH 2008.6.139
5. BH 2002/299.I.
6. BH 1999/101.
7. Bhar.III.571/2018/41. Kúria végzése
8. Bfv.III.228/2018/5.Kúria végzése
9. Bfv.I.1725/2015/7. Kúria végzése
10. Bf.212/2018/21. Fővárosi Ítéltábla ítélete
11. Bf.39/2015/26. Győri Ítéltábla ítélete
12. Bf.III.9/2015/41. Fővárosi Törvényszék ítélete
13. Bf.39/2015/26. Győri Ítéltábla ítélete
14. Bf.14/2015/9. Győri Ítéltábla ítélete
15. Bf.114/2007/49. Győri Ítéltábla ítélete
16. B.302/2021/105. Fővárosi Törvényszék ítélete
17. 25.B.187/2020/24. Fővárosi Törvényszék ítélete
18. 19.B.77/2019/184. Balassagyarmati Törvényszék ítélete
19. B.1262/2019/82 Fővárosi Törvényszék ítélete
20. 19.B.77/2019/184. Balassagyarmati Törvényszék ítélete
21. 25.B.515/2018/30. Fővárosi Törvényszék ítélete
22. 19.B.16/2018/25. Balassagyarmati Törvényszék ítélete
23. 6.B.8/2018/3. Székesfehérvári Törvényszék ítélete
24. 11.B.183/2017/85. Fővárosi Törvényszék ítélete
25. B.70/2017/311- Budapest Környéki Törvényszék ítélete
26. 25.B.243/2016/190. Debreceni Törvényszék ítélete
27. 5.B.14/2016/16. Székesfehérvári Törvényszék ítélete
28. 19.B.625/2015/111. Debreceni Törvényszék ítélete
29. 20.B.795/2014/2. Fővárosi Törvényszék ítélete
30. 14.B.204/2014/31. Szombathelyi Törvényszék ítélete
31. B.387/2012/183. Győri Törvényszék ítélete
32. B.158/2012/3. Fővárosi Törvényszék ítélete
33. 8.B.405/2010/25. Fővárosi Bíróság ítélete
34. 16/B.8.2000/31. Székesfehérvéri Törvényszék ítélete

Interneten elérhető források jegyzéke

1. Az európai kábítószer-ellenőrző szolgálatok EMCDDA-TEDI hálózatának találkozója | www.euda.europa.eu (letöltés: 2024.11.02.)
2. „A lehető legrosszabb konstelláció következett be” – utánajártunk, miért nem rendezik meg jövőre a VOLT Fesztivált. Online: https://hvg.hu/kultura/20221117_volt_fesztival_sziget_koncert_valsag (letöltve: 2024.08.04.)
3. 162 milliós kártérítés jár a West Balkánban meghalt lányok családjának Online: <https://24.hu/belfold/2024/03/25/west-balkan-karterites-jogeros-itelet-162-millio-meghalt-lanyok-csaladjanak/> (letöltve: 2024.08.04.)
4. A VOLT fesztivál története Online: <http://www.sopron.co.hu/tartalom/volt-story.htm> (letöltve: 2024.01.25.)
5. A zenei fesztiválok története Online: <https://corvinplaza.hu/hello/hello-fesztival/a-zenei-fesztivalok-tortenete/> (letöltve: 2024.01.25.)
6. About TEDI The Trans-European Drug Information project Online: <https://www.tedinetwork.org/about/> (letöltve: 2024.11.02.)
7. Anonimizált határozatok <https://eakta.birosag.hu/anonimizalt-hatarozatok>
8. August Vollmer biography explores famous police chief’s UC Berkeley Online: <https://news.berkeley.edu/2017/04/19/august-vollmer-biography-explores-famous-police-chiefs-uc-berkeley-ties/> (letöltve: 2024.12.29.)
9. Az élővilágot is veszélyezteti a Balaton Sound idején a vízbe kerülő drog Online: https://hvg.hu/elet/20220708_drog_balaton_sound_viz_fesztival (letöltve: 2024.12.29.)
10. Az EU 2021–2025-re szóló drogstratégiája (2021/C 102 I/01) Online: [eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=OJ: C:2021:102I: FULL](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2021:102I:FULL) (letöltve: 2024.10.31.)
11. Balaton Sound Online: <https://balatonsound.com/hu/> (letöltés: 2024.01.25.)
12. Bayreuther Festspiele Online: <https://www.bayreuther-festspiele.de/> (Letöltés: 2024.01.25.)
13. Bowie at Glastonbury 1971. Online: <https://www.ukrockfestivals.com/glasmenu.html> (letöltés: 2024.01.25.)
14. Burningman Projekt Online: <https://burningman.org/> (letöltve: 2024.01.25.)
15. Campus Fesztivál Online: <https://www.campusfesztival.hu/hu> (letöltve: 2024.01.25.)

16. Coachella Festival Online: <https://coachella.lyte.com/3703432> (letöltve: 2024.01.25.)
17. Codice penale italiano Online:
https://www.gazzettaufficiale.it/atto/serie_generale/caricaArticolo?art.versione=9&art.idGruppo=34&art.flagTipoArticolo=1&art.codiceRedazionale=030U1398&art.idArticolo=416&art.idSottoArticolo=1&art.idSottoArticolo1=10&art.dataPubblicazioneGazzetta=1930-10-26&art.progressivo=0 (letöltve: 2024.11.04.)
18. Collegium Gladiatum Kulturális Hagymányörző Egyesület Online:
http://old.gladiator.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=80&Itemid=35&lang=it (letöltés: 2024.01.25.)
19. Drugs at events If you're an event organiser, there are many different things you can do to prevent drug harm at your event. Online:
<https://drugfoundation.org.nz/topics/workplaces-and-venues/events> (letöltve: 2024.01.25.)
20. EFOTT Online: <https://www.facebook.com/efott/> (letöltés: 2024.01.25.)
21. EMCDDA 2024 analysis of European Union drug market and insights for policy and practice Online: <https://www.europol.europa.eu/publications-events/publications/eu-drug-markets-analysis-2024-key-insights-for-policy-and-practice> (letöltve: 2024.12.31.)
22. EMCDDA jelentés 2022. Online: https://drogfokuszpont.hu/wp-content/uploads/EMCDDA_jelentes2022_HU_final.pdf (letöltve: 2024.10.31.)
23. ETIAS Online: <https://nik.gov.hu/etias> (letöltve: 2022.11.04.)
24. ETIAS-t igénylő európai országok: Ausztria, Belgium, Bulgária, Horvátország, Ciprus, Cseh Köztársaság, Dánia, Észtország, Finnország, Franciaország, Németország, Görögország, Magyarország, Izland, Olaszország, Lettország, Liechtenstein, Litvánia, Luxemburg, Málta, Hollandia, Norvégia, Lengyelország, Portugália, Románia, Szlovákia, Szlovénia, Spanyolország, Svédország, Svájc
Online: https://travel-europe.europa.eu/etias/who-should-apply_en#ETIAS-countries (letöltve: 2022.11.04.)
25. EU Drug Markets Analysis 2024 Key insights for policy and practice Online:
<https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/EU%20Drug%20Markets%20Analysis%202024.pdf> (letöltve: 2024.10.31.)
26. Eurojust homepage Online: <https://www.eurojust.europa.eu/> (letöltve: 2024.12.29.)
27. European UNION Drugs Agency homepage: Online:
https://www.euda.europa.eu/index_en (letöltve: 2023.04.01.)

28. Európai Biztonsági Stratégia, Biztonságos Európa egy jobb világban, 2009 Online: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d0928657-af99-4552-ae84-1cbaaa864f96/> (letöltve: 2024.01.25.)
29. European Drug Report 2024: Trends and Developments Online: https://wayback.archive-it.org/12090/20241107112543/https://www.euda.europa.eu/publications/european-drug-report/2024_en (letöltve: 2024.10.31.)
30. European Union Agency for Law Enforcement Cooperation (Europol) Online: <https://www.unjobnet.org/organizations/Europol> (letöltve: 2023.04.01.)
31. European Web Survey on Drugs 2024 Online: www.emcdda.europa.eu (letöltve: 2024.11.04.)
32. Europol Information System Online: <https://www.europol.europa.eu/publications-events/publications/europol-information-system-eis-leaflet> (letöltve: 2024.11.04.)
33. Europol Information System Online: <https://www.europol.europa.eu/operations-services-and-innovation/services-support/information-exchange/europol-information-system> (letöltve: 2024.11.04.)
34. EUROPOL New AWF Concept Guide for MS and Third Parties Online: <https://www.statewatch.org/media/documents/news/2013/jan/europol-awf-new-concept.pdf> (letöltve: 2024.12.29.)
35. Europol Platform for Experts Online: <https://www.europol.europa.eu/operations-services-and-innovation/services-support/information-exchange/europol-platform-for-experts> (letöltve: 2024.11.04.)
36. Évi egy halott az átlag a leghalálosabb zenei fesztiválon Online: https://velvet.hu/blogok/numera/2011/08/19/evi_egy_halott_az_atlag_a_leghalalosabb_zenei_fesztivalon (letöltve: 2024.01.25.)
37. Fiatalok és kábítószer az 1970-es évek Budapestjén Online: https://multkor.hu/20101123_fiatalok_es_a_kabitoszer_az_1970es_evek_budapestjen (letöltve: 2024.01.25.)
38. Fising on Orfű <https://fishingonorfu.hu/> (letöltés: 2024.01.25.)
39. Freedom everywhere Online: <https://szigetfestival.com/hu/experience> (letöltve: 2024.01.25.)
40. Hírt TV riportja: Térdig ér a drog Ozorán Online: <https://www.youtube.com/watch?v=COHsEaed1h0>

1. How many countries are there really in the world? Online: <https://www.zmescience.com/feature-post/natural-sciences/geography/how-many-countries-are-there-in-the-world-043242/> (letöltve: 2024.09.02.)
41. How our history began Online: <https://www.interpol.int/Who-we-are/Our-history/How-our-history-started> (letöltve: 2024.12.29.)
42. IACA homepage Online: <https://www.iaca.net/> (letöltve: 2023.04.01.)
43. Interpol Databases Online: <https://www.interpol.int/How-we-work/Databases> (letöltve: 2023.04.01.)
44. Kábítószerrel való visszaélés és tiltott kereskedelem nemzetközi konferenciája: ENSZ Közgyűlés 1987. december 7-i 42/112 számú határozata Online: <https://digitallibrary.un.org/record/153012?v=pdf> (letöltve: 2022.11.04.)
45. Ki kicsoda az antik mítoszokban - Kézi könyvtár Online: <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-ki-kicsoda-az-antik-mitoszokban-F869D/> (letöltve: 2024.01.25.)
46. Közös kapcsolattartási szolgálati helyek Online: <https://www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/hatarrendeszet/kozos-kapcsolattartasi-szolgalati-hely> (letöltve: 2021.01.25.)
47. Law enforcement in the United States Online: <https://archive.org/details/lawenforcementin0000unse> (letöltve: 2024.12.29.)
48. Leszakadt ujjá alapján azonosították az egyik merénylőt Online: https://index.hu/kulfold/2015/11/13/lovoldozesek_parizsban_meccs_kozben_legalabb_18-an_meghaltak/leszakadt_ujja_alapjan_azonositottak_az_egyik_merenylo/ (letöltve: 2024.12.19.)
49. Magyar Turisztikai Ügynökség (2021): Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 – Turizmus 2.0. Online: https://mtu.gov.hu/documents/prod/NTS2030_Turizmus2.0-Strategia.pdf (letöltve: 2022.03.28.)
50. Mik azok a fúziós központok és milyen technológiát szolgálnak? <https://statetechmagazine.com/article/2020/12/what-are-fusion-centers-and-what-kind-technology-do-they-use-perfcon> (letöltve: 2024.12.30.)
51. Ministry of Health 2021 New Zealand Ministry of Health. 2021. “Drug Checking.” New Zealand Government. <https://www.health.govt.nz/publications/health-and-independence-report-2021> (letöltve: 2024.11.02.)

52. Mi a SIS, és hogyan működik? Online: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen-borders-and-visa/schengen-information-system/what-sis-and-how-does-it-work_hu (letöltve: 2022.03.28.)
53. Művészetek Völgye Online: https://www.muveszetekvolgye.hu/?gclid=EAIaIQobChMIqZCNt-bT_AIVDtmyCh2H4wr3EAAAYASAAEgL2VfD_BwE (letöltés: 2024.01.25.)
54. NEBEK Online: <https://www.police.hu/hu/a-rendorsegrol/testulet/teruleti-szervek/nemzetkozi-bunugyi-egyuttmukodesi-kozpont> (letöltve: 2024.12.29.)
55. Nemzeti Információs Központ Online: <https://nik.gov.hu/szervezettortenet> (letöltve: 2024.12.29.)
56. Nemzetközi Kábítószer statisztika Online: https://www.euda.europa.eu/data/stats2024/dlo_en#displayTable:DLO-01-1-0 (letöltve: 2024.11.04.)
57. NZ Library of Congress 2021 New Zealand Drug Foundation. n.d. "Music Festivals." Accessed August 20, 2021. (Online: <https://drugfoundation.org.nz/assets/Uploads/2021-Uploads/NZ-Drug-Foundation-submission-on-drug-checking-bill-FINAL-pdf.pdf> (letöltve: 2024.11.02.)
58. Our island's official tourism website Online: <https://www.visitisleofwight.co.uk/whats-on/festivals> (letöltve: 2024.01.25.)
59. On Your Team Since 1998 Online: <https://dancesafe.org/about-us/> (letöltve: 2024.09.02.)
60. OZORA festival Online: <https://ozorafestival.eu/> (letöltés: 2024.01.25.)
61. OZORA fesztivál Dádpusztá Online: <https://www.fesztivalportal.hu/konnyuzenei-fesztival/ozora-fesztival-dadpuszta> (letöltés: 2024.01.25.)
62. Österreichisches Strafgesetzbuch Online: <https://www.jusline.at/gesetz/stgb/gesamt> (letöltve: 2024.11.04.)
63. Őszintén a fesztiválokról Online: <https://drogkutato.hu/cikkek/oszinten-a-fesztivalokrol/> (letöltve: 2024.11.04.)
64. Papageno 2021: Elhunyt George Wein, a Newport Jazz Fesztivál szervezője Online: <https://papageno.hu/intermezzo/2021/09/elhunyt-george-wein-a-newport-jazz-fesztival-szervezoje/> (letöltés: 2024.01.25.)
65. Pinkpop homepage: Online: <https://www.pinkpop.nl/> (letöltés: 2024.01.25.)
66. Polski Kodeks karny Online: https://www.gazzettaufficiale.it/atto/serie_generale/caricaArticolo?art.versione=9&art.

2024.12.29.)

78. Sem VIT, sem Woodstock” - Érdekességek a Sziget Fesztivál történetéből Online: https://hvg.hu/élet/20200808_Sem_VIT_sem_Woodstock_erdekessegek_a_Sziget_Fesztival_tortenetebol (letöltve: 2024.01.25.)
79. SOCTA 2021 Serious and Organised Crime Threat Assessment Online: <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-serious-and-organised-crime-threat-assessment> (letöltve: 2024.10.31.)
80. SOCTA Online: <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-serious-and-organised-crime-threat-assessment> (letöltve: 2024.11.04.)
81. Sörnek álcázta a kábítószer Online: <https://www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/bunugyek/sornek-alcazta-a-kabitoszer-alapanyag> (letöltve: 2021.02.24.)
82. Strategic Analysis Online: <https://www.europol.europa.eu/operations-services-and-innovation/services-support/information-exchange/strategic-analysis> (letöltve: 2024.11.04.)
83. SZIN Online: <https://szin.org/> (letöltve: 2024.01.25.)
84. Techno Blog: A Love Parade története Online: <https://techno.hu/love-parade-tortenete/> (letöltve: 2024.01.25.)
85. TEDITrans-European Drug Information Network (TEDI) Online: <https://storymaps.arcgis.com/stories/00ee26dab2cf42babc1bb61a6cef533e> (letöltve: 2024.11.02.)
86. The Biggest and best Music Festivals from Across the World Online: <https://www.slingo.com/blog/lifestyle/biggest-and-best-music-festivals-2024/> (letöltve ideje: 2024.08.04.)
87. Újra lesz Hegyalja Fesztivál - Nyár közepén visszatér a buli a tokaji Tisza-partra Online: <https://www.rockbook.hu/hirek/ujra-lesz-hegyalja-fesztival-nyar-kozepen-visszater-buli-tokaji-tisza-partra> (letöltés: 2024.01.25.)
88. Uniting festivals across Europe Online: <https://efa-aef.eu> (letöltve: 2024.01.25.)
89. UNODC: World Drug Report 2021. Online: <https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/wdr2021.html> (letöltve: 2024.03.23.)
90. Visegradgroup Online: https://www-visegradgroup-eu.translate.google/home?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=hu&_x_tr_hl=hu&_x_tr_pto=sc (letöltve: 2024.09.02.)

91. White papers are available to IACA Members <https://iaca.net/white-papers/> (letöltve: 2023.04.01.)
92. World Customs Organization Organisation mondiale des douanes Online: <https://www.wcotradetools.org/en> (letöltve: 2024.12.29.)
93. World Drug Report 2021 Online: <https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/wdr2021.html> (letöltve: 2024.11.04.)

Ábrajegyzék:

1. ábra: A kábítószerkereskedelem piaci részesedése az EU-n belül
2. ábra: A kannabisz kereskedelmi és újraelosztási útvonalai az EU-ban
3. ábra: Az EU-ba irányuló kokaincsempészet
4. ábra: A kábítószeres bűncselekmények száma Európában
5. ábra: EU tagállamok közötti információ-átadás
6. ábra: A bűnügyi elemzés modellje
7. ábra: Fesztivál-kábítószer-rendőrség találatok
8. ábra: Nemzetközi és hazai publikációk összevetése
9. ábra: Az ismertté vált/registrált bűnözés
10. ábra: Az ismertté vált kábítószerrel visszaélések száma
11. ábra: A kábítószeres bűncselekmények számának alakulása
12. ábra: A kábítószer birtoklása bűncselekmények számának alakulása
13. ábra: A kábítószer-kereskedelem bűncselekmények számának alakulása
14. ábra: Új pszichotróp anyaggal visszaélés bűncselekmények száma
15. ábra: Kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények mutatói
16. ábra: Kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek száma
17. ábra: A kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek korcsoport szerint megoszlása
18. ábra: A lefoglalt kábítószeres fajtái
19. ábra: A fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények számának alakulása
20. ábra: A fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek korcsoport szerinti megoszlása
21. ábra: A fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek száma
22. ábra: A fesztiválokon elkövetett bűncselekmények elkövetőinek állampolgárság szerinti megoszlása
23. ábra: A nagyobb fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények
24. ábra: A fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek előélete
25. ábra: A Sziget fesztiválon elkövetett kábítószeres bűncselekmények
26. ábra: A Sziget fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények elkövetői állampolgárság szerinti megoszlásban
27. ábra: Az OZORA fesztiválon elkövetett kábítószeres bűncselekmények
28. ábra: Az OZORA fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények elkövetői állampolgárság szerinti megoszlásban

29. ábra: A Balaton Sound fesztiválon elkövetett kábítószeres bűncselekmények
30. ábra: A Balaton Sound fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények
elkövetői állampolgárság szerinti megoszlásban
31. ábra: A bűnügyi tevékenység szakaszai

Mellékletek

1. A kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek korcsoport szerint megoszlása
2. Fesztiválokon történő kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek korcsoport szerint megoszlása
3. A fesztiválokon elkövetett bűncselekmények elkövetőinek állampolgárság szerinti megoszlása
4. Elemzett ügyek
5. A fesztiválokon lefoglalt kábítószeres
6. A fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek előélete

1. sz. melléklet

A kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek korcsoport szerint

Rendőri eljárásban adott bűncselekményekben ¹ regisztrált elkövetők ² és elkövetések ³ száma nem és korcsoport szerinti bontásban a 2012- 2021. évi ENyÜBS ⁴ adatok alapján		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Korcsoport	Nem											
(6) ismeretlen	Férfi	1										
	Ismeretlen	3										
Gyermekkorú (0-13)	Férfi	12	4	6	1	3	4	3	1	3	9	5
	Nő	2	2	4	3	2	3	1	4	2	4	3
	(üres)									1		
Fiatal korú (14-17)	Férfi	413	291	303	305	392	410	420	460	514	408	352
	Nő	60	64	72	70	72	66	78	113	133	95	95
	(üres)							1	2	1		
Fiatal felnőtt (18-24)	Férfi	2212	2157	2077	2298	3082	2546	2523	2575	2568	2305	1637
	Nő	265	223	205	244	321	302	308	328	358	330	277
	(üres)						1	8	1	1		
Felnőtt (25-59)	Férfi	2786	2950	3119	3504	4282	3958	4246	4745	5194	5063	4202
	Nő	273	301	323	382	480	422	569	612	673	684	588
Idős korú (60-)	Férfi	7	10	10	18	12	14	25	25	40	40	34
	Nő	1	3	5	9	9	8	10	9	11	11	6

2. sz. melléklet

Fesztiválokon történő kábítószeres bűncselekmények elkövetői korcsoport szerint

Rendőri eljárásban adott bűncselekményekben ¹ regisztrált elkövetők ² és elkövetések ³ száma nem és korcsoport szerinti bontásban a 2012- 2021. évi ENyÜBS ⁴ adatok alapján FESTIVÁLON		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Korcsoport	Nem											
	(üres)											
Fiatal korú (14-17)	Férfi	1	29	1	2	1	2	6	4			
	Nő		9	1	0						1	
	(üres)											
Fiatal felnőtt (18-24)	Férfi	14	19	17	20	27	17	25	5	9	9	11
	Nő	2			2	2	1			1	2	5
	(üres)											
Felnőtt (25-59)	Férfi	14		27	26	30	12	28	7	14	36	52
	Nő	2		2	2	5	4	4	1	1	1	5
Idős korú (60-)	Férfi					1			1			
	Nő											

3. sz. melléklet

A fesztiválokon elkövetett bűncselekmények elkövetőinek állampolgárság szerinti megoszlása

Rendőri eljárásban adott bűncselekményekben ¹ regisztrált elkövetők ² és elkövetések ³ száma állampolgárság szerinti bontásban, ahol az elkövetés helyszíne szabadtéri kulturális, szórakoztató rendezvény helyszíne a 2012-2021. évi ENyÜBS ⁴ adatok alapján	
Állampolgárság	
magyar	274
holland	38
francia	32
belga	20
német	20
olasz	15
nigériai	14
osztrák	13
cseh	11
Brit	9
izraeli	9
lengyel	5
svájci	5
angol	4
román	4
szlovák	4
ukrán	4
amerikai (amerikai egyesült államokbeli)	3
kanadai	3
montenegrói	3
spanyol	3
szerb	3
brazil	2
finn	2
ír	2
portugál	2

új-zélandi	2
bosznia-hercegovinai	1
francia, német	1
görög	1
indiai	1
kínai	1
Kolumbiai	1
magyar, izraeli	1
magyar, román	1
nicaraguai	1
norvég	1
perui	1
román, izraeli	1
svéd	1
tunéziai	1
Összesen:	520

4. számú melléklet
Az elemzett jogerős bírósági ítéletek

	Bíróság	ítélatszám
1.	Győri Törvényszék	B.129/2010/153.
2.	Fővárosi Bíróság	8.B. 405/2010/25.
3.	Fővárosi Törvényszék	20.B.1039/2011/224
	Fővárosi Ítéltábla, mint másodfok	4.Bf.265/2015/22. Fővárosi Törvényszék 20.B.1039/2011/224.
4.	Fővárosi Törvényszék	1.B.158/2012/3.
	Fővárosi Ítéltábla, mint másodfok	3.Bf.264/2012/11. 1.B.158/2012/3.
5.	Győri Törvényszék	B.387/2012/183
	Győri ítéltábla, mint másodfok	Bf.39/2015/26. Bf.85/2015/.3. Bf.41/2015. Bf.86/2015/6.
	Kúria	Bfv.III.228/2018/5. felülvizsgálat Első fok: Győri Törvényszék, B.387/2012/183., Másodfok: Győri Ítéltábla, Bf.39/2015/26.,
6.	Székesfehérvári Törvényszék	6.B. 197/2013/20
	Fővárosi Ítéltábla, mint másodfok	3.Bf.112/2015/28. Székesfehérvári Törvényszék 6.B.197/2013/20.
7.	Kaposvári Törvényszék	15.B.132/2014/26.
	Pécsi Ítéltábla, mint másodfok	Bf.II.92/2014/11 Kaposvári Törvényszék 15.B.132/2014/26. I. fok
8.	Szombathelyi Törvényszék	204/2014/31
	Győri Ítéltábla, mint másodfok	B.f.61/2015/6. Szombathelyi Törvényszék 14.B.204/2014/31.
9.	Fővárosi Törvényszék	20.B.795/2014/2.
	Fővárosi Ítéltábla, mint másodfok	3.Bf.344/2014/31. Fővárosi Törvényszék 20.B.795/2014/22. I. fokon
10.	Győri Törvényszék	B. 385/2015/35
11.	Veszprémi Törvényszék	10.B.685/2015/78

	Győri Ítéltábla, mint másodfok	Bf.II.58/2017/24 Veszprémi Törvényszék 10.B.685/2015/78
12.	Debreceni Törvényszék	19.B.625/2015/111
	Debreceni Ítéltábla, mind másodfok	Bf.382/2018/13 Debreceni Törvényszék 26.B.685/2016/64
	Kúria	Bfv.1291/11. Bf.382/2018/13 Debreceni Törvényszék 26.B.685/2016/64
13.	Székesfehérvári Törvényszék	5.B.14/2016/16.
	Győri Ítéltábla, mind másodfok	Bf.57/2017/6. 5.B.14/2016/16. Székesfehérvári Törvényszék
14.	Szekszárdi Törvényszék	2.B.199/2016/ 51.
	Pécsi Ítéltábla, mint másodfok	Bf.I.63/2017/10. Szekszárdi Törvényszék 2.B.199/2016/51
15.	Debreceni Törvényszék	25.B.243/2016/2190.
16.	Tatabányai Törvényszék	B.470/2016/28.
	Győri Ítéltábla, mind másodfok	Bf.I.72/2017/5. Tatabányai Törvényszék 4.B.470/2016/28
17.	Nyíregyházi Törvényszék	2.B.158/2017/20.
18.	Fővárosi Törvényszék	11.B.183/2017/85
19..	Budapest Környéki Törvényszék	B.70/2017/11.
20.	Kaposvári Törvényszék	20.B.288/2017/137/I
21.	Gyulai Törvényszék	6.B.333/2017
22.	Debreceni Törvényszék	B.381/2017/48
23.	Fővárosi Törvényszék	8.B.1616/2017/18.
24.	Veszprémi Törvényszék	12.Fk.673/2017/41.
25.	Székesfehérvári Törvényszék	6.B.8/2018/3
	Győri Ítéltábla, mint másodfok	Bf.I.81/2018/9. Székesfehérvári Törvényszék 6.B.8/2018/3.
26.	Balassagyarmati Törvényszék	19.B.16/2018/25.

	Fővárosi Ítéltábla, mint másodfok	4.Bf.212/2018/21 Balassagyarmati Törvényszék 19.B.16/2018/25
27.	Fővárosi Törvényszék	31.B.292/2018/25.
28.	Fővárosi Törvényszék	25.B.515/2018/30.
	Fővárosi Ítéltábla, mint másodfok	3.Bf.312/2018/11 Fővárosi Törvényszék 25.B.515/2018/30
29.	Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa	43.Kb.22/2018/190.
30.	Fővárosi Törvényszék	15.B.6/2019/223
31.	Balassagyarmati Törvényszék	19.B.77/2019/184
	Fővárosi Ítéltábla, mint másodfok	3.Bf.5/2021/43 Balassagyarmati Törvényszék 19.B.77/2019/184
	Kúria	Bfv.II.1.230/2021/10. Elsőfok: Balassagyarmati Törvényszék 19.B.77/2019/184 Másodfok: Fővárosi Ítéltábla 3.Bf.5/2021/43
32.	Fővárosi Törvényszék	B.1262/2019/82
	Fővárosi Ítéltábla, mint másodfok	4.Bf.44/2022/21. Fővárosi Törvényszék 13.B.1262/2019/82
33.	Győri Ítéltábla, mint másodfok	Bf.I.99/2019/21 Székesfehérvári Törvényszék 11.B.11/2019/26
34.	Székesfehérvári Törvényszék	11.B.9/2020/31
35.	Székesfehérvári Törvényszék	16.B.22/2020
	Győri Ítéltábla, mint másodfok	Bf.I.30/2021/41 Székesfehérvári Törvényszék 16.B.22/2020/71
	Kúria	Bfv.II.1.477/2022/7. Elsőfok: Székesfehérvári Törvényszék, 16.B.22/2020/71 Másodfok: Győri Ítéltábla, Bf.I.30/2021/41
36.	Bajai Járásbíróság	B.40/2020/113
37.	Fővárosi Törvényszék	25.B.187/2020/24.

	Fővárosi Ítéltábla, mint másodfok	Bf.149/2020/144. Fővárosi Törvényszék 25.B.187/2020/24
38.	Debreceni Törvényszék	B.249/2020/56
	Debreceni Törvényszék	19.B.249/2020/171
39.	Fővárosi Törvényszék	1.B. 594/2020/36-I.
	Fővárosi Ítéltábla, mint másodfok	4.Bf.375/2021/13. első fok: 1.B.594/2020/36. Fővárosi Törvényszék
	Kúria	Bfv.III.421/2023/10 Első fok: Fővárosi Törvényszék, 1.B.594/2020/36 Másodfok: Fővárosi Ítéltábla 4.Bf.375/2021/13.
40.	Budapest Környéki Törvényszék	7.B.30/2021/114
41.	Fővárosi Törvényszék	90.B.295/2021
42.	Fővárosi Törvényszék??	B.302/2021/105
43.	Tapolcai Járásbíróság	2.B.220/2022/94-II
44.	Kúria	Bfv.I.127/2022/13. Elsőfok: Kaposvári Törvényszék, 15.B.110/2020/194 Másodfok: Pécsi Ítéltábla, Bf.I.43/2021/15

5. sz. melléklet

A fesztiválokon lefoglalt kábítószer

	bíróság	ítéletszám	kábítószer	fesztivál
1.	Győri Törvényszék	B.129/2010/153.	speed, ecstasy, marihuána	VOLT Sopron
2.	Fővárosi Bíróság	8.B. 405/2010/25.	kokain kapszula, kokain por amfetamin, MDMA	SZIGET
3.	Fővárosi Törvényszék	20.B.1039/2011/224	marihuána, ecstasy	Sziget
4.	Fővárosi Törvényszék	1.B.158/2012/3.	marihuána (cannabis), MDMA	SZIGET
5.	Győri Törvényszék	B.387/2012/183	amfetamin, marihuána, hasis, prekursor	Sziget
6.	Székesfehérvári Törvényszék	6.B. 197/2013/20	LSD, MDMA, kokain, marihuána	Ozora
7.	Kaposvári Törvényszék	15.B.132/2014/26.	ecstasy, kokain, amfetamin, ketamin, marihuána	Balaton Sound
8.	Szombathelyi Törvényszék	204/2014/31	marihuána, kokain, mefedron amfetamin, ketamin, metamfetamin	Orfű Fishing
9.	Fővárosi Törvényszék	20.B.795/2014/2.	amfetamin, marihuána pszichocibin	Sziget
10.	Győri Törvényszék	B. 385/2015/35	amfetamin, MDMA metamfemin, pszilocin, pszilocibin kannabisz	B.my Lake Balatonvilágos
11.	Veszprémi Törvényszék	10.B.685/2015/78	mefedron, speed, MDPV-tartalmú kristály, marihuána, exstasy, varázsgomba, pentetrod	Veszprémi Utcazené Fesztivál
12.	Debreceni Törvényszék	19.B.625/2015/111	amfetamin, kannabisz, MDMA marihuána ültetvény, Ausztriából megvásárolt kannabisz magok elültetésének	Campus Fesztivál

13.	Székesfehérvári Törvényszék	5.B.14/2016/16.	Delta-9-THC, kokain, LSD, pszilocin, pszilocibin, MDMA, amfetamin, ketamin	OZORA Fesztivál
14.	Szekszárdi Törvényszék	2.B.199/2016/ 51.	speed, amfetamin, MDMA, ecstasy, marihuána, kokain Kamagra - szexuális teljesítményt fokozó szer	OZORA Fesztivál
15.	Debreceni Törvényszék	25.B.243/2016/2190 .	marihuána, kannabisz, amfetamin	
16.	Tatabányai Törvényszék	B.470/2016/28.	kenderültetés/hasis	Sziget
	Győri Ítéltábla, mint másodfok	Bf.I.72/2017/5. Tatabányai Törvényszék 4.B.470/2016/28		
17.	Nyíregyházi Törvényszék	2.B.158/2017/20.	speed, MDMA, amfetamin, kokain	
18.	Fővárosi Törvényszék	11.B.183/2017/85	GBL, speed, alfa -PHP	VOLT Sopron
19..	Budapest Környéki Törvényszék	B.70/2017/11.	MDMA, amfetamin, kokain, marihuána	Be my lake” fesztivál Balatonvilágos
20.	Kaposvári Törvényszék	20.B.288/2017/137/I	amfetamin, marihuána, kannabisz, kokain, MDMA	STRAND fesztivál Zamárdi
21.	Gyulai Törvényszék	6.B.333/2017	speed, kannabisz	
22.	Debreceni Törvényszék	B.381/2017/48	marihuána, speed, kokain, hasis	
23.	Fővárosi Törvényszék	8.B.1616/2017/18.	kannabisz, amfetamin, MDMA, LSD	
24.	Veszprémi Törvényszék	12.Fk.673/2017/41.	hasis, marihuána, ecstasy, kannabisz	
25.	Székesfehérvári Törvényszék	6.B.8/2018/3	MDMA	OZORA
26.	Balassagyarmati Törvényszék	19.B.16/2018/25.	ketamin, LSD, MDMA, kokain kannabisz	SUN fesztivál Csobánka-pusztá
27.	Fővárosi Törvényszék	31.B.292/2018/25.	marihuána, amfetamin, kokain	

	Fővárosi Ítéltábla , mint másodfok	3.Bf.312/2018/11 Fővárosi Törvényszék 25.B.515/2018/30	kokain	
29.	Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa	43.Kb.22/2018/190.	amfetamin, kokain, kannabisz, exstasy, MDMA, marihuána mefedron	
30.	Fővárosi Törvényszék	15.B.6/2019/223	kokain, marihuána, MDMA amfetamin, hasis	E-Klub
31.	Balassagyarmati Törvényszék	19.B.77/2019/184	MDMA, kannabisz, LSD, amfetamin	SUN fesztivál
32.	Fővárosi Törvényszék	B.1262/2019/82	MDMA, LSD	
33.	Győri Ítéltábla, mint másodfokú	Bf.I.99/2019/21 Székesfehérvári Törvényszék 11.B.11/2019/26		OZORA
34.	Székesfehérvári Törvényszék	11.B.9/2020/31	Dominó tabletta, Moho Jojo tabletta kábítószer tartalmú kristályos anyag, kábítószer tartalmú folyadék, fehér kábítószer tartalmú por, LSD, ketamin	OZORA
35.	Székesfehérvári Törvényszék	16.B.22/2020	Exstasy, marihuána, kokain, MDMA	OZORA
	Győri Ítéltábla, mint másodfok	Bf.I.30/2021/41 Székesfehérvári Törvényszék 16.B.22/2020/71		
36.	Bajai Járásbíróság	B.40/2020/113	speed, amfetamin, marihuána	Bajai sörfesztivál
37.	Fővárosi Törvényszék	25.B.187/2020/24.	marihuána, MDMA	Sziget
38.	Debreceni Törvényszék	B.249/2020/56	marihuána, kokain, amfetamin, exstasy	
	Debreceni Törvényszék	19.B.249/2020/171	marihuána, kokain, amfetamin, exstasy	

39.	Fővárosi Törvényszék	1.B. 594/2020/36-I.	MDMA, kokain	Balaton Sound
40.	Budapest Környéki Törvényszék	7.B.30/2021/114	GINA GBL, MDMA, kokain, marihuánás cigaretta	Balaton Sound
41.	Fővárosi Törvényszék	90.B.295/2021	MDM, marihuána, exstasy, amfetamin, kokain, ketamin LSD	SZIGET
42.	Fővárosi Törvényszék??	B.302/2021/105	kokain, MDMA, marihuána	
43.	Tapolcai Járásbíróság	2.B.220/2022/94-II	kannabisz, marihuána, amfetamin, MDMA	
44	Kúria	Bfv.I.127/2022/13.	kannabisz, MDMA, amfetamin, ketamin	Samsara Fesztivál Siófok

6. sz. melléklet

A fesztiválokön elkövetett kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek előélete

	Hely	Helyszín	Hol árultak kábitószeret	tettesek száma	állampol- gárság	büntetett előélet	kábító- szer miatt büntetve	minősítő körülmeny
1.	VOLT	fesztiválon	nem csak fesztiválon	7	magyar	5	2	
2.	Sziget		csak fesztiválon	1				
3.	Sziget	fesztiválon	csak fesztiválon	2	libériai nigériai			
4.	Sziget	fesztiválon	csak fesztiválon	4	3 magyar 1 román			2 társtettes
5.	Sziget		nem csak fesztiválon	11		5	2	8 társtettes 6 bűnszervezet
6.	OZORA	fesztiválon	csak fesztiválon	2	2 izraeli			2 társtettes
7.	Balaton Sound	fesztiválon	csak fesztiválon	1				
8.	Orfű Fishing		nem csak fesztiválon	2				
9.	Sziget	fesztiválon	csak fesztiválon	1		1	1	
10.	B my Like		nem csak fesztiválon	1		1		
11.	Veszprémi utcazenei fesztivál		nem csak fesztiválon	13		5	2	5 bűnszövetség 7 társtettes
12.	Campus		nem csak fesztiválon	5		2		3 társtettes 3 bűnszövetség
13.	OZORA	fesztiválon	nem csak fesztiválon	1				
14.	OZORA		nem csak fesztiválon	4		1	1	

15.	nem beazonosítható		nem csak fesztiválon	6	3 nigériai	2		4 társtettes 4 bünszövetség
16.	Sziget		nem csak fesztiválon	2		1		
17.	nem beazonosítható		nem csak fesztiválon	1				
18.	VOLT		nem csak fesztiválon	2		1		
19.	B my Like		nem csak fesztiválon	7		5	2	
20.	Strand		nem csak fesztiválon	3		3	2	
21.	nem beazonosítható		nem csak fesztiválon	6		3	3	
22.	nem beazonosítható		nem csak fesztiválon	3		1	1	2 társtettes 3 bünszövetség
23.	nem beazonosítható			2		1		
24.	nem beazonosítható			13		4	4	7 társtettes 5 bünszövetség
25.	OZORA	fesztiválon		1	amerikai			
26.	SUN	fesztiválon	csak fesztiválon	1	spanyol			
27.	nem beazonosítható		csak fesztiválon	1				
28.	Balaton Sound			1				
29.	nem beazonosítható		nem csak fesztiválon	12		7	3	
30.	nem beazonosítható			8		2	1	
31.	SUN	fesztiválon	nem csak fesztiválon	2	2			
32.	Sziget	fesztiválon		3	3 holland			3 társtettes
33.	OZORA	fesztiválon	csak fesztiválon	2	2 angol			2 társtettes
34.	OZORA	fesztiválon	csak fesztiválon	1				
35.	OZORA	fesztiválon	csak fesztiválon	3		2	2	3 társtettes 3 bünszövetség

36.	Bajai Sörfesztivál		csak fesztiválon	1		1	1	
37.	Sziget	fesztiválon		2	2 holland			
38.	nem beazonosítható	fúziósközpont		5		3	2	
38	nem beazonosítható			4		2	1	
39.	Balaton Sound			1				
40.	Balaton Sound		csak fesztiválon	3		1	1	1 társtettes
41.	Sziget		nem csak fesztiválon	1				
42.	Sziget		nem csak fesztiválon	4	1 német			3 társtettes
43.	nem beazonosítható			3		1		
44.	Samsara	fesztiválon		1	holland			

A kutatással kapcsolatban megjelent publikációk:

Németh Ágota ; Vári Vince

The dilemmas of criminal intelligence analysis

BEZBEDNOST 66 : 3 pp. 97-112. , 16 p. (2024)

Szaccikk (Folyóiratcikk) | Tudományos

Németh Ágota ; Rottler Violetta

A mesterséges intelligencia szerepe a könnyűzenei fesztiválok biztosításában

In: Gaál, Gyula; Hautzinger, Zoltán (szerk.) A rendészet tudománya és gyakorlata

Pécs, Magyarország: Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoport (2024) 434 p. pp. 131-136. 6 p.

Szaktanulmány (Könyvrészlet)

Németh, Ágota

Geographic Profiling of Offenders

Criminal Geographical Journal 6 : 1-2 pp. 15-23. 9 p. (2024)

Szaccikk (Folyóiratcikk)

Németh, Ágota

A kábítószeres bűncselekmények felderítésének bűnelemzői támogatása

Magyar Rendészet 23 : 2 pp. 103-114. 12 p. (2023)

Szaccikk (Folyóiratcikk) | Tudományos [34416569] [Egyeztetett]

Németh, Ágota

A bűnügyi elemzés új aspektusai

In: Németh, Kornél; Jakab, Bálint; Péter, Erzsébet (szerk.) VII. Turizmus és Biztonság

Nemzetközi Tudományos Konferencia Tanulmánykötet

Nagykanizsa, Magyarország: Pannon Egyetem (2023) 407 p. pp. 44-51. 8 p.

Szaktanulmány (Könyvrészlet)

Németh Ágota

A bűnügyi elemző-értékelő munka

In: Szendrei, Ferenc (szerk.) Bűnügyi szolgálati ismeretek. Különös rész

Budapest, Magyarország: Ludovika Egyetemi Kiadó (2022) 280 p. pp. 215-233. 19 p.
Felsőoktatási tankönyv része (Könyvrészlet)

Németh, Ágota

Az arcfelismerés szerepe a bűnügyi munkában

Magyar Rendészet 22 : 2 pp. 171-182. 12 p. (2022)

Szaccikk (Folyóíratcikk) |

Bánáti Tibor ; Nagy Ivett ; Németh Ágota

Adat az adatról, azaz a metaadatok elemzésének lehetőségei, különös tekintettel a szervezett bűnözésre

Belügyi Szemle (2010-) 70 : 7 pp. 1415-1428. 14 p. (2022)

Szaccikk (Folyóíratcikk)

Németh Ágota

A bűnügyi elemző-értékelő munka napjainkban

In: Harmati, Barbara; Kovács, Szitkay Eszter; Pap, András László; Papp, Bendegúz
(szerk.) Honestas, Humanitas, Humilitas: ünnepi kötet Kerezsi Klára tiszteletére

Budapest, Magyarország: L'Harmattan Kiadó (2021) 213 p. pp. 152-160. 9 p.

Könyvfejezet (Könyvrészlet)

Balla József ; Kalmár Ádám ; Nagy Ivett ; Németh Ágota

Biometrikus adatok megjelenése az új európai határrendészeti adatbázisokban

Határrendészeti Tanulmányok 18 : 3 pp. 6-19. 14 p. (2021) Szaccikk (Folyóíratcikk)